

T.C
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI ve ÖĞRETİM BİLİM DALI

4+4+4 UYGULAMASI İLE 5. SINIFIN ORTAOKUL KAPSAMINA
ALINMASININ EĞİTSEL SONUÇLARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE
GÖRE İNCELENMESİ

DOKTORA TEZİ

Özlem GÖKTAŞ

Malatya-2018

T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

4+4+4 UYGULAMASI İLE 5. SINIFIN ORTAOKUL KAPSAMINA
ALINMASININ EĞİTSEL SONUÇLARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE
GÖRE İNCELENMESİ

DOKTORA TEZİ

Özlem GÖKTAŞ

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Eyup İZCİ

Malatya-2018

T.C.
İnönü Üniversitesi

Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı

Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Özlem GÖKTAŞ tarafından hazırlanan “4+4+4 Uygulaması İle 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Eğitsel Sonuçlarının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi” başlıklı bu çalışma, 05/02/2018 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan :Prof. Dr. Burhan AKPUNAR
Üye :Prof. Dr. Behçet ORAL
Üye :Doç. Dr. S. Nihat ŞAD
Üye :Doç. Dr. Niyazi ÖZER
Üye (Tez Danışmanı) :Yrd. Doç. Dr. Eyup İZCİ

İmza

ON A Y

.../.../2018

Doç. Dr. Niyazi ÖZER
Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Yrd. Doç. Dr. Eyüp İZCİ'nin danışmanlığında doktora tezi olarak hazırladığım **“4+4+4 Uygulaması İle 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Eğitsel Sonuçlarının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi”** başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Özlem GÖKTAŞ

ÖN SÖZ

Eğitim sistemi, toplumsal yapı içerisindeki diğer sistemleri hem etkileyen hem onlardan etkilenen önemli bir konumdur. Ekonomik, siyasal, kültürel, politik birçok değişkenden etkilenen bu yapının yıllar içerisinde değişmesi kaçınılmazdır. Bunun yanında eğitim, hem bilişsel hem duyuşsal yönü olan bir sistemdir. Eğitimin görevi salt bilgi yüklemek değildir. Her şeyden önce yetiştireceğimiz bireylerin, hayal gücü sınırsız, nasıl öğreneceğini bilen, araştıran, sorgulayan, demokrasiyi içselleştiren, kimseye önyargılı davranmayan, hoşgörülü, insanı önemseyen ve insana değer veren, özsaygısı, özgüveni yüksek olan gibi birçok özelliğe sahip olması beklenmektedir. Bu da elbette ki doğru eğitim yapılanmalarıyla mümkündür. Nitelikli bir eğitim yapılanmasını ve sağlıklı gelecek nesilleri ortaya çıkaracak olan değişkenlerden bazıları, doğru kademelendirmeler, doğru programlar ve iyi yetişmiş öğretmenlerdir.

Ancak ülkemizde yaşanan değişimlerin yapısı, sürekliliği, uygulamadaki etkileri her zaman tartışılmalı bir konu olmuştur ve olmaya devam etmektedir. Eğitim sisteminde yaşanan değişimleri hayata geçiren, pratikte yapılanlara anlam kazandıran kişi şüphesiz çok değerli öğretmenlerdir. Yine bu değişimleri en çok yaşayan öğrencilerimizdir. Son zamanlarda ülkemizin eğitim sisteminde yaşanan ve en çok tartışılan değişimlerden biri de kuşkusuz 4+4+4 uygulaması ve bu eğitim uygulamasının etkilediği öğrenciler olmuştur. Yaşanan değişiklikten en fazla etkilenen sınıfların 1. ve 5. sınıflar olduğu gerçeğinden hareketle 5. sınıf öğrencilerinin bu uygulamadan nasıl etkilendiklerini ortaya çıkarmak ve ilerideki yapılacak uygulamalara destek olabilmek amacıyla “4+4+4 Uygulaması İle 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Eğitsel Sonuçlarının Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi” başlıklı bu araştırma gerçekleştirilmiştir.

Bu çalışmada beni her zaman destekleyen, yüreklendiren, danışmandan öte bir arkadaş olarak sabırla dinleyen çok değerli danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Eyüp İZCİ'ye çok teşekkür ederim. Ayrıca, doktora süresince her zaman bilgisinden istifade ettiğim, çalışmamın her aşamasında değerli görüşlerini paylaşan kıymetli hocam Sayın Doç. Dr. Süleyman Nihat ŞAD'a, yine değerli görüş ve önerileriyle çalışmamı destekleyen Sayın Doç. Dr. Niyazi ÖZER'e, çalışmamın ölçek geliştirme aşamalarında görüş bildiren Sayın Doç. Dr. Ahmet KARA'ya, yine yardımlarını esirgemeyen İnönü Üniversitesi'nin değerli hocalarına, çalışmamın uygulama aşamasında beni kırmadan

veri toplama araçlarını samimiyetle yanıtlayan, zaman ayıran değerli meslektaşlarıma çok teşekkür ederim.

Son olarak, akademik hayatıma başladığımdan bu yana her zaman beni destekleyen, hep yanımda olan, sevgilerini, ilgilerini bir an olsun esirgemeyen başta annem, babam olmak üzere tüm aileme; başarılarımla gururlanan tüm arkadaşlarıma gösterdikleri manevi destek için çok teşekkür ederim.

Özlem GÖKTAş

ÖZET

4+4+4 UYGULAMASI İLE 5. SINIFIN ORTAOKUL KAPSAMINA ALINMASININ EĞİTSEL SONUÇLARININ ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİNE GÖRE İNCELENMESİ

GÖKTAŞ, Özlem
Doktora, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Eyup İZCİ
Ocak, 2018

Bu araştırmanın amacı, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının eğitsel sonuçlarının öğretmen görüşlerine göre incelenmesidir. Araştırmada nitel ve nicel araştırma desenlerinin birlikte ele alındığı keşfedici karma desen kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini, Malatya ilinin Yeşilyurt ve Battalgazi ilçelerinde ortaokullarda görev yapan Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın nitel verilerini toplamak amacı ile yarı yapılandırılmış görüşme formu, nicel verileri toplamak içinse araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek kullanılmıştır. Araştırmanın nitel boyutu için toplam 44 öğretmenle görüşme yapılmış, nicel boyutu için ise 637 öğretmene araştırmacı tarafından geliştirilen “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” uygulanmıştır. Elde edilen verilerin analizi için SPSS 17.0 paket programı kullanılmış; Frekans (f), Yüzde (%), Standart Sapma (SS), Aritmetik Ortalama (\bar{x}) ve verilerin homojen dağılıp dağılmadıklarına göre, t-test, Varyans Analizi (ANOVA) anlamlılık testlerinden yararlanılmıştır.

Araştırmanın sonuçları nitel ve nicel olarak değerlendirilmiştir. Araştırmanın nitel boyutunda 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler, öğrenciler, öğretim programları ve seçmeli dersler açısından eğitsel sonuçları ayrı ayrı analiz edilip yorumlanmış ve öğretmenlerin bu uygulamaya ilişkin önerilerine yer verilmiştir. Nitel eğitsel sonuçlarda öğretmenlerin görüşlerinin, öğretmenler, öğrenciler ve seçmeli dersler açısından ağırlıklı olarak olumsuz olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Temalar ayrı ayrı değerlendirildiğinde öğretmenler açısından en olumlu sonuç “Öğretmenlik Alan Bilgisi”, en olumsuz sonuçlar ise “Öğrencilerin Çocuksu Davranışları” ve “Öğrenci Seviyesi”; öğrenciler

açısından en olumlu sonuç “Öğrenci Mutluluğu”, en olumsuz sonuçlar “Branş Öğretmenine Alışamama” ve “Duygusal Boşluk”; seçmeli dersler açısından en olumlu sonuç “Faydalı” olması, en olumsuz sonuçların ise “Ders Saatleri” ve “İlgi ve Yetenek” temaları olduğu görülmüştür. Öğretim programları açısından ise branşlara göre değişmekle beraber, programın kazanım, içerik, öğrenme öğretme süreci, ölçme değerlendirme boyutlarının olumlu ve olumsuz olarak değerlendirildiği görülmüştür. Kazanımlara ilişkin Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri kazanımları öğrenci seviyesinin üzerinde bulurken, Türkçe ve Matematik öğretmenleri kazanımların öğrenci seviyesinin altında olduğunu belirtmişlerdir. İçeriğe ilişkin Türkçe öğretmenlerinin 5. sınıfta hiç dilbilgisi konularına yer verilmeyişini olumsuz bulduğu, İngilizce ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin içeriğin 5. sınıf seviyesine göre çok yoğun bulduğu, Matematik ve Fen Bilimleri öğretmenlerinin ise içeriği çok basit ve yüzeysel buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrenme- öğretme sürecine ilişkin en fazla İngilizce öğretmenlerinin oyun türü etkinlikleri az bulduğu ve yeterli araç gerecin olmadığını ifade ettiği, bunun yanında en fazla Fen Bilimleri öğretmenlerinin öğrencilerin seviyesine uygun yöntem ve teknikleri kullanmada sıkıntı yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır. Ölçme değerlendirme boyutunda ise öğretmenlerden en fazla Türkçe ve Matematik öğretmenleri 5. sınıflarda kullanılan ölçme değerlendirme araçlarının yeterli olduğunu yine en fazla Fen Bilimleri ve İngilizce öğretmenleri kullandıkları ölçme değerlendirme araçlarının 5. sınıflara uygun olmadığını ifade ettikleri görülmüştür. Bunun yanında genel olarak bakıldığında programa ilişkin sonuçlarda ağırlıklı olarak en fazla olumlu görüşü Matematik, en fazla olumsuz görüşü İngilizce öğretmenlerinin dile getirdiği görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin uygulama ile ilgili önerileri belirlenmiştir.

Araştırmanın nicel boyutunda ise, öğretmenlerin “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” nin alt boyutlarından aldıkları puanlara bakıldığında “Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar” boyutunda öğretmenlerin seçmeli dersleri olumsuz bulduğu, “Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar” boyutuna öğretmenlerin katılmadıkları, yani 4+4+4 uygulamasının öğretmenler açısından eğitsel sonuçlarını olumsuz bulmadıkları, “Öğrenciler Açısından Sonuçlar” ve “Öğretim Programı Açısından Sonuçlar” boyutlarında kararsız kaldıkları ve “Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar” boyutuna ise katıldıkları yani 4+4+4 uygulamasının öğretmenler açısından eğitsel sonuçlarını olumlu buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin görüşlerinin, kıdemlerine, daha önce sınıf (ilkokul) öğretmenliği yapıp yapamama durumlarına ve mezun

oldukları fakülte türüne göre farklılaşmadığı; branşlarına, görev yaptıkları okul türüne göre ise ölçeğin bazı alt boyutlarında farklılaştığı ancak küçük etki büyüklüğü dikkate alındığında öğretmenlerin görüşlerinin benzer olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara dayalı olarak çeşitli önerilerde bulunulmuştur. Bunlardan bir kaçı yeni yapılacak değişikliklerde, başta öğretmenler olmak üzere eğitimin tüm paydaşlarının görüşleri dikkate alınarak değişiklik yapılması, 5. sınıflarda dil ağırlıklı bir kademe söz konusu ise 5. sınıfların ilkokul olarak kalması ve diğer branş derslerinden öğretmenlerin sınıf öğretmeniyle beraber yürütülebileceği bir model üzerinde çalışılabileceği olasılıklarının değerlendirilmesi, 5. sınıflarda okula giriş çıkış saatleri ikili eğitim veren kurumlarda tekrar düzenlenmesi, seçmeli derslere de bağlı olarak artan günlük ders saati azaltılması, özellikle İngilizce öğretim programı ve haftalık ders saati yeniden düzenlenmesi, yenilenen öğretim programlarının 5. sınıflardaki sıkıntıları ne ölçüde telafi ettiği yeni araştırmalarla ortaya konulması olarak belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: 4+4+4 Eğitim Uygulaması, Ortaokul 5. Sınıflar, 4+4+4 Uygulamasının Eğitsel Sonuçları.

ABSTRACT

INVESTIGATING THE EDUCATIONAL OUTCOMES OF INCLUDING 5th GRADES IN SECONDARY SCHOOL AFTER THE IMPLEMENTATION OF 4+4+4 STAGING SYSTEM ACCORDING TO TEACHER OPINIONS

GÖKTAŞ, Özlem
PhD., Inonu University, Institute of Educational Sciences
Curriculum and Instruction

Advisor: Assistant Professor Doctor Eyup İZCİ
January, 2018

The aim of this research is to investigate educational outcomes of including 5th grades in secondary school after the implementation of current 4+4+4 staging system according to teachers' opinions. The research was designed based on exploratory mixed method model in which both qualitative and quantitative research designs are used. The target population of the study comprises Turkish, Maths, Science, Social Studies and EFL teachers working at secondary schools located in Yeşilyurt and Battalgazi districts of Malatya Province. The qualitative data were collected using semi-structured interview forms, while the quantitative data were collected using a scale was developed by the researcher. To collect qualitative data, interviews were done with 44 teachers. To collect quantitative data, "Teachers' Opinion Scale on the Educational Outcomes of Including 5thGrade in Secondary School with 4+4+4 Staging System" developed by the researcher was administered to 637 teachers. To analyze the data obtained, SPSS 15.0 packaged software was used. The data were analyzed using significance tests such as t-test and variance analysis (ANOVA) according to normality of the data set, and descriptive statistics such as frequency (f) and percentage (%).

At the end of the research, educational results were evaluated both qualitatively and quantitatively. On the qualitative dimension of the research, educational results of including 5th grades in secondary school after the implementation of 4+4+4 staging system were analyzed and interpreted separately in terms of teachers, students, curriculum and elective subjects, and teachers' suggestions related to this implementation take place in the research. According to quantitative results, it was revealed that teachers' opinions are mainly negative

in terms of teachers, students, and elective subjects. When the themes are evaluated separately, it is seen that the most positive result is in "Pedagogical Content Knowledge" theme and the most negative results are in "Students' Childish Behaviours" and "Students' Educational Levels" themes in terms of teachers. Meanwhile, it is also seen that in terms of students the most positive result is in "Happiness of Student" and the most negative results are in "Not Getting Used to Branch Teachers" and "Emotional Emptiness" themes, and in terms of elective subjects the most positive result is in "Usefulness" theme and the most negative results are in "Weekly Course Hours" and "Interest and Talent" themes. With regard to the curriculum, results change according to branches but it is revealed that learning outcomes, content, teaching-learning process, assessment and evaluation dimensions of the curriculum are evaluated from positive and negative aspects. In terms of learning outcomes, while Science and Social Studies teachers think that learning outcomes go beyond the students' levels, Turkish and Maths teachers state opposite. With respect to content, Turkish teachers think that not including grammar subjects to 5th grade curriculum is unfavourable; English and Social Studies teachers think that content is too intense for the 5th grade students; and Maths and Science teachers think that content is simple and superficial. Concerning teaching-learning process, it is understood that English teachers mostly find game activities and lesson materials inadequate. Moreover, it is appeared that Science teachers have difficulties mostly in using methods and techniques appropriate for students' levels. In terms of assessment and evaluation dimension, it is seen that Turkish and Maths teachers mostly state that assessment and evaluation instruments used for 5th grades are sufficient, but Science and English teachers mostly state that assessment and evaluation instruments they use are not suitable for the 5th grades. Besides, when considered all aspects, it is found out that Maths teachers mainly reflect the most positive opinions, but English teachers mainly reflect the most negative opinions about the program. In addition, teachers' suggestions to the implementation are identified.

On the quantitative dimension of the research, when analyzed the points taken by teachers from sub-dimensions of "Teachers' Opinion Scale on the Educational Outcomes of Including 5th Grade in Secondary School with 4+4+4 Staging System", it is understood that teachers find elective subjects negative when evaluated "Results Related to Elective Subjects" factor; and that teachers do not agree with "Negative Results from the point of Teachers" factor, which means they do not find the educational results of 4+4+4 implementation negative in terms of teachers. It is also understood that teachers are indecisive when evaluated

"Results in Terms of Students" and "Results Related to Education Program" factors; and that they are agree with "Positive Results from the point of Teachers", which means they find the educational results of 4+4+4 implementation positive in terms of teachers. It is also seen that teachers' opinions don't change according to their seniority, whether they have been primary school teachers before and the faculty they graduated from, but change in some sub-dimensions of the scale according to their study fields and the school where they work. However, when considered small effect size, it is understood that teacher opinions are similar.

Some suggestions were made in line with the results obtained in the research, which included the involvement of all stakeholders, particularly the teachers, in decision making processes regarding new practices, consideration of new model where 5th grade is kept in elementary school with an overwhelming foreign language curriculum and other subject teachers delivering their subjects in cooperation with classroom teachers, rearrangement of lesson hours in schools which use full-day schooling schedule, reducing the daily lesson load which has increased due to the elective courses, rearranging especially the EFL curriculum and weakly lesson hours, conducting future research on the impact of renewed curricula for 5th grade in resolving the problems faced at this class level.

Key Words: Implementation of 4+4+4 Staging System, 5th Grades in Secondary School, Educational Outcomes.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	ii
ONUR SÖZÜ	iii
ÖN SÖZ.....	iv
ÖZET	vi
ABSTRACT	ix
TABLolar LİSTESİ.....	xv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xviii
KISALTMALAR LİSTESİ	xix
BÖLÜM 1.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	7
1.3. Araştırmanın Önemi	8
1.4. Araştırmanın Varsayımları	10
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	10
1.6. Tanımlar.....	10
BÖLÜM 2.....	11
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	11
2.1. Kuramsal Çerçeve	11
2.1.1. Eğitim Sistemimizde Yaşanan Değişikliklerin Nedenleri	11
2.1.2. İlköğretimin Planlanması	17
2.1.2.1. Temel Eğitim.....	17
2.1.2.2. Zorunlu Eğitim	19
2.1.3. Dünyada Eğitim Sistemlerinden Örnekler	22
2.1.4. 4+4+4 Eğitim Uygulaması	25
2.1.4.1. 4+4+4 Eğitim Uygulamasının Gereçekleri	29
2.1.4.2. 4+4+4 Eğitim Uygulaması İle Ortaya Çıkan Yenilikler	31
2.1.4.2.1. Okula Başlama Yaşı, Okul Öncesi ve İlkokulda Yapılan Yenilikler	32
2.1.4.2.2. Ortaokul Kademesinde Yapılan Yenilikler	34
2.1.4.2.3. Ortaöğretim Kademesinde Yapılan Yenilikler	36
2.1.4.2.4. 5. Sınıf Haftalık Ders Çizelgelerinde ve Öğretim Programlarında Yapılan Düzenlemeler.....	37
2.1.4.2.4.1. 5. Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programı.....	43
2.1.4.2.4.2. 5. Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programı.....	45

2.1.4.2.4.3. 5. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı	49
2.1.4.2.4.4. 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı	50
2.1.4.2.4.5. 5. Sınıf İngilizce Dersi Öğretim Programı	52
2.1.4.2.4.6. Seçmeli Derslerde Yapılan Düzenlemeler	53
2.1.5. 5. Sınıf Öğrencilerinin Gelişimsel Özellikleri	55
2.1.6. 4+4+4 Eğitim Uygulaması İle İlgili Yürütülen Tartışmalar	59
2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	65
BÖLÜM 3.....	73
YÖNTEM.....	73
3.1. Araştırmanın Modeli.....	73
3.2. Araştırmanın Evren– Örneklem ve Çalışma Grubu.....	75
3.2.1 Araştırmanın Nicel Boyutu İçin: Evren, Örneklem	75
3.2.2 Araştırmanın Nitel Boyutu İçin: Çalışma Grubu	78
3.3. Araştırmanın Veri Toplama Araçları.....	85
3.3.1 Nitel Veri toplama Aracı.....	86
3.3.2 Nicel Veri toplama Aracı	87
3.4. Verilerin Toplanması	101
3.4.1. Nitel Verilerin Toplanması	101
3.4.2. Nicel Verilerin Toplanması.....	101
3.5. Verilerin Analizi	104
3.5.1 Nitel Verilerin Analizi	104
3.5.2 Nicel Verilerin Analizi.....	108
BÖLÜM 4.....	112
BULGULAR VE YORUMLAR.....	112
4.1. NİTEL VERİLERE İLİŞKİN BULGULAR ve YORUMLAR.....	112
4.1.1. 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri	112
4.1.2. Öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğretmenler Açısından Ortaya Çıkardığı Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşleri.....	113
4.1.3. Öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşleri.....	137
4.1.4. Öğretmenlerin Yürütmekte Oldukları Dersin Öğretim Programına İlişkin Görüşleri.....	154
4.1.5. Öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıflarda Yürütmekte Oldukları Seçmeli Derslere İlişkin Görüşleri.....	180
4.1.6. Öğretmenlerin 4+4+4 Uygulamasının 5. Sınıflarda Uygulanmasına İlişkin Önerileri	198

4.2. NİCEL VERİLERE İLİŞKİN BULGULAR ve YORUMLAR.....	214
4.2.1. Araştırmanın Nicel Bölümüne Katılan Öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıf Düzeyinin Ortaokul Kapsamına Alınmasına İlişkin Görüşlerinin Düzeyi	214
4.2.2. Araştırmanın Nicel Bölümüne Katılan Öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıf Düzeyinin Ortaokul Kapsamına Alınmasına İlişkin Görüşlerinin Analizi	216
BÖLÜM 5.....	230
TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER	230
5.1. Tartışma	230
SONUÇLAR ve ÖNERİLER	255
5.2. Sonuçlar	255
5.2.1. Araştırmanın Nitel Boyutuna İlişkin Sonuçlar	255
5.2.1.1. Araştırmanın Nitel Boyutunun 1. Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	255
5.2.1.2. Araştırmanın Nitel Boyutunun 2. Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	261
5.2.2. Araştırmanın Nicel Boyutuna İlişkin Sonuçlar	262
5.2.2.1. Araştırmanın Nicel Boyutunun 1. Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	262
5.2.2.2. Araştırmanın Nicel Boyutunun 2. Alt Problemine İlişkin Sonuçlar	264
5.3. Öneriler.....	266
KAYNAKÇA	269
EKLER.....	292
EK 1: Araştırma İzin Belgesi.....	292
EK 2: Görüşme Formu.....	293
EK 3: Ölçek Formu.....	295

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Evrende Yer Alan Öğretmen Sayılarının Branşlara Göre Dağılımı.....	75
Tablo 2. Evren ve Örneklemde Yer Alan Öğretmenlerin Dağılımı.....	76
Tablo 3. Evren ve Örneklemdeki Öğretmenlerin Branşlara Göre Dağılımı.....	77
Tablo 4. Araştırmaya Katılan Matematik Öğretmenlerine Ait Kişisel Bilgiler....	81
Tablo 5. Araştırmaya Katılan Türkçe Öğretmenlerine Ait Kişisel Bilgiler.....	82
Tablo 6. Araştırmaya Katılan Fen Bilimleri Öğretmenlerine Ait Kişisel Bilgiler.	83
Tablo 7. Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerine Ait Kişisel Bilgiler.	83
Tablo 8. Araştırmaya Katılan İngilizce Öğretmenlerine Ait Kişisel Bilgiler.....	85
Tablo 9. Pilot Uygulamaya Katılan Öğretmenlerin Branşlarına ve Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Dağılımları.....	88
Tablo 10. Öğretmen Görüşleri Ölçeği İçin KMO ve Bartlett Testi Sonucu.....	90
Tablo 11. “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” ne Ait Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) sonuçları.....	90
Tablo 12. “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” ne Ait Bilgiler.....	92
Tablo 13. Öğretmen Görüşleri Ölçeğine Ait ‘Scree Plot Grafiği’.....	93
Tablo 14. 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeğinin Boyutları, Boyutlardan Alınabilecek En Düşük ve En Yüksek Puanlar ve Puanların Yorumlanması.....	98
Tablo 15. Yeşilyurt İlçesinde Örneklem Alınan Okullar ve Ölçek Sayıları	102
Tablo 16. Battalgazi İlçesinde Örneklem Alınan Okullar ve Ölçek Sayıları	103
Tablo 17. Örneklem Alınan Okullara Dağıtılan ve Geri Dönen Ölçek Sayıları... ..	103
Tablo 18. Öğretmenlerin “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” nden aldıkları puanların yorumlanması amacıyla kullanılan puan aralıkları.....	111
Tablo 19. Öğretmenler Açısından Ortaya Çıkan Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşler.....	113
Tablo 20. Öğretmenler Açısından Olumlu Eğitsel Sonuçlar: Öğretmenlik Alan Bilgisi Farkı.....	115
Tablo 21. Öğretmenler Açısından Olumlu Eğitsel Sonuçlar: Zevkli Ders İşleme..	117
Tablo 22. Öğretmenler Açısından Olumlu Eğitsel Sonuçlar: Olumlu Sınıf İklimi.	119
Tablo 23. Öğretmenler Açısından Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Öğrencilerin Çocuksu Davranışları	121
Tablo 24. Öğretmenler Açısından Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Öğrencinin Hazırbulunuşluğu	123
Tablo 25. Öğretmenler Açısından Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Öğrenciyi Tanıma.	125
Tablo 26. Öğretmenler Açısından Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Öğrencilerin Duygusal İhtiyaçları	127
Tablo 27. Öğretmenler Açısından Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: İletişim roblemleri	129
Tablo 28. Öğretmenler Açısından Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Zaman Problemi... ..	131
Tablo 29. Öğretmenler Açısından Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Öğretim Yöntemleri	132
Tablo 30. Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkan Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşler	138
Tablo 31. Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumlu Eğitsel Sonuçlar: Öğrencilerin Mutluluğu.....	139

Tablo 32. Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumlu Eğitsel Sonuçlar: Uyum Sorunları.....	141
Tablo 33. Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumlu Eğitsel Sonuçlar: Sorumluluk Kazanma	142
Tablo 34. Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Branş Öğretmenine Alışamama	144
Tablo 35. Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Duygusal Boşluk	146
Tablo 36. Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Bilişsel Hazırbulunuşluk	147
Tablo 37. Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Fiziksel Hazırbulunuşluk.....	149
Tablo 38. Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Sorumluluklarını Yerine Getirememesi.....	150
Tablo 39. Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Dikkat Eksikliği	152
Tablo 40. Öğretmenlerin Yürütmekte Oldukları Dersin Öğretim Programına İlişkin Görüşleri	154
Tablo 41. Kazanımlara İlişkin Görüşler: Öğrenci Seviyesine Uygun Olmayışı....	156
Tablo 42. Kazanımlara İlişkin Görüşler: Öğrenci Seviyesine Uygun Oluşu.....	157
Tablo 43. Kazanımlara İlişkin Görüşler: Kazanımların Fazlalığı.....	158
Tablo 44. Kazanımlara İlişkin Görüşler: Kazanımların Yeterliliği	159
Tablo 45. İçeriğe İlişkin Görüşler: Öğrenci Seviyesine Uygun Olmayışı	162
Tablo 46. Öğretim Programının İçeriğine İlişkin Görüşleri: Öğrenci Seviyesine Uygun Oluşu	163
Tablo 47. İçeriğe İlişkin Görüşler: Etkinliklerin Yeterliliği	164
Tablo 48. Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşler: Ders Saatinin Uygunluğu.....	166
Tablo 49. Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşler: Ders Saatinin Uygun Olmayışı	167
Tablo 50. Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşler: Oyun Etkinlikleri	169
Tablo 51. Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşler: Öğretim Yöntem ve Teknikleri	170
Tablo 52. Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşler: Öğretim Materyalleri... ..	172
Tablo 53. Ölçme- Değerlendirme Boyutuna İlişkin Görüşler: Ölçme- Değerlendirme Araçlarının Yetersizliği	175
Tablo 54. Ölçme- Değerlendirme Boyutuna İlişkin Görüşler: Ölçme- Değerlendirme Araçlarının Yeterliliği	177
Tablo 55. Ölçme- Değerlendirme Boyutuna İlişkin Görüşler: Öğrencilerin Gelişimsel Özelliklerine Uygun Olmayışı	178
Tablo 56. Seçmeli Derslere İlişkin Görüşler	180
Tablo 57. Seçmeli Derslere İlişkin Olumlu Görüşler: Faydalı	181
Tablo 58. Seçmeli Derslere İlişkin Olumlu Görüşler: Uygulama İmkânı	183
Tablo 59. Seçmeli Derslere İlişkin Olumlu Görüşler: Motivasyon	184
Tablo 60. Seçmeli Derslere İlişkin Olumlu Görüşler: Not Verme.....	185
Tablo 61. Seçmeli Derslere İlişkin Olumsuz Görüşler: Ders Saatleri.....	187
Tablo 62. Seçmeli Derslere İlişkin Olumsuz Görüşler: İlgi ve Yetenek	189
Tablo 63. Seçmeli Derslere İlişkin Olumsuz Görüşler: Not Verme	190

Tablo 64. Seçmeli Derslere İlişkin Olumsuz Görüşler: Akademik Başarı	192
Tablo 65. Seçmeli Derslere İlişkin Olumsuz Görüşler: Seçmeli Derslerin Sıkıcı Olması	193
Tablo 66. Seçmeli Derslere İlişkin Olumsuz Görüşler: Okulun Altyapısı	194
Tablo 67. Seçmeli Derslere İlişkin Olumsuz Görüşler: Ders Materyalleri	196
Tablo 68. Öğretmenlerin Önerileri	198
Tablo 69. Öğretmenlerin Önerileri: Seçmeli Ders Saatlerinin Fazlalığı	199
Tablo 70. Öğretmenlerin Önerileri: Seçmeli Derslerin Belirlenmesi	200
Tablo 71. Öğretmenlerin Önerileri: Tam Gün Eğitim	201
Tablo 72. Öğretmenlerin Önerileri: 5.Sınıfların İlkokul Kademesinde Kalması ...	203
Tablo 73. Öğretmenlerin Önerileri: Yeni Seçmeli Dersler.....	204
Tablo 74. Öğretmenlerin Önerileri: İşbirliği	205
Tablo 75. Öğretmenlerin Önerileri: Not Vermeme	207
Tablo 76. Öğretmenlerin Önerileri: Eksiklikleri Gidermek	208
Tablo 77. Öğretmenlerin Önerileri: Hizmet İçi Eğitim	209
Tablo 78. Öğretmenlerin Önerileri: Öğrencileri Ortaokula Hazırlamak	211
Tablo 79. Öğretmenlerin Önerileri: Lisans Programlarının Güncellenmesi	212
Tablo 80. Öğretmenlerin '4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği'nden Boyut ve Madde Bazında Aldıkları Puanlara İlişkin Betimsel İstatistikler (N=637)	214
Tablo 81. Öğretmenlerin Görüşlerinin Branşlarına Göre Değerlendirilmesine Yönelik ANOVA (F) Testi Sonuçları	217
Tablo 82. Öğretmenlerin Görüşlerinin Kıdemlerine Göre Değerlendirilmesine Yönelik ANOVA (F) Testi Sonuçları	221
Tablo 83. Öğretmenlerin Görüşlerinin Daha Önce Sınıf (ilkokul) Öğretmenliği Yapıp Yapamama Durumlarına Göre Değerlendirilmesine Yönelik t Testi Sonuçları	223
Tablo 84. Öğretmenlerin Görüşlerinin Okul Türüne Göre Değerlendirilmesine Yönelik ANOVA (F) Testi Sonuçları	225
Tablo 85. Öğretmenlerin Görüşlerinin Mezun Oldukları Fakülte Türüne Göre Değerlendirilmesine Yönelik ANOVA (F) Testi Sonuçları.....	228

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil No

1. Zorunlu Eğitim Süresinin Değiştirildiği Tarihler.....	21
2. Number of years of full-time compulsory general education by education level, 2016/17 (Avrupa ülkelerindeki tam zamanlı zorunlu genel eğitim yıl sayısı).....	24
3. Okula Başlama Yaşı.....	33
4. Lise Türleri.....	36
5. İmam Hatip Ortaokulları Haftalık Ders Çizelgesi.....	38
6. İlkokullar ve Ortaokullar Haftalık Ders Çizelgesi.....	39
7. Eğitim Öğretim Yıllarına Göre 5. Sınıflarda Haftalık Ders Dağılımı.....	42
8. 2-8. Sınıflar İngilizce Dersi Modeli.....	53
9. 2012 Öncesi ve Sonrası Ortaokullarda Yer Alan Seçmeli Dersler.....	54
10. Modele (4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri) İlişkin Standardize Edilmiş Çözümleme Değerlerinin Diyagram Gösterimi.....	100

KISALTMALAR LİSTESİ

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

AFA: Açımlayıcı Faktör Analizi

DFA: Doğrulayıcı Faktör Analizi

Sd: Serbestlik Derecesi

N: Frekans

SS: Standart Sapma

p: Anlamlılık

\bar{x} : Aritmetik Ortalama

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu bölümde; araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları, varsayımlar, tanımlar ve kısaltmalar sunulmuştur.

1.1. Problem Durumu

21. yüzyılda eğitim, toplumsal değişimin bir aracı olarak karşımıza çıkmaktadır. Eğitim sistemleri hem toplum yapısını değiştirecek güce sahip hem de toplumsal yapıdan etkilenecek niteliktedir. Eğitim, sanayi devrimi sonrası kalifiye eleman ihtiyacını karşılamaya yönelik iken, toplumsal ve küresel anlamda yaşanan gelişmeler, bilgi çağının getirdiği yenilikler artık eğitimin de başka boyutlara taşınması gerektiğini göstermektedir.

Toplumlar da sürekli olarak değişmekte ve gelişmektedir. Reform, değişme için kullanılan diğer bir ifadedir, “bir şeyi daha iyi duruma getirmek için yapılan değişiklik, iyileştirme, düzeltme ve ıslahat” gibi anlamlara gelmektedir. Değişme anlamında kullanılan “yeniden yapılanma” ise bir kurumun örgüt yapısı dışındaki yapısının yeni baştan düzenlenmesi anlamına gelmektedir (Erol, 2011: 114).

Eğitim faaliyetleri, dünya tarihi ve Türk Eğitim Tarihi boyunca felsefi yaklaşımların değişmesiyle, politika, toplumsal olaylar, göçler, savaş, nüfus değişimi gibi birçok olaya maruz kalmıştır (Düşmez ve Bulut, 2015). Tüm dünya ülkeleri elbette ki yaşanan değişimlerden etkilenmekte, eğitim sistemlerini yenilemekte ve güncellemektedir. Türkiye de bu değişimde yer alan ülkelerden biridir. Hem toplumsal değişimleri dikkate almak hem de gelişen, modernleşen ülkelerin gerisinde kalmamak için değişime direnmek yerine, gerekli düzenlemeleri yapmak gerekmektedir (Saribaş ve Babadağ, 2015). Bu düzenlemeleri başında eğitim sistemindeki güncellemeler yer alır. Türk Eğitim Sistemi’nde de Cumhuriyet dönemi boyunca, “reform, düzenleme ve yeniden yapılanma gibi çeşitli isimler altında birçok düzenleme yapılmıştır” (Akpınar, Dönder, Yıldırım ve Karahan, 2012: 27).

Günümüzde sosyal hayatta, siyasal yapılanmada, toplumda ve teknolojide çok hızlı yenilikler ortaya çıkmaktadır (Erdoğan, 2012). Hızla değişen dünyada başarıyla ayakta duranlar, iç dinamizmini etkin kılmış, kendi yapısını iyi kavrayan ve çağın gereksinimlerine yanıt veren toplumlar olmuştur. İçinde bulunduğumuz çağı yaşamamız ve ihtiyaçlara yanıt vermemizin aracı eğitimidir. Çağın gerektirdiği bilim, teknoloji ve sosyal alanda yetişmiş insan gücüne ve buna ulaşmamıza yardımcı olacak bir eğitim anlayışına ihtiyaç vardır (Şahin ve Akbaba, 2014).

Toplumsal değişme, eğitim ile ilişkili bir kavramdır. Eğitim, kültürel değerleri devam ettirirken, bir yandan da değişimlere katkıda bulunur. Bu değişiklik ve reform daha veya yeniden yapılanma denilen çalışmaların temel amacı; sorunları çözebilmek, sağlıklı bir gelecek oluşturmaktır. Ancak, yaşanan sık değişikliklerle beraber uygulamada da sıkıntılar olmaktadır (Erol, 2011; Yeşil ve Şahan, 2015). Bazı politikalar sonucu veya sosyal grupların etkilerinin sonucunda meydana gelen reformlar bazen ileriye götürürken bazen de geriye doğru sosyal değişimler meydana getirmektedir (Eskicumalı, 2003). Eğitim örgütünde de yaşanacak değişimler de ister olumlu ister olumsuz olsun, yetiştirdiği bireyleri de etkileyebilecektir (Beycioğlu ve Arslan, 2010).

Toplumsal değişimlerde, gerekli olan bilgi, beceri ve tutumların kazandırılması rolü eğitime ve dolayısıyla okullara verilmiştir. Okulların, hem bu değişimlerde bireylerin ihtiyacı olan temel bilgileri kazandırma, onlara meslek edindirme, toplumun kültürünü tanıtmaya ve yaşatmaya gibi birçok amacı vardır. Bu amaçlar eğitim sayesinde ve çeşitli kademelerde gerçekleştirilir ve bu kademelerden ilki, belki de en önemlisi ilköğretimdir. İlköğretimde çocuk, diğer bireylerle uyum içinde yaşamayı ve toplum kurallarına uygun davranmak için gerekli bilgi ve becerileri kazanır. Bu nedenle bu eğitim kademesinden beklentiler de çok fazladır. İlköğretim, hem toplumun hem de bireyin gereksinimlerine uygun şekilde planlanmalıdır (Akça, 2002; Erden, 2001).

Ülkelerin eğitim sistemlerinin kaliteli ve çağın gereklerine uygun olması aynı zamanda sosyal gelişmişlik düzeyleri hakkında da bilgi vermektedir. Eğitimin kalitesi ise, okul öncesi, ilk ve orta öğretim süreleri, yaş grupları, öğretim programları gibi değişkenlere bağlıdır. Öğrencilerin yaşlarına, gelişimlerine ve ihtiyaçlarına uymayan bir öğretim yapılanması, kaliteli araçlar, nitelikli personeller ve yüksek bütçeler olsa dahi

istenilen sonuçları vermeyecektir. Bu noktada, özellikle temel eğitimin doğru ve sağlam yapılandırılması çok önemlidir (Akbaşlı ve Üredi, 2014).

Dünyada olduğu gibi Türkiye’de de yaşanan sorunları çözebilmek için eğitim sistemlerinde yeni düzenlemeler yapılmaktadır (Doğan, 2005). 20. yüzyılın ortalarında başlayıp giderek yoğunlaşan gelişmeler, eğitim sistemini de değiştirmeye zorlamaktadır (Özden, 2010). “Bilgi çağına getirisi olan değişimler kaçınılmaz olarak eğitimi de etkilemekte ve değişimlere yol açmaktadır” (Salmi, 2005: 3). Okullar gibi kamuda yer alan diğer örgütleri de değiştirmeye iten diğer bir önemli etken hükümet politikaları ve yasalardaki değişimlerdir. Toplumun değerler sistemindeki değişim ve dönüşüm ya da yaşanan bilgi patlaması, insana ilişkin değişimler de örgütleri değişime zorlayan etkenlerdir (Şimşek, 2005, Akt. Aydoğan, 2007). Ekonomideki, siyasetteki, teknolojideki, sosyal alanlardaki değişimler eğitimde de değişimler meydana getirmektedir. Eğitim sistemi gelişime karşı en hassas sistemlerden biridir. Gelişmeler karşısında hiçbir kurumun değişmeden, eski yapısını koruması mümkün değildir (Erdoğan, 2012).

Eğitim sistemindeki arayışların sonucunda ülkemizde eğitim programlarında Cumhuriyet döneminden itibaren birçok değişiklik yaşanmıştır. Ancak değişimlerin çoğu olumlu sonuçlanmamıştır (Akpınar ve diğerleri, 2012). Tanzimat’tan günümüze kadar Türkiye’de sürekli bir toplumsal değişim yaşanmaktadır. Toplumsal değişim, içinde bulunduğu toplumun birçok özelliğinden etkilenmektedir. Toplumda egemen olan siyasal yapı, toplumun şehirleşme düzeyi, yasalar ve demokrasi kültürü de değişimi yakından ilgilendiren önemli parametrelerdir (İleri, 2009). Ülkemizde eğitime baktığımızda ilköğretimin süresi hep tartışılmış ve çeşitli nedenlerle, istenilen okullaşma oranına ulaşamamıştır (Güven, 2012). Cumhuriyetin ilk yıllarında zorunlu eğitim 3 yıl, sonra ise 5 yıl olarak uygulanmıştır. Ancak gelişmiş ülkelerle rekabet edebilmek için zorunlu eğitim süresinin arttırılması gerektiği hep tartışılmıştır (Akpınar ve diğerleri, 2012; Örs, Erdoğan ve Kipici, 2013). “Bugün uluslararası toplumda, ilköğretim eğitiminin yetersiz kaldığı ve tüm nüfusun en azından lise düzeyinde eğitim alması gerektiği yaygın olarak kabul edilmiştir” (Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2012a).

Milli Eğitim Bakanlığı, 2002 yılı itibari ile eğitimde değişiklik çabası içine girmiştir. Eğitim programları kapsamında yapılan reformların sonuncusu 2004 yılı reformudur. İlköğretim programları 2005–2006 Öğretim yılı'nda düzenlenerek uygulamaya konulmuştur (Akpınar ve Aydın, 2007). Sonrasında ise bir çok farklı kurum ve kuruluş tarafından dile getirilen sorunlar ve değişim istekleri, 18. Milli Eğitim Şurası' nca alınan kararlar ile hükümetin iradesi şeklinde kısmen sıralanabilecek nedenler sonucunda, TBMM'ce 30/03/2012 tarihinde ve 6287 sayılı ile İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun kabul edilmiştir (Memişoğlu ve İsmetoğlu, 2013).

“12 yıllık kesintili ve zorunlu eğitim sistemi ile 6287, 222, 3308, 4306 ve 2547 sayılı kanunlar ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda (METK) değişiklikler yapılmakta, eğitim süresi 8 yıldan kesintili olacak şekilde 12 yıla çıkarılmaktadır” (İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 2012: madde 2, 3, 8-10, 13). 4+4+4 eğitim uygulamasıyla 1998 yılında başlayan “8 yıllık kesintisiz ve zorunlu ilköğretim” uygulaması, 4 yıl ilkokul, 4 yıl ortaokul ve 4 yıl lise olmak üzere yaygın adıyla 4+4+4 olarak adlandırılan kesintili ve zorunlu eğitime geçilmiştir (Akpınar ve diğerleri, 2012). Böylelikle 2012- 2013 eğitim öğretim yılında 4+4+4 olarak adlandırılan yeni uygulamadaki değişikliklerle birlikte 8 yıl olan kesintisiz zorunlu eğitim, zorunlu kademeli olarak 12 yıl ve üç kademe şeklinde düzenlenmiştir. Birinci kademe 4 yıl süreli ilkokul (1. 2. 3. ve 4. Sınıf), ikinci kademe 4 yıl süreli ortaokul (5. 6. 7. ve 8. Sınıf) ve üçüncü kademe 4 yıl süreli lise (9. 10. 11. ve 12. Sınıf) olmuştur (MEB, 2012b). Bu yeni eğitim uygulamasının temel özellikleri şöyle sıralanmıştır:

- Üç kademeli ve kesintili olması,
- İlkokul sürecinin 4 yıl, bütün bireyler için tek tür okul ve öğretim programı olarak düzenlenmesi,
- Ortaokulu farklı öğretim programlarının uygulanabileceği ikinci bir 4 yıl olarak düzenlenmesi,
- Farklı programların uygulandığı ortaokul türlerine imkân vermesi (İmam hatip ortaokulları),
- Ortaokulların, bağımsız okullar şeklinde veya liselerle ya da ilkokullarla birlikte açılabilmesi,
- İmam hatip ortaokullarının bağımsız ya da imam hatip liseleri ile birlikte açılabilmesi,
- Ortaokul ve liselerde seçimlik derslere yer vermesi (Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı vd.),
- Diplomanın 12 yıllık zorunlu öğretimin sonunda düzenlenmesi (lisenin bitirilmesiyle),

•Zorunlu eğitimin temel karakteristiği, 12 yıl olması, bireylerin 6 yaşından itibaren ara vermeden 12 yıl süreyle eğitim sisteminin içerisinde yer alması, kademeler ve program türleri arasında geçiş esnekliği sağlaması olarak ifade edilebilir (Eğitim Bir Sen 1992, Akt. Tangülü ve Çıdacı, 2014: 229).

Tüm değişimlerin odağında insan vardır, “insan değişmedikçe hiçbir şey değişmemekte, değişim sadece insanla gerçekleşmektedir” (Aydoğan, 2007). Eğitim kurumlarının da yaşanan değişimlere uyum sağlamaları, ortaya çıkan veya çıkacak olan sorunlar için okul yöneticilerini ve okul personelini hazırlamaları gerekmektedir. Bu durumun elbette bir maliyeti olacaktır. En başta eğitim ve okul yöneticilerinin bu değişimleri algılayıp uygulayabilecek şekilde yetiştirilmeleri gelmektedir. Bu çerçevede, eğitim kurumları çalıştırdıkları kişileri, başta yöneticiler ve öğretmenleri yeni şartlara hazırlamanın, yetiştirmenin ve geliştirmenin sorumluluğunu taşımaktadır (Can, 2002).

Eğitim sisteminde yaşanan sorunlar toplumun her kesimini etkilenmektedir. Ancak bu sorunlardan en başta etkilenenler kuşkusuz öğrenci, öğretmen ve idarecilerdir. Aynı zamanda bu kişiler değişiklikler hakkında alınacak geri dönütlerde en doğru bilgiyi verecek olanlardır. Bu nedenle, eğitim sistemi ile ilgili yapılacak değerlendirme veya geliştirme faaliyetlerinin belirlenmesinde bu kişilerin görüşleri daha önemlidir (Yeşil ve Şahan, 2015). Özellikle öğretmenlerin eğitim sistemindeki değişiklikleri içselleştirmesi, değişimin gerektirdiği uygulamaların yaygınlaşmasını sağlaması ve kendilerine biçilen yeni rollerini karışıklık yaşamadan başarıyla uygulayabilmesi önemlidir (Akpınar ve Aydın, 2007). Çünkü yeni durum hakkında yetersiz bilgiye sahip olmak, bireysel olarak, değişime direnç göstermeye yol açmaktadır. Belirsiz bir durumla karşılaşmak insanları endişelendirir. Ortaya çıkan belirsizlikler doğrudan olmasa dahi değişimi olumsuz olarak etkilemektedir (Aydoğan, 2007).

Eğitimde yaşanan yenilikler benimsedikçe, yenilikleri uygulayanlar birbirini etkiledikçe sosyal bir zincir oluşmaktadır. Bundan dolayı yeniliklerin planlanırken bunu faaliyete geçirecek uygulayıcıların da katılımı sağlanmalıdır (Bursalıoğlu, 2000). Eğitim sisteminde yapılan değişimlerden en çok ve il başta etkilenenlerden olan öğretmenler değişiklikler karşısında farklı davranabilmektedirler. Bir kısmı değişikliklere uyum sağlarken bir kısmı da eğitim sistemine yabancılaşmaktadır. Değişime tepki gösteren ve mesleğine yabancılaşma gösteren öğretmenler ise başarısızlık, yaptıkları işe

duyarsızlaşma, kendini yetersiz görme, geleceğe umutsuz bakma gibi duygulara kapılmaktadırlar (Demir, Doğan ve Pınar, 2014). Öğretmenlerin, değişim karşısında olumlu tutum geliştirmiş olmaları ise yeniliği kabullenerek uygulamaya dönüştürmeleri ve uygulamaya konulan yeniliklerin başarılı olmasında ayrı bir öneme sahiptir (Yılmaz ve diğerleri, 2014). Yapılan değişikliklerde ortaya çıkan sorunların çözebilmek için de öğretmenlerin görüşlerinin alınması gelecekteki olası sorunları önlemenin yanında ve öğretmenlerin mesleki gelişmelerine de katkı sağlayacaktır (Başaran, 2004).

4+4+4 eğitim uygulaması 2012 yılında hayata geçmiştir fakat değişim algısı uzun bir süreç olduğu, bir günde oluşmadığı gibi, bir günde de değişmeyeceği unutulmamalıdır. Çünkü değişim, kayıtsız şartsız ve hemen kabul edilmez. Alışkanlıklar, değişimi tehdit olarak görme gibi hususlar, bu algının oluşumunu zorlaştırır. Bu ve benzer sebeplerden dolayı değişime karşı direnç oluşmaktadır. Değişimin oluşumu ve yönetimi sürecinin beklenen sonuçları üretmesi, bu sürecin etkin yönetimine ve doğru değişim algısına bağlıdır. Bu durum sağlanırsa başarılı olma ihtimali artacaktır (Çağlar, 2015). Ancak her ne olursa olsun değişiklikler olumlu olacağı gibi olumsuz sonuçlar da doğurabilir. “Değişim etkililik, verimlilik, güdülenmek ve doyum düzeyinin artırılması gibi gelişmelerle sonuçlanırsa olumlu, kontrolsüz bir süreç içinde dağılma ve etkinliğin azalması ile sonuçlanırsa olumsuz olarak nitelenebilir” (Sabuncuoğlu ve Tüz, 1995, Akt. Memişoğlu ve İsmetoğlu, 2013: 15).

Eğitim sistemimizde uygulamaya konulan bu yeni reformdan en çok etkilenen gruplardan biri de 5. sınıf öğrencileridir. 5. sınıf öğrencileri bu reformla artık ilkokul değil ortaokul olmuştur. Bununla beraber eğitim görülen binaları, öğretmenleri, öğretim programları, haftalık ders saatleri değişmiş ve seçmeli dersler gibi birçok yenilikle karşı karşıya kalmışlardır. Özellikle 5. sınıfların ortaokul olmasıyla branş derslerine sınıf öğretmenleri yerine branş öğretmenlerinin girmesinin öğrenciler üzerindeki etkilerini inceleyecek çalışmalara ihtiyaç vardır (Kılınç ve Dere, 2015).

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının neden olduğu eğitsel sonuçların öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesidir. Bu doğrultuda 5. sınıflarda Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce derslerini yürüten öğretmenlerden nicel ve nitel veriler toplanarak konunun derinlemesine incelenmesi hedeflenmiştir.

Karma yöntem desenine uygun olarak tasarlanan bu araştırmanın nitel ve nicel aşamalarında aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

Nitel araştırma soruları:

1. Araştırmanın nitel bölümüne katılan öğretmenler 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfların ortaokul kapsamına alınmasını nasıl değerlendirmektedir?
2. Araştırmanın nitel bölümüne katılan öğretmenlerin 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin önerileri nelerdir?

Nicel araştırma soruları:

1. Araştırmanın nicel bölümüne katılan öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşlerinin düzeyi nedir?
2. Araştırmanın nicel bölümüne katılan öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşleri,
 - a. Branşlarına göre farklılaşmakta mıdır?
 - b. Kıdemlerine göre farklılaşmakta mıdır?
 - c. Daha önce sınıf (ilkokul) öğretmenliği yapıp yapamama durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?
 - d. Görev yaptıkları okul türüne göre farklılaşmakta mıdır?
 - e. Mezun oldukları fakülte türüne göre farklılaşmakta mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Türk Eğitim Sistemindeki en güncel ve köklü değişimlerden olan 4+4+4 Eğitim uygulaması birçok tartışmayı da beraberinde getirmiştir. Gerek okula başlama yaşının düşürülmesi, gerek okul kademelerinin yeniden düzenlenmesi gibi birtakım yeniliklerin toplumdaki yankıları halen bir tartışma konusu olmaktadır.

Değişim, birçok farklı alanı etkileyen karmaşık bir süreçtir. Bu alanlardan bazıları sosyal, kültürel, politik ve ekonomik alanlardır. Değişikliklerin sonucu bu farklı ve birbiriyle ilişkili alanları olumlu ya da olumsuz etkileyebilir. Değişim etkili ve verimli sonuçlanırsa olumlu, kontrolsüz olarak dağılır ve etkinliği azalırsa olumsuz olarak nitelenebilir (Memişoğlu ve İsmetoğlu, 2013). Eğitim sistemleri de politik ve ekonomik nedenlerden dolayı zamanın getirdiği ihtiyaçlar doğrultusunda sürekli değişim göstermektedir. Eğitim sistemleri üzerinde değişimler yapabilmek için var olan sistemi pek çok farklı noktadan analize tabi tutmak gerekmektedir (Henderson, Beach ve Finkelstein, 2011; Hu, 2012, Akt. Demir, Doğan ve Pınar, 2013). Ayrıca eğitim sistemindeki düzenlemelerin etkisini izleyebilmek için, düzenli olarak toplanan verilerin yanı sıra değişikliklerin yansımalarının görülebileceği çeşitli süreçler hakkında sorular sormak ve farklı yöntemlerle bilgi toplamak da büyük önem taşımaktadır. Eğitim sisteminin en önemli öğeleri olan öğretmenler ve öğrencilerin değişimden nasıl etkilendiğini görmek için de bilimsel araştırmalara ihtiyaç vardır.

Bu yeni uygulamanın amacının; “toplumun ortalama eğitim seviyesini yükseltmek ve eğitim sistemini bireylerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerinin gerektirdiği yönlendirmeyi yapacak şekilde düzenlemek” olduğu ifade edilmiştir (MEB, 2012a). Ancak yapılan değişikliklerin uygulamada da gerçekleşmesi, her şeyden önce, eğitim sisteminde öğretim programlarını uygulayan, sisteme anlam katan öğretmenlerin bu değişiklikleri benimsemesiyle mümkündür (Gülpınar, 2005). Öğretmenler değişimler karşısındaki rollerini benimsemesi karmaşa yaşamamaları açısından da önemlidir (Akpınar ve Aydın, 2007). Yeni düzenlemelerin yaşama geçirilmesinde sorunları ve olumsuz etkileri olabildiğince aza indirmek, önümüzdeki dönemlerde uygulamaların nasıl geliştirilebileceğine ilişkin öneriler sunabilmek için, uygulamaların yakından

izlenmesi ve kapsamlı ve farklı özellik ve konumlara göre ayrıştırılmış veri toplanması gerekmektedir (Eğitim Reformu Girişimi, [ERG], 2012).

2012-2013 eğitim öğretim yılında eğitim sisteminde yapılan değişikliklerle 5. Sınıflar ortaokul kademesine kaydırılmış, ilk kez 5. Sınıfların Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler derslerine branş öğretmenleri girmeye başlamış ve sistemde 5. sınıfları kapsayan bir takım düzenlemelere gidilmiştir. Bunun yanında Milli Eğitim Bakanı Nabi Avcı yaptığı açıklamada “Ortaokul birinci sınıflarda yani 5. Sınıflarda yabancı dil ağırlıklı bir müfredat için çalışmalarımız uzun bir süreden beri devam ediyor (...) Ama biz bunun adına hazırlık sınıfı demiyoruz...Birinci sınıflarda yabancı dil eğitimi. Bu İngilizce olabilir, Fransızca, Japonca, İmam Hatipler’ de Arapça olabilir. Yabancı dil eğitimine ağırlık vereceğiz birinci sınıflarda.” şeklinde açıklamalarda bulunmuştur (Milliyet, 14.04.2015). Yani son eğitim reformuyla 5. Sınıflarda ilk kez Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve Türkçe derslerine branş öğretmenleri girmeye başlamış bunun yanında gelecek yıllarda da 5. sınıfların yabancı dil ağırlıklı bir kademeye dönüşmesine yönelik çalışmaların olduğu gündeme getirilmiştir. 2017- 2018 eğitim- öğretim yılında da 5. sınıflarda İngilizce ders saati ağırlıklı pilot uygulamaya başlanmıştır. Son değişiklikle Bakanlık Yabancı dil ağırlıklı eğitim uygulamasını, 2017- 2018 eğitim öğretim yılı için ülke genelindeki bütün ortaokullarda değil, ilk aşama olarak bazı ortaokulların 5. sınıflarında başlatılacağını, ortaokul 5. sınıflarda Yabancı Dil Ağırlıklı Eğitim Uygulamasına dair bilgilendirme yazısı, uygulama okulları listesi ve öğretim programı 15.09.2017 tarihinde resmi yazıyla 81 İl Valiliğine göndermiştir (MEB, 2017).

Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğunda 4+4+4 uygulaması ile yaşanan değişimlerin en çok hissedildiği sınıflardan birinin 5. sınıf olduğu görülmektedir. Yaşanan değişimi, 5. sınıf kademesinde ilk kez 4+4+4 uygulamasıyla derse giren Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve ayrıca İngilizce öğretmenlerinin bakış açısından değerlendirmek önemli olacaktır. İlgili alan yazın incelendiğinde gerek geniş kapsamlı çalışmaların azlığı, gerekse uygulamanın hala yeniliğini koruması nedeniyle, bu çalışma öğretmenlerin değişime yönelik görüşlerinin, önerilerinin ilerleyen yıllarda uygulamanın daha nitelikli olmasına katkı sağlayacağı ve yeni yapılacak çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir.

1.4. Araştırmanın Varsayımları

Araştırmaya katılan öğretmenlerin, araştırmada kullanılan nitel ve nicel veri toplama araçlarına doğru ve samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. 5. sınıf Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Türkçe ve İngilizce derslerini yürüten öğretmenlerin görüşleri ile,

2. Bu araştırma için geliştirilen nicel ve nitel veri toplama araçları ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

4+4+4 Eğitim Uygulaması: 2012- 2013 eğitim öğretim yılından itibaren 4+4+4 olarak adlandırılan, yeni eğitim sistemindeki değişikliklerle birlikte uygulanmakta olan 8 yıllık kesintisiz zorunlu eğitim yerine, 12 yıllık zorunlu kademeli eğitimi getiren eğitim uygulamasıdır. Bu uygulamayla 12 yıllık süre üç kademeye ayrılmıştır. Birinci kademe 4 yıl süreli ilkokul (1. 2. 3. ve 4. Sınıf), ikinci kademe 4 yıl süreli ortaokul (5. 6. 7. ve 8. Sınıf) ve üçüncü kademe 4 yıl süreli lise (9. 10. 11. ve 12. Sınıf) olarak düzenlenmiştir (MEB, 2012b).

İlköğretim Kurumları: Mecburi ilköğretim çağı 5 yaş (66 ayını dolduran, 2010 yılının 1. ve 3. ayları arasında doğan çocuklar) -13 yaş grubundaki çocukları kapsar. (Kayıtların yapıldığı yılın eylül ayı sonu itibariyle 66 ayını dolduran çocuklar ile 13 yaşını bitirip öğretim yılı sonunda 14 yaşına giren çocukları kapsar.) İlköğretim kurumları; dört yıl süreli ve zorunlu ilkokullar ile dört yıl süreli zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam hatip ortaokullarından oluşur (Milli Eğitim İstatistikleri Örgün Eğitim, 2016).

Eğitsel Sonuçlar: 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıflarda gözlenen değişikliklerin öğretmenler, öğrenciler ve öğretim programı açısından Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenlerince değerlendirilmesi sonucu ortaya çıkan sonuçlardır.

BÖLÜM 2

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, araştırmanın konusuyla ilgili kuramsal çerçeveye ve konuyla ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1. Eğitim Sistemimizde Yaşanan Değişikliklerin Nedenleri

Eğitim, toplumların öncelikli konularının başında yer alır. Çünkü eğitim, toplumun sosyal, kültürel, siyasal gibi birçok yönden değişiminde ve gelişiminde etkin rol oynamaktadır. Bilginin kullanımı, toplumsal ilerlemeye olan etkisi düşünüldüğünde, eğitim sistemin yapısı, işleyişi her zaman toplumun önemli konularından olmuştur (Bahar, 2012).

"Sistem olarak varlıklarını sürdürmek durumundaki örgütlerin, çevrelerindeki, sosyal, politik, ekonomik, kültürel değişimlerin farkında olmaları ve gerekli değişiklikleri yapmaları yaşamsal bir öneme sahiptir" (Kurşunoğlu ve Tanrıöğen, 2006: 1). Bilindiği gibi, toplumsal sistemlerde önemli değişimler yaşandığında bu durum sorunlara da neden olabilmekte, özellikle eğitim kurumları da bu değişimden etkilenmektedir. Çünkü eğitim sistemi toplumsal diğer sistemlerle tamamen ilişkilidir. Eğitim, diğer sistemler içinde belli işlevleri olan bir alt sistemdir. Dolayısıyla diğer toplumsal sistemlerin amaçları ve ihtiyaçları, eğitim sistemi içindeki yapılara yansımaktadır (Erol, 2011). Toplumsal veya bilimsel süreçte yaşanan gelişmelerden tüm sistemler etkilenmekte ve bu sistemlerde değişikliğe gidilmektedir. Eğitim sistemi de bu sistemler içerisinde var olan bir alt sistem olduğundan eğitim sistemlerinde de değişimler yaşanmaktadır (Aybek ve Aslan, 2015b).

Eğitim sisteminde değişime neden olan bir diğer faktör yaşadığımız çağda bilginin hızla gelişmesi ve yayılmasıdır. Bu nedenle eğitim sistemleri sürekli bir gelişim ve değişim içindedir. Çünkü çağın yeniliklerini yakalayamayan bir eğitim işlevsel de olamayacaktır (Çakır, 2010). Herakleitos, yıllar öncesinde "aynı nehirde iki kez

yıkanamazsınız, çünkü her şey akar” ve “değişmeyen tek şey değişimin kendisidir” diyerek değişimin kaçınılmaz olduğunu söylemiştir (İleri, 2009).

“Bu değişmelerin ve ilerlemelerin temel sebebi ise bilginin hızla gelişmesi ve yayılmasıdır. Bu nedenle çağımıza bilgi çağı denilmektedir” (Aybek ve Aslan, 2015b). Bilgi çağında, bilim ve teknolojinin hızla ilerleyişi toplumları da değişime itmekte, eğitim sisteminde de diğer alanlardaki gibi kaçınılmaz olmaktadır. Bu çağda eğitim; gelişim, değişim ve dönüşümün en temel faktörüdür (Akbaşlı ve Üredi, 2014). Yaşanan değişimler, insanların ihtiyaçlarını değiştirmekte, daha nitelikli insan profilinin yetiştirilmesini gerektirmekte ve ülkelerin eğitim sistemlerini de bu ihtiyaçlar doğrultusunda değiştirmelerini gerektirmektedir (Aybek ve Aslan, 2015b; Anıl, 2009; Çelen, Çelik ve Seferoğlu, 2011; Erginer, 2009; Eskicumalı, 2003; Gün ve Atanur Başkan, 2014; Kandemir, Şara, Akay ve Zemin, 2014; Kaştan ve Kaştan, 2016; Kılıç, 2014; Kırmızı ve Yurdakal, 2016; MEB, 2012).

Bilgi çağında olduğumuz gibi toplumsal değişme kavramı da son yüzyılda üzerinde durulan önemli konulardandır. Özellikle, sanayileşmenin ve kentleşmenin artmasıyla birey ve toplum hayatında meydana gelen değişimler, bu konunun üzerinde durulmasına neden olmuştur (Özdemir, 2011). Toplumsal değişme: “Toplumsal yapının ve onu oluşturan toplumsal ilişkiler ağının ve bu ilişkileri belirleyen toplumsal kurumların değişmesi” dir (Tezcan, 1994: 191). Toplumlar, değişimin eğitimin toplumu değiştirme ve yenileme gücü vardır. Eğitimin herhangi bir kademesinde yapılacak olan değişim de dolayısıyla toplumu büyük ölçüde etkileyecektir (Susar Kırmızı ve Yurdakal, 2016).

Eğitim sistemlerinin değişmesi ya da güncellenmesi hem bilgi çağı olarak nitelendirilen günümüzün gerektirdiği bir ihtiyaç hem de toplum yapısının değişiminin sonucu olmuştur. Bilgi birikiminin yanı sıra artık toplumsal değişimler de eskisine oranla oldukça hızlı bir şekilde gerçekleşmektedir. Eğitim ve toplum arasındaki ilişkiler gün geçtikçe karmaşık bir yapıya bürünmektedir. Toplumun eskisinden farklı bir eğitime ihtiyacı olduğunda, eğitimin de yapıları değişmeye zorlanmaktadır (Erol, 2011). Eğitim değişirken sosyal değişimin öncüsü olma görevi üstlenmekte bunun yanında toplumun değerlerini koruyup, yenilerini üretmek konusunda da önemli bir yere sahip

olmaktadır. Bu açıdan toplumsal değişme ve eğitim arasında döngüsel ve çok güçlü bir ilişki olduğu söylenebilir (Susar Kırmızı ve Yurdakal, 2016).

Eğitim sistemi çok yönlü ve çok etkileşimli bir yapıdır. Eğitim, toplumsal ve bireysel yönleriyle birçok değişkeni de içinde barındırmaktadır. Diğer bir anlatımla eğitim, bilim, teknoloji, ekonomi gibi alanlarla ilişkili çok yönlü bir yapıdır (Dinçer, 2003). Eğitim uygulamaları, zamanın ekonomik, sosyal ve politik güçleri tarafından şekillenmekte, akademik ve bilimsel faaliyetler güç öğeleri tarafından etkilenmekte, çağın gerektirdiği belirli amaçları gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Eğitim, arkasında yatan felsefesiyle bazı özelliklere sahip insan tipi ve toplum modeli gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır (Düşmez ve Bulut, 2015).

Toplumsal değişme sürecinde eğitim sistemlerinin mi toplumu şekillendirmede araç olduğu, yoksa eğitimi, toplumu yönetenlerin gücünün mü şekillendirdiği çeşitli bakış açılarına göre değişmektedir (Dinçer, 2003). Toplumsal değişme ile eğitim arasındaki ilişki karmaşıktır. Bu ilişki karşılıklı etkileşimlerle oluşmakta ve toplumsal yapının zamanla değişmesi nedeniyle gün geçtikçe daha da karmaşılaşmaktadır. Bu ilişkide eğitim, hem kültürü koruyup değerlere sahip çıkmak, hem de değişimleri yaşatmak gibi birbiriyle çelişen iki ayrı görevi üstlenmiştir. Bir yandan kültürel birikimin yeni nesillere taşınması, diğer yandan eğitim programlarının güncellenmesi, son yıllarda katlanarak artan eğitimin sorunlarından (Erol, 2011; Yeşil ve Şahan, 2015).

Eğitim sistemini ve toplumsal ilişkiyi çeşitli kuramlar değişik şekillerde açıklamıştır. İşlevselci Kuram' da, birey toplumun istekleri doğrultusunda şekillenir, eğitim bireye çerçevenin değerlerini benimsetmek işlevini görür. Eğitim, bu işlevle çocukları toplumsallaştırıp, toplumsal yapının ya da düzenin sürdürülmesini ve korunmasını da sağlamaktadır. Çatışmacı Kuram' da ise eğitim, siyasi ve ekonomik gücü elinde bulunduranlar mevcut konumlarını sürekli hale getirmek için bir araç olarak kullanabilmektedirler. Bu kurama göre, gücü elinde bulunduranlar, bir işçiyle, işverenin kendilerine uygun olan, farklı içerikte ve farklı düzeylerde eğitim görmelerini istemektedirler. İşlevselci ve çatışmacı kuramlarda farklılıklar olmasına karşın her iki

yaklaşımın da eğitimin var olan toplum düzenini sürdürmekte etkili olduğu görülmektedir (Dinçer, 2003; Tan, 1990).

İşlevselci ve çatışmacı yaklaşımda görüldüğü gibi eğitim sistemleri toplumsal değişime katkı sunarken, bir yandan da toplumdaki hakim kesimin isteklerine uygun olacak biçimde toplumsal yapıyı sürdürmek için önemli bir araç olmaktadır. Etkileşimci Yaklaşım' da ise toplumsal değişme sürecine mikro düzeyden bakarak; bireylerin günlük yaşamından, sınıf, öğretmen öğrenci vb. gibi bireysel etkileşimin önde olduğunu ve yani toplumsal değişmede, bireyin temel kişilik özelliklerinin önemli olduğunu ifade eder (Tan, 1990).

Yeniden Yapılanmacı Yaklaşım' da, eğitime toplumsal değişimin başlatıcısı olarak bakılmaktadır. Bu kuramda insanların, değişebilen ve hedefleri için bilim ve teknolojiyi kullanan toplum mühendisleri olarak bakılmaktadır. Bu kuramda okul toplumu biçimlendirecek kişileri yetiştiren programlar hazırlayabilen bir kurum olmalıdır. Bu değişimde temel olarak sorumlu olan okul ve öğretmendir (Dinçer, 2003; Kale, 1997; Sönmez, 2000). Yeniden yapılanmacılar yeni bir sosyal düzen kurulmasında eğitimin gücüne inanmışlardır. Aynı zamanda eğitimi sosyal adaletin yeniden sağlanmasında en önemli araç olarak görmüşlerdir (Eskicumalı, 2003).

Eğitim ve toplumsal değişme arasındaki ilişki kesin çizgilerle ortaya konulmamıştır. Belirtildiği gibi toplum eğitimle mi değişir; yoksa toplum değiştikçe mi eğitim şekillenir? Bu tartışmanın sonucu genel olarak, başlangıçta toplumun değiştiği ve eğitimin de bu değişime uygun biçimde değişebileceği yönünde olmaktadır (Eserpek, 1978; Eskicumalı, 2003). Ancak, bu değişme arasında tek yönlü bir yapıdan çok karşılıklı bir ilişki halindedir. Yani eğitim toplumsal değişmeyi hem etkiler hem de toplumsal değişmelerden etkilenir (Şişman, 2000). “Toplum ve eğitimin karşılıklı konulmuş iki ayna gibi olduğunu ve birinin diğerini tümüyle etkilemesinin de söz konusu olamayacağı unutulmamalıdır” (Dinçer, 2003: 111). Eskicumalı (2003)'nın aktardığına göre eğitim sosyologları eğitim ve sosyal değişme arasındaki bu karşılıklı ilişkileri kabul etmektedir ancak yine de değişimin başlangıç noktası olarak toplumun değişmesini almakta ve eğitimdeki değişmelerin toplumdaki değişmelerin sonucu olduğu görüşü ağırlıklı olduğunu dile getirmektedir.

Tüm bu açıklamalarda rağmen akılda tutulması gereken ister toplumsal değişme ve eğitimden hangisi etkileyen ve etkilenen konumunda olursa olsun, son olarak bu süreçteki katılanların tümünün kimler olacağına ve nasıl davranacaklarına karar verenler yöneticilerdir. Yani eğitimin hangi işlevlerinin ne olacağı, toplumun siyasal rejimiyle (krallık, diktatörlük, meşruti yönetim, demokratik yönetim vb.) ilişkilidir. Örneğin, teokratik yönetimler özgür insan yetiştirmeyi amaçlamaz. Eğitimin, toplumu ve bireyi değiştirme gücü çoğunlukla devletteki yönetsel kadronun izni ve isteği doğrultusunda gerçekleşmektedir (Dinçer, 2003). Eğitim kurumları toplumsal değişme meydana getirecek potansiyele sahiptir. Ancak bu değişimin olması için toplumdaki sosyal, ekonomik ve politik kurumların da değişmesi gerekmektedir. Örneğin John Dewey, Türk toplumunun eğitim yapısında, eğitim kurumlarının yapı ve programlarındaki değişmelerin, toplumdaki diğer politik, sosyal, ekonomik reformlarla birlikte olduğu için bir modernleşme ve çağdaşlaşma getirdiğini ve eğitimin önemli değişimlerinin başlatıcısı olduğunu ifade etmiştir (Eskicumalı, 2003).

Günümüzdeki hızlı gelişmeler ve bilimsel ilerlemeler, toplumsal değişmeler toplum düzeni, yeni ihtiyaçlar, meslekler, etkileşimler, teknolojik gelişmeler doğal olarak çocukların geleceğe hazırlanması, eğitimin her alanında etkisini göstermektedir (Eskicumalı, 2003; Kaştan ve Kaştan, 2016). Bilginin her geçen gün katlanması ve toplumların bilgi çağına hızlı geçişi, değişim hakkında bizlere bilgi vermektedir (Özer, 2008).

Ülkemizin mevcut eğitim durumu ve dünyadaki değişimlere bakıldığında okullarımızın sanayileşme sonrası ve onun etkisiyle şekillenmiş olduğu ancak bilgi toplumuna ve çağımıza uygun olmadığı görülmektedir. Eğitimden beklentilerin değişmesi, nitelik ve nicelik bakımından sektöre uygun eleman ihtiyacının karşılanamaması, eğitim sistemimizin bilgiyi üretmekten çok bilgiyi ezberleten bir yaklaşımı benimsemesi, eğitimimizin hayat boyu öğrenmeyi değil belli dönemlerde devam etmesi ve bunun sonucunda okul çağında olmayan büyük bir kitlenin değişimler karşısında yetersiz olmasıyla sonuçlanmıştır (Aydoğan, 2007; Erdoğan, İ., 2012; Memişoğlu ve İsmetoğlu, 2013).

Yaşanan değişimlere yönelik insanları yetiştirmek eğitim kurumlarının önemli amaçlarından biridir. Günümüzde bilgi teknolojisiyle beraber eğitim sistemlerinde, öğretim programlarında değişiklikler ve yenilikler yapılmaktadır. Çoğu ülke günümüzde sahip olunması gereken niteliklere uygun bireyler yetiştirmek için eğitim sistemlerinde değişiklik yapmıştır (Aybek ve Aslan, 2015b). Türk eğitim sistemi de gerek öğrenci sayısı gerek eğitim çalışanlarıyla kalabalık bir nüfusa sahiptir ve değişime yönelik yapılan çalışmalarla hep gündeme gelmektedir (Epçaçan, 2014). Eğitim sistemi tartışmaları sayısız soruları da beraberinde getirmektedir: Eğitim sistemimiz bireyin ve toplumun beklentilerine ne kadar yanıt verebilmektedir? Eğitim sistemi bilgi çağı olarak nitelendirilen yirmi birinci yüzyılın temel değerlerini öğrencilere aktarabiliyor mu? Toplumsal değerlerin kazandırılmasında eğitimimiz ne derece etkilidir? (Bahar, 2012). Bu sorulara çözüm bulmak amacıyla ülkemizde 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren öğretim programları, yapılandırmacılık yaklaşımını esas almıştır. Son olarak da, 2012 yılında Bakanlığımızca öğretim programlarında ve birçok alanda değişikliklere getiren on iki yıllık zorunlu eğitim uygulaması getirilmiştir (Kaya, Eryılmaz, Gezer, Ekici ve Kapan, 2015).

4+4+4 eğitim reformuyla temel eğitimin süresinde tek bir aşama yerine, bir kademelendirmenin tercih edildiği bir görülmektedir (Akbaşlı ve Üredi, 2014). Eğitimde değişimlerin temelinde halk eğitimini gerçekleştirmek yatmaktadır. Diğer bir amaç da toplumun yapısında bir değişiklik yaratmaktır. Bu amaçla öğretim programları güncellenip, eğitimde yeni yöntemlerin ve tekniklerin getirilmesi, eğitim çalışanlarının görevlerinin yenilenmesi gibi bazı uygulamalar gerçekleştirilmektedir (Ünal, 2013).

Eğitimin amacı toplumu, devleti ve bireyleri geliştirmek ve onları geleceğe hazırlamaktır (Çetin, 2004). Ancak yapılan reform hareketlerinin temelinde, toplumunun ihtiyacı olan bireylerin yetiştirilmesi ön plandadır. Bu süreçte bireyin bilişsel, duyuşsal, devinimsel yönlerinin yeniden yapılandırması için bir takım öğretme-öğrenme süreçleri okul dediğimiz ortamda planlı ve amaçlı olarak gerçekleştirilmektedir (Göksoy, 2013).

Eğitim sistemi aynı zamanda toplumsal bir olgudur. İlişkili olduğu eğitim politikaları, felsefesi, programı, yöneticileri, öğretmenler, öğrenciler ve veliler gibi

değişkenleri içinde barındırır. Eğitimin bu farklı değişkenlerde oluşan her türlü değişiklikten etkilendiği için, karşılaşılan sorunlar da karmaşık bir şekilde karşımıza çıkmaktadır. Eğitimin bir adımındaki sorun önceki ve sonraki adımları da etkilemektedir. Bu nedenle temel eğitimde yaşanan sorunlar etkisini ortaöğretim, yükseköğretim ve toplumda da gösterecektir (Sarıbaş ve Babadağ, 2015).

2.1.2. İlköğretimin Planlanması

İlköğretim, eğitim sisteminin ilk, orta ve yüksek gibi basamaklara ayrıldığı ülkelerde, okul sisteminin yapısını belirlemek amacıyla kullanılmaktadır. Türk Milli Eğitim Sistemi genel yapı itibarıyla biri diğerine bağlı olan ilk-orta-yüksek olmak üzere üç öğretim basamağından oluşmaktadır. 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 1. maddesinde “İlköğretim kadın ve erkek, bütün Türklerin milli gayelere uygun olarak bedeni, zihni ve ahlaki gelişmelerine ve yetişmelerine hizmet eden temel eğitim ve öğretimdir” denilmektedir. Esasen 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nda “temel eğitim” olarak ifade edilen bu kademe 16.6.1983 tarih ve 2842 sayılı kanunun 7. maddesi ile “ilköğretim” olarak değiştirilmiştir (Bahtiyar Karadeniz, 2012; Gültekin, 1998). Ayrıca, T.C. Anayasasının 42. maddesinde “İlköğretim; kız, erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır” denilerek herkesin asgari ve temel seviyede eğitim almaları zorunlu kılınmıştır (Güven, 2012).

İlköğretim ve temel eğitim terimleri birbirinin yerini tutar biçimde kullanılmıştır (Akbaşlı ve Üredi, 2014). Zorunlu eğitim ise vatandaşların belli bir yaştan yine belli bir yaşa kadar, eğitim kurumlarında belli bir süre öğrenim görmesini zorunlu kılan yasal bir terimdir (Güven, 2012).

İlköğretim basamağı temel eğitim ve zorunlu eğitim başlıklarıyla açıklanmıştır:

2.1.2.1. Temel Eğitim

Temel eğitim kavramı 1950’lerde UNESCO tarafından, herhangi bir örgün öğrenimden yoksun, okuma-yazma bilmeyen yetişkinlere verilecek eğitimi anlatmak için kullanılmıştır. Bu anlamda, temel eğitim sadece ilköğretim çağındaki çocuklar için değil yetişkinler için de geçerlidir. Örneğin, askerlikte acemi erlere verilen eğitim ya da üniversitede bir mesleğe temel olacak bilgi ve davranışları kazandıracak eğitim

programlarına da bu sözcük verilmiştir. Bu anlamda bakılırsa temel eğitim, ilköğretim ya da zorunlu eğitim kavramlarından daha geniştir. Yasal açıdan ise temel eğitim, bir yükümlülükten çok hakkı ifade etmektedir (Güven, 2012).

“Temel eğitim, toplumdaki bütün vatandaşların sahip olmaları gerekli olan asgari ve ortak bilgi, beceri ve davranışları ifade etmektedir. Bu nedenle de eğitim sisteminin temel taşı niteliğindedir” (Gültekin, 1998). İleriki eğitim kademelerine temel oluşturan ve örgün eğitimin ilk basamağı olan ilköğretim; öğrenciye toplum değerlerine uyum sağlama, toplum kurallarını uygulama, karşılaşılan problemleri çözme gibi becerileri kazandırırken bireyin kendini geliştirmesinde de önemli bir rol oynamaktadır (Özenç ve Çekirdekçi, 2013). Diğer taraftan temel eğitimin bir amacı da bireyleri meslek sahibi yapmaktır. Bunların yanı sıra kültür aktarımı sağlayan bir süreç olduğundan ülkelerin çağdaşlaşmasında önemli bir rol oynamaktadır. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 26. maddesinde yer alan “Herkes eğitim hakkına sahiptir. En azından ilk ve temel seviyede eğitim parasız olacaktır” ifadesi ve Anayasamızın 42. Maddesinde yer alan “İlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır” ifadesi de bunu destekler niteliktedir. Bu nedenlerden gelişmiş ülkelerin hemen hemen hepsinde temel eğitim zorunlu hale getirilmiştir(Susar Kırmızı ve Yurdakal, 2016).

Temel eğitimin amacı, iyi vatandaş yetiştirmek için gereken temel kültürü kazandırmaktır. Temel eğitim; bireylerin içinde yaşadıkları topluma sağlıklı olarak uyum sağlayabilmeleri, asgari düzeyde temel bilgi ve becerileri kazanmaları, çevrelerini tanıyabilmeleri, geniş bir dünya görüşüne sahip olabilmeleri için pek çok ülkede bir hak olarak tanınmıştır (Dinçer, 2012; Gültekin, 1998).

Temel eğitim ya da İlköğretimin amacı bireye yaşadığı toplumun ve içinde bulunduğu çağın gereklerine uygun bilgi, beceri ve davranışları kazandırmaktır. Bu özelliğiyle temel eğitimin bir toplumun kültürel birikim ve değerlerini geliştirmesi ve gelecek kuşaklara aktarması beklenmektedir. Bir diğer beklenti ise bireylerin niteliklerini geliştirmek ve onları gelecekteki mesleklere hazırlamaktır. Temel eğitim bu çok önemli işlevleri nedeniyle birçok ülkede zorunlu hale getirilmiştir. Zorunlu eğitimin ne kadar süre verileceği ise, ülkelerin gelişmişlik düzeyi ve nüfus artışı gibi etkenlere

bağlı iken bu eğitimin kesintili veya kesintisiz ya da ne kadar süre verileceği ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir (Güven, 2012).

Bu ilk kademe, bireylere, karşılaşılabilecek sorunları çözmede, toplum değerlerine uyum sağlamada ve toplum kurallarını uygulamada temel yeterlik kazandırdığı gibi bireylerin ilgi ve yeteneklerinin meydana çıkarılması ve daha sonraki öğretim kademesinde yönlendirilmeleri açısından da Milli Eğitim sistemi içerisinde önemli bir yere sahiptir (Gültekin, 1998).

Temel eğitim ile birinci kademe çocuklar okuma yazma, ana dilini doğru ve etkin kullanma, okuduğunu anlama, temel matematiksel işlemler, önemli toplumsal ve doğal olaylar hakkında temel bilgiler edinmektedirler. Bu bilgiler sonraki öğrenmeler için de hazırlık teşkil etmektedir. Eğitim olanaklarının sınırlı veya ilköğretimden sonra örgün eğitime devam etme oranının düşük olduğu az gelişmiş ya da gelişmekte olan ülkelerde, bireylerin en azından temel bilgi ve becerilerle sahip olması için temel eğitim oldukça önemlidir. İlköğretimin yani temel eğitimin asıl işlevi çocuğu hayata hazırlamak olduğu için, öncelik öğrencilere temel bilgi ve beceriler kazandırmaktır (Sarıbaş ve Babadağ, 2015).

2.1.2.2. Zorunlu Eğitim

Zorunlu eğitim, çocuğun belirli bir yaşa girince; eğitime başlamasını zorunlu kılan bir kavramdır (Aydın, 2006). Eğitim hakkının özünü ise zorunlu eğitim kapsamında değerlendirilen örgün eğitim oluşturmaktadır. Bu eğitim belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireylere, belirlenen amaca göre hazırlanmış programlarla okul çatısı altında yapılan temelde de okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim kurumlarını kapsayan düzenli eğitim faaliyetidir (Bora, 2012; Göksoy, 2013). Zorunlu Eğitim ile asıl anlatılmak istenen öğrencileri ilgi, istek, yetenek, bilgi, beceri ve kişilik özelliklerine göre bir üst öğrenime hazır hale getirmektir. Aynı zamanda bireylerin öz bakımını sağlayan, mutlu kişiler olarak yetişmesini sağlamak zorunlu eğitimin amacıdır (Kıral, Kıral ve Uğurlu, 2013).

Cumhuriyet'in ilanıyla birlikte önemi artan ilköğretimin zorunlu olma süresi ve hangi kurumlarda gerçekleştirileceği hep tartışma konusu olmuştur. Özellikle savaşlar,

iç göç vb. sosyo-ekonomik nedenlerle okullaşmada bir türlü istenen hedeflere ulaşamamıştır (Güven, 2014). 19. yüzyıldan itibaren Türk eğitim sisteminde içerisinde zorunlu eğitim olmuş ve günümüze gelinceye dek çeşitli değişikliklerle varlığını korumuştur (Kılınç ve Dere, 2015). 10. Kalkınma Planı (2013)'na göre nüfusumuzun eğitim düzeyi yükselmekle birlikte OECD ve Avrupa Birliği (AB) ortalamalarına göre yine de düşük kalmaktadır. Ortaöğretimin zorunlu eğitim kapsamına alınarak nüfusun eğitim düzeyinin artması öngörülmüştür (Karadeniz ve Ulusoy, 2015). Zorunlu eğitim sürecinin sekiz yıla çıkarılması ilk olarak 1946 yılında toplanan Üçüncü Milli Eğitim Şurası ile gündeme gelmiştir. Bu şurada beş yıllık ilkokul eğitimi ile üç yıllık ortaokul eğitiminin birleştirilmesi hedeflenmiştir. 5 Ocak 1961 tarih ve 222 sayılı Kanun'la ilkokul ve ortaokul ayrımı kaldırılarak "ilköğretim okulu" olarak adlandırılmıştır. 1973'te çıkarılan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile de ilköğretimin süresi 7-14 yaşları arasındaki çocuklar için 8 yıl olarak düzenlenmiştir. Türkiye'de 8 yıllık temel eğitim ilk kez 1973 yasasında yer almıştır. Ancak hep tartışma konusu olmuş ve sekiz yıllık zorunlu ilköğretim uygulamasına 16 Ağustos 1997 tarihinde 4306 sayılı Yasa'yla geçilmiştir. Bu yasa ile iki kademeli olan ilköğretim (ilkokul ve ortaokul) 8 yıl olarak ele alınmıştır (Akbaşlı ve Üredi, 2014; Güven, 2012; Örmeci, 2012). 1-5 Kasım 2010 tarihleri arasında toplanan 18. Milli Eğitim Şurası'nda ise "zorunlu eğitim 13 yıl olarak düzenlenmelidir" önerisi getirilmiştir (MEB, 2010). Son olarak da 2012 yılında yapılan düzenlemelerle zorunlu eğitim 12 yıl olmuştur. 11.04.2012 tarihli ve 28261 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 30.03.2012 tarihli ve 6287 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunuyla bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun ile zorunlu eğitim süresi 8 yıldan 12 yıla çıkarılmış ve bazı yeni uygulamalar gündeme gelmiştir. Zorunlu eğitim 4 yıl süreli ilkokul, 4 yıl süreli ortaokul ve 4 yıl süreli lise eğitimini kapsamaktadır (MEB, 2012b).

Osmanlıdan günümüze zorunlu eğitim süresinde yapılan değişiklikler ise şöyledir (Gündüz, 2011):

1824	Ergenlik çağına kadar sıbyan okullarına devam mecburiyeti getirildi.
1847	Dört yıl sıbyan mektebi + iki yıl Rüştîye zorunluluğu getirildi.
1869	Sıbyan mektebi süresi dört yıl, iki yıl Rüştîye de zorunludur.
1913	Zorunlu öğretimin tekrar altı yıla çıkarılması kararına varıldı.
1921	Zorunlu eğitim dört yıla indirildi. (İsteyen bir yıl daha okuyabilir.)
1923	Zorunlu eğitimin süresi beş yıla çıkarıldı.
1973	Sekiz yıllık eğitime geçme kararı alındı. Deneme uygulamalarına başlandı.
1997	Tüm yurttaki sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitime geçildi.
2012	4+4+4 zorunlu kesintili eğitime geçildi.

Şekil 1: Zorunlu Eğitim Süresinin Değiştirildiği Tarihler

Temel eğitim, hangi yaşta olursa olsun insanın örgün ve yaygın eğitim sistemi içinde belli bir düzeyde ve nitelikte eğitim görmesini anlatan bir kavram iken zorunlu eğitim, insanın belli bir çağda belli bir sürede eğitim almasını öngören örgün eğitimin en fazla önem verilen bölümünü ifade etmektedir (Düşmez ve Bulut, 2015; Güven, 2012; Mert, 1999).

Zorunlu eğitim; öğrencinin belli bir yaştan başlayıp, belli bir yaşa gelinceye kadar eğitim kurumlarında belli bir süre öğrenim görmesini zorunlu kılan yasal bir kavramdır. Yasal dayanaklarını ise Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Avrupa Sosyal Şartı, Unesco kararlarından almaktadır. Zorunlu eğitim devletlerin eğitim hakkını, tüm vatandaşlarına eşit olarak sunmayı ön görür. Temel eğitim ise, belli bir seviyede ve nitelikteki eğitim kavramını anlatır. Türkiye’de zorunlu eğitim 28 Şubat 1997 tarihli MGK kararında “derhal, kesintisiz, kademesiz ve yönlendirmesiz” olarak tavsiye edilip bu tarihten itibaren uygulamaya geçirilse de tarihsel olarak bir dizi sürecin sonunda şekillenmiştir (Örmeci, 2012). Zorunlu eğitimin bir amacı da bireyin hem iç dünyasını yani kendisini, hem de dış dünyasını yani çevresini anlamasını kolaylaştıracak bilgi ve becerileri sunmaktır. Bireyin kozmik, fiziksel, dünyasal ve insani gelişimine katkıda bulunacak uygun bilgileri vermektir (Kurul, 2012).

Küreselleşen dünyada gerekli bilgi, beceri ve değerlere sahip, eleştirel düşünebilen, çağın gerektirdiği gelişmelere uyum sağlayabilen bireyler yetiştirmek eğitim sistemlerinin temel hedeflerindedir. Bu nedenle eğitim politikaları zaman

içerisinde güncellenmekte, dolayısıyla bu durum zorunlu eğitim süresini de etkilemektedir (Kılınç ve Dere, 2015).

Zorunlu eğitim kimi ülkelerde yalnızca ilkokulu içine alırken, kimi ülkelerde de ortaokulu hatta ortaöğretimi tümüyle içine almaktadır (Şahin ve Akbaba, 2014). Zorunlu eğitimin kesintili, kesintisiz ya da ne kadar süre verileceği ülkeden ülkeye değişmektedir (Düşmez ve Bulut, 2015). Ancak zorunlu eğitim kavramı dendiğinde akla ilk gelen ilköğretimdir. Bu nedenle ilköğretimin süresi ne kadar uzun olursa ortak kültür ve değerleri kazanma şansı da o kadar yüksek olacaktır. Ayrıca, toplumlar geliştikçe bireylerine sağladıkları zorunlu eğitimin süresinin de uzamakta olduğu gözlemlenmektedir (Eurydice, 2012, Compulsory Education in Europe 2011/12, Murray, 2006, Akt. Güven, 2012).

Toplumların sosyal, kültürel ve ekonomik bakımlardan ilerlemesi, teknolojideki ve endüstrideki hızlı gelişmeler zorunlu eğitimi süre yönünden uzamakta ve farklı ülkelerde farklı sürelerde devam etmektedir. Bugün, dünya ülkeleri, zorunlu eğitim süresinin artırılmasını hedeflemekte ve bu yönde eğitim sistemlerine yön vermektedirler. Birçok ülke, zorunlu eğitim süresini 12 yılın üstüne çıkarabilme olanaklarını sağlamaya çalışmaktadır (Kılıç, 2014).

2.1.3. Dünyada Eğitim Sistemlerinden Örnekler

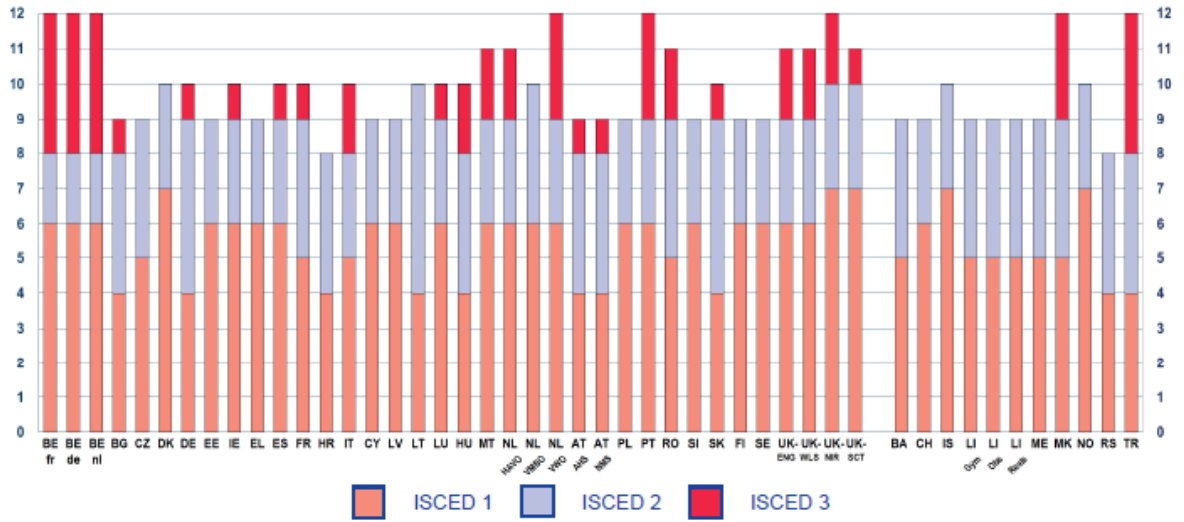
Gerek yaşadığımız çağda yaşanan hızlı teknolojik gelişmeler gerekse toplumsal değişimler tüm ülkelerin eğitim sistemlerini güncellemesini gerektirmektedir. Yaşanan değişimlere ayak uydurmak için yapılan düzenlemeler ülkeden ülkeye farklılık göstermekle beraber zorunlu eğitimin artırılması çabası tüm ülkelerin ortak hedeflerindedir.

İyi eğitilmiş bir nüfus oluşturmak için gereken koşullardan biri, eğitim süresinin uzatılması olarak gören Avrupa Birliği ülkelerinde 2009 yılında, eğitimin beklenen süresinin en yüksek olduğu yerler, öğrencilerin yaklaşık 20 yıllarını eğitimde geçirdiği Belçika, Finlandiya, İsveç ve İzlanda gibi İskandinav ülkeleridir (Göksoy, 2013).

Dünya genelinde 3-7 yaş arasında değişen zorunlu eğitime başlama yaşı 6 olan 113 ülke, 7 olan 44 ülke, 5 olan 33, 4 olan 4 ve 3 olan 1 ülke bulunmaktadır. Avrupa Birliği ve öteki bazı ülkelerde zorunlu eğitim süresi çeşitlilik göstermektedir. Zorunlu eğitime başlama yaşı Belçika, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Almanya, İrlanda, Estonya, Fransa, İtalya, Avusturya, Romanya, Portekiz, Polonya, ABD, Avustralya, Kore, Japonya'da 6 olarak uygulanmaktadır. Bulgaristan, Finlandiya ve İsveç'te 7, Macaristan, Hollanda ve Malta'da 5, İngiltere'de ise 4-5 yaşındaki çocuklar zorunlu eğitime başlamaktadır (Güven, 2012).

Dünya genelinde 197 ülkenin 60'ında zorunlu eğitim süresi 8 yıl ve daha az süreler içerirken, 130'unda 9-12 yıl arası ve 7'sinde ise 13-14 yıllık eğitim veriliyor. Türkiye ise 8 yıllık zorunlu eğitim süresiyle yüzde 30,5'lik grupta yer alıyor. Başka bir ifadeyle 197 ülkenin yaklaşık 137'si Türkiye'deki zorunlu eğitim süresinden daha uzun zorunlu eğitim süresine sahip. Zorunlu eğitime başlama yaşı 3-7 arasında değişiyor. Ülkelerin çoğunluğunda zorunlu eğitime başlama yaşı 6 iken, 38 ülkede zorunlu eğitime 6 yaştan önce başlanıyor. Zorunlu eğitime başlama yaşı 7 olan 44, 6 olan 113, 5 olan 33, 4 olan 4 ve 3 olan 1 ülke bulunuyor. Eğitim süresi de ülkelere göre farklılık gösteriyor. Zorunlu eğitim 5 ülkede 5 yıl, 24 ülkede 6 yıl, 11 ülkede 7 yıl, 20 ülkede 8 yıl, 54 ülkede 9 yıl, 34 ülkede 10 yıl, 20 ülkede 11 yıl, 22 ülkede 12 yıl, 6 ülkede 13 yıl, 1 ülkede ise 14 yıl. Böylece 197 ülkeden 60'ında zorunlu eğitim süresi 8 yıl ve daha az, 130'unda ise 12 yıla kadar zorunlu eğitim uygulanıyor. 137 ülkede, Türkiye'deki 8 yıllık zorunlu eğitim süresinden daha uzun zorunlu eğitim sistemi uygulanıyor. Avrupa Birliği ve öteki bazı ülkelerde zorunlu eğitim süresi çeşitlilik gösteriyor. Zorunlu eğitime başlama yaşı Belçika, Çek Cumhuriyeti, Danimarka, Almanya, İrlanda, Estonya, Fransa, İtalya, Avusturya, Romanya, Portekiz, Polonya, ABD, Avustralya, Kore, Japonya'da 6 olarak uygulanıyor. Bulgaristan, Finlandiya ve İsveç'te 7, Macaristan, Hollanda ve Malta'da 5, İngiltere'de ise 4-5 yaşındaki çocuklar zorunlu eğitime başlıyor. Dünyadaki uygulamalarda eğitimin yapılanmasında ilk kademe ilkokulların süreleri de değişiyor. İlköğretim süresi Almanya, Avusturya, Brezilya, Bulgaristan, Macaristan ve Rusya Federasyonu'nda 4 yıl, Fransa, İtalya, Hindistan ve Pakistan'da 5 yıl, Japonya, Hollanda ve Güney Kore'de 6 yıl, Avustralya, Norveç ve Güney Afrika'da 7 yıl, İrlanda'da ise 8 yıl olarak uygulanıyor (UNESCO, 2011, Akt. Ergün, 2012).

Avrupa Birliği ülkelerinde okula başlama yaşı değerlendirildiğinde ülkeden ülkeye farklılık göstermekle birlikte standart bir uygulama yapılmamaktadır. Eğitimdeki çağdaşlaşma çalışmaları ve yapılan değişiklikler sonucunda bazı Avrupa ülkelerindeki zorunlu eğitim süreleri aşağıdaki gibidir (Eurydice, 2016):

Şekil 2 :Number of years of full-time compulsory general education by education level, 2016/17 (Avrupa ülkelerindeki tam zamanlı zorunlu genel eğitim yıl sayısı) (Eurydice, 2016).

Şekilde Avrupa ülkelerindeki zorunlu eğitimin yıllara göre dağılımı örgün eğitimi sınıflandıran ve farklı ülkelerde ve uluslararası alanda eğitim istatistiklerini toplama, derleme ve sunmayı kolaylaştırmak amacıyla uluslararası eğitim standardı sınıflandırması olarak bilinen ISCED (International Standard Classification of Education) ile belirtilmiştir. ISCED’ in temel 6 düzeyi şöyle sınıflandırılmıştır: okul öncesi eğitimi kapsayan ISCED 0, ilköğretimin alt basamağını kapsayan ISCED 1, ilköğretimin üst basamağı ya da ortaöğretimin alt basamağı olarak nitelendirilebilen ISCED 2’dir. Ortaöğretimin 2. aşamasını kapsayan düzeye ISCED 3, ortaöğretim sonrası ya da lisans öncesi eğitimi kapsayan düzeye ISCED 4 denmektedir. “Üçüncü düzey” olarak nitelendirilen lisans düzeyi (üniversite eğitimi) ise ISCED 5 ve “üçüncü düzeyin” ikinci aşaması sayılan lisansüstü eğitim de ISCED 6 tarafından kapsamaktadır (ISCED, 2011).

Avrupa Ülkelerinde genel eğilim tam gün zorunlu eğitim yapılması yönündedir. Avrupa ülkelerinde tam gün zorunlu eğitim süresi en az 8 yıldan başlamakta ve 13 yıla kadar çıkmaktadır. Birkaç ülkede ise bu süre 11 yıla kadar da uzamaktadır. Letonya, Lüksemburg, Malta, İngiltere, Galler ve İskoçya’da tam gün zorunlu eğitim süresi 11 yıldır. Kuzey İrlanda ve Portekiz’de tam gün zorunlu eğitim süresi 12 yıl, Macaristan ve Hollanda’da ise tam gün zorunlu eğitim süresi 13 yıldır (EUROSTAT, 2012).

Belirtilen bu ülkelerden Almanya’da okul öncesi eğitim 3-6 yas arasındaki çocukları kapsamaktadır ve zorunlu değildir. Tam zamanlı genel eğitimin ise 4 yılı ilköğretim, 6 yılı da birinci kademe ortaöğretim seviyesinde verilmektedir. İngiltere’de 3-5 yas arası çocuklar zorunlu olmayan okul öncesi eğitimi almakla beraber, zorunlu eğitim ise 5-16 yas arası çocukların devam ettiği 11 yıllık süreyi kapsamaktadır. Yunanistan’da ise zorunlu olmayan bölüm çocukların 4-6 yas arasında gidebildikleri okul öncesinden oluşup, zorunlu eğitim süresi 5-15 yas arasındaki çocukları içeren 10 yıllık süreyi kapsamaktadır (Erginer, 2007; Gültekin, 1998; Güven, 2012; Kandemir, 2014). Finlandiya’da çocuklar 6 yaşına kadar kreşlere ya da her biri ailelerinin gelirine göre makul fiyatlar talep eden özel yuvalarda bulunan daha küçük aile kreşlerine gidebilmektedirler. 7 yaşında okula başlayan çocukların bundan önceki okul süreçlerinde hayatlarında çok az stres vardır. Finlandiya’da eğitimsel başarıda büyük pay zorunlu eğitim süreci ve içeriğidir. Eğitim sistemi 9 yıllık zorunlu temel eğitimle başlamaktadır ve zorunlu eğitimi ilk 6 yılında sınıf öğretmenleri verirken, son üç yılında branş öğretmenleri vermekte ve bu dönemler 1-6 sınıflar ve 7-9 sınıflar şeklinde birinci ve ikinci kademe olarak ikiye ayrılmaktadır (Bakioğlu, 2013; Göksoy, 2013; OCED, 2011).

2.1.4. 4+4+4 Eğitim Uygulaması

Devlet yapısı, anayasası, yasama, yürütme ve yargı ile ilgili kurum ve kuruluşları ile bunların işleyişi toplumun politik sistemini oluşturmaktadır. Her devlet doğası gereği kendi politik anlayışını yetiştirilen nesile aktarmak ve benimsetmek istemektedir. Eğitim, devletin bu amacını gerçekleştirebilmek için kullandığı araçlardandır. Bu bağlamda eğitim, resmi ideolojiyi genç kuşaklara aktarma süreci olarak önemli bir görev almaktadır. Eğitim, insanlığın gelişiminde rol oynayan önemli

faktörlerden biridir ve bu noktada hem etkileyen hem de etkilenen durumdadır. Politika gibi eğitim de geleceğe yönelik uygulamalar tasarlamaktadır. Bu açıdan politika; eğitimi güçlü kılan, geliştiren, dönüştüren bir sistem olarak düşünülebilir (Sarıbaş ve Babadağ, 2015).

Politikanın yaptırım gücü, eğitim sistemine müdahale olanağı sağlarken; eğitim sistemi de mevcut politikaların uzun vadede devamlılığının sağlanmasına, korunmasına ve gelişimine hizmet etmektedir. Politikacılar eğitim sisteminin yapısına da karar verirken ve onu şekillendirirken, mevcut eğitim sistemi de geleceğin politikacılarını yetiştirilmesine hizmet etmektedir. Politik sistem zaman içinde değişikliğe uğradığında eğitim sistemi de bundan etkilenmekte; eğitimin amaçları ve içeriği de bu doğrultuda değişmektedir (Birel, 2012; Sarıbaş ve Babadağ, 2015). Toplumsal ve eğitim ilişkisi döngüsünde olduğu gibi eğitim hem toplumun değerlerini genç kuşaklara aktaran hem de toplumu değiştiren konumundadır. Bu ilişki politika ve eğitim ilişkisinde de görülmektedir. Bir yandan politikalardan etkilenen ve şekillenen eğitim sistemi, oluşan sisteme yetiştirdiği bireylerle de politikayı şekillendirme gücüne sahiptir.

Eğitim, hükümetler tarafından ekonomik sistemin bir unsuru olarak da algılanabilir. Bu durumda, hükümetler, teşvik etmek istedikleri ekonomik modelin gerektirdiği insan gücünü yetiştirmeyi eğitim sisteminin önceliği olarak yorumlayabilir. Bu, çoğu dönemde eğitim politikalarının bir önceliği olsa da, artık ekonomi politikası odaklı eğitim politikalarının yeni bir şekil aldığı üzerine bulgular bulunmaktadır. Eğitim politikalarının belirlenmesinde de bazı özelliklerin olduğu savunulmaktadır. Eğitim politikalarının amacı, uluslararası ekonomik rekabetin gerekliliklerine yanıt vermek olabilir. Bunun yanında Dünya Bankası, OECD ve Avrupa Birliği gibi uluslararası kuruluşlar da hükümetlerin eğitim politikalarını belirlemesi süreçlerinde önemli rol oynar (Şaşmaz, 2013).

Elbette, bir hükümetin eğitim politikasını kurgularken sadece bir alandan hareket etmesi beklenmemelidir. Hükümetler, farklı unsurları kullanarak farklı “eğitim politikası karışımları” belirleyebilir. Bunun için ekonomiyi odağa alıp sosyal yapıyı dışlayan veya bir unsuru gözetip diğerine bakmayan ayrımlar yapılmaz. Bir eğitim

politikası oluşturulurken hem sosyal hem ekonomik şartların gözeteilmesi hükümetlerin becerilerine kalmıştır (Şaşmaz, 2013).

Nasıl bir politika belirlenirse belirlensin eğitim politikalarının uygulanması, sistemlerin çeşitli özelliklerinden dolayı, çok daha karmaşık süreçler içerebilir ve bu süreçler politikaların amaçlarından farklı sonuçlar üretebilir. Bu nedenle eğitim politikalarının oluşturulması/kurgulanması ve uygulanması aşamalarını ayrı ayrı değerlendirmek gerekir (Şaşmaz, 2013).

2001-2011 arası dönemde, politika dokümanlarında “küresel rekabet” ve “insan gücü yetiştirilmesi” ne yönelik atıfların öne çıkması bu yıllarda hükümetin ekonomi politikasını öne çıkardığını düşündürmektedir. Ayrıca, okulöncesi eğitimin yaygınlaştırılmasına ve dezavantajlıların eğitime erişimine yönelik artan vurgu ve uygulamalar, bu dönemde eğitimin sosyal politika amaçlarına da hizmet ettiğini göstermektedir (Şaşmaz, 2013). AK Parti hükümetinin 2011 seçimleri sonrasındaki dönemi eğitim sisteminin yeniden düzenlendiği görülmektedir. Din eğitiminin sistemin içine yerleştirilmesi, “değerler eğitimi” nin gitgide daha çok konuşulması Hükümet’in eğitim politikasını kültür politikası odağına giderek daha çok yoğunlaşacağı şeklinde yorumlanmıştır. Diğer yandan, haftalık ders çizelgelerinin diğer ülkeler örnek alınarak yenilenmesi, meslek eğitiminin geciktirilmesi ve özel sektöre devredilmesi yönünde adımlar atılması ise kültür ve ekonomi odaklı eğitim politikalarının sentezlenmeye çalışıldığını göstermektedir (Şaşmaz, 2013).

Ülkemizde son olarak yürütülen politikaların sonucunda reform, yenilik, değişim gibi değişik isimlerle anılan 4+4+4 Eğitim Uygulaması 30/03/2012 tarihinde uygulamaya geçen 6287 sayılı yasa gereği dört (4) yıl süreli ilkokul, dört (4) yıl süreli ortaokul ve dört (4) yıl süreli lise eğitimini kapsayan zorunlu kesintili bir eğitim modelidir.

4+4+4 Eğitim sistemi 30.03.2012’de TBMM de kabul edilen ve 11 Nisan 2012 tarih ve 28261 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 6287 sayılı “İlköğretim ve eğitim kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun” da şu şekilde yer almıştır:

MADDE 1 – 5/1/1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanununun 3'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 3 – Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.”

MADDE 2 – 222 sayılı Kanunun 7'nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 7 – İlköğretim; 1 inci maddede belirtilen amacı gerçekleştirmek için kurulmuş dört yıl süreli ve zorunlu ilkokul ile dört yıl süreli ve zorunlu ortaokuldan oluşan bir Milli Eğitim ve Öğretim Kurumudur.”

MADDE 3 –222 sayılı Kanunun 9'uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir. “İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.”

MADDE 6 – 222 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir. “GEÇİCİ MADDE 11 – Bu maddenin yayımı tarihinde ilköğretim kurumlarının 5, 6, 7 ve 8 inci sınıflarında eğitim görenler eğitimlerini bu kurumlarda tamamlar. Bu maddenin uygulanmasıyla ilgili usul ve esaslar Milli Eğitim Bakanlığınca belirlenir; Bakanlık bu maddenin uygulanmasıyla ilgili düzenlemeleri il, ilçe ve okul bazında yapmaya yetkilidir.”

MADDE 7 – 14/6/1973 tarihli ve 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununun 22'inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 22 – Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.”

MADDE 8 – 1739 sayılı Kanunun 24'üncü maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“MADDE 24 – İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar halinde kurulması esastır. Ancak imkan ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.

MADDE 9 – 1739 sayılı Kanunun 25'inci maddesinin mülga birinci fıkrası aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmiştir. “İlköğretim kurumları; dört yıl süreli ve zorunlu ilkokullar ile dört yıl süreli, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarından oluşur. Ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarında lise eğitimini destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimli dersler oluşturulur. Ortaokul ve liselerde, Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin hayatı, isteğe bağlı seçmeli ders olarak okutulur. Bu okullarda okutulacak diğer seçmeli dersler ile imam-hatip ortaokulları ve diğer ortaokullar için oluşturulacak program seçenekleri Bakanlıkça belirlenir.” (Resmi Gazete, 2012).

Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu eğitim uygulamasını sona erdiren bu uygulama ile zorunlu eğitim sürecini kesintili hale getirilmiş ve 4 yıl (ilkokul) + 4 yıl (ortaokul) + 4 yıl (lise) olmak üzere yapılandırılmıştır. Bu uygulamayla değişen yapılar:

- Kesintili olması ve üç kademeye ayrılması,
- İlkokulda tek tür okul ve tek öğretim programı olarak düzenlemesi, Ortaokulda ise farklı programların uygulandığı ortaokul türlerine imkân vermesi,
- Ortaokulların, bağımsız okullar şeklinde veya liselerle ya da ilkokullarla birlikte açılabilmesi,

- İmam hatip ortaokullarının bağımsız ya da imam hatip liseleri ile birlikte açılabilmesi,
- Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı derslerinin kanuni seçimlik ders olmak üzere ortaokul ve liselerde seçimlik derslere yer vermesi,
- Diplomanın 12 yıllık zorunlu öğretimin sonunda (lisenin bitirilmesiyle) düzenlenmesi,
- Zorunlu eğitimin 12 yıl olması, bir diğer ifadeyle bireylerin 6 yaşından itibaren ara vermeden 12 yıl süreyle eğitim sisteminin içerisinde yer alması şeklinde ifade edilebilir (Tangülü ve Çıdacı, 2014).

2.1.4.1. 4+4+4 Eğitim Uygulamasının Gerekçeleri

Çağın getirdiği bilgi akışına uyum sağlayacak nitelikli bireyler yetiştirmek ayrıca gerek toplumsal değişimler gerekse hükümet politikaları eğitim sisteminde bir takım güncelleme, reform gibi değişimleri beraberinde getirmektedir. Bu reformlar veya güncellemeler temelinde ekonomik, sosyal ve kültürel birçok değişimleri barındırabilir.

Müftüoğlu (2012) küresel piyasadaki değişimleri ve istihdam politikalarının içerisinde yer alan emek üretkenliğinin eğitim politikalarıyla ilişkili olduğunu belirtmiştir. Eğitim sistemimizdeki bu son değişimi OECD, Avrupa Birliği ve Dünya Bankası gibi uluslararası kuruluşlar ile TÜSİAD, TOBB, TİSK gibi ulusal kuruluşlarının Türk eğitim sisteminin emeğin üretime geçirilmesinde yetersiz kalması üzerine eleştirileri üzerine AK parti hükümet politikaları tarafından oluşturulduğunu ve 9. Kalkınma Planı, Ulusal İstihdam Stratejisi (UIS), Sanayi Strateji Belgesi (SSB) gibi birçok dökümanda “eğitim- istihdam” ilişkisini sağlamaya yönelik hedeflere yer verildiğini belirtmiştir.

Eğitim kurumlarının önemli amaçlarından biri toplumun, gelişen dünyanın, bilim ve teknolojinin gerektirdiği özelliklere sahip insanları yetiştirmektir. Eğitim kurumları bu işlevlerini, eğitim programları hazırlayarak ve bunları sürekli geliştirerek yerine getirebilirler. Milli Eğitimin son değişimlerle bu nedenleri gözettiği ifade edilmiştir (Kaya ve diğerleri, 2015).

Kaştan ve Kaştan (2016) ise Türkiye’de eğitime katılma oranının Avrupa ülkelerine göre düşük kalmasını önlemek, ülkede % 28 düzeyinde olan lise mezunu oranını ilerleterek Avrupa Birliği ülkeleri seviyesine getirebilmek, ortaöğretimde doğu bölgelerinde ancak % 30-50 okullaşma oranını yükseltmek için zorunlu eğitimin yasa ile 12 yıla çıkarıldığını belirtmiştir.

Yenilik arayışının nedeni, sekiz yıllık kesintisiz eğitim oluşturduğu sorunları gidermek ve gelişmiş ülkelerdeki gibi kademeli eğitim sistemini uygulamak olarak belirtilmiştir (Kılıç, 2014). Bunun yanında Milli Eğitim Bakanlığı 4+4+4 değişikliğinde soruna ilişkin bilginin çözümlenmesi 20 Şubat 2012 tarih ve 2/358 sayılı “5.1.1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi” nde yeni eğitim sistemine yönelik yapılan yasal düzenlemelere gerekçe olarak birçok neden belirtmiştir. Bakanlık bu değişikliğe, sekiz yıllık kesintisiz eğitim sürecinde 6-7 yaşındaki öğrenciler ile ergenlik döneminin değişim sancılarını yaşayan 13-14 yaşlarındaki öğrencilerin aynı ortamı paylaşıyor olmalarının getirdiği sorunları, kırsal kesimde kesintisiz eğitim nedeniyle pek çok köy okulunun işlevsiz kalmasını, küçük yaşlardaki öğrencilerin yatılı okullar ve taşınmalı eğitim sistemi nedeniyle sıkıntı yaşamalarını ve kesintisiz eğitim sisteminin meslekî eğitime darbe vurmasının neden olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca ABD, Fransa, Almanya, Japonya'daki eğitim sistemleri gösterilerek orada da kademeli bir yapı olması değişime örnek olarak gösterilmiştir. Yine meslekî eğitimden arzu edilen düzeyde yararlanabilmek için, öğrencinin ilgi ve beceri alanlarının küçük yaşlardan itibaren tespit edilmesinin gerektiği, AB ülkelerinde ortaöğretim içerisinde meslekî eğitim oranının % 60'larda, ülkemizde ise henüz % 44'lerde olduğu göz önünde bulundurulduğunda, ülkemizde meslekî eğitim oranını geliştirecek adımların atılması gerektiği ifade edilmiştir (TBMM, 2012).

Kanun teklifinde, ülkemizin 1997'den bu yana kesintisiz eğitim uygulaması nedeniyle yaşadığı sorunlar gerekse gelişmiş ülkelerin örnek uygulamaları birlikte değerlendirildiğinde, zorunlu eğitim sürecinin öğrencilerin yaş grupları, fiziksel ve ruhsal gelişim özellikleri, ilgi, istidat ve becerileri temel alınarak "kademelendirilmiş" ve çeşitli meslek dallarına yönelik eğitimi de içerecek biçimde "çeşitlendirilmiş" bir nitelik kazanması açısından İlköğretim ve Eğitim Kanunu, Milli Eğitim Temel Kanunu

ve Mesleki Eğitim Kanununda değişiklik yapılması zorunlu hâle geldiği ifade edilmiştir (TBMM, 2012).

Genel anlamda bakıldığında dünya üzerindeki ve eğitim felsefeleri ile öğretim metotlarındaki değişim ve gelişmeler, eğitim bilimcilerin gelişmiş ülkelerdeki eğitim sistemlerine dönük araştırmaları ve ülkemiz eğitim sistemi üzerindeki değerlendirmeleri, Türk toplumu, sivil toplum örgütleri ve eğitim çalışanları ile bunların bağlı olduğu örgütlerce değişik zamanlarda dile getirilen sorunlar ve talepler, 18. Milli Eğitim Şurası' nca alınan kararlar ile hükümetin iradesi şeklinde kısmen sıralanabilecek nedenler sonucunda, TBMM'ce 30/03/2012 tarihinde ve 6287 sayı ile İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun' kabul edilmiştir (Gün ve Atanur Başkan, 2014; Memişoğlu ve İsmetoğlu, 2013).

MEB, 09/05/2012 yılında yayımladığı 12 Yıllık Zorunlu Eğitime Yönelik Uygulamalar konulu genelgede 12 yıllık zorunlu eğitime geçiş ile Türkiye'deki yetişkin nüfusun ortalama eğitim süresinin ve lise mezunu sayısının arttırılacağını, okullaşma oranındaki bölgesel farklılıkların azaltılacağını, farklı alanlarda yeteneği olan öğrencilere ortaokul 1. sınıftan itibaren kendilerini geliştirme fırsatı tanınacağını, eğitimin kademelere bölünmesi ile kademeler arası geçişlere olanak sağlanarak bireylere erken yaşlarda yetenek ve gelişimlerine göre meslekî tercih hakkı tanınacağını, okula başlama yaşınının 60 aya düşürülerek, çocuklara erken yaşta ilkokula başlama fırsatı verileceğini, bu konuda dünya genelindeki uygulamalarla paralellik sağlanacağını ve farklı kademelerdeki öğrencilerin farklı binalarda eğitim görerek, ortak mekânlardan yeterince yararlanmalarının sağlanacağını belirtmiştir (MEB, 2012b).

2.1.4.2. 4+4+4 Eğitim Uygulaması İle Ortaya Çıkan Yenilikler

“4+4+4” düzenlemesi ile tüm öğretim kademelerinde birçok değişiklik yapılmıştır. İlköğretime başlama yaşının değiştirilmesi, ilköğretim okullarının ilkokullar, ortaokullar ve imam-hatip ortaokulları olarak yeniden düzenlenmesi, seçmeli derslerin oluşturulması ve ortaöğretimin (lisenin) zorunlu hale getirilmesi bunlardan bazılarıdır. Haftalık ders çizelgelerinin yenilenmesi ile ilkokulların (1-4. sınıflar) ders yükleri hafifletilirken, ortaokulların (5-8. sınıflar) ders yükleri ile matematik ve fen derslerinin haftalık saatleri artırılmıştır. “Kur'an-ı Kerim” ve “Peygamber'in Hayatı”

gibi yasada öngörülen seçmeli din eğitimi derslerinin yanında, “Matematik Uygulamaları” ve “Bilişim Okuryazarlığı” gibi seçmeli dersler getirilmiştir. Yapılan değişiklikler öğretim kademeleri bazında ayrıca açıklanmaya çalışılmıştır.

2.1.4.2.1. Okula Başlama Yaşı, Okul Öncesi ve İlkokulda Yapılan Yenilikler

2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren kamuoyunda 4+4+4 eğitim modeli adı verilen uygulamada en çok tartışma yaratan konulardan biri ilkokulun yeniden yapılandırılmasıdır. Bu model ile ilköğretim ilkokul ve ortaokul olarak iki kısma ayrılmıştır. Yeni model ile ilkokul 1. 2. 3. ve 4. sınıfları, ortaokul ise 5. 6. 7. ve 8. sınıfları kapsamaktadır. Ayrıca MEB 09.05.2012 tarihinde yayınladığı genelge ile 2012-2013 eğitim ve öğretim yılı için, 66 ayını tamamlayan tüm çocukların okula kayıt işlemlerinin e-okul sistemi üzerinden merkezi olarak yapılması gerektiğini belirtmiştir. 60-66 ay arasında gelişim yönünden hazır olduğu anlaşılan çocukların ise velisinin izni ile ilkokula devamının sağlanacağını ifade etmiştir (MEB, 2012b).

9 Mayıs'ta yayımlanan 2012/20 sayılı ve "12 Yıllık Zorunlu Eğitime Yönelik Uygulamalar" konulu genelgede, 30 Eylül 2012 itibarıyla 66 ayını tamamlayan çocukların ilköğretime kaydının yapılacağı belirtilmiştir. Eylül 2012'de 66-80 aylık çocukların kaydının yapılması sonucunu doğuran bu durum, 21 Temmuz 2012'de aşağıda yayımlanan yönetmelik değişikliğiyle kesinleşmiştir:

"İlkokulların birinci sınıfına, kayıtların yapıldığı yılın Eylül ayı sonu itibarıyla 66 ayını dolduran çocukların kaydı yapılır. Gelişim yönünden ilkokula hazır olduğu anlaşılan 60-66 ay arası çocuklardan, velisinin yazılı isteği bulunanlar da ilkokul birinci sınıfa kaydedilir. Yaşça kayıt hakkını elde eden, ancak bedenen veya zihnen yeterince gelişmemiş olup okula uyum sağlayamayan 66 ay ve üzeri çocuklar da Kasım ayı sonuna kadar sağlık kurumlarından verilen bedenen veya zihnen gelişmemiş tıbbi tanı rapor üzerine okul öncesi eğitime yönlendirilebilir veya kayıtları bir yıl ertelenebilir."

Bu değişiklik ile okula başlama yaşı düşürülmüş ve kamuoyunda önemli bir tartışma başlamıştır. Ancak 2013 yılında alınan bir kararla çocuğun okula 60 ayın sonrasında başlatılması kararında geri adım atılmış bu durum velilerin isteğine bırakılmıştır.

Son olarak 2016-2017 Eğitim öğretim yılında okula başlama yaşı ise şöyledir:

Doğum Ayı	Eylül 2016 itibariyle kaç aylık olacağı	Kayıt Durumu
Ağustos 2010 ve öncesi	73 ve daha büyük	Zorunlu
Eylül 2010	72	
Ekim 2010	71	Zorunlu (Doktor raporuyla kayıt olmayabilir.)
Kasım 2010	70	
Aralık 2010	69	
Ocak 2010	68	Zorunlu (Veli dilekçesiyle kayıt olmayabilir.)
Şubat 2011	67	
Mart 2011	66	
Nisan 2011	65	Zorunlu değil. (İsteğe bağlı veli dilekçesiyle kayıt olabilir.)
Mayıs 2011	64	
Haziran 2011	63	
Temmuz 2011	62	
Ağustos 2011	61	
Eylül 2011	60	
Ekim 2011	59 ve daha küçük	Kayıt olamaz

Şekil 3: Okula Başlama Yaşı

Şekil 3’de görüldüğü gibi 2012 yılında 60 aylıkların kayıt yaptığı ilkokullar, 2013 yılı itibariyle 6 ay daha ileri getirilerek 66 aydan itibaren zorunlu eğitime alınmıştır. Ancak yine veli isteğiyle bu öğrenciler de okula başlayabilmektedir.

Bu uygulama ile okul öncesi zorunlu eğitim kapsamında yer almamaktadır. Ancak bakanlık 48- 60 ay arasındaki çocuklar için okul öncesinde %100 okullaşma hedeflerinden vazgeçmediğini belirtmiştir. Okul öncesi eğitim için 30 Eylül 2012 tarihi itibari ile 37- 66 ay arası çocukların anaokulunda veya uygulama sınıflarında 48- 66 ay arası çocukların ise anaokuluna devam edeceğini açıklamıştır.

Bu düzenlemelerin yanında 5. sınıf öğrencileri ortaokula kaydırılmıştır. Eğitim sisteminde eğitimin yeniden kademelendirilmesi ile birinci kademe 4 yıl süreli ilkokul, ikinci kademe 4 yıl süreli ortaokul, üçüncü kademe ise 4 yıl süreli lise olarak

yapılandırılmıştır. Böylelikle ikinci kademe olarak anılan ortaokul 4 yıl olmak üzere 5., 6., 7. ve 8. sınıflar olarak belirlenmiş ve 5. sınıflar ortaokula geçirilmiştir.

6287 sayılı kanunla getirilen 4+4+4 sisteminde eğitim programları da kademeli olarak yenilecektir. İlkokullarda, ilköğretim 2 - 4. sınıflarında okutulan program yine okutulmaya devam ederken 1. sınıf programlarında yeni yaş durumu dikkate alınarak bu yaş durumuna uygun gerekli düzenlemeler yapılacaktır. İlkokullarda seçmeli ders uygulaması olmayacaktır. Seçmeli dersler ortaokul ve liselerde uygulanacaktır (MEB, 2012a).

Gözütok ve arkadaşlarının (2014), 4+4+4 yapılanması kapsamında hazırlanan uyum ve hazırlık çalışmaları kitaplarını değerlendirdikleri çalışmada, 1. sınıf kaynaklarında yapılan düzenlemelerle ilgili şu bilgilere yer verilmiştir: 12 yıllık zorunlu eğitim kararı ile 1. sınıf programının yeni düzenlemelere uygun hale getirilmek üzere gözden geçirileceği duyurulmuştur. 60 aylık, 72 aylık ve hatta 84 aylık iken kayıtları bir arada yapılan sınıflarda bulunacak çocuklar için MEB; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile TÜBİTAK arasında imzalanan protokol kapsamında bir içerik hazırlamıştır. “Uyum ve Hazırlık Çalışmaları” ve Öğretmen ve Öğrenci Çalışma kitaplarını ilk üç ayda uygulanmak üzere bastırmıştır. MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın 17/08/2012 gün ve 4755 sayılı yazısı ile bu materyali 2012– 2013 öğretim yılından itibaren eğitim aracı olarak kabul edilmiştir. Öğretmen Kitabını 70.000 adet, Öğrenci Çalışma Kitaplarını (1 ve 2) 1.750.000 adet bastırmıştır. 1. sınıf programının kademeli olarak yeni düzenlemelere uygun hâle getirileceği belirtilmiştir. Bir yardımcı doçent editörlüğünde, biri yardımcı doçent, biri uzman beş kişinin yazarlığında, bir resimleyen ve bir de grafik tasarımını yapan toplam sekiz kişilik bir grup tarafından bu materyal oluşturulduğu belirtilmiş ancak materyalin herhangi bir yerinde, etkinliklerin herhangi bir grupta denendiği, değerlendirildiği ve değerlendirme sonuçlarına dikkat edilerek geliştirildiği konusunda bir bilgi yer almadığına yer verilmiştir.

2.1.4.2.2. Ortaokul Kademesinde Yapılan Yenilikler

Kanun değişikliklerine göre ilköğretim kurumları 4 yıllık zorunlu ilkokullardan sonraki kademe 4 yıllık, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren

ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarıdır. Ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarında, lise eğitimini destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimlik dersler oluşturulacak; ilköğretim kurumları ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar halinde kurulabileceği gibi, imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilecektir. Bu düzenlemelerle, temel eğitimden sonra 9 yaşındaki çocuklar, farklı ortaokullara ve seçimlik derslerle farklı meslek alanlarına yöneleceklerdir (MEB, 2012b).

MEB, 4+4+4'e geçişle ilgili yayımladığı birçok gerekçenin yanı sıra ilkokul ve ortaokulların ayrılmasını 6-7 yaşındaki çocuklarla "13-14 yaşlarında fiziksel ve ruhsal kimliğinin şekillenme aşamasındaki sancılı yaşayan bir ergenlik dönemi öğrencisinin" aynı "okul ortamında" bulunmasının sakıncalı olacağına dayandırmıştır (TBMM, 2012).

Yeni uygulama ile ilkokul, bütün bireyler için tek tür okul ve tek öğretim programı olarak düzenlenirken ortaokulu farklı öğretim programlarının uygulanabileceği bir okul dönemi olarak düzenlenmiştir. Ayrıca ortaokul ve lise programları arasında ilişki kurması, farklı programların uygulandığı ortaokul türlerine imkân vermesi, ortaokulların, bağımsız okullar şeklinde veya liselerle ya da ilkokullarla birlikte açılabilmesi, imam hatip ortaokullarının bağımsız ya da imam hatip liseleri ile birlikte açılabilmesi, Kur'an-ı Kerim ve Hz. Peygamberimizin Hayatı derslerinin kanuni seçimlik ders olmak üzere ortaokul ve liselerde seçimlik derslere yer vermesi gibi birçok değişiklik hayata geçirilmiştir (MEB, 2012b).

6287 sayılı Kanun ile yapılan bir değişiklik de, 16.8.1997 tarihli 4306 sayılı kanunla kapatılan imam-hatip ortaokulları yeniden kurulmuştur. Buna göre 2012 Eylül ayı itibarıyla 5. sınıfa başlayacak öğrencilerden imam-hatip ortaokuluna gitmek isteyenlerin, velilerinin başvurusu üzerine imam-hatip okullarına kayıtları yapılmıştır. İmam-hatip ortaokulları ve diğer ortaokullar arasındaki temel fark ise uygulanacak olan ders çizelgeleridir (ERG, 2012a). Ortaokullar ve farklı program türlerine sahip imam hatip ortaokulları ile birlikte 5, 6, 7 ve 8. sınıfların öğretim programlarında, haftalık ders çizelgelerinde değişiklikler olmuştur. Ancak 2012-2013 eğitim öğretim yılında yalnızca 1. ve 5. sınıflarda değişimler başlamış diğer sınıflarda kademeli bir geçiş yapılmıştır.

4+4+4 uygulamasıyla 4. sınıfı tamamlayan öğrenciler ortaokulda kesintili eğitimde “açık öğretim” e devam edebilecektir (Güven, 2012).

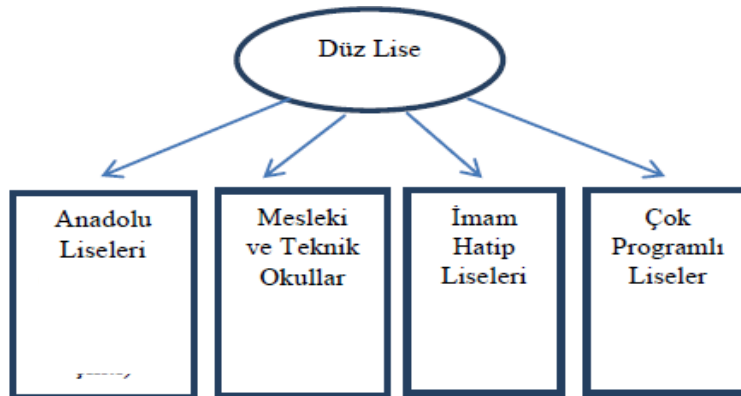
2.1.4.2.3. Ortaöğretim Kademesinde Yapılan Yenilikler

Ortaöğretim kademesi yine 9. sınıflarla başlamakla beraber ilkokul ve ortaokuldaki yaşanan değişimler, ortaokullarda imam hatip ortaokulların açılması ve gerek duyulması halinde imam hatip liseleriyle birlikte kurulabileceği belirtilmiştir (MEB, 2012b).

Bakanlık 4+4+4 uygulamasının gerekçelerinde AB ülkelerinde ortaöğretim içerisinde meslekî eğitim oranının % 60'larda, ülkemizde ise henüz % 44'lerde olduğunu ifade etmiştir. Ülkemizde meslekî eğitim oranını geliştirecek adımların atılması için, meslekî eğitim oranını yükseltmek ve bu eğitimin kalitesini geliştirmek için yapılması gerekenlerin başında, öğrencilerin ilgi ve beceri alanlarını küçük yaşlardan itibaren tespit ederek, yükseköğrenimin de yolunun daha açık bir niteliğe kavuşturmak gerektiğini belirtmiştir (TBMM, 2012).

Bu uygulama ile liseler de zorunlu eğitime dahil edilmiştir fakat lise kademesinde, yaygın eğitim yöntemiyle öğretim yapılabilen ve lise programlarında açık öğretim ya da uzaktan öğretim yöntemlerinin kullanılması söz konusu olabilmektedir (Güven, 2012).

2013 yılında da düz liselerde dönüşüme gidilmiştir. Aşağıda lise türleri verilmiştir:

Şekil 4: Lise Türleri (Yıldırım, 2013: 21)

2013-2014 eğitim-öğretim yılında düz liseler diğer eğitim kurumlarına dönüştürülmüştür. Liselerin 1/3'ünü, öğrencilerin ise % 41.65'ini kapsayan düz liselerin kaldırılması sürecinde, Anadolu Liseleri'nin her şubesinde bulunan yaklaşık 30 öğrenci yerine 34 öğrenci almaları öngörülmüş, ayrıca daha fazla sayıda öğrenciyi içermek üzere, düz liselerde eğitim gören öğrenciler sınavsız mesleki-teknik okullara ve imam hatip liseleri ile çok programlı liselere yönlendirilmiştir (Yıldıran, 2013).

2.1.4.2.4. 5. Sınıf Haftalık Ders Çizelgelerinde ve Öğretim Programlarında Yapılan Düzenlemeler

4+4+4 eğitim uygulamasında Milli eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu aldığı kararla bazı ders içeriklerini sadeleştirmiştir. Buna göre, ilk olarak 2013-2014 yılından itibaren uygulanan sadeleştirilen ve güncellen dersler: İlköğretim Kurumları Fen Bilimleri Dersi (3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar), İlköğretim Kurumları İngilizce Dersi (2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar), Ortaokul Matematik Dersi (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar), Ortaöğretim Biyoloji Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar), Ortaöğretim Fizik Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar), Ortaöğretim Kimya Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) ve Ortaöğretim Matematik Dersi (9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) olmuştur (TTKB, 2014).

Bunu yanında haftalık ders çizelgeleri de değişmiş, 5. sınıfların programlarına yeni dersler eklenmiş ve bazı derslerin haftalık ders saatlerinde değişikliğe gidilmiştir. Ayrıca seçmeli derslerin sayısı arttırılmış, yeniden açılan imam hatip ortaokullarının programları da belirlenmiştir.

2013-2014 yılından itibaren uygulanan imam hatip ortaokulları ile ortaokulların 5. sınıf haftalık ders çizelgeleri aşağıda gösterilmiştir (TTKB, 2014):

İMAM HATİP ORTAOKULLARI HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ

DERSLER			SINIFLAR			
			5. Sınıf	6. Sınıf	7. Sınıf	8. Sınıf
ZORUNLU DERSLER	Türkçe		6	6	5	5
	Matematik		5	5	5	5
	Fen Bilimleri		4	4	4	4
	Sosyal Bilgiler		3	3	3	-
	T. C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük		-	-	-	2
	Yabancı Dil		3	3	4	4
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi		1	1	1	1
	Görsel Sanatlar		1	1	1	1
	Müzik		1	1	1	1
	Beden Eğitimi ve Spor		1	1	1	1
	Teknoloji ve Tasarım		-	-	2	2
	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım		2	2		
	Rehberlik ve Kariyer Planlama		-	-	-	1
	Kur'an-ı Kerim		2	2	2	2
	Arapça		2	2	2	2
	Hz. Muhammed'in Hayatı		2	2	2	2
	Temel Dini Bilgiler		1	1	1	1
ZORUNLU DERS SAATİ TOPLAM			34	34	34	34
SEÇMELİ DERSLER	Dil ve Anlatım	Okuma Becerileri(1)	(2) (1)	2 (1)		
		Yazarlık ve Yazma Becerileri(4)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)
		Yaşayan Diller ve Lehçeler(4)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)
		İletişim ve Sunum Becerileri(1)	-	-	(2) (1)	(2) (1)
	Yabancı Dil	Yabancı Dil (Bakanlar Kurulu Kararı ile Kabul Edilen Diller)(4)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)
		Bilim Uygulamaları(4)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)
	Fen Bilimleri ve Matematik	Matematik Uygulamaları(4)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)
		Çevre ve Bilim(1)	-	-	(2) (1)	(2) (1)
		Bilişim Teknolojileri ve Yazılım(2)			(2) (1)	(2) (1)
	Sanat ve Spor	Görsel sanatlar (Resim, Geleneksel Sanatlar, Plastik Sanatlar vb.)(2)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)
		Müzik(4)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)
		Spor ve Fiziki Etkinlikler (Alanlara Göre Modüller Oluşturulacaktır)(4)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)
		Drama(2)	(2) (1)	(2) (1)	-	-
		Zeka Oyunları(2)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)	(2) (1)
	Sosyal Bilimler	Halk Kültürü(1)	-	(2) (1)	(2) (1)	-
		Medya Okuryazarlığı(1)	-	-	(2) (1)	(2) (1)
		Hukuk ve Adalet(1)	-	(2) (1)	(2) (1)	-
Düşünme Eğitimi(2)		-	-	(2) (1)	(2) (1)	
Seçilebilecek Ders Saati Toplam			2	2	2	2
TOPLAM DERS SAATİ			36	36	36	36

Şekil 5: İmam Hatip Ortaokulları Haftalık Ders Çizelgesi

İLKOKULLAR VE ORTAOKULLAR HAFTALIK DERS ÇİZELGESİ

DERSLER		SINIFLAR								
		İlkokul				Ortaokul				
		1	2	3	4	5	6	7	8	
ZORUNLU DERSLER	Türkçe	10	10	8	8	6	6	5	5	
	Matematik	5	5	5	5	5	5	5	5	
	Hayat Bilgisi	4	4	3						
	Fen Bilimleri			3	3	4	4	4	4	
	Sosyal Bilgiler				3	3	3	3		
	T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük								2	
	Yabancı Dil		2	2	2	3	3	4	4	
	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi				2	2	2	2	2	
	Görsel Sanatlar	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Müzik	1	1	1	1	1	1	1	1	
	Oyun ve Fiziki Etkinlikler	5	5	5	2					
	Beden Eğitimi ve Spor					2	2	2	2	
	Teknoloji ve Tasarım							2	2	
	Trafik Güvenliği				1					
	Bilişim Teknolojileri ve Yazılım					2	2			
	Rehberlik ve Kariyer Planlama								1	
	İnsan Hakları, Yurttaşlık ve Demokrasi				2					
	ZORUNLU DERS TOPLAMI		26	28	28	30	29	29	29	29
	SEÇMELİ DERSLER	Din, Ahlak ve Değerler	Kur'an-ı Kerim (4)					2	2	2
Hz. Muhammed'in Hayatı (4)							2	2	2	2
Temel Dinî Bilgiler (2)							2	2	2	2
Dil ve Anlatım		Okuma Becerileri (1)					2	2		
		Yazarlık ve Yazma Becerileri (4)					2	2	2	2
		Yaşayan Diller ve Lehçeler (4)					2	2	2	2
Yabancı Dil		İletişim ve Sunum Becerileri (1)							2	2
		Yabancı Dil (Bakanlar Kurulu Kararı ile Kabul Edilen Diller) (4)					2	2	2	2
		Bilim Uygulamaları (4)					2	2	2	2
Fen Bilimleri ve Matematik		Matematik Uygulamaları (4)					2	2	2	2
		Çevre ve Bilim (1)							2	2
		Bilişim Teknolojileri ve Yazılım (2)							2	2
Sanat ve Spor		Görsel Sanatlar (Resim, Geleneksel Sanatlar, Plastik Sanatlar vb.) (4)					2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Müzik (4)					2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Spor ve Fiziki Etkinlikler (Alanlara Göre Modüller Oluşturulacaktır) (4)					2/(4)	2/(4)	2/(4)	2/(4)
		Drama (2)					2	2		
		Zekâ Oyunları (4)					2	2	2	2
Sosyal Bilimler		Halk Kültürü (1)						2	2	
		Medya Okuryazarlığı (1)							2	2
	Hukuk ve Adalet (1)						2	2		
	Düşünme Eğitimi (2)							2	2	
Seçilebilecek Ders Saati Sayısı						6	6	6	6	
SERBEST ETKİNLİKLER		4	2	2						
TOPLAM DERS		30	30	30	30	35	35	35	35	

Şekil 6: İlkokullar ve Ortaokullar Haftalık Ders Çizelgesi

Çizelgelerin uygulanması ile ilgili açıklamalar şöyledir:

1. Seçmeli derslerin kaç kez alınabileceği dersin adının yanında parantez içinde belirtilmiştir.

2. Seçmeli derslerden birden fazla sınıf düzeyinde alınabilecek derslerin öğretim programları modüler bir yapıda oluşturulacaktır. Öğrenciler bu derslerden herhangi birini, 5-8. sınıf arasında herhangi bir sınıfta ya da sürekli olarak alabileceklerdir. Öğrenci, beşinci sınıftan itibaren programda seçmeli olarak yer alan bir dersi ilk kez sekizinci sınıfta alabileceği gibi, bu dersi beşinci sınıftan itibaren sürekli olarak seçebilir ya da herhangi bir sınıf düzeyinde başka bir alandan ders seçebilir. Farklı sınıf düzeylerinde olup fakat seçtikleri ders açısından aynı seviyede olan öğrencilerden seçmeli ders grubu oluşturulması sağlanabilir. Örneğin bir öğrenci Yabancı Dil dersini ilk kez yedinci sınıfta alıyorsa ve henüz başlangıç seviyesinde ise bu dersi beşinci, altıncı ve sekizinci sınıfta okuyan ve başlangıç seviyesinde olan öğrencilerle birlikte alabilir. Böylece hem kaynakların daha rasyonel kullanılması hem de öğrenciler için tercih haklarının karşılanması imkânı sağlanır.

3. İsteyen okullarda on (10) ders saatine kadar okul ve çevrenin şartları ile öğrencilerin bireysel özellikleri ve ihtiyaçları dikkate alınarak; sanat etkinlikleri, sportif çalışmalar, sosyal ve kültürel etkinlikler ile her türlü eğitici faaliyetlerin gerçekleştirilmesi okul yönetiminin kararına bağlı olarak uygulanabilir.

4. Ortaokullarda Sanat ve Spor, Görsel Sanatlar, Müzik, Spor ve Fizikî Etkinlikler dersleri öğrencilerin tercihlerine bağlı olarak iki (2) ya da dört (4) ders saati olarak seçilebilir. Beşinci sınıfta Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri (20 ders saati) ile en az dört (4) ders saatlik seçmeli dersi tamamlamak kaydıyla, imkân ve şartları uygun olan okullarda isteğe bağlı olarak onsekiz (18) ders saatine kadar yabancı dil dersi öğretimi yapılabilir. Bu uygulamayı yapan okullarda, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilmiş ve uygulanmakta olan yabancı dil dersi öğretim programlarına dayalı olarak dersin zümre öğretmenler kurulunca hazırlanan öğretim programları uygulanabilir.

5. İmam Hatip Ortaokullarında ise beşinci sınıfta Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri (19 ders saati) ile iki (2) ders saatlik seçmeli dersi tamamlamak kaydıyla, imkân ve şartları uygun olan okullarda isteğe bağlı olarak on beş (15) ders saatine kadar yabancı dil dersi öğretimi yapılabilir. Bu uygulamayı yapan okullarda, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilmiş ve uygulanmakta olan yabancı dil dersi öğretim programlarına dayalı olarak dersin zümre öğretmenler kurulunca hazırlanan öğretim programları uygulanabilir (TTKB, 2013).

Ancak İmam Hatip ortaokulunun çizelgesiyle ilgili açıklanan son madde 2014 yılında güncellenmiş ve şu şekilde değiştirilmiştir:

5, 6 ve 7. sınıflarda, Türkçe, matematik, fen bilimleri, sosyal bilgiler, din kültürü ve ahlak bilgisi, yabancı dil, Kur'an-ı Kerim, Arapça, Hz. Muhammed'in hayatı ve temel dinî bilgiler derslerini (29 ders saati) almak kaydıyla, imkân ve şartları uygun olan okullarda isteğe bağlıve zorunlu ders saatine ilave olarak haftada 7

ders saatine kadar yabancı dil veya Kur'an-ı Kerim dersi verilebilir. Bu uygulamayı yapan okullarda, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilmiş ve uygulanmakta olan yabancı dil ve Kur'an-ı Kerim dersi öğretim programlarına dayalı olarak dersin zümre öğretmenler kurulunca hazırlanan öğretim programları uygulanabilir. Ayrıca, yabancı uyruklu öğrenciler için açılan 5, 6 ve 7. sınıflarda ise 7 ders saatine kadar ilave Türkçe dersi verilebilir. Bu derste öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak Talim ve Terbiye Kurulunca kabul edilmiş ve uygulanmakta olan Türkçe dersi öğretim programına dayalı olarak dersin zümre öğretmenler kurulunca hazırlanan öğretim programı uygulanabilir (TTKB, 2015).

Öğretim programlarında yer alan seçmeli dersler Din, Ahlak ve Değerler: Kur'an-ı Kerim (4), Hz. Muhammed'in Hayatı (4), Temel Dinî Bilgiler (2); Dil ve Anlatım: Okuma Becerileri (1), Yazarlık ve Yazma Becerileri (4-2) Yaşayan Diller ve Lehçeler (4) İletişim ve Sunum Becerileri (1); Yabancı Dil: Yabancı Dil (Bakanlar Kurulu Kararı ile Kabul Edilen Diller) (4); Fen Bilimleri ve Matematik: Bilim Uygulamaları (4-2), Matematik Uygulamaları (4), Çevre ve Bilim (1), Bilişim Teknolojileri ve Yazılım (4); Sanat ve Spor: Görsel Sanatlar (Resim, Geleneksel Sanatlar, Plastik Sanatlar vb.) (4-2), Müzik (4-2), Spor ve Fizikî Etkinlikler (Alanlara Göre Modüller Oluşturulacaktır) (4-2), Drama (2), Zekâ Oyunları (4-2); Sosyal Bilimler: Halk Kültürü (1), Medya Okuryazarlığı (1), Hukuk ve Adalet (1), Düşünme Eğitimi (2) dersleridir. Toplamda 6 alanda 21 seçmeli ders listelenmiştir. Seçmeli Derslerin öğretim programlarının tümü TTKB resmi sayfasında yayınlanmıştır. Seçmeli derslerin kaç kez alınabileceği dersin adının yanında parantez içinde belirtilmiştir. İkinci yazılanlarsa İmam Hatip Ortaokullarındaki geçerli olan sayılardır.

Seçmeli Dersler kapsamında yer alan Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed'in Hayatı, Temel Dinî Bilgiler dersleri ve ayrıca bu derslerin dışında Arapça dersi İmam Hatip Ortaokullarında zorunlu ders kapsamındadır. İmam Hatip Ortaokullarında Beden Eğitimi ve Spor dersi de zorunlu ders kapsamı dışındadır.

Çizelgeler göz önünde bulundurulduğunda 5. sınıflar bazında daha iyi bir karşılaştırma yapabilmek için 4+4+4 uygulamasının başladığı 2012 yılı, 2012 yılından önceki ve sonraki eğitim öğretim yıllarındaki ders dağılımlarına yönelik haftalık ders çizelgeleri aşağıda sunulmuştur:

Dersler/Sınıf (Eğitim-öğretim yılı)	5.sınıf (2008/9)	5.sınıf (2010/11)	5.sınıf (2012/13)	5.sınıf (2013/14)	5.sınıf (2017/18)
Türkçe	6	6	6	6	6
Matematik	6	4	5	5	5
Sosyal Bilgiler	2	3	3	3	3
Fen ve Teknoloji Bilgisi/ Fen Bilimleri	3	3	4	4	4
İngilizce	5	3	4	3	3
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	1	2	2	2	2
Resim/Görsel Sanatlar	2	1	1	1	1
Müzik	2	1	1	1	1
Beden Eğitimi, Beden Eğitimi ve Spor	2	2	2	2	2
Sosyal Beceri Eğitimi	1	-	-	-	-
Trafik Güvenliği	-	1	-	-	-
Bilişim Teknolojileri ve Yazılım	-	-	-	2	2
<i>Zorunlu ders saati Toplamı</i>	30	26	28	29	29
Eğitsel Etkinlik (Satranç ve Bilgisayara okul ve öğretmen olanaklarına göre öncelik verilir)	3	-	-	-	-
Serbest Etkinlikler	-	4	-	-	-
Seçmeli Dersler	-	-	8	6	6
<i>Genel Toplam</i>	33	30	36	35	35

Şekil 7: Eğitim Öğretim Yıllarına Göre 5. Sınıflarda Haftalık Ders Dağılımı

2010 yılında hazırlanan "İlköğretim Okulu Haftalık Ders Çizelgesi" ne göre, ilköğretim okullarının, haftalık zorunlu ders saati sayısı toplamı 5. sınıflarda 26 ders saatine indirilmiştir. Buna ilave olarak 5. sınıflarında 4 ders saati "Serbest Etkinlikler" yapılmasına karar verilmiştir. Bakanlık, İlköğretim 1-5. sınıflarda sınıf öğretmenleri tarafından rehberliğin gerekli olduğu her zaman ve sosyal etkinliklerin ise "Serbest Etkinliklerle" birlikte yapılması amacıyla "Rehberlik ve Sosyal Etkinlikler" dersi için ayrılan haftalık 1 ders saatini kaldırmıştır. İlköğretim 4-5. sınıflarda okutulmakta olan "Trafik Güvenliği" derslerinin öğretim programları birleştirilerek 2012–2013 öğretim yılından itibaren sadece 5. sınıfta haftada 1 ders saatinde uygulanmasına ve 4. sınıfta bu dersten boşalan 1 ders saatinde de "Serbest Etkinlikler" yapılmasına karar verilmiştir (Milliyet, 2010).

2012- 2013 eğitim öğretim yılında ilk düzenlemeyle ortaokul 5. sınıfta zorunlu ders saati 28'dir. 8 saat de seçmeli ders seçilebilmekte ve toplamda haftalık 36 ders saati olmaktadır. "Serbest Etkinlikler" yerine Seçmeli Dersler getirilmiş, zorunlu ders saati 26'dan 28'e çıkarılmış, "Trafik Güvenliği" dersi kaldırılmış ve Matematik, Fen Bilimleri ve İngilizce derslerinin haftalık ders saatleri yenilenmiştir. 2013-2014 eğitim öğretim yılında ise İngilizce ders saati bir saat azaltılarak toplamda haftalık ders saati 36'dan 35'e inmiştir. İmam hatip ortaokullarında ise zorunlu ders saati 36 olup seçmeli dersler haftada 4 saat seçilebilmektedir. İmam hatip ortaokulları öğrencileri ise toplamda haftada 40 ders saati görmektedir. Daha sonra zorunlu ders saati 34, seçmeli ders saati 2 olmak üzere haftalık 36 saate getirilmiştir.

5.sınıf öğretim programları ise 2013-2014 Öğretim Yılından itibaren 5'inci sınıflardan başlamak ve kademeli olarak uygulanmak üzere güncellenen halleriyle uygulanmaya başlanmış ve ilk güncellen dersler: Fen Bilimleri Dersi, İngilizce Dersi, Matematik Dersi olmuştur. Son olarak 2009 yılında güncellenen İlköğretim Türkçe Dersi (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programının, 2016-2017 Eğitim ve Öğretim Yılından itibaren 1 ve 5. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulanmasına geçilmiştir. Sosyal Bilgiler Dersi programında 2009 yılından itibaren bir güncelleme yapılmamıştır (TTKB, 2016).

Araştırma kapsamında ele alınan 5. sınıf Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, İngilizce ve Sosyal Bilgiler Dersi öğretim programlarının genel yapısı aşağıda açıklanmaya çalışılmıştır:

2.1.4.2.4.1. 5. Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programı

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaokul Matematik Dersi (5, 6, 7 ve 8. sınıflar) Öğretim Programının 2013-2014 Öğretim Yılından itibaren 5'inci sınıflardan başlamak ve kademeli olarak uygulanmak üzere, İlköğretim Matematik Dersi (6, 7 ve 8. sınıflar) Öğretim Programının ise 2014-2015 Öğretim Yılından itibaren 6'ıncı sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulamadan kaldırılmasını kararlaştırmıştır (TTKB, 2013).

Öğretim Programında Matematik Eğitiminin genel amaçları şöyle belirlenmiştir:

Öğrenci,

1. Matematiksel kavramları anlayabilecek, bunlar arasında ilişkiler kurabilecek, bu kavram ve ilişkileri günlük hayatta ve diğer disiplinlerde kullanabilecektir.
2. Matematikle ilgili alanlarda ileri bir eğitim alabilmek için gerekli matematiksel bilgi ve becerileri kazanabilecektir.
3. Problem çözme sürecinde kendi düşünce ve akıl yürütmelerini ifade edebilecektir.
4. Matematiksel düşüncelerini mantıklı bir şekilde açıklamak ve paylaşmak için matematiksel terminoloji ve dili doğru kullanabilecektir.
5. Tahmin etme ve zihinden işlem yapma becerilerini etkin kullanabilecektir.
6. Problem çözme stratejileri geliştirebilecek ve bunları günlük hayattaki problemlerin çözümünde kullanabilecektir.
7. Kavramları farklı temsil biçimleri ile ifade edebilecektir.
8. Matematiğe yönelik olumlu tutum geliştirebilecek, özgüven duyabilecektir.
9. Sistemli, dikkatli, sabırlı ve sorumlu olma özelliklerini geliştirebilecektir.
10. Araştırma yapma, bilgi üretme ve kullanma becerilerini geliştirebilecektir (TTKB, 2013).

Ortaokul matematik dersi öğretim programında Sayılar ve İşlemler, Cebir, Geometri ve Ölçme, Veri İşleme ve Olasılık olmak üzere 5 öğrenme alanı bulunmaktadır. Bazı sınıf seviyelerinde bu öğrenme alanlarından tümü yer alırken, bazılarında hepsine yer verilmemiştir. Olasılık öğrenme alanı sadece 8. sınıfta, cebir öğrenme alanı ise 5. sınıf hariç tüm sınıflarda yer almaktadır. Sayılar ve İşlemler, Geometri ve Ölçme ve Veri İşleme öğrenme alanları tüm sınıf düzeylerinde mevcuttur (TTKB, 2013). Bu öğrenme alanlarında 5. sınıflarda beklenen beceriler şöyledir:

Sayılar ve İşlemler:

Bu öğrenme alanı tüm sınıf seviyelerinde yer almaktadır. 5. sınıfta öğrencilerden doğal sayıları okuyup yazmaları ve doğal sayılarda 4 işlem yapmaları beklenmektedir. Bu sınıf seviyesinde öğrencilerin tam sayılı ve bileşik kesirleri anlamlandırılmaları, dönüşüm yapmaları, paydaları eşit veya birbirinin katı olan kesirleri sıralamaları, bu kesirlerle toplama ve çıkarma işlemlerini yapmaları ve bu işlemleri anlamlandırılmaları beklenmektedir. Bu sınıf seviyesinde ondalık gösterimlere de yer verilerek, öğrencilerin ondalık gösterimleri verilen sayıları sıralamaları, sayı doğrusunda göstermeleri ve bu sayılarda toplama ve çıkarma işlemlerini yapmaları hedeflenmektedir. Sayılar ve İşlemler öğrenme alanında yüzde kavramına da yer verilmekte, yüzde kavramının kesir ve ondalık gösterimlerle ilişkilendirilmesi beklenmektedir.

Geometri ve Ölçme:

Geometri ve Ölçme öğrenme alanı tüm sınıf seviyelerinde yer almaktadır. Bu öğrenme alanına ilişkin 5. sınıfta öğrencilerin doğru, doğru parçası ve ışın gibi temel geometrik kavramları açıklaması, göstermesi ve çizmesi hedeflenmiştir. Öğrencilerin ayrıca çokgenleri isimlendirmeleri ve temel elemanlarını tanımaları amaçlanmıştır. Bu seviyede dikdörtgen, paralelkenar, eşkenar dörtgen ve yamuğun temel özelliklerini anlamaya yönelik kazanımlara da yer verilmiştir. Uzunluk ölçülerini tanıma, dönüştürme ve çokgenlerin çevre uzunluklarını hesaplamaya yönelik kazanımlar yine bu seviyede yer almaktadır. Öğrencilerin 5. sınıfta dikdörtgenin alanını santimetrekare ve metrekare cinsinden hesaplamaları, dikdörtgenler prizmasını tanımaları, temel özelliklerini belirlemeleri, yüzey açınımı çizmeleri ve yüzey alanını hesaplamaları hedeflenmiştir.

Veri İşleme:

Bu öğrenme alanı tüm sınıf seviyelerinde yer almaktadır. 5. sınıf seviyesinde veri işleme öğrenme alanına ilişkin öğrencilerden veri toplamayı gerektiren araştırma soruları oluşturmaları, bu sorulara uygun veriyi tablo, sıklık tablosu, ağaç şeması ve sütun grafiğinden uygun olanları ile göstermeleri ve yorumlamaları beklenmektedir.

2.1.4.2.4.2. 5. Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programı

Çalışma kapsamında değerlendirilen 5. sınıf Türkçe Dersi programı 2009 yılından itibaren uygulanan öğretim programıdır. 2015 yılında güncellenen öğretim programı Bakanlığın 12/07/2004 - 115; 14/05/2009 - 69 tarihli ve sayılı kararlarıyla (TTKB, 2016), kabul edilen İlköğretim Türkçe Dersi (1, 2, 3, 4 ve 5. Sınıflar) Öğretim Programının, 2016-2017 Eğitim ve Öğretim Yılından itibaren 1 ve 5. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulamadan kaldırılmasından dolayı çalışmada göz önünde bulundurulmuş öğretim programı 2009- 2016 yılları arasında kullanılan İlköğretim Türkçe Dersi (1, 2, 3, 4 ve 5. Sınıflar) Öğretim Programıdır.

Türkçe öğretiminin genel amaçları, Türk Millî Eğitimin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin:

1. Dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu becerilerini geliştirmek,
2. Türkçeyi sevmelerini, doğru, güzel ve etkili kullanmalarını sağlamak,
3. Düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, tahmin etme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerilerini geliştirmek,
4. Metinler arası okuma becerilerini geliştirerek söz varlığını zenginleştirmek,
5. Bilimsel, yapıcı, eleştirel ve yaratıcı düşünme, kendini ifade etme, iletişim kurma, iş birliği yapma, problem çözme ve girişimcilik gibi temel becerilerini geliştirmek,
6. Bilgiyi araştırma, keşfetme, yorumlama ve zihninde yapılandırma becerilerini geliştirmek,
7. Bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretme becerilerini geliştirmek,
8. Bilgi teknolojilerini kullanarak okuma, metinler arası anlam kurma ve öğrenme becerilerini geliştirmek,
9. Kitle iletişim araçlarıyla aktarılanları sorgulamalarını sağlamak,
10. Kişisel, sosyal ve kültürel yönlerden gelişmelerini sağlamak,
11. Millî, manevî, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal, estetik ve sanatsal değerlere önem vermelerini sağlamak; millî duygu ve düşüncelerini güçlendirmek,
12. Yazılı ve sözlü ürünlerle Türk ve dünya kültürünü tanımalarını sağlamak,
13. Okuma ve yazma sevgisi ile alışkanlığını kazanmalarını sağlamaktır (TTKB, 2013).

Türkçe Dersi Öğretim Programı dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunudan oluşan beş öğrenme alanı üzerinde yapılandırılmıştır. Öğrenme alanları öğrencilerin dil, zihinsel, duygusal ve sosyal yönde gelişimine yönelik çeşitli bilgi, beceri, tutum ve değerleri içermektedir. Programda öğrenme alanları hem kendi içinde hem de diğer öğrenme alanlarıyla bir bütünlük içerisinde ele alınmış ve ilişkilendirilmiştir. Bu ilişkilendirmenin amacı öğrencinin dil ve zihinsel becerilerini geliştirme, dili etkili kullanma, öğrenme ve bilgileri zihinde yapılandırma sürecini kolaylaştırmaktır (TTKB, 2013). Bu öğrenme alanlarında 1-5. sınıflarda beklenen beceriler şöyledir:

Dinleme:

Programda öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmek amacıyla önce dinleme kuralları üzerinde durulmaktadır. Bu çerçevede dinlemeye hazırlık, dinleme amacını belirleme, amaca uygun yöntem seçme, dikkatini yoğunlaştırma ve görgü kurallarına uygun dinleme ile ilgili kazanımlar verilmektedir. Ardından öğrencilerin dinlediklerini anlama ve zihinde yapılandırma becerilerini geliştirmeye ağırlık verilmektedir. Bu amaçla ön bilgilerini kullanma, görsellerden yararlanma, zihninde canlandırma, karşılaştırma yapma, sebep-sonuç ilişkisi kurma, sınıflama, değerlendirme, özetleme gibi çeşitli becerileri geliştirmeye dönük kazanımlar sıralanmaktadır. Ayrıca bilgi

edinme ve eğlenme amaçlı dinleme, seçici dinleme, sorgulayıcı dinleme, not alarak dinleme gibi tür, yöntem ve teknikleri içeren kazanımlara da yer verilmektedir.

Konuşma:

Öğrencilerin duygu, düşünce ve bilgilerini kendilerine güvenerek aktarmaları, iletişim kurlmaları ve öğrenmeleri açısından konuşma becerilerinin gelişimi çok önemlidir. Programda öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmek için önce zihinsel hazırlık yaptırılmaktadır. Bu çerçevede konuşmaya hazırlık, konuşma amacını belirleme, amaca uygun yöntem seçme, konuyu sınırlandırma, dikkatini yoğunlaştırma ve görgü kurallarına uygun konuşma üzerinde durulmaktadır. Ardından kendini sözlü olarak ifade etme becerilerine ağırlık verilmektedir. Bu amaçla düşüncelerini mantıksal bütünlük içinde sunma, farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri kullanma, karşılaştırma yapma, sebep-sonuç ilişkisi kurma, sınıflama, değerlendirme, özetleme gibi anlamayı ve zihinsel becerileri geliştirici etkinliklere yer verilmektedir. Ayrıca konuşma kurallarını uygulama, günlük ilişkilerin gerektirdiği farklı durumlara uygun konuşma, eğlenmek ve bilgi edinmek için konuşma, eleştirel, ikna edici ve betimleyici konuşma gibi tür, yöntem ve teknikler de verilmektedir.

Okuma:

Programda öğrencilerin okuma becerilerini geliştirmek amacıyla önce okuma kuralları üzerinde durulmaktadır. Bu çerçevede okumaya hazırlık, okuma amacını belirleme, amaca uygun yöntem seçme, dikkatini yoğunlaştırma ile ilgili kazanımlar verilmektedir. Ardından öğrencilerin okuduklarını anlama becerilerini geliştirmeye ağırlık verilmektedir. Bu amaçla ön bilgilerini kullanma, görsellerden yararlanma, zihninde canlandırma, karşılaştırma yapma, sebep-sonuç ilişkisi kurma, sınıflama, değerlendirme, özetleme gibi çeşitli anlama ve zihinsel becerileri geliştirmeye dönük kazanımlar sıralanmaktadır. Ayrıca metin içi ve metinler arası anlam kurma, çeşitli tekniklerden yararlanarak söz varlığını geliştirme ile ilgili kazanımlar da verilmektedir. Bunlara ek olarak eğlendirici, bilgilendirici, sorgulayıcı ve serbest okuma gibi tür, yöntem ve teknikleri geliştirmeye dönük kazanımlar da yer almaktadır.

Yazma:

Programda, öğrencilerin yazma becerileriyle birlikte zihinsel becerilerini de geliştirmeleri amaçlanmaktadır. Programda öğrencinin yazma becerisini geliştirmek için önce zihinsel hazırlık öngörülmektedir. Bu çerçevede yazmaya hazırlık, yazma amacını belirleme, uygun yöntem seçme, konuyu sınırlandırma, dikkatini yoğunlaştırma ve kurallarına uygun yazma kazanımlarına yer verilmektedir. Ardından kendini yazılı olarak ifade etme becerileri ele alınmaktadır. Bu amaçla düşüncelerini mantıksal bütünlük içinde yazma, farklı düşünmeye yönlendiren ifadeleri kullanma, karşılaştırma yapma, sebep-sonuç ilişkisi kurma, sınıflama, değerlendirme, özetleme gibi anlamayı ve zihinsel becerileri geliştirici kazanımlar sıralanmaktadır. Ayrıca, eğlenmek ve bilgi edinmek için yazma, sorgulayıcı, ikna edici, betimleyici ve serbest yazma gibi tür, yöntem ve teknikler de verilmektedir.

Görsel Okuma ve Görsel Sunu:

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda, görsel okuma ve görsel sunu ayrı bir öğrenme alanı olarak ilk kez ele alınmıştır. Bu öğrenme alanı şekil, sembol, resim, grafik, tablo, beden dili, doğa ve sosyal olayları okuma, anlama ve zihinde yapılandırılmayı kapsamaktadır.

Dil Bilgisi: Programda dil bilgisinin dilden ayrı bir birim gibi düşünülmemesi gerektiği vurgulanmıştır. İlköğretim 1-5.sınıf öğrencilerinin gelişim özellikleri dikkate alındığında, dile ilişkin kuralları aktarmak yerine onların dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve sunu becerilerini geliştirmelerine olanak sağlanması, bu düşünceden hareketle dil bilgisi, programda ayrı bir öğrenme alanı olarak ele alınmaması, diğer alanlar içerisine dağıtılması uygun görülmüştür. İlköğretim 1-5. sınıflar düzeyinde, dil bilgisi kural ve ilkelerinin sezdirilerek öğretilmesi benimsenmiştir. Bu nedenle dil bilgisi konularının verilmiş de adlandırmaya gidilmemiştir.

2.1.4.2.4.3. 5. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı

Bakanlık 12/07/2004-117; 30/06/2005-189 tarihli ve sayılı kararları ile kabul edilen İlköğretim 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıf Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programlarından; 5, 6, 7 ve 8. sınıf öğretim programlarının 2013-2014 Öğretim Yılından itibaren 5'inci sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak, 4'üncü sınıf öğretim programının 2015-2016 Öğretim Yılından itibaren, uygulamadan kaldırılmasını ve İlköğretim Kurumları (İlkokullar ve Ortaokullar) Fen Bilimleri Dersi (3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programının, 2013-2014 Öğretim Yılından itibaren 5'inci; 2014-2015 Öğretim Yılından itibaren 3'üncü sınıflardan başlamak ve kademeli olarak uygulanmak üzere kabul edilmiştir (TTKB, 2013).

Tüm bireylerin fen okuryazarı olarak yetişmesini amaçlayan Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nın temel amaçları şunlardır:

1. Biyoloji, Fizik, Kimya, Yer, Gök ve Çevre Bilimleri, Sağlık ve Doğal Afetler hakkında temel bilgiler kazandırmak,
2. Doğanın keşfedilmesi ve insan-çevre arasındaki ilişkinin anlaşılması sürecinde, bilimsel süreç becerilerini ve bilimsel araştırma yaklaşımını benimseyip karşılaşılan sorunlara çözüm üretmek,
3. Bilimin toplumu ve teknolojiyi, toplum ve teknolojinin de bilimi nasıl etkilediğine ilişkin farkındalık geliştirmek,
4. Birey, çevre ve toplum arasındaki karşılıklı etkileşimi fark etmek ve toplum, ekonomi, doğal kaynaklara ilişkin sürdürülebilir kalkınma bilincini geliştirmek,
5. Fen bilimleri ile ilgili kariyer bilinci geliştirmek,
6. Günlük yaşam sorunlarına ilişkin sorumluluk alınmasını ve bu sorunları çözmeye fen bilimlerine ilişkin bilgi, bilimsel süreç becerileri ve diğer yaşam becerilerinin kullanılmasını sağlamak,
7. Bilim insanlarının bilimsel bilgiyi nasıl oluşturduğunu, oluşturulan bu bilginin geçtiği süreçleri ve yeni araştırmalarda nasıl kullanıldığını anlamaya yardımcı olmak,
8. Bilimin, tüm kültürlerden bilim insanlarının ortak çabası sonucu üretildiğini anlamaya katkı sağlamak ve bilimsel çalışmaları takdir etme duygusunu geliştirmek,
9. Bilimin, teknolojinin gelişmesi, toplumsal sorunların çözümü ve doğal çevredeki ilişkilerin anlaşılmasına olan katkısını takdir etmeyi sağlamak,
10. Doğada meydana gelen olaylara ilişkin merak, tutum ve ilgi geliştirmek,
11. Bilimsel çalışmalarda güvenliğin önemini fark ettirmek ve uygulamaya katkı sağlamak,
12. Sosyo-bilimsel konuları kullanarak bilimsel düşünme alışkanlıklarını geliştirmektir (TTKB, 2013).

Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında, tüm öğrencilerin fen okuryazarı olması vizyonunun gerçekleştirilebilmesi için Canlılar ve Hayat, Madde ve Değişim, Fiziksel Olaylar ve Dünya ve Evren konu alanları ile Beceri, Duyuş, Fen-Teknoloji-Toplum-Çevre (FTTÇ) öğrenme alanları belirlenmiştir. Öğretim programı, bu konu alanlarını temel alarak hazırlanmasına karşın bilimsel süreç becerileri, yaşam becerileri, duyuş ve FTTÇ öğrenme alanları ile ilişkilendirilmiştir. Kazanımlar, bilimsel bilginin; beceri, duyuş ve günlük yaşamla olan ilişkisi dikkate alınarak tasarlanmıştır.

“Bilgi” Öğrenme Alanı: Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programında yer alan “Bilgi” öğrenme alanı Canlılar ve Hayat, Madde ve Değişim, Fiziksel Olaylar, Dünya ve Evren, alt alanlardan oluşmaktadır. “Beceri” Öğrenme Alanı: Bilimsel Süreç Becerileri, Yaşam Becerileri alt alanlardan oluşmaktadır. “Duyuş” Öğrenme Alanı: Tutum, Motivasyon, Değer ve Sorumluluk alt alanlarından oluşmaktadır. “Fen-Teknoloji-Toplum-Çevre (FTTÇ)” Öğrenme Alanı: Sosyo-Bilimsel Konular, Bilimin Doğası, Bilim ve Teknoloji İlişkisi, Bilimin Toplumsal Katkısı, Sürdürülebilir Kalkınma ve Fen ve Kariyer Bilinci alt alanlarından oluşmaktadır (TTKB, 2013).

2.1.4.2.4.4. 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı

Bakanlığın 05.01.2009 tarihli kararıyla İlköğretim Sosyal Bilgiler (4- 7. Sınıflar) Dersi 2009-2010 eğitim öğretim yılından itibaren güncellenmiştir (TTKB, 2013).

Sosyal Bilgiler Dersinin genel amaçları şöyledir:

1. Özgür bir birey olarak fiziksel, duygusal özelliklerinin; ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varır.
2. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak, vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, ulusal bilince sahip bir vatandaş olarak yetişir.
3. Atatürk İlke ve İnkılâplarının, Türkiye Cumhuriyetinin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrar; lâik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olur.
4. Hukuk kurallarının herkes için bağlayıcı olduğunu, tüm kişi ve kuruluşların yasalar önünde eşit olduğunu gerekçeleriyle bilir.
5. Türk kültürünü ve tarihini oluşturan temel öge ve süreçleri kavrayarak, milli bilincin oluşmasını sağlayan kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi gerektiğini kabul eder.

6. Yaşadığı çevrenin ve dünyanın coğrafi özelliklerini tanıyarak, insanlar ile doğal çevre arasındaki etkileşimi açıklar.
7. Bilgiyi uygun ve çeşitli biçimlerde (harita, grafik, tablo, küre, diyagram, zaman şeridi vb.) kullanır, düzenler ve geliştirir.
8. Ekonominin temel kavramlarını anlayarak, kalkınmada ve uluslararası ekonomik ilişkilerde ulusal ekonominin yerini kavrar.
9. Meslekleri tanır, çalışmanın toplumsal yaşamdaki önemine ve her mesleğin gerekli olduğuna inanır.
10. Farklı dönem ve mekânlara ait tarihsel kanıtları sorgulayarak insanlar, nesnelere, olaylar ve olgular arasındaki benzerlik ve farklılıkları belirler, değişim ve sürekliliği algılar.
11. Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanır.
12. Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretimde bilimsel ahlakı gözetir.
13. Birey, toplum ve devlet arasındaki ilişkileri açıklarken, sosyal bilimlerin temel kavramlarından yararlanır.
14. Katılımın önemine inanır, kişisel ve toplumsal sorunların çözümü için kendine özgü görüşler ileri sürer.
15. İnsan hakları, ulusal egemenlik, demokrasi, lâiklik, cumhuriyet kavramlarının tarihsel süreçleri ve günümüz Türkiye' si üzerindeki etkilerini kavrayarak, yaşamını demokratik kurallara göre düzenler.
16. Farklı dönem ve mekânlardaki toplumlararası siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik etkileşimi analiz eder.
17. İnsanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak, ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık gösterir.

5. sınıf öğrenme alanları ise programda aşağıda yer alan çizelge şeklinde sunulmuştur (TTKB, 2013):

5. Sınıf Sosyal Bilgiler Öğrenme Alanları	
Öğrenme alanı	Doğrudan verilecek beceri
Birey ve toplum	Yazılı anlatım
Kültür ve miras	Görsel kanıt kullanma (nesne, minyatür, gravür, fotoğraf, karikatür, temsili resim)
İnsanlar, yerler ve çevreler	Gözlem
Üretim, tüketim ve dağıtım	Basit istatistik verilerini yorumlama
Bilim, teknoloji ve toplum	Kütüphane ve referans kaynakları kullanma
Gruplar, kurumlar ve sosyal örgütler	Sosyal katılım
Güç, yönetim ve toplum	Basılı ve görsel kaynakları (gazete, televizyon v.b.)Kullanma ve değerlendirme (5n1k formülü)
Küresel bağlantılar	Olgu ve düşünceleri ayırt etme

2.1.4.2.4.5. 5. Sınıf İngilizce Dersi Öğretim Programı

İlköğretim Kurumları (İlkokullar ve Ortaokullar) İngilizce Dersi (2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı, 2013-2014 Öğretim Yılından itibaren 2 ve 5. ; 2014-2015 Öğretim Yılından itibaren 3, 4, 6 ve 7. ; 2015-2016 Öğretim Yılından itibaren 8. sınıflarda uygulanmak üzere kabul etmiştir.

5. sınıf öğretim programının temel amacı dili öğrenen/kullananların İngilizce öğrenmeye olan ilgilerini artırmak ve bu dili gerçek yaşamda kullanabilmelerini sağlamaktır.

5. sınıfın temel kazanımları dili öğrenen/kullananların yaşadıkları şehir, fiziksel rahatsızlıkları, günlük işleri, hobileri, parti gibi sosyal faaliyetleri, duyguları ve spor gibi ilgi alanları ile ilgili temel sözcükleri iletişimde oldukları kişilerin anlayabileceği şekilde seslendirerek kullanabilmektir. Bunun yanı sıra selamlaşmak, izin istemek, kişisel düşüncelerini, beğenilerini, ihtiyaçlarını ifade etmek, miktar belirtmek, düzenli olarak yaptıkları işleri ifade etmek, saati söylemek, zorunluluk ifade etmek, o anda ne yaptıklarını anlatmak, yol tarif etmek gibi temel dil işlevlerini yerine getirebilmeleridir. Tüm bunları gerçekleştirebilmek için görsel, işitsel ve görsel-işitsel araçlar kullanılması, derslerin dinleme ve konuşma odaklı olması ve öğrencilere dil hakkında bilgi yüklenmesinden ziyade, dili iletişim odaklı etkinlikler yoluyla kullanarak öğrenmelerinin sağlanması hedeflenmiştir. Ders araç-gereçleri olarak bu yaş grubu dili öğrenen/kullananların ilgisini çekebilecek olan çizgi film, poster, resim, masal, öykü, harita, resimli sözlük, kartpostal, şarkı, şiir, liste, menü ve tekerleme gibi metinler kullanılması planlanmıştır. Dili öğrenen/kullananların dili oyunlar, gerçek yaşamla ilgili faaliyetler, çizme-boyama, rol yapma, dinleme-konuşma, anlatma gibi tekniklerle seyerek öğrenmesi hedeflenmiştir (TTKB, 2013).

Ayrıca yaş grubuna göre geliştirilmesi gereken hedefler aşağıdaki çizelgede sunulmuştur:

İngilizce Modeli
(2-8. Sınıflar)

Seviyeler [ADOÇEP*] (Saat / Hafta)	Sınıf (Yaş)	Geliştirilmesi Hedeflenen Beceriler	Temel aktiviteler/ stratejiler
1 [A1] (2)	2 (6 – 6,5)	Dinleme ve Konuşma	Tüm Fiziksel Tepki (TFT)/ El işleri/Drama
	3 (7 – 7,5)	Dinleme ve Konuşma Çok Sınırlı Okuma ve Yazma ^o	
	4 (8 – 8,5)	Dinleme ve Konuşma Çok Sınırlı Okuma ve Yazma ^o	
2 [A1] (4)	5 (9 – 9,5)	Dinleme ve Konuşma Sınırlı Okuma ^o Çok Sınırlı Yazma ^o	Drama/Rol yapma
	6 (10 – 10,5)	Dinleme ve Konuşma Sınırlı Okuma ^o Çok Sınırlı Yazma ^o	
3 [A2] (4)	7 (11 – 11,5)	Temel: Dinleme ve Konuşma Yan: Okuma ve Yazma	Tematik (Konusal) ^{oo}
	8 (12 – 12,5)	Temel: Dinleme ve Konuşma Yan: Okuma ve Yazma	

* ADOÇEP = Avrupa Dilleri Öğretimi Ortak Çerçeve Programı

Şekil 8: 2-8. Sınıflar İngilizce Dersi Modeli (TTKB, 2013).

Ancak 15.09.2017 tarihli Bakanlık yazısıyla 5. sınıflarda yabancı dil ağırlıklı pilot uygulamaya geçilmiş ve haftada 16 saat İngilizce olacak şekilde yeni bir öğretim programı yayımlanmıştır (MEB, 2017).

2.1.4.2.4.6. Seçmeli Derslerde Yapılan Düzenlemeler

4+4+4 düzenlemesi ile birlikte ortaokul ve liselere Kuran-ı Kerim ve Hz. Muhammed'in Hayatı dersinin konulması AK Partili, MHP'li ve bazı BDP' li milletvekillerinin desteği ile yasalaşmıştır. Eğitim-Sen ve CHP, bu dersleri laikliğe aykırı olduğu gerekçesiyle eleştirmişlerdir. Düzenlemenin yasalaşması sonrasında ise, daha önce işaret edildiği üzere, CHP aynı gerekçe ile Anayasa Mahkemesine başvurmuş; ancak mahkeme bu başvuruyu reddetmiştir (Çelik, Boz, Gümüş ve Taştan, 2013).

2012 öncesi ve sonrası ortaokullarda yer alan seçmeli dersler şöyledir:

4+4+4 Eğitim Reformu Öncesi İlköğretimde Sunulan Seçmeli Dersler	4+4+4 Eğitim Reformu Sonrası Ortaokullarda Sunulan Seçmeli Dersler
1. Yabancı Dil	1. Yabancı Dil
2. Sanat Etkinlikleri	2. Görsel Sanatlar (Resim, Geleneksel Sanatlar, Plastik Sanatlar vb.)
3. Spor Etkinlikleri	3. Spor ve Fiziki Etkinlikler
4. Düşünme Eğitimi	4. Düşünme Eğitimi
5. Halk Kültürü	5. Halk Kültürü
6. Medya Okuryazarlığı	6. Medya Okuryazarlığı
7. Bilişim Teknolojileri	7. Bilişim Teknolojileri ve Yazılım
8. Satranç	8. Zekâ Oyunları
9. Vatandaşlık ve Demokrasi Eğitimi (sadece 8. sınıflarda)	9. Kura'n-ı Kerim
10. Tarım	10. Hz. Muhammed'in Hayatı
	11. Temel Dini Bilgiler
	12. Okuma Becerileri
	13. Yazarlık ve Yazma Becerileri
	14. Yaşayan Diller ve Lehçeler
	15. İletişim ve Sunum Becerileri
	16. Bilim Uygulamaları
	17. Matematik Uygulamaları
	18. Çevre ve Bilim
	19. Müzik
	20. Drama
	21. Hukuk ve Adalet

Şekil 9: 2012 Öncesi ve Sonrası Ortaokullarda Yer Alan Seçmeli Dersler (Eğitim Bir Sen, 2012b)

2.1.5. 5. Sınıf Öğrencilerinin Gelişimsel Özellikleri

Gelişimle ilgili ilke ve olguların bilinmesinin eğitim açısından önemi büyüktür. Gelişimle ilgili ilke ve olgular hakkında bilgi sahibi olmak eğitim ortamlarının hazırlanmasında, öğretmenlerin uygulanabilecek en iyi eğitim programlarını hazırlamalarında önemli bir yer tutar (Erdoğan ve diğerleri, 2015).

Öğrencilerin yaş grupları dikkate alındığında, öğrencilerin gelişim özellikleri ve ihtiyaçları ile uyumlu olmayan bir ilköğretim, ortaöğretim sistemi, istenildiği kadar kaliteli araçlar, nitelikli insan gücü ve yüksek bütçelerle desteklense dahi umulan sonuçları vermeyecektir. Bu aşamada okul öncesi eğitimden sonra ilköğretimin temel taşı olan temel eğitim aşamasının doğru kurgulanması büyük önem taşımaktadır (Akbaşlı ve Üredi, 2014).

5.sınıf yani 11 yaş öğrencileri 4+4+4 uygulaması ile ilkokuldan ortaokula geçiş yapmıştır. Bu yaşın gelişimsel özellikleri ve çeşitli gelişim kuramlarındaki özellikleri önemlidir. Rice (1997: 9) insan gelişimini fiziksel, zihinsel, sosyal ve duygusal olmak üzere 4 boyutlu olarak açıklamıştır. Fiziksel gelişim: Kalıtsal temelleri içerir. Vücudun büyümesi, motor gelişim, sağlık, beslenme uyku gibi fiziksel gelişimle ilgili süreçleri kapsar. Zihinsel gelişim: Düşünme, öğrenme, hatırlama, yargıda bulunma gibi iletişimle ilgili bütün bilişsel süreçleri kapsar. Duygusal gelişim: İnsanda duygu gelişimini kapsar. Sevgi, bağlılık, güven ve güvenlik gibi bütün duyguları kapsar. Benlik ve özerklik gelişimi, duygusal rahatsızlık stres ve tepkisel davranışlar da duygusal gelişim içerisindedir. Sosyal gelişim: İnsanın sosyalleşme sürecini, ahlak gelişimini, yaşlılarıyla ve aile üyeleriyle ilişkilerini içerir (İnanç, Bilgin ve Atıcı, 2007).

Thorndike “İnsanın Orijinal Doğası” adlı eserinde hazırbulunuşluk kavramını şöyle açıklamıştır (Yapıcı, 2007): Bir kişi etkinlik yapmaya hazır ise, etkinliği yapması da mutluluk verir; bir kişi, etkinliği yapmaya hazır; ama etkinliği yapmasına izin verilmezse, bu durum bireyde kızgınlık yaratır; bir kişi, etkinliği yapmaya hazır değil ve etkinliği yapmaya zorlanırsa, kızgınlık duyar. Dolayısıyla öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyesi onların bir işi, bir konuyu öğrenmeye hazır olmasıdır.

Kanun değişikliklerine göre ilköğretim kurumları 4 yıllık zorunlu ilkokullar, 4 yıllık, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarından oluşacaktır. Bu düzenlemelerle, 2012 yılında 60- 66 aylık olarak velisinin isteğiyle okula başlayan öğrenciler, yani temel eğitimden sonra 9 yaşındaki çocuklar, farklı ortaokullara ve seçimlik derslerle farklı meslek alanlarına yöneleceklerdir (Aras, 2012).

Eğitimin en önemli çıktısı öğrenci olduğu için, öğrenci nitelikleri de eğitimin kalitesinde oldukça etkilidir. Öğrencinin hazırbulunuşluğu, önceki yaşantıları, bireysel farklılıkları, öğrencinin okul öncesi eğitim alıp almamış olması, ailesinin sosyo-ekonomik durumu ve eğitim seviyesi, sosyal medyanın etkisi gibi değişkenler öğrenci niteliklerinde belirleyici unsurlardandır.

Her öğrenci farklı özelliklere sahiptir çünkü farklı aileden ve çevreden okula gelmektedir. Dolayısıyla öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyi de birbirinden farklıdır. Hazırbulunuşluk; bireyin belli davranış yeterliklerini gösterebilmesi için gerekli olan, fizyolojik ve psikolojik donanımlara sahip olması anlamına gelmektedir. Öğrenme ve öğretme davranışlarının gelişmesi için bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel düzeyde belirli yeterlik düzeyine gelmiş olması gerekmektedir (Özgan ve Tekin, 2011).

4+4+4 uygulamasından önce 11 yaşına denk gelen 5. sınıf öğrencileri bu uygulama ile 9-11 yaş aralığına inmişlerdir. Boğaziçi Üniversitesi'nin (2012), on iki yıllık zorunlu eğitim sistemi ile ilgili hazırladığı raporda araştırma dördüncü sınıfı bitiren bir öğrencinin içinde bulunduğu gelişim özellikleri nedeniyle ortaokul öğrencilerinden ayrıldığı vurgulanmakta 10 -13 yaş arası yeti, beceri ve ilgi bakımından öğrencilerin büyük bir değişim içinde oldukları ifade edilmiştir. Ayrıca 7-11 yaş arasının somut işlemler, 12 yaş üstünün soyut işlemler döneminde olduğu belirtilmiştir.

4+4+4 uygulamasıyla 2012 yılında 11 yaşında olan 5. sınıf öğrencileri ilk kez ortaokula geçiş yapmıştır. Zihinsel gelişimi açıklamayan önemli kuramcılardan Jean Piaget tarafından ortaya atılan "Zihinsel Yapılanma Kuramı" nda bilişsel gelişim, duyuşsal-hareket dönemi (0-2 yaş), işlem öncesi dönem (2-7 yaş), somut işlemler dönemi (7-11/12 yaş arası) ve soyut işlemler dönemi (11/12 yaş ve üstü) olmak üzere dört

döneme ayrılmıştır (Arı ve diğerleri, 2002; Erdoğan ve diğerleri, 2015; Santrock, 2015). Dolayısıyla 5. sınıf öğrencileri olan 11 yaşındaki çocuklar çoğunlukla somut işlemler döneminde gösterilmekle beraber, Piaget’ in kuramında zihinsel gelişim açısından bir geçiş dönemindedir denilebilir. Somut işlem dönemindeki öğrencilerin dersleri duyu organlarına hitap edecek şekilde materyal, etkinlikler ve oyunlar yoluyla işlenirken, soyut işlemler döneminde yapılan etkinlik ve dersler akıl yürütme ve mantık kurgusu içinde işlenmektedir (Senemoğlu, 2015). Soyut işlemler dönemine geçiş ailenin ekonomik durumu, çevre gibi birçok faktöre bağlı değişmekle beraber çok az sayıda çocuk 10-11 yaşında soyut işlemlere geçiş yapabilmektedir. Gençlerin yalnızca % 40’ ı liseyi bitirdiğinde somut işlemler döneminin ötesine geçebilir bir gelişme gösterebilmektedir (İnanç ve diğerleri, 2007).

Yine 6-11 yaş arası olarak adlandırılan son çocukluk döneminde psikomotor gelişim açısından bakıldığında çocukların bu yaş aralığında çok hareketli olduğu ve ince kasların gelişimiyle oyun becerilerinin geliştiği bununla beraber oyuna olan düşkünlüğün arttığı ifade edilmektedir (Arı ve diğerleri, 2002). Piaget’e göre 12 yaş ve üstü olan soyut işlemler döneminde birey geleceği ile ilgili plan yapmaya başlar. Dolayısıyla 9- 11 yaş arası bir mesleki yönlendirme tartışmalı gözükmektedir.

Freud psiko seksüel gelişim evrelerinde 7-11 yaş dönemini “Latent (gizil)” dönem olarak tanımlanmış ve bu dönemde bir önceki 3-6 yaş döneminde yaşanan travmaların çocuğun okula, derslere ve hareketli oyunlara yönelmesine neden olacağını ifade etmiştir (Erdoğan ve diğerleri, 2015).

Erikson’ un psiko sosyal gelişim kuramında da 6-12 yaş arası “Aşağılık duygusuna karşı iş yapıcılık (başarı)”, 12- 18 yaş arası ise “Rol kargaşasına karşı kimlik” olarak sınıflanmıştır. 6-12 yaş arasında çocuklar daha karmaşık beceri ve görevleri yapmak için çabalamaktadır. Bu dönemde çocuklar verilen görev ve sorumlulukları yerine getirmek için büyük çaba harcamaktadırlar. Eğer bu çabaları ödüllendirilmezse aşağılık duygusuna kapılacaklardır. Ayrıca çocuğun aşağılık duygusuna kapılmasının nedeni sadece anne baba değil okul yaşantısı ve öğretmenler de olabilmektedir. Okulda öğretmenleri tarafından verilen mesajlar çocukların akademik benlik algılarının gelişimini büyük ölçüde etkilemektedir (Erdoğan ve diğerleri, 2015; İnanç ve diğerleri, 2007). Berk (1997) de

yaşlara göre duyguların gelişiminde 7-11 yaş arası bir alıp bu yaşlarda çocukların “Aynı anda insanların birden fazla duygu yaşayabileceğini fark etme”, “ Duygusal anlama ile empatik cevap vermenin gelişmesi” gibi duygularının geliştiğini ifade etmiştir (Erdoğan ve diğerleri, 2015).

7-11 yaş arası devinsel (psikomotor) gelişimde devinsel becerilere tepki süresi önemli bir faktördür. Beynin olgunlaşmasıyla ilgili olan bu durumda ilköğretim döneminde bulunan çocukların tepki süreleri büyüklere oranla daha uzundur (İnanç, ve diğerleri, 2007). Yine 6-12 yaş arası olarak kabul edilen son çocukluk döneminde devinsel gelişimde, çocukların fiziksel olduğu kadar diğer gelişim alanlarında da iyi gelişebilmeleri için enstrüman çalma, örgü, nakış vb yapma, spor aktivitelerine katılma gibi faaliyetleri bedensel, zihinsel ve ruhsal gelişimleri için oldukça önemlidir. Spor, bedensel enerjinin ve duygusal gerilimin boşaltılmasında da oldukça faydalıdır (Erdoğan ve diğerleri, 2015).

İlkokul döneminde kritik yaşları 6 yaş ve 10 yaş olarak sınıflandıran İnanç, Bilgin ve Atıcı (2007), 10 yaş bilgilerin özümlendiği ve derlendiği bir ara evre olarak tanımlamışlardır. Tipik bir 10 yaş çocuğunun, çocukluğun kendine özgü tüm özelliklerini kendinde göstermektedir. 10 yaş ile 9 yaş karşılaştırıldığında 10 yaş büyük farklılıklar içermektedir. Bu yaşta bütün bedensel, ruhsal sistemler daha çok gelişmiş ilgileri ise 9 yaşa göre oldukça çeşitlenmiştir. Ayrıca 10 yaş çocuğunun sosyal ilişkilerinde öğretmeni, arkadaşları ve özellikle annesiyle kurduğu ilişkiler ön plana geçmektedir (İnanç ve diğerleri, 2007). Nörolojik gelişim açısından da bilişsel farkındalığın ilki 5 yaşında düşüncelerin bilinçli kontrol altına alınmasıyla, ikincisi ise 12 yaş civarında düşüncelerini kontrol ederken daha soyut, analitik ve sistematik olmasıyla gerçekleşmektedir (Erdoğan ve diğerleri, 2015).

Belirli bir yaş dönemine özgü davranış, anne baba ve öğretmenler tarafından kabul edilirken, başka bir yaş döneminde görüldüğünde sorunlu olarak görülebilir. Dolayısıyla anne baba ve öğretmenlerin belirli yaş dönemleri hakkında bilgi sahibi olmaları önemlidir. Öğrencilerin gelişim özelliklerini bilmek öğretmenlerin öğrencilerle etkili iletişim kurmalarında, onlara uygun eğitim programları hazırlamalarında önemlidir (Erdoğan ve diğerleri, 2015).

2.1.6. 4+4+4 Eğitim Uygulaması İle İlgili Yürütülen Tartışmalar

4+4+4 uygulaması uygulanmaya başladığı 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren günümüze kadar gerek medya, gerek akademik çevreler, gerekse sendikalar gibi toplumsal örgütler bu uygulamayla ilgili eleştirilerini dile getirmişlerdir. Tartışmalar “İlköğretimin 4+4 Olarak Kademelendirilmesi”, “İmam Hatip Ortaokullarının Yeniden Açılması”, “Norm Fazlası Öğretmen Sorunu”, “Zorunlu Okula Başlama Yaşının Düşürülmesi”, “Yeni Seçmeli Derslerin Müfredata Eklenmesi ve Haftalık Ders Saatlerinin Artırılması” ve “Zorunlu Eğitimin 12 Yıla Çıkarılması” başlıklarında yoğunlaşmıştır.

Eğitim sistemleri dinamik bir yapıda olup, doğrusal olmayan öğrenme süreçlerine sahiptir. Dinamik olan bu yapıda değişim ve dönüşümler olmaktadır. Okullarda ve programlarda dönüşüm ve değişimlerin gerçekleşmesi aşamasında kaotik durumlarla karşılaşmaktadır. Kaos kelime anlamıyla bir kargaşayı ifade etse de bilimsel anlamda karışıklığın altındaki düzeni ifade etmektedir. Yani “düzenli bir düzensizlik”, “amacı olan bir karışıklık” anlamındadır. Bu kaos toplumda var olan paradigmalara değişik açılardan yaklaşılmasına neden olmaktadır (Töremen, 2000; Yeşilorman, 2006). Kaotik durumlarda kestirilemeyen, öngörülemeyen, etki ve sonuçlarına ilişkin olarak kesin sonuçlara varılamayan belirsizlikler mevcuttur (Karadeniz ve Ulusoy, 2015).

Yıldıran (2013) bu kaosun nedenlerini ve oluşumunu şu şekilde ifade etmiştir: “2012-2013 eğitim ve öğretim yılı başladığında, 4+4+4 modelinin uygulanmasında bizim öngördüğümüz ve Cumhuriyet tarihinde eğitim sistemi içinde ilk defa bu boyutta yaşadığımız büyük bir kaos ortamı oluştu. Bu ortamı hepimiz görsel ve yazılı basın yayın organlarında izledik.” Bu durumun nedenlerini ise yapılan değişikliklerin birdenbire gerçekleşmiş olması, eğitim ortamı, idareciler, öğretmenler, veliler ve çocuklar sürecin paydaşları olarak alınmamasına ve bu nedenle, eğitim ortamı ve paydaşlar sürece hazır olmamasına vurgu yapılmıştır. Acele nedeniyle fiziksel ortamların düzenlenmesi tamamlanamamış olması; eğitim programları okullar açılmadan bir hafta önce oluşturulması, beş yaş grubu için ise hiçbir hazırlık tamamlanmaması ve bu çocukları eğitebilecek erken çocukluk dönemi gelişimini bilen

öğretmen kadrosu oluşturulmamış olması kaosun diğer nedenleri arasında gösterilmiştir (Yıldırım, 2013).

Özellikle yapılan değişikliklerin birdenbire ve çok hızlı olması hazırlıksız yapılması gibi nedenler birçok araştırmada dile getirilen önemli tartışmalardandır (Aybek ve Aslan, 2015a; Çam, 2015; Düşmez ve Bulut, 2015; Epçaçan, 2014; Kandemir ve diğerleri, 2013; Karadeniz, 2012; Kaştan ve Kaştan, 2016; Kazu ve Eroğlu, 2012; Korkmaz, 2013; Memişoğlu ve İsmetoğlu, 2013; Zayımoğlu Öztürk, 2015).

Eğitim sistemlerinde meydana gelen karmaşayı yakından tanıyarak olumlu sonuçlar elde etmek, eğitimin ihtiyaç duyduğu yenilik ve düzenlemeleri gerçekleştirmek mümkündür ancak dikkat edilmesi gereken nokta karmaşadan ziyade karmaşanın sonuçlarını en iyi şekilde değerlendirerek kaotik durumlarda olumlu gelişmeler sağlamak ve bundan yararlanabilmektir (Erdoğan, H., 2012).

Eğitim kurumları ve eğitime ilişkin düzenlemeler toplumun bütün kesimlerini yakından ilgilendirmekle beraber özellikle Türkiye gibi eğitim açısından çok ileri olamayan ülkelerde eğitim ve eğitilmiş insan sorununun derinleştiği de birçok araştırmacı tarafından vurgulanmıştır (Güven, 2012; Örs, Erdoğan ve Kipici, 2013).

4+4+4 zorunlu eğitim modeline yönelik eleştirilerden bazıları bu modelin birey, toplum ve doğa gerçekliğinin anlaşılmasına, insanlar arasında birlik çeşitliliğinin kavranmasına, ekolojik duyarlılığın gelişmesine, insan özgürleşmesine ve eşitliğine yönelik gerekli düzenlemeleri taşımadığını savunmaktadır. Yapılan başka bir eleştiride yeterince tartışılmadan ve uygulamayı destekleyici yeterince bilimsel çalışmaların gösterilemeden bu uygulamanın başlamasıdır (Düşmez ve Bulut, 2015).

Güven (2012) herhangi bir eğitim reformu yapılıyorsa ilk olarak bunun ilgili taraflarla ihtiyaç analizinden başlatılması gerektiğini, sonrasında ise, gerekli hedefler hazırlanmalı, reforma ilişkin ön uygulamalar yapılmalı, sonuçları alınmalı, düzeltilmeli ve tekrar uygulanmalı, şeklinde ifade etmiştir. Sorunlar en aza indiğinde ülke düzeyinde uygulamaya geçilmelidir. Güven bu uygulamanın başarısı hakkındaki öngörüsünü de geçmiş yıllardan örneklerle açıklamaya çalışmıştır: “1970’li yıllarda uygulanan ve

sonuçları bile alınmadan vazgeçilen kredili sistem, 1983 de öğretim yılında başlayıp terk edilen ilköğretimde 6 yaş uygulaması, daha sonraki yıllarda (1991) uygulanan ders geçme ve kredi sistemi, yabancı dil zorunluluğunun kaldırılması, üniversiteye geçiş sistemindeki artık izleyemediğimiz değişiklikler” diğer uygulamalara örnek oluşturmaktadır. Bu uygulamalar içinde sonuçları alınabilmiş olan ve uygulandığı evreden sonra başarıları bizzat Milli Eğitim Bakanlığınca da belirlenmiş olan tek uygulamanın ise 8 yıllık kesintisiz zorunlu öğretim olduğunu ifade etmiştir.

Bir karar alınma durumunda, bu kararların etkilediği ve alınan kararları etkileyen pek çok sayıda özel ve resmi kuruluş, kişi ve grup bulunmaktadır. Alınacak kararların, karar sürecinde karardan etkilenebileceklerin ve etkilenenlerin bir şekilde karar süreçlerine katılması gerekmektedir (Bursalıoğlu, 1991; Sakal, 1998; Sarpkaya, Erdem ve Yılmaz, 2012; Şirin, 2009). Gelişmiş demokrasilerde bireylere, siyasal partiler, sivil toplum örgütleri (STÖ) vb. araçlarla olayları etkileyebilme ve alınacak kararlara katılabilme fırsatı verildiği söylenebilir. Bu fırsat, toplumdaki demokratik kültür öğelerinin işletilmesi ve gelişmesi için de önemlidir. Demokrasilerde bireylerin beklenti ve çıkarları bir yandan korunurken diğer yandan geliştirilebilir (Şirin, 2009).

Alınacak kararlardan etkilenen ve alınan kararı etkileyen çok sayıda özel ve resmi kuruluş, kişi ve grup bulunmaktadır. Karar sürecinde de bunların rolleri, aralarındaki ilişkiler ve etkileşimleri zaman içinde karmaşık özellikler gösterebilir. Alınacak kararların kapsamına göre ilgili taraflar yerel, ulusal ve uluslararası düzeylerde olabilmektir. Yerel düzeydeki taraflar; eğitim yöneticileri, okul yöneticileri, deneticiler, yerel politikacılar, yerel STÖ, yerel teknokratlar, öğretmenler, veliler, öğrenciler, yerel işletmeler, ulusal düzeydeki taraflar; Devlet Planlama Teşkilatı (DTP), Milli Eğitim Bakanlığı, Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), üniversiteler, konu ile ilgili bakanlıklar, politikacılar, STÖ’ler olarak tanımlanabilir. Uluslararası düzeyde ise taraflar ilgili konuya ilişkin sorumlu kurum ve kuruluşlar, firmalar, finans kuruluşları vb. olabilir. Yaşama geçirilecek bir karar genellikle çok katmanlı süreçler içermektedir. Bu süreçler ülkenin genel politik, kültürel ikliminden tek tek küçük özel alanların etkilenmesine kadar çok çeşitli boyutları kapsamaktadır (Şirin, 2009).

Ülkemizde ise STÖ'lerin eğitim ile ilgili karar süreçlerine katılma konusundaki görüşleri incelendiğinde STÖ'lerinin eğitim ile ilgili konularda karar süreçlerine zaman zaman kısmen katıldıkları ancak bu katılımın istedikleri düzeyde olmadığı ve kararlara daha fazla katılmak istedikleri bulgusuna ulaşılmıştır. STÖ'lerin demokratik ortamda, eğitim sisteminin alacağı herhangi bir karardan hem bir paydaş hem de örgüt olarak ya da üyeleri bazında etkilenecek olan taraflar olarak karar alma süreçlerinde yer alma istekleri doğaldır. Bu beklentilerin varlığı, demokratik ve toplumsal dinamikler açısından aynı zamanda bir zorunluluk olarak görülebilir (Şirin, 2009).

Eğitim sistemimiz ve yapılan değişikliklerle ilgili eleştirilerden biri de yeterince etüt edilmeden, değerlendirilmesi tamamlanmadan yapılan reformların, eğitimin kalitesine artı bir değer getirmediği ve tarafları (öğrenci, öğretmen, veli, işgücü piyasası vb.) memnun etmediği şeklindedir. Eğitim reformu gerçekleştirenlerin, reformun eğitim sisteminde ne tür bir değişime neden olacağını hesaba katmadığını, ülke ve toplumun geleceğini nasıl etkileyeceğini yeterince öngörmedikleri savunulmaktadır (Gür ve Çelik, 2009).

Kanun teklifinin yapıldığı dönemde, ana muhalefet partisi ve kamuoyu, üniversiteler, bazı sivil toplum kuruluşları, MEB'in yeni kanunla getireceğini belirttiği düzenlemeleri; 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu' nun 22. maddesinde yer alan "İlköğretim kız ve erkek bütün çocuklar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır" ibaresinin kaldırılmasının doğru olmadığını (Kurul, 2012), okula başlama yaşının bir yıl erkene alınmasını ayrıca okul öncesi eğitimin zorunlu olmamasının bilimsel verilere uygun olmadığını (Ankara Üniversitesi, 2012; Boğaziçi Üniversitesi, 2012; ERG, 2012; ODTÜ, 2012), sınıf öğretmenlerinin 5 yaşındaki çocuklara eğitim vermelerinin pedagojik açıdan sakıncalı olduğunu (Ankara Üniversitesi, 2012), meslek seçimini ilk 4 yıldan itibaren yönlendirme yaparak erken yaşlara alınmasının doğru olmadığını (Ankara Üniversitesi, 2012; Boğaziçi Üniversitesi, 2012; Hacettepe, 2012; Koç Üniversitesi, 2012; ODTÜ, 2012) ve örgün eğitimin ilk 4 yıldan sonra "açık öğretim," "mesleki eğitim," "evde eğitim" gibi kavramlarla, çocuğun temel eğitimden yoksun bırakılması anlamına gelebileceğini (Ankara Üniversitesi, 2012; Boğaziçi Üniversitesi, 2012; ODTÜ, 2012), "... birinci sınıf öğrencilerinin üst sınıflardaki öğrencilerin olumsuz davranışlarına maruz kaldıkları..." iddiasının doğru olsa dahi bina

ayrımıyla çözülebileceğini (Hacettepe, 2012; ODTÜ, 2012), gerekçe göstererek eleştirmişlerdir.

Kız ve erkek çocukları için endişelerden biri de şöyle dile getirilmiştir: Kız çocuklarının okul dışı eğitime yönelme, ülkenin kültürel ve geleneksel yapısı göz önüne alındığında, daha fazla kız çocuklarını etkileme potansiyeline sahip gözükmekte, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin artması mümkün olabilecektir. Bunun yanında dört yıllık birinci kademe sonrasında özellikle erkek çocukların çıraklık veya staj uygulamaları çerçevesinde doğrudan ve erken çağda işgücü piyasası içine çekilme tehlikesi bulunmaktadır (Mıhçı, 2012).

Aydınlat (2012) ise göre kanun teklifinde sunulan “gelişmiş ülkelere benzeyelim” gerekçesinin ikna edici olmadığını ifade etmiş, eğitimde başarılı olan çağdaş ve gelişmiş ülkelerin hepsinde kademeli ve mesleki eğitimin erken başladığı eğitim sistemleri olmadığını, bu ülkelere baktığımızda kesintisiz ve zorunlu eğitimin en az 6 yıl ama yaygın olarak 8-9 yıl olduğunu, mesleki eğitimin ise 10. yıldan önce başlamadığını belirterek, bu bilgilerin kanun teklifindeki kademeli eğitim ve mesleki eğitimin erken başlatılması önerileriyle çeliştiğini iddia etmiştir. Ayrıca kanun teklifinde örnek olarak gösterilen ABD, Almanya, İngiltere ve Fransa’dan uluslararası testlerde çok daha başarılı olduğu gözükken ülkelerin (Avustralya, Yeni Zelanda, Finlandiya ve Danimarka gibi) kesintisiz eğitim sistemine sahip olduğuna dikkat çekmiştir. ERG (2012d), ABD, İngiltere ve Fransa’daki temel eğitim modellerinin ortak özelliğinin, ilkökul ve ortaokul gibi farklı kademelerde olsa bile, öğrencilere en azından üst ortaöğretime erişene kadar sadece bir öğretim programı ile eğitim hizmeti sunuluyor olması olduğunu belirtip, bu üç ülkede öğrencilerin 16 yaşına gelene kadar temel eğitimin dışında bir öğretim programı ile karşılaşmadığını ve mesleki programlara yönlendirilmediklerini ifade etmiştir. Güven (2012) ise yasa tasarısında örnek alınan Almanya’da adı geçen ortaokul türündeki okulların 2-3 tür olduğunu ve öğrenciyi ortak genel kültürle yetiştirdiğini ifade ederken; daha çok genel liselere yöneltme yapan Realschule (5-9 seneler) zorunlu ve kesintisiz, mesleki okullara yöneltme yapan Hauptschule de zorunlu ve kesintisiz olduğunu belirtmiştir. En azından 9 yıllık kesintisiz eğitimin olduğu vurgulanmıştır. Göksoy (2013) ise Finlandiya gibi örnek

başarılarla imza atan bir ülkenin, eğitimsel başarıda büyük payının zorunlu eğitim süreci ve içeriğine ait olduğuna vurgu yapmıştır.

Eğitim Sendikalarından Eğitim-Bir-Sen (2012a) 4+4+4 Kesintili Eğitim olarak bilinen “05.01.1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” kanun teklifini demokratik, özgürlükçü ve sivil aklın ürünü bir eğitim sistemi modeli olarak değerlendirmektedir. Eğitim-Bir-Sen yükseköğretim öncesi eğitim sürecinin 1+4+4+4 (okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise) şeklinde 13 yıl olması yönündeki önerilerinin kabul edilerek şura kararına dönüştüğünü ifade etmektedir. Ayrıca Eğitim-Bir-Sen’in önerileri doğrultusundaki 18 Milli Eğitim Şurası kararı esas alınarak milletvekillerince hazırlanan kanun teklifi, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı’na sunulmuştur. Türk Eğitim Sen ise zorunlu eğitimin 8 yıldan, 12 yıla çıkarılması olumlu ancak yeterli görmemektedir. Zorunlu eğitim okul öncesi ile birlikte 13 yıl olması gerektiğini belirtip, ayrıca okul öncesinin kapsam dışı bırakılması büyük bir hata olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Türk Eğitim-Sen 1+5+3+4 (okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise) olmak üzere 13 yıl zorunlu eğitimi önermektedir (Türk Eğitim Sen, 2012). Eğitim-Sen ise pedagojik değil, ideolojik ve eğitime yönelik bir tür “post modern darbe” olarak değerlendirmektedir. Eğitim Sendikalarından Eğitim-Sen 2+9+4=15 yıllık kesintisiz eğitim önermektedir. Bu öneride 2 yılı okulöncesi, 9 yılı temel eğitim, 4 yılı ortaöğretim olacak şekilde yapılacak bu düzenlemede 9. ve 10. Sınıf mesleki yöneltme sınıfları olarak öngörülmektedir (Eğitim-Sen, 2012).

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırma konusuyla ilgili elliye yakın ilgili araştırmaya ulaşılmış ancak bunların 24 tanesi daha çok 4+4+4 eğitim uygulamasının ilkokul boyutunu incelediğinden buraya alınan ilgili araştırmaların, 4+4+4 uygulamasının ortaokula olan yansımalarını inceleyen çalışmalar olmasına dikkat edilmiştir.

Başkaya (2016), *4+4+4 eğitim sistemi ile yeniden düzenlenen ortaokul matematik programı hakkında öğretmen görüşleri* isimli yüksek lisans tezinde 4+4+4 eğitim sistemi ile yeniden düzenlenen ortaokul matematik programını matematik öğretmenlerinin görüşleri ışığında değerlendirmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen ölçme aracıyla yapılmış bir çalışmadır. Araştırmada iki aşamadan oluşan karma yöntem araştırması kullanılmıştır. Birinci aşamada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak 15 matematik öğretmeniyle görüşme yapılmış ikinci aşamada ise oluşturulan soru havuzundaki sorular uzman görüşüne sunulmuş ve bir ölçek elde edilmiştir. Bu ölçek 149 matematik öğretmenine uygulanmıştır. Elde edilen bulgularda ölçeğin genel olarak sistem ve ders kitapları alt boyutu zayıf düzeyde çıkarken kazanım ve içerik ile matematik uygulamaları dersi alt boyutları orta düzeyde çıkmıştır. Öğretim yöntemi ve teknikleri boyutu ise iyi düzeyde çıkmıştır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu bazı konuların çıkarılarak içeriğin hafifletilmesini olumlu bulmuştur. Olumsuz karşılayanlar ise tamamen çıkarılmasının ileride sorun teşkil edeceğini bunun yerine basit düzeyde bahsedilmesinin daha faydalı olacağı görüşündelerdir.

Özenç, Özcan, Güçlü ve Güney (2016), *4+4+4 eğitim sisteminin beşinci sınıf öğrencilerine yansısı: Öğretmen görüşleri* isimli araştırmasının amacı 4+4+4 eğitim sistemiyle birlikte ortaokul olan 5. Sınıf öğrencilerinin yaşadığı problemlerin öğretmen görüşleri açısından ele alınmasıdır. Araştırmanın örneklemini 2013-2014 eğitim ve öğretim yılı, Niğde ili 147 beşinci sınıf branş öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada nitel ve nicel araştırma yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Elde edilen açık uçlu anket sorularından en temel görüşler; öğrenci kaynaklı olduğu düşünülen sorunların kısaca, öğrencilerin yaşlarının küçük olduğu, kendilerini ilkokul gibi hissettikleri, ergenlik çağındaki çocuklarla bir arada olmalarının sakıncalı olabileceği, derslere ilgisiz oldukları yönündedir. Öğretmen kaynaklı olduğu düşünülen sorunların öğrencilerin davranışlarını yönetememe (sınıf ve davranış yönetimi), ders anlatım yöntemi ve

tekniklerinde hissedilen eksiklikler, haftalık ve günlük ders saatlerinin fazlalığı ile derslere giriş-çıkış saatleri şeklinde yoğunlaşmıştır; diğer etmenler olarak kısaca ders saatlerinin fazlalığı, giriş çıkış saatlerinin uygun olmayışı, ders kitapları ve müfredat programının uygun olmadığı ve son olarak açlıkla baş edememe olarak dile getirilmiştir. Bunlara ek olarak nicel bulgular da bu sonuçları destekler niteliktedir.

Aybek ve Aslan (2015a), *Ortaokul Öğretmenlerinin 4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sistemine yönelik yaşadıkları sorunlar (Elazığ ili örneği)* adlı çalışmasında ortaokullarda görev yapan öğretmenlerin 4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sistemi ile ilgili yaşamış oldukları sorunları ve sorunlara dayalı geliştirmiş oldukları çözüm önerilerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmaya 36 ortaokul öğretmeni katılmıştır. Araştırmada veriler açık-uçlu sorulardan oluşan anket formu kullanılarak toplanmıştır. Araştırma sonucunda; öğretmenlerin çoğu 4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sistemi ile ilgili olumsuz düşüncelere sahip olduklarını, yeni eğitim sistemine yönelik daha çok okullarla ilgili sorunlarla karşılaştıklarını belirtmişlerdir. 4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sistemiyle birlikte uygulanmaya başlanan seçmeli derslerde öğretmenlerin çoğu derslik yetersizliğinden dolayı sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Çapar (2015), *12 yıl zorunlu eğitim düzenlemesine dair öğretmen ve öğrenci algısı* isimli yüksek lisans tezinde 7 adet ortaokulun 5. sınıf öğrencilerine (400 öğrenci) ve 3 adet lisenin 9. Sınıf öğrencilerine (192), aynı okulların 5. sınıf ve 9. sınıf kademelerinde derslere giren öğretmenlerine (151 öğretmen) yönelik 6 adet test sorusu ve 1 klasik sorudan oluşan anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda Öğretmenlerin; %54,3'ü (82 öğretmen) zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını olumlu bulurken öğretmenlerin %51,6'sı yasal düzenlemeyi "gereksiz" olarak nitelemiş, %56,9'u ise yasal düzenlemenin başarısına inanmadıklarını işaret ederek 2 ve altında puan vermiştir.

Kaya, Eryılmaz, Gezer, Ekici ve Kapan, (2015)'in *Öğretmenlerin on iki yıllık zorunlu eğitimin (4+4+4) sosyal bilgiler dersine yansımalarına ilişkin algıları* isimli araştırmasında, sınıf ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin on iki yıllık zorunlu eğitimin Sosyal Bilgiler dersine yansımalarına ilişkin algılarını belirlemek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniği ile veriler toplanmıştır. 12 Sınıf ve 12 Sosyal Bilgiler öğretmeni olmak üzere toplamda 24 öğretmen araştırmanın çalışma grubuna

dâhil edilmiştir. Araştırma sonucunda ilkokul ve ortaokul ayrımıyla özellikle 5. sınıfların okutulması konusunda Sosyal Bilgiler ve sınıf öğretmenlerin görüşlerinde bazı farklılıklar olduğu belirlenmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri 5. sınıf öğrencilerinin okutulmasında branşlarına ilişkin uzmanlıklarının gerekliliğini ön plana çıkarırken, sınıf öğretmenleri de çocukların gelişim düzeyine uygun eğitimin önemine vurgu yapmışlardır.

Karadeniz ve Ulusoy (2015), *4+4+4 Eğitim sistemi ile sosyal bilgiler eğitiminde ortaya çıkan kaotik durumlar hakkında Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri* isimli nitel araştırma yaklaşımı ile yapılmış bir özel durum çalışması olan araştırma sonucunda, araştırmaya katılan öğretmenler; 4+4+4 eğitim sistemi uygulamasını olumlu ve olumsuz yönleri ile değerlendirmişlerdir. Sistemi olumsuz bulan öğretmenlerin; öğrenci yaşı, fiziki ortam, uygulama-yönlendirme, okula uyum, sistemin sürekliliği ve yönetsel problemler konusunda kaotik durumlarla karşılaştıkları tespit edilmiştir. Sosyal bilgiler eğitiminde ise öğretmenlerin, programda eksiklikler olması, ders saatinin az olmasından dolayı programın yetiştirilememesi, ortaokula 5. sınıfta başlayan öğrencilerin uyum sorunu yaşaması ve öğrencilerin bilişsel duyuşsal gelişim açısından hazırbulunuşluklarının yeterli olmamasından dolayı kaotik durumla karşılaştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin ise fiziki ortamlarının değişmesi, arkadaşlarından ayrılmaları ve sınıf öğretmenlerinden ayrılarak branş öğretmenine adapte olamamalarından okul içerisinde kaotik olayların yaşanmasına neden oldukları belirlenmiştir. Bu sonuçlar öğretmenleri kaotik ve karmaşık durumlarla karşı karşıya getirmiş, öğretmenlerin gelecek hakkında öngörememezlik yaşamalarına neden olduğu tespit edilmiştir

Kılınç ve Dere (2015), *4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sisteminde 5.sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumları 5.sınıf öğrencilerinin 4+4+4 düzenlemesi sonrasında sosyal bilgiler dersine yönelik tutumları*'nın incelendiği çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmış, veriler anket aracılığıyla toplanmıştır. Toplamda 147 öğrenciye ulaşılmıştır. Araştırma sonucunda 5.sınıf öğrencilerinin Sosyal Bilgiler dersine yönelik tutumlarının olumu olduğu, Sosyal Bilgiler dersinin sınıf öğretmeni yerine branş öğretmeni tarafından verilmesini tercih

ettiklerini ifade etmişlerdir. Okulların bulunduğu yerleşim yerine göre bu tutumlarının farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Nacar (2015), *Ortaokul 5. sınıf matematik dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi (Ankara ili örneği)* isimli yüksek lisans tezinde 4+4+4 değişimiyle birlikte 2013-2014 eğitim – öğretim yılında 5. sınıflarda uygulamaya konulan matematik dersi öğretim programı ile önceki öğretim programının matematik öğretmenlerinin görüşlerine göre incelemektir. Araştırmanın verileri Ankara ilinin beş hizmet alanındaki okullarda görevli matematik öğretmenlerinden 2013 – 2014 eğitim öğretim yılının sonunda toplanmıştır. Araştırmada beşli likert tipi derecelendirilmiş anket ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Ankete 130 matematik öğretmeni katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenler genel olarak her iki programı da olumlu bulmaktadır. Fakat 2013 – 2014 eğitim – öğretim yılında uygulanan programı daha olumlu buldukları belirlenmiştir. Programların uygulanmasında bazı sıkıntılara rastlanmaktadır. Bu durum için yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen verilere göre okulların fiziki alt yapılarının yetersizliği, sınıfların kalabalık olması gibi sebepler sıralanmıştır.

Zayimoğlu Öztürk (2015), *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin görüşleri* isimli çalışması sosyal bilgiler öğretmenlerinin 12 yıllık kesintili zorunlu eğitimle ilgili görüşlerini ortaya koymak için yapılandırılmıştır. Araştırma modeli “karma yöntem” olarak belirlenmiştir. Araştırmanın ilk aşamasında Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 4+4+4 eğitim sistemine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçme aracı ile nicel veriler toplanmış, ayrıca 4+4+4’ün uygulanmasında karşılaşılan sorunlar ve katılımcıların kendi çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla da nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya 198 Sosyal Bilgiler öğretmeninden veri toplanabilmiştir. Katılımcıların, 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersinin Sosyal Bilgiler branş öğretmeni tarafından verilmesini olumlu buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında; 5. sınıf Öğrenci Seviye Sorunu, Ders Saatinin Yetersizliği, Ders Kitabı ve Öğretim Programı Kaynaklı Sorunlar, Ders Kitabı ve Öğretim Programı Kaynaklı Sorunlar, Okul ve Ortam Yetersizlikleri/Materyal Yetersizliği veya Eksikliği, Hizmet içi Eğitim Eksikliği, Öğretmenlerin Yetersiz Olması gibi başlıklarda sorunlar olduğu görülmüştür.

Eğitim Reformu Girişimi (ERG) (2014), tarafından hazırlanan *Temel eğitimin kademelendirilmesi sürecinin izlenmesi* başlıklı çalışmanın temel amacı, kamuoyunda “4+4+4” olarak bilinen bu yasal düzenleme ile yaşama geçirilen yeni uygulamalara ilişkin betimsel bir araştırma ortaya koymaktır. Bu amaçla, 2012-13 eğitim-öğretim yılında ortaokulların yeniden eğitim vermeye başlaması ve 5. sınıftan itibaren seçmeli derslerin ders çizelgesine eklenmesi sürecinde öğrencilerin akademik başarılarının ve okul ortamlarının incelenmesi hedeflenmiştir. Bu kapsamda kesintisiz 8 yıllık eğitim sistemi içerisinde okuyan 5. sınıf öğrencileri ve 4+4 olarak düzenlenen kesintili ilköğretim sisteminde okuyan 5. sınıf öğrencilerinin eğitim çıktıları ve ortamları karşılaştırılmış ve 5. sınıf ders çizelgelerine eklenen seçmeli derslerin seçim süreçleri incelenmiştir. Araştırma geniş bir örnekleme ulaşmak ve “4+4+4” düzenlemesi öncesi ve sonrası arasında karşılaştırma yapabilmek için 2011-12 ve 2012-13 eğitim-öğretim yıllarında gerçekleştirilen nicel bir çalışmadan ve öğrencilerin yeni sistemdeki ilk yıllarında deneyimledikleri durumları derinlemesine inceleyebilmek için 2012-13 eğitim-öğretim yılında gerçekleştirilen nitel bir çalışmadan oluşmaktadır. Nicel çalışma 33 ilde toplam 1.894 kişinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Nitel çalışmada ise Türkiye’nin farklı bölgelerinden dokuz ilde toplam 63 öğrenciyle görüşülmüştür. Görüşmeler, yarı yapılandırılmış formatta gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonucunda bu değişimi öğrenciler, genel olarak olumlu biçimde algılamamaktadır. Daha fazla öğrenci okullarda akran zorbalığı ile karşılaştığını bildirmekte ve yine daha fazla öğrenci okulu bırakmayı düşündüğünü dile getirmektedir. Ayrıca öğretmenlerdeki değişikliklerle birlikte, öğrenciler derslerdeki değişimden de olumlu biçimde etkilenmediklerini belirtmektedir. Bazı öğrenciler, derslerin onlara daha zor geldiğini, bu nedenle notlarının düştüğünü ve okulu daha az sevdiğini, bu kadar fazla dersi ve öğretmeni kaldıramadıklarını, ders kitaplarını birbirine karıştırdıklarını belirtmektedirler. Nitekim, 5. sınıf öğrencilerinin Matematik, Fen, Türkçe ve İngilizce notlarının dağılımı, 2012-13 eğitim öğretim yılında 2011-12 eğitim-öğretim yılına kıyasla daha düşüktür ve bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır.

İzci ve Göktaş (2014), *Matematik öğretmenlerinin 5. Sınıf matematik dersi öğretim programına ilişkin görüşleri* isimli çalışmalarında 2012-2013 eğitim öğretim yılından itibaren 4+4+4 eğitim sistemindeki değişikliklerle branş öğretmenleri tarafından yürütülmeye başlanan 5. Sınıf Matematik dersi öğretim programına ilişkin

matematik öğretmenlerinin görüşlerini incelemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın çalışma grubunu, maksimum çeşitlilik örneklemesine dayalı olarak belirlenen ve 8 farklı ilde görev yapmakta olan 13 ortaokul 5. Sınıf matematik dersi öğretmeni oluşturmuştur. Araştırmada, öğretmenlerin 5. Sınıf matematik dersi öğretim programı hakkındaki görüşlerinin toplanmasında yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi kullanılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin ders saatinin artmasının yeni sistemin çok olumlu bir yönü olarak gördüklerini ifade etmiş ve bazı öğretmenler bu durumun öğrencilerin ilgi ve motivasyonunu arttırdığını belirtmişlerdir. Ancak bunun yanında öğrencilerin seçmeli derslerle okulda kalma sürelerinin artmasının öğrencileri yordüğünü, öğretmenlerin ilk defa bu yaş grubuyla ders işlediğinden öğrencilerin seviyelerine inmekte zorlandıkları ve bu süreçte öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu, ne öğrencilerin ne de velilerin sınıf öğretmeninden sonra branş öğretmenine alışamadıklarını belirtmiştir. Öğretmenlerin programın uygulamada daha etkili olmasına yönelik önerilerine ilişkin bulgularda ise öğretmenlerin tamamının hizmet- içi eğitime ihtiyaç duydukları sonucuna ulaşılmıştır. Bunun yanında öğretmenler, öğretmen- veli- okul işbirliğini sağlamanın, yeterli araç- gereç ve materyal temin etmenin programı uygulamayı daha etkili bir hale getirebileceğini ifade etmişlerdir.

Tangülü ve Çıdaçı (2014), *Ortaokul 5. sınıf sosyal bilgiler dersine giren branş öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar* isimli çalışmalarında branş öğretmenlerinin ortaokul 5. Sınıflarda yaşadıkları sorunları belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu amaç doğrultusunda Muğla merkezindeki branş öğretmenlerine tam yapılandırılmış görüşme formu verilerek görüşleri alınmıştır. Görüşme formu sonucunda branş öğretmenlerinin 5. Sınıflarda sınıf yönetimi, öğrencilerin fiziksel ve bilişsel hazırbulunuşlukları, öğrenme ve öğretme süreci, rehberlik ve ölçme değerlendirmeye kadar eğitim ve öğretim ortamında birçok sorunla karşılaştığı tespit edilmiştir.

Üstün, Duran, Altınsoy ve Saral (2014), *Okul yöneticileri ve öğretmenlerin 4+4+4 eğitim sistemine yönelik tutumlarının incelenmesi* isimli çalışmada eğitim sisteminde 4+4+4 olarak bilinen yeni düzenlemenin etkililiği hakkında yönetici ve öğretmenlerin görüşünü belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2012-2013 eğitim öğretim yılında Amasya il merkezinde bulunan 20 ilkokul ve ortaokulda görev yapmakta olan 234 yönetici ve öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmada 4+4+4

Eğitim Sistemine Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma sonucunda, yönetici ve öğretmenlerin 4+4+4 eğitim sistemine yönelik tutumlarında cinsiyete, yaşa ve kıdeme göre farklılıklar olduğu, kadınların ve mesleki kıdemi az yönetici ve öğretmenlerin tereddütlerinin olduğu ve geleceğe yönelik olumlu beklentiye sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Epçaçan (2014), *İlkokul ve ortaokul öğretmen ve yöneticilerinin 4+4+4 eğitim sistemi hakkındaki görüşleri (Siirt ili örneği)* isimli araştırmasında betimsel araştırma yöntemine başvurulmuştur. Araştırma hem nicel hem de nitel boyutlara sahip olduğundan aynı zamanda bir karma araştırma örneğidir. Bu araştırmada Siirt ili merkezindeki tüm ilkokul ve ortaokullarda görev yapan öğretmenlerden 535 katılımcının görüşme formu değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bazı sonuçlar şöyledir:

Öğretmenlerin *4+4+4 Eğitim Sistemine ilişkin temel düşünceleri*; %58'inin "sorun yaşadığı", %47'sinin yani yarıya yakınının yeni eğitim sistemi hakkında olumsuz bir tutuma sahip olduğu, büyük bir çoğunluğu(%66'sı) yeni eğitim sisteminin kalıcı olmayacağı düşüncesinde olduğu, *4+4+4 Eğitim sisteminin güçlü yönlerine ilişkin düşünceleri*; 5. Sınıftan itibaren branş öğretmenlerinin derse girmesi, seçmeli ders uygulamasının getirilmiş olması, 5. Sınıftan itibaren öğrencilerin yeteneklerine göre mesleki eğitime yönlendirilmesini sağlaması, öğrencilerin hayata erken yaşta hazırlanmalarını sağlaması, *4+4+4 Eğitim sisteminin zayıf yönlerine ilişkin düşünceleri*; Dayatmacı, tepeden inme ve ideolojik bir anlayışla uygulamaya konmuş olması, ders yükünün artırılmış olması. Özellikle 5. Sınıflarda günlük 8 saat ders işlenmesi, 5.sınıf öğrencilerinin ortaokul öğrenci grubuna alınmasının hazırbulunuşluk düzeylerine uygun olmaması şeklinde belirtmişlerdir.

Demir (2013), *Evaluation of the New Education System By Social Studies Teachers* isimli çalışmasında Türk Eğitim Sistemindeki değişimler hakkında sosyal bilgiler branş öğretmenlerinin görüşlerini incelemiştir. Nitel bir yaklaşımla yürütölen çalışmada 6 öğretmenle görüşmeler yapılmıştır. Veriler betimsel analize tabi tutulmuştur. Sonuçlar 4+4+4 eğitim sistemi hakkındaki genel görüşler ve sosyal bilgiler eğitimi üzerine olan görüşler olmak üzere ayrı başlıklar altında tartışılmıştır.

Demir, Doğan, Pınar (2013), *4+4+4 yeni eğitim sistemi' nin yansımaları: Beşinci sınıflardaki eğitim-öğretim sürecinin branş öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi* isimli çalışmasında, 4+4+4 yasal düzenlemesi ile ortaokul 5. sınıflarında derse giren öğretmenlerin yaşadıkları sorunları, öğretmenlerin görüşlerine göre değerlendirmek için yapmış olduğu çalışmasında öğretmenlerin öğrenci seviyesi, müfredat programları ve disiplin alanlarında sorunlar yaşadığını ayrıca araştırmaya katılan öğretmenlerin, 5. sınıfta okutulan dersler, içerik bakımından alan uzmanlığı gerektirdiğinden 5. sınıf derslerinin branş öğretmenleri tarafından verilmesi gerektiğini ifade etmektedir.

Bahtiyar Karadeniz (2012), *Öğretmenlerin 4+4+4 zorunlu eğitim sistemine ilişkin görüşleri* adlı çalışmasında anasınıfı, sınıf, branş ve lise öğretmenlerinin görüşlerini almaya yönelik anket uygulamıştır. Araştırmaya 468 öğretmen katılmıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin $\frac{3}{4}$ ' ünün yeni sisteme birçok açıdan tereddütle yaklaştığı, kanunun beklenen ihtiyaçları (imam hatip ortaokulları dışında) karşılamadığı görülmüştür. Öğretmenlerin %60' ı erken yaşta mesleki yönlendirmenin doğru olmadığını belirtmiştir. Bunun yanında öğretmenler yeni sistemin okul öncesi eğitime zarar vereceğini, lisede açık öğretimin yolunu açacağını belirtmişlerdir.

BÖLÜM 3

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma sorularının yanıtlanabilmesi için izlenen yol ayrıntılı olarak betimlenmiştir. İlk olarak araştırma deseni sunulmuş daha sonra çalışma grubu, veri toplama araçları, veri toplama süreci, verilerin çözümlenmesi ve yorumlanması aşamaları açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesine yönelik bu çalışmada, nitel ve nicel araştırma desenlerinin birlikte ele alındığı keşfedici karma yöntem kullanılmıştır. Bu desende araştırmacı, önce nitel veri toplar, daha sonra bu bulguları nicel verilerin toplanmasına yön vermek üzere kullanır (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz, Demirel, 2008: 213). Bu çalışmada da öncelikle 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşleri nitel araştırma yapılarak derinlemesine belirlenmeye çalışılmış ardından bu sonuçların genele nasıl yayıldığını incelemek ve sonuçlar hakkında genellemeler yapabilmek için nicel araştırma kullanılmıştır. Nicel çalışmada kullanılan ölçeği geliştirmek için de nitel araştırma bulgularından yararlanılmıştır.

Araştırmanın nitel bölümünde, nitel bir araştırma modeli olan durum çalışması kullanılmıştır. “Durum çalışması, bir ya da birden fazla olayın, ortamın, programın, sosyal grubun ya da diğer birbirine bağlı sistemlerin derinlemesine incelendiği bir yöntemdir.” (McMillan, 2000, Akt. Büyüköztürk ve diğerleri, 2008: 257). Durum çalışmaları ; bir olayı meydana getiren ayrıntıları tanımlamak ve görmek, olaya ilişkin olası açıklamaları geliştirmek ve bir olayı değerlendirmek amacıyla kullanılır (Gray, Borg ve Gall, 1996, Akt: Büyüköztürk ve diğerleri, 2008). Durum çalışmalarında, birden fazla olayın, programın vs. derinlemesine incelenmesi söz konusudur. Bu aşamada Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleriyle

görüşmeler yapılmış ve 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının eğitsel sonuçları derinlemesine incelenmeye çalışılmıştır.

Durum çalışmalarında genellikle birden fazla veri toplama yöntemi işe koşularak, zengin ve birbirini teyit edebilecek veriye ulaşmak amaçlanır. Bu çalışmalar tekli durum, çoklu durum vb. şekillerde yürütülebilir. Bu araştırmada, durum çalışması içinde yer alan desenlerden olan iç içe geçmiş tek durum çalışması deseni kullanılmıştır. İç içe geçmiş tek durum deseni, bir durum içinde olabilecek birden fazla alt birime yöneliktir (Yin, 2003). 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınması tek bir durum olarak ele alınmış ve bu durumun eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşleri; öğretmenler açısından, öğrenciler açısından, seçmeli dersler açısından, yürüttükleri dersin öğretim programı açısından ve öğretmenlerin bu uygulamaya yönelik önerileri açısından alt birimlere ayrılmış ve derinlemesine incelenmeye çalışılmıştır.

Araştırmanın nicel boyutunda ise; 4+4+4 uygulamasının 5. sınıftaki eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Karasar (2008: 81) ilişkisel tarama modelini şu şekilde açıklamıştır; “ilişkisel tarama modeli, iki ya da daha çok değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve /veya derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelidir.” Bu araştırmada da 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflardaki eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşleri bağımsız değişkenler bağlamında incelenmiştir.

Ayrıca bu araştırma ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınması ile ortaya çıkan durumun nedenleri ve sonuçları irdelenmeye çalışılmıştır. Araştırma bu yönüyle de Nedensel karşılaştırma araştırmasına örnek olmaktadır. Büyüköztürk ve arkadaşlarına göre (2008: 185) nedensel karşılaştırma araştırması “ortaya çıkmış/var olan bir durumun ve olayın nedenlerini, bu nedenleri etkileyen değişkenleri ya da bir etkinin sonuçlarını belirlemeye yönelik bir araştırma türüdür.” Nedensel karşılaştırma araştırmaları neden sonuç ilişkisinin belirlenmesi açısından deneysel araştırmalara benzetilse de deneysel çalışmalarda kurgulanmış ortamların olması nedensel karşılaştırma araştırmalarında ise manipüle edilmeyen doğal olarak ortaya çıkmış bir olay ya da durumun varlığı söz konusudur. Bu araştırmada da mevcut bir durum müdahale edilmeden olduğu gibi araştırılmaya çalışılmıştır. Bu tür araştırmalarda bağımsız değişken üzerinde etkili

olduğu düşünölen bir faktör, araştırılan bağlamın koşulları değıştiğinde, bağımlı değışken üzerinde etkili olmayabilir. Dolayısıyla araştırma sonuçlarının genellenmesinde bu durum dikkate alınmalıdır (Büyököztürk ve diğlerleri, 2008: 187).

3.2. Araştırmanın Evren– Örneklem ve Çalışma Grubu

3.2.1 Araştırmanın Nicel Boyutu İçin: Evren, Örneklem

Araştırmanın evrenini Malatya ili Yeşilyurt ve Battalgazi ilçelerindeki ortaokullarda görev yapmakta olan Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Türkçe ve İngilizce öğretmenleri oluşturmaktadır. Evrende araştırmaya dahil edilen branşlarda ne kadar öğretmen olduğuna İl Milli Eğitim Müdürlüğü (MEM, 2015) aracılığı ile ulaşılmıştır. Araştırma evreninde yer alan öğretmen sayıları ise şöyledir:

Tablo1
Evrende Yer Alan Öğretmen Sayılarının Branşlara Göre Dağılımı

Branşlar	Araştırma Evrenindeki Toplam Öğretmen Sayısı				Toplam	
	Yeşilyurt İlçesi		Battalgazi İlçesi		N	%
	N	%	N	%		
Türkçe	199	25.03	259	25.95	458	25.54
Matematik	180	22.64	239	23.94	419	23.36
Fen Bilimleri	158	19.87	200	20.04	358	19.96
Sosyal Bilgiler	110	13.83	145	14.52	255	14.22
İngilizce	148	18.61	155	15.53	303	16.89
Toplam	795	100	998	100	1793	100

Araştırma evreninde öğretmenlerin yaklaşık olarak % 26' sı $[(100 \times 458) / 1793]$ Türkçe öğretmeni, % 23' ü $[(100 \times 419) / 1793]$ Matematik Öğretmeni, % 20' si $[(100 \times 358) / 1793]$ Fen Bilimleri öğretmeni, % 14' ü $[(100 \times 255) / 1793]$ Sosyal Bilgiler öğretmeni ve % 17'si $[(100 \times 303) / 1793]$ İngilizce öğretmenidir.

Evrenin tamamına ulaşmak yerine, zaman israfını önlemek amacıyla ve yeterli veri doygunluğu göz önüne alındığında örneklem alma yoluna gidilmiştir. Evren büyüklüğü yukarıda da belirtildiği gibi 1793 olarak alınmıştır.

Ancak ölçek geri dönüşlerinde yaşanabilecek sıkıntıları önlemek amacıyla ve mümkün olan en çok sayıda örnekleme ulaşılması hedeflenmiştir.

Araştırmaya dahil edilen branşlardaki öğretmenlere ulaşabilmek için Malatya ili Yeşilyurt ve Battalgazi ilçelerinde yer alan okullardan ulaşılabildiği kadar tüm okullara gidilmeye çalışılmıştır. Katılımcıların belirlenmesinde önce seçkisiz örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme ile (devlet ortaokulu, özel ortaokul ve imam hatip ortaokulu) okullar belirlenmiş ardından ulaşılması hedeflenen okullara gidildikten sonra, okullarda görev yapan öğretmenlere ulaşılmış ve o öğretmenler içinden seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi ile belirlenen Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenlerinden gönüllü olanlara araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek dağıtılmıştır. Bu doğrultuda araştırmacılar tarafından öğretmenlerde aranan ölçütler şöyledir:

1. Ortaokul 5. sınıflardaki Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce derslerinden birini yürütüyor olmaları,
2. 5. sınıflar ortaokul kapsamına alındıktan itibaren en az bir kez 5. sınıflarda seçmeli ders yürütmüş olmaları,
3. Öğretmenlerin görev yaptıkları okulların devlet, özel ya da imam hatip ortaokulu olması ölçüt alınmıştır.

Araştırma evren ve örnekleminde yer alan okul sayıları aşağıdaki gibidir:

Tablo 2
Evren ve Örnekleimde Yer Alan Öğretmenlerin Dağılımı

İlçeler	Öğretmenlerin Görev Yaptıkları Okul türü	Evrendeki öğretmen sayısı		Örnekleme alınan öğretmen sayısı	
		N	%	N	%
Yeşilyurt	Devlet Ortaokulu	665	83.64	250	83.33
	İmam Hatip Ortaokulu	55	6.92	20	6.66
	Özel Ortaokul	75	9.43	30	10.00
	<i>Toplam</i>	<i>795</i>	<i>100</i>	<i>300</i>	<i>100</i>
Battalgazi	Devlet Ortaokulu	833	83.46	285	84.56
	İmam Hatip Ortaokulu	70	7.01	24	7.12
	Özel Ortaokul	95	9.51	28	8.30
	<i>Toplam</i>	<i>998</i>	<i>100</i>	<i>337</i>	<i>100</i>
Genel Toplam	Devlet Ortaokulu	1488	82.98	535	83.98
	İmam Hatip Ortaokulu	135	7.52	44	6.90
	Özel Ortaokul	170	9.48	58	9.10
	<i>Toplam</i>	<i>1793</i>	<i>100</i>	<i>637</i>	<i>100</i>

Yeşilyurt ilçesi evreninde yer alan okullarda görev yapan öğretmenlerin yaklaşık olarak %84' ü $[(100 \times 665) / 795]$ devlet ortaokulunda ; %7'si $[(100 \times 55) / 795]$ imam hatip ortaokulunda ve %9'u $[(100 \times 75) / 795]$ özel ortaokulda görev yapmaktadır. Örneklem alınan öğretmenlerin ise yaklaşık olarak % 83'ü $[(250 \times 100) / 300]$ devlet ortaokulu; % 7'si $[(20 \times 100) / 300]$ imam hatip ortaokulu ve % 10'u $[(30 \times 100) / 300]$ özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Battalgazi ilçesi evreninde yer alan okullarda görev yapan öğretmenlerin yaklaşık olarak %83'ü $[(100 \times 833) / 998]$ devlet ortaokulunda ; %7'si $[(100 \times 70) / 998]$ imam hatip ortaokulunda ve %10'u $[(100 \times 95) / 998]$ özel ortaokulda görev yapmaktadır. Örneklem alınan öğretmenlerin ise yaklaşık olarak % 85'i $[(285 \times 100) / 337]$ devlet ortaokulu; % 7'si $[(24 \times 100) / 337]$ imam hatip ortaokulu ve % 8'i $[(28 \times 100) / 337]$ özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Son olarak, araştırma evreninde yer alan okullarda görev yapan öğretmenlerin yaklaşık olarak %83'ü $[(100 \times 1488) / 1793]$ devlet ortaokulunda ; %8'i $[(100 \times 135) / 1793]$ imam hatip ortaokulunda ve %9'u $[(100 \times 170) / 1793]$ özel ortaokulda görev yapmaktadır. Örneklem alınan öğretmenlerin ise yaklaşık olarak % 84'i $[(535 \times 100) / 637]$ devlet ortaokulu; % 7'si $[(44 \times 100) / 637]$ imam hatip ortaokulu ve % 9'u $[(58 \times 100) / 637]$ özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Örneklem alınan okullarda araştırmaya katılan öğretmenlerin branşlara göre dağılımı ise aşağıdaki gibidir:

Tablo 3
Evren ve Örneklemdeki Öğretmenlerin Branşlara Göre Dağılımı

Branşlar	Evrendeki Öğretmen Sayısı		Örneklem Alınan Öğretmen Sayısı	
	N	%	n	%
Türkçe	458	25.54	156	24.5
Matematik	419	23.36	149	23.4
Fen Bilimleri	358	19.96	118	18.5
Sosyal Bilgiler	255	14.22	93	14.5
İngilizce	303	16.89	121	18.9
Toplam	1793	100	637	100

Araştırma evrenindeki öğretmenlerin branşlarına göre dağılımına baktığımızda öğretmenlerin yaklaşık olarak %26'sı [(100x458)/1793] Türkçe, %23'ü [(100x419)/1793] Matematik, %20'si [(100x358)/1793] Fen Bilimleri, %14'ü [(100x255)/1793] Sosyal Bilgiler ve %17'si [(100x303)/1793] İngilizce öğretmenidir. Örnekleme alınan öğretmenlerin ise yaklaşık olarak %25'i [(100x156)/637] Türkçe, %23'ü [(100x149)/637] Matematik, % 19'u [(100x118)/637] Fen Bilimleri, %15'i [(100x93)/637] Sosyal Bilgiler ve %20'si [(100x121)/637] İngilizce öğretmenidir.

Son olarak evrende yer alan 133 okulun % 35'ine (n =46) ve bu okullarda görev yapan toplam 1793 öğretmenin yaklaşık olarak % 36'sına (n=645) ulaşılmıştır. Ancak ölçekleri eksik dolduran ya da gelişi güzel hep aynı derecede katılımı işaretleyen (Ör: sürekli 3= kararsızım) ölçekler elenmiş (n= 8) ve toplam 637 öğretmen örnekleme alınmıştır.

3.2.2 Araştırmanın Nitel Boyutu İçin: Çalışma Grubu

Araştırmanın nitel boyutunda ise çalışma grubu belirlenirken, araştırmanın nicel boyutunda örnekleme alınan okullarda görev yapan öğretmenlerden, seçkisiz olmayan örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ile seçilen öğretmenler belirlenmiştir. Amaçlı örneklemede, zengin bilgiye sahip olduğu varsayılan durumlar derinlemesine çalışılabilmektedir. Ölçüt örnekleme yönteminde ise, önceden belirlenmiş bir dizi ölçütü karşılayan bütün durumlar çalışılabilir. Belirlenen ölçüt ya da ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabileceği gibi daha önceden hazırlanan bir ölçüt listesi de kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Bu doğrultuda araştırmacılar tarafından öğretmenlerde aranan ölçütler şöyledir:

1. Ortaokul 5. sınıflardaki Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce derslerinden birini yürütüyor olmaları,
2. 5. sınıflar ortaokul kapsamına alındıktan itibaren en az bir kez 5. sınıflarda seçmeli ders yürütmüş olmaları,
3. Öğretmenlerin görev yaptıkları okulların devlet, özel ya da imam hatip ortaokulu olması ölçüt alınmıştır.

Görüşme yapılan öğretmenlerin seçiminde aranan bu ölçütler beraberinde bir çeşitliliği de getirmiştir. Bu nedenle maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi de kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örnekleme yönteminin tercih edilmesinin temel nedeni araştırmada, farklı okullarda (devlet ortaokulu, özel ortaokul ve imam hatip ortaokulları), farklı branş ve mesleki kıdemlere sahip öğretmenlerin görüşlerine yer vermektir. “Bu yöntemde amaç genelleme yapmak için çeşitliliği sağlamak değil, çeşitlilik gösteren durumlar arasında ortak ya da paylaşılan olguların olup olmadığını belirlemek ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı boyutlarını ortaya koymaktır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2006: 109). Bu amaçla farklı okullarda görev yapan, farklı branşlardaki: Türkçe (N=10), Matematik (N=12), Fen Bilimleri (N=8), Sosyal Bilgiler (N=6) ve İngilizce (N=8) olmak üzere toplam 44 öğretmenle yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır.

Katılımcıların kimliklerini gizli tutmak için görüşme sırasına göre öğretmenlere sırasıyla kodlar verilmiştir.

Matematik öğretmenlerine: M1, M2...

Fen Bilimleri öğretmenlerine: F1, F2....

Sosyal Bilgiler öğretmenlerine: S1, S2...

Türkçe öğretmenlerine: T1, T2...

İngilizce öğretmenlerine: İ1, İ2...

şeklinde kodlar verilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin özel ortaokul, devlet veya imam hatip ortaokulunda görev yapma durumlarına göre, özel ortaokul için (ö), devlet ortaokulları için (d) ve imam hatip ortaokulu için (i) simgeleri kodlarına eklenmiştir. Örneğin 1 numaralı matematik öğretmeni özel ortaokulda çalışıyor ise M1ö şeklinde kodlanmıştır.

Görüşme yapılan öğretmenlerden bazılarının alan değişikliği yaparak sınıf öğretmenliğinden branş öğretmenliğine geçtikleri görülmüştür. Yani bu öğretmenler daha önce ilkökul öğretmeniyken daha sonra branşa geçmiş olan öğretmenlerdir. Bu durum tablolarında “alan değişikliği yapma durumu” olarak belirtilmiştir.

4+4+4 eğitim uygulaması birçok tartışmayı da beraberinde getirmiştir. Bu sorunlardan biri de sınıf öğretmenliği branşında olan öğretmenlerin 5. Sınıfların ortaokul olmasıyla norm kadro fazlalığı olması bunun yanında haftalık ders saatinin ve seçmeli derslerin artmış olması ile de ek öğretmene ihtiyaç duyulmasıdır. Sınıf öğretmenlerini norm fazlalığını önlemek için, MEB, öğretmenlerin yer değişikliği yapmalarına olanak sağlamıştır (Gökyer, 2014). Alan değişikliği yayımlanan klavuzda şöyle belirtilmiştir:

2012 yılı, Öğretmenlerin Alan Değişikliği Kılavuzu'na göre, Talim ve Terbiye Kurulunun 07/07/2009 tarihli ve 80 sayılı Kararı ile 12/09/2012 tarihli ve 5110 sayılı mütalaası doğrultusunda 2012 yılına mahsus olmak üzere; Sınıf öğretmenleri aşağıdaki öncelik sırasına göre; a) Yüksek öğrenimleri diğer alanlara atanmaya kaynak teşkil edenler öğrenimlerine göre atanabilecekleri alana veya diplomalarında yazılı olan yan alana ya da öğretmen yetiştiren iki yıllık yükseköğretim kurumu mezunları lisans tamamladıkları alana, b) Zihin Engelliler Sınıfı Öğretmenliği alanına, bu alanda boş norm kadro bulunmaması halinde Teknoloji ve Tasarım alanına alan değişikliği başvurusunda bulunabileceklerdir. 2- Diğer alan öğretmenleri aşağıdaki öncelik sırasına göre; a) Yükseköğrenimleri diğer alanlara atanmaya kaynak teşkil edenler öğrenimlerine göre atanabilecekleri alana veya diplomalarında yazılı olan yan alana ya da aylık karşılığı okutabilecekleri dersin alanına, b) Teknoloji ve Tasarım alanına, alan değişikliği başvurusunda bulunabileceklerdir” denilerek yan alan, alan değişikliği için adres göstermişlerdir (MEB, 2012c: 3).

3.2.2.1. Araştırmanın Nitel Boyutuna Katılan Öğretmenlere Ait Kişisel Bilgiler

Araştırmanın bu boyutunda öğretmenlere ait kişisel veriler aşağıda verilen tablolarda sıralanmıştır.

Tablo 4
Araştırmaya Katılan Matematik Öğretmenlerine Ait Kişisel Bilgiler

ÖĞRETMENLER	Cinsiyet	Mesleki Kıdem(yıl)	Mezun Olunan Fakülte	Görev Yaptığı okul	5.sınıflardaki deneyimi (yıl)	Alan değişikliği yapma durumu
M1	Erkek	13	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	2	-
M2	Erkek	28	Fen-Edebiyat Fakültesi	Devlet Ortaokulu	1	-
M3	Erkek	13	Fen-Edebiyat Fakültesi	Devlet Ortaokulu	2	-
M4	Erkek	11	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	1	-
M5	Erkek	23	Fen-Edebiyat Fakültesi	Devlet Ortaokulu	1	-
M6	Kadın	2	Eğitim Fakültesi	Özel Ortaokul	1	-
M7	Kadın	25	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	1	-
M8	Kadın	17	Fen-Edebiyat Fakültesi	Devlet Ortaokulu	2	-
M9	Kadın	27	Eğitim Fakültesi	Devlet ortaokulu	2	-
M10	Erkek	9	Eğitim Fakültesi	İmam Hatip Ortaokulu	3	-
M11	Erkek	12	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	2	-
M12	Kadın	7	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	2	-

Araştırmaya katılan matematik öğretmenlerinin kıdemleri 2- 28 yıl arasında değişmektedir. Tüm öğretmenlerin lisansı matematik veya matematik öğretmenliğidir. Alan değişikliği yapan yoktur.

Tablo 5
Araştırmaya Katılan Türkçe Öğretmenlerine Ait Kişisel Bilgiler

ÖĞRETMENLER	Cinsiyet	Mesleki Kıdem(yıl)	Mezun Olunan Fakülte	Görev Yaptığı okul	5.sınıflardaki deneyimi (yıl)	Alan değişikliği yapma durumu
T1	Erkek	9	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	2	-
T2	Kadın	8	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	3	-
T3	Kadın	15	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	2	-
T4	Kadın	14	Eğitim Fakültesi	İmam Hatip Ortaokulu	3	Evet
T5	Erkek	11	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	3	-
T6	Kadın	18	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	1	-
T7	Kadın	8	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	2	-
T8	Erkek	25	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	3	Evet
T9	Erkek	5	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	2	-
T10	Kadın	2	Eğitim Fakültesi	Özel Ortaokul	1	-

Araştırmaya katılan türkçe öğretmenlerinin kıdemleri 2- 25 yıl arasında değişmektedir. Öğretmenlerden ikisi sınıf öğretmenliğinden alan değişikliği yaparak türkçe öğretmenliğine geçmişlerdir. Yine öğretmenlerden biri özel ortaokulda biri imam hatip ortaokulunda geri kalanlar devlet ortaokulunda görev yapmaktadır.

Tablo 6
Araştırmaya Katılan Fen Bilimleri Öğretmenlerine Ait Kişisel Bilgiler

ÖĞRETMENLER	Cinsiyet	Mesleki Kıdem(yıl)	Mezun Olunan Fakülte	Görev Yaptığı okul	5. sınıflardaki deneyimi (yıl)	Alan değişikliği yapma durumu
F1	Kadın	2	Eğitim Fakültesi	Özel Ortaokul	2	-
F2	Kadın	18	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	2	Evet
F3	Erkek	33	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	1	-
F4	Erkek	15	Eğitim Fakültesi	İmam Hatip Ortaokulu	2	-
F5	Erkek	15	Eğitim Fakültesi	İmam Hatip Ortaokulu	2	-
F6	Kadın	20	Fen -Edebiyat Fakültesi	Devlet Ortaokulu	2	Evet
F7	Erkek	9	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	1	-
F8	Kadın	22	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	2	-

Araştırmaya katılan fen bilimleri öğretmenlerinin kıdemleri 2- 22 yıl arasında değişmektedir. Öğretmenlerden 2' si sınıf öğretmenliğinden alan değişikliği yaparak fen bilimleri öğretmenliğine geçmişlerdir. Yine öğretmenlerden biri özel ortaokulda biri imam hatip ortaokulunda geri kalanlar devlet ortaokulunda görev yapmaktadır.

Tablo 7
Araştırmaya Katılan Sosyal Bilgiler Öğretmenlerine Ait Kişisel Bilgiler

ÖĞRETMENLER	Cinsiyet	Mesleki Kıdem(yıl)	Mezun Olunan Fakülte	Görev Yaptığı okul	5. sınıflardaki deneyimi (yıl)	Alan değişikliği yapma durumu
S1	Erkek	19	Eğitim Fakültesi	İmam Hatip Ortaokulu	3	Evet
S2	Erkek	17	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	3	-
S3	Erkek	17	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	3	-
S4	Kadın	7	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	1	Evet
S5	Erkek	18	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	3	-
S6	Kadın	7	Eğitim Fakültesi	Özel Ortaokul	3	-

Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin kıdemleri 7- 19 yıl arasında değişmektedir. Öğretmenlerden ikisi sınıf öğretmenliğinden alan değişikliği yaparak sosyal bilgiler öğretmenliğine geçmişlerdir. Yine öğretmenlerden biri özel ortaokulda, biri imam hatip ortaokulunda geri kalanlar devlet ortaokullarında görev yapmaktadır.

Tablo 8
Araştırmaya Katılan İngilizce Öğretmenlerine Ait Kişisel Bilgiler

ÖĞRETMENLER	Cinsiyet	Mesleki Kıdem(yıl)	Mezun Olunan Fakülte	Görev Yaptığı okul	5. sınıflardaki deneyimi (yıl)
İ1	Kadın	4	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	4
İ2	Kadın	12	Fen-Edebiyat Fakültesi	Devlet Ortaokulu	2
İ3	Kadın	7	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	5
İ4	Erkek	14	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	4
İ5	Kadın	12	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	4
İ6	Kadın	8	Eğitim Fakültesi	Devlet Ortaokulu	3
İ7	Kadın	5	Eğitim Fakültesi	Özel Ortaokul	4
İ8	Erkek	14	Eğitim Fakültesi	İmam Hatip Ortaokulu	2

Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin kıdemleri 4- 14 yıl arasında değişmektedir. İngilizce öğretmenleri daha önceki 5+3 eğitim uygulamasında da 5. sınıflarda İngilizce derslerini yürüttükleri için burada “Alan Değişikliği Yapma Durumu” bir değişken olarak belirtilmemiştir. Ancak öğretmenlerin daha önceki deneyimleri de “5. sınıflardaki deneyimi” değişkenine eklenerek kaç yıl 5. sınıflarda ders yürüttüğü önceki yıllarla birlikte toplam olarak belirtilmiştir.

3.3. Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Bu araştırmada veriler, hem nitel hem de nicel veri toplama araçları kullanılarak toplanmıştır. 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerini belirleyebilmek için araştırmanın nitel boyutunda verilerin toplaması amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formları geliştirilmiştir. Araştırmanın nicel boyutunda ise araştırmacı tarafından “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” geliştirilmiştir. Aşağıda veri toplama araçlarının geliştirilmesi süreci ile ilgili bilgiler sunulmuştur.

3.3.1 Nitel Veri toplama Aracı

Araştırmanın nitel bölümünde; ortaokullarda görev yapan Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler, Türkçe ve İngilizce öğretmenlerinin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının eğitsel sonuçlarına ilişkin görüşlerini belirleyebilmek için yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Bunun için bir görüşme formu hazırlanmış, hazırlanan form 5. sınıfların dersini yürüten Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenlerinin (n=9) ve nitel araştırmalar hakkında deneyimi olan Eğitim Programları ve Öğretim alanında görev yapan uzmanların (n=2) görüşleri alındıktan sonra uygulanmaya başlanmıştır.

Yarı yapılandırılmış görüşmeler, yapılandırılmış görüşmeler ile yapılandırılmamış görüşmeler arasında bir türdür. “Bu görüşmeler için tüm görüşmelerde kullanılmak üzere bir dizi soru hazırlanır, görüşülen kişinin soruları istediği ayrıntıda yanıtlamasına izin verilir ve görüşmeci gerektiğinde görüşülen kişiye sorularla ilgili açıklamalar yapabilir” (Berg, 1998, Gay, 1996, Akt. Bozkurt ve Demir, 2012: 970).

“Bu araştırma da görüşme tekniğinin seçilme nedeni görüşülen kişinin fikirlerini diğer veri toplama tekniklerine göre daha ayrıntılı ve derinlemesine açıklama olanağı sunmasının yanında araştırılan konuyu görüşülen kişinin bakış açısından görmeyi sağlamasıdır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 119).

Araştırmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formu EK 1’de sunulmuştur. Görüşme formunda öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfların ortaokul kapsamına alınmasını nasıl değerlendirdikleri, olumlu olumsuz yönleri hakkında neler düşündükleri, 5. sınıflarda yürütmekte oldukları dersin öğretim programına (kazanımlarına, içeriğine, öğrenme-öğretme sürecine, ölçme- değerlendirme sürecine) ilişkin görüşleri, 5. sınıflarda yürütmekte oldukları veya önceki yıllarda yürüttükleri seçmeli derse ilişkin görüşleri ve 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının eğitsel sonuçlarına ilişkin önerileri hakkındaki görüşlerine başvurulmuştur.

3.3.2 Nicel Veri toplama Aracı

Araştırmanın nicel boyutunda kullanılan veri toplama aracı ise 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerini belirlemek amacıyla nitel verilerin analizinden geliştirilen “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” dir.

Ölçek geliştirilirken, öncelikle öğretmenlerle yapılan nitel görüşmelerden elde edilen sonuçlar betimsel analizle analiz edilmiş ve öğretmenlerin görüşleri ortaya çıkarılmıştır. Daha sonra betimsel analizde oluşan temalardan ve öğretmenlerin kullandığı ifadelerden yola çıkarak araştırmacı tarafından taslak ölçek formu geliştirilmiştir. İlk taslakta nitel veri analizinde yer alan ifadelerden yola çıkarak 60 maddelik bir form hazırlanmıştır. Bu taslak form uzman görüşü için İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalında görev yapan 8 uzmanın görüşüne sunulmuştur. Ayrıca taslak form için 2 Türkçe, 2 Matematik, 3 Sosyal Bilgiler, 1 Fen Bilimleri, 1 İngilizce öğretmeninden de görüşler alınmıştır. Daha sonra birbiriyle örtüşen, aynı anlam gelebilecek, ölçekte yer almasına gerek duyulmayan, yeterince anlaşılmayan maddelerin olması gibi nedenlerle bazı maddeler elenmiş, bazıları ise yeniden düzenlenmiş ve son olarak uzmanlardan ve öğretmenlerden gelen öneri ve eleştiriler dikkate alınıp 48 maddelik taslak ölçek oluşturulmuştur. Hazırlanan bu ölçek pilot uygulamada kullanılmıştır.

Uzmanlar tarafından incelenen ve gözden geçirilen ölçek, 48 maddelik 5’li Likert tipi derecelendirme ölçeği niteliğindedir. Ölçekte, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerine yönelik 48 madde ve bunlara katılma derecesini belirleme ile ilgili “kesinlikle katılıyorum”, “katılıyorum”, “kısmen katılıyorum”, “katılmıyorum” ve “kesinlikle katılmıyorum ” şeklinde 5 seçenek yer almaktadır. Bu seçeneklere verilerin analizinde kullanılmak üzere 5’den 1’e kodlar verilmiştir.

Ölçek geliştirme çalışması 2014–2015 eğitim öğretim yılının bahar yarıyılında araştırma örnekleminde yer alan okullarda görev yapan Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmeni (N=300) ile gerçekleştirilmiştir.

Katılımcıların belirlenmesinde önce seçkisiz örnekleme yöntemlerinden tabakalı örnekleme ile (devlet ortaokulu, özel ortaokul ve imam hatip ortaokulu) okullar belirlenmiş ardından belirlenen okullarda görev yapan öğretmenlerden araştırmanın amacına uygun olan öğretmenleri belirleyebilmek amacıyla ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Ölçüt olarak;

- 1.Şimdi veya daha önceki yıllarda 5. sınıfların derslerini yürütmüş olmaları,
2. Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce branşlarında görev yapmaları,
- 3.En az bir dönem seçmeli dersleri yürütmüş olmaları ve
4. Devlet, özel veya imam hatip ortaokullarının birinde görev yapmalarıdır.

Öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları Tablo 9’ da verilmiştir:

Tablo 9
Pilot Uygulamaya Katılan Öğretmenlerin Branşlarına ve Görev Yaptıkları Okul Türüne Göre Dağılımları

		Okul Türü			Toplam	
		Devlet ortaokulu	İmam hatip ortaokulu	Özel ortaokul		
Branş	Türkçe Öğretmeni	N	70	3	2	75
		%	93,3	4,0	2,7	100
	Matematik Öğretmeni	N	55	7	6	68
		%	80,9	10,3	8,8	100
	Fen Bilimleri Öğretmeni	N	43	2	6	51
		%	84,3	3,9	11,8	100
	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	N	39	3	0	42
		%	92,9	7,1	0,0	100
	İngilizce Öğretmeni	N	51	4	9	64
		%	79,7	6,2	14,1	100
	Toplam	N	258	19	23	300
		%	86,0	6,3	7,7	100

Pilot uygulamaya katılan *Türkçe öğretmenlerinin* sayısı N=75'tir ve bu öğretmenlerin %93'ü devlet (N=70), %4'ü imam hatip (N=3) ve %2,7'si (N=2) özel ortaokullarda; *Matematik öğretmenlerinin* sayısı N=68'dir ve bu öğretmenlerin %80,9'u devlet (N=55), %10,3'ü imam hatip (N=7) ve %8,8'i (N=6) özel ortaokullarda; *Fen Bilimleri öğretmenlerinin* sayısı N=51'dir ve bu öğretmenlerin %84,3'ü devlet (N=43), %3,9'u imam hatip (N=7) ve %11,8'i (N=6) özel ortaokullarda; *Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin* sayısı N=42'dir, bu öğretmenlerin %92,9'u devlet (N=39), %7,1'i imam hatip (N=3) ortaokullarında; son olarak *İngilizce öğretmenlerinin* sayısı N=51'dir, bu öğretmenlerin %79,7'si devlet (N=51), %6,3'ü imam hatip (N=19) ve %7,7'si özel (N=19) ortaokullarda görev yapmaktadır.

“4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği”nin Açımlayıcı Faktör Analizine (AFA) İlişkin Bulgular

Ölçeğin yapı geçerliliğini belirlemek için açımlayıcı faktör analizi (AFA) uygulanmıştır. AFA' da faktörlerin yapısını belirlemek amacıyla temel bileşenler analizi kullanılmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı ise Cronbach Alpha değeriyle hesaplanmıştır.

Faktör analizi yapılmadan önce ilk olarak Kaiser-Meyer-Olkin katsayısına (KMO) ve Barlett küresellik testine bakılmıştır. KMO katsayısı 0.60'dan yüksek ve Barlett testinin anlamlı çıkması verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008: 126). Ayrıca KMO katsayısının 0.80 ve üzerinde olması halinde faktör analizi için “mükemmel şekilde uygundur” yorumu yapılabilmektedir (Sipahi, Yurtkoru ve Çinko, 2010). Araştırmada, ölçeğin KMO değeri 0,89 , Barlett küresellik testi sonucu da 7529,24 (p<.01) olarak bulunmuştur. Buna göre verilerin faktör analizi için uygun olduğu söylenebilir.

Tablo 10
Öğretmen Görüşleri Ölçeği İçin KMO ve Bartlett Testi Sonucu

KMO ve Bartlett Test Sonucu	
Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.	,893
	Approx. Chi-Square 7529,24
Bartlett's Test of Sphericity	df 1128
	Sig. ,000

Açımlayıcı faktör analizine tabi tutulan ölçek 48 maddeliktir. İlk analiz sonuçlarına bakıldığında ölçeğin öz değeri 1'den büyük 10 faktörde toplandığı görülmüştür. Bu faktörlerin açıkladığı toplam varyans % 63,123 olmuştur. Veriler varimax dik döndürme tekniği kullanılarak incelendiğinde aynı anda iki faktörde yüksek yük değerine sahip olduğu görülen, tek başına faktör oluşturan ve iki faktördeki yük değeri arasındaki fark 0,10 dan az olan maddeler (n=19) çıkarılarak binışme olmayana kadar döndürme işlemine devam edilmiştir. Böylelikle öz değeri 1'den büyük, madde yükleri 0,563 ile 0,857 arasında değişen toplam 29 madde, 5 faktörde toplanmıştır. Faktörlerin ortak varyanslarının 0,421 ile 0,761 arasında değiştiği gözlemlenmiştir. Bu faktörlerin açıkladığı toplam varyans oranı % 60,57'dir.

Bu aşamadan sonra her bir faktördeki maddeler incelenmiş ve faktörler isimlendirilmiştir. Ölçeğe ilişkin AFA sonuçları Tablo 11'de gösterilmektedir.

Tablo 11
“4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” ne Ait Açımlayıcı Faktör Analizi (AFA) sonuçları

Ölçeğe Ait Faktör Yük Değerleri							
Madde No	Faktör Ortak Varyansı	1.Faktör	2.Faktör	3.Faktör	4.Faktör	5.Faktör	Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyonları
M21	,759	,853					,503
M22	,689	,810					,524
M24	,680	,795					,442

M23	,659	,789				,487
M19	,501	,758				,516
M18	,478	,663				,383
M20	,636	,604				,448
M12	,560		,812			,556
M11	,608		,796			,509
M13	,556		,768			,463
M5	,672		,719			,497
M2	,749		,652		,303	,503
M10	,645		,622			,571
M4	,702			,767		,598
M7	,641			,761		,537
M1	,592			,700		,567
M17	,497			,661		,645
M16	,552			,636		,537
M14	,491			,576	,345	,617
M3	,577			,563	,314	,541
M28	,542				,857	,409
M26	,666				,787	,382
M27	,621				,736	,333
M29	,761				,686	,325
M25	,522				,668	,310
M8	,421					,746
M9	,676					,699
M15	,579		,348			,623
M6	,531					,614
Varyans açıklama oranı (Toplam) (%) = 60,567		15,231	13,212	12,971	10,438	8,716
Özdeğer		8,170	3,675	2,752	1,639	1,328
Cronbach Alfa (Toplam) =0,905		0,891	0,876	0,823	0,864	0,747

Ölçek ile ilgili yapılan faktör analizi sonucunda belirlenen faktörlere ilişkin bilgiler Tablo 12’ de gösterilmiştir:

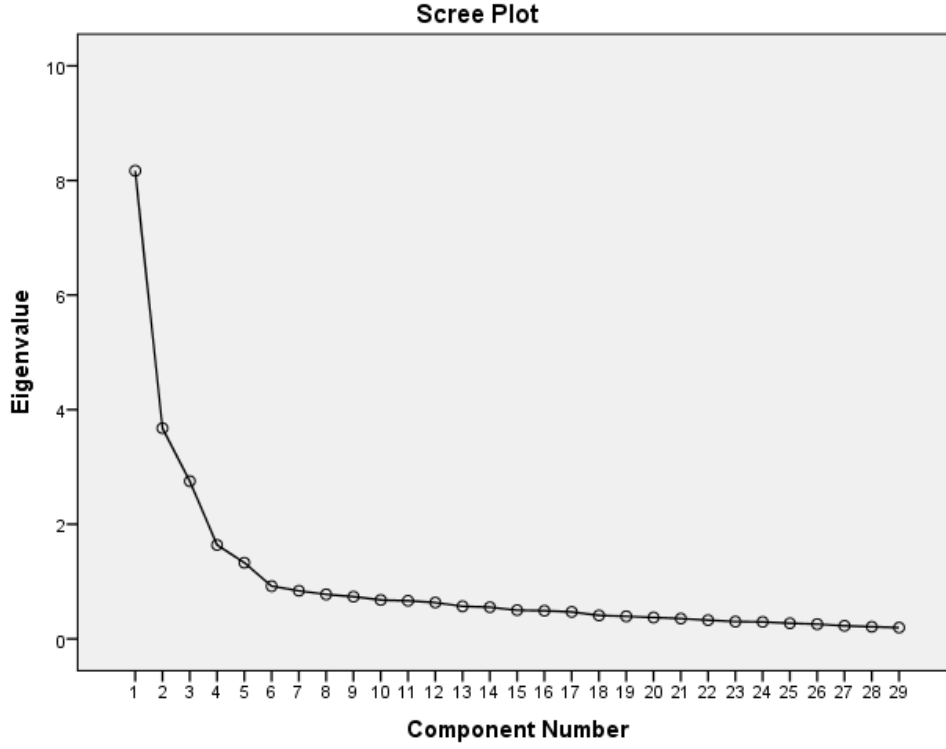
Tablo 12
“4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği”ne Ait Bilgiler

Faktörler	Faktör İsmi	Faktördeki Madde Sayısı	Faktörlerin Özdeğeri	Faktörlerin Açıkladığı Varyans (%)	Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı
1.Faktör	Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar	7	8,170	15,231	0,891
2.Faktör	Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar	6	3,675	13,212	0,876
3.Faktör	Öğrenciler Açısından Sonuçlar	7	2,752	12,971	0,864
4.Faktör	Öğretim Programı Açısından Sonuçlar	5	1,639	10,438	0,823
5.Faktör	Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar	4	1,328	8,716	0,747
	Toplam	29		60,567	0,905

Ölçeğe ilişkin yapılan faktör analizi sonucunda 5 faktör belirlenmiştir. 7 madde 1. Faktörde, 6 madde 2. Faktörde, 7 madde 3. Faktörde, 5 madde 4. Faktörde ve 4 madde 5. Faktörde toplanmıştır. Birinci faktör altında yer alan maddelerin yük değerleri 0.604 ile 0.853 arasında; ikinci faktör altında yer alan maddelerin yük değerleri 0.622 ile 0.812 arasında; üçüncü faktör altında yer alan maddelerin yük değerleri ise 0.563 ile 0.767 arasında; dördüncü faktör altında yer alan maddelerin yük değerleri ise 0.668 ile 0.857 arasında; beşinci faktör altında yer alan maddelerin yük değerleri ise 0.614 ile 0.746 arasında değişmektedir. Faktörlerin öz değerleri ise, sırasıyla birinci faktör için 8,170; ikinci faktör için 3,675; üçüncü faktör için 2,752; dördüncü faktör için 1,639 ve beşinci faktör için 1,328 olarak bulunmuştur. Buna göre ölçek beş faktörlü olup tüm maddeler nihai ölçekte yer alabilecek yeterli yük değerine

sahiptir. Bu faktör yük değerlerine ait düşüşü gösteren eğri grafiği ‘Scree Plot Grafiği’ aşağıda gösterilmiştir.

Tablo 13
Öğretmen Görüşleri Ölçeğine Ait ‘Scree Plot Grafiği’

4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının neden olduğu eğitsel sonuçların öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi amaçlanan bu araştırmada hazırlanan ölçek Likert tipinde hazırlanmış olup, her bir madde “Kesinlikle katılmıyorum”, “Katılmıyorum” “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle katılıyorum” şeklinde seçeneleştirilmiş ve istatistiksel işlemlerde bu seçenekler sırasıyla 1, 2, 3, 4 ve 5 puan olarak değerlendirilmiştir. Belirlenen faktörlere isim verme, her faktörde yer alan maddelerin içeriklerinden hareketle yapılmıştır.

Belirlenen faktörlerin içerikleri ve faktörde yer alan maddeler sırasıyla şunlardır:

1. Faktör: Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar:

4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınması ile birlikte yaşanan değişimlerden biri de seçmeli ders uygulamalarıdır. Bu faktörde 5. Sınıflarda yürütülen seçmeli ders uygulamasının eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin değerlendirilmesine yönelik 7 madde yer almaktadır. Maddelerin tümü olumsuz anlam içermektedir. Ölçeğin bu faktöründe alınabilecek en düşük puan 7, en yüksek puan ise 35'tir. Puanların artması 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıflarda yürütülen seçmeli derslere ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin olumsuz olduğu, azalması ise daha olumlu olduğu veya olumsuz olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Ölçeğin bu alt boyutunda yer alan maddeler ise şöyledir:

M21: 5. sınıflardaki seçmeli dersler ile artan ders saatleri öğrencilerin motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.

M22: 5. sınıflardaki seçmeli dersler öğrencilere sıkıcı geliyor.

M24: 5. sınıflardaki seçmeli dersler ile artan ders saatleri çocukları okuldan uzaklaştırıyor.

M23: 5. sınıflardaki seçmeli dersler öğrencilerin akademik başarılarına katkı sağlamıyor.

M19: 5. sınıflardaki seçmeli dersler ile artan ders saatleri öğretmenlerin motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.

M18: 5. sınıflardaki seçmeli derslerle birlikte okulda geçirilen süre gerektiğinden fazladır.

M20: 5. sınıflardaki seçmeli dersler çocukların ilgi ve yeteneğini dikkate almamaktadır.

2. Faktör: Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar

4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınması ile birlikte 5. sınıflarda ilk kez dersi yürütmeye başlayan branş öğretmenleri (Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler) ile İngilizce öğretmenleri için bir takım değişimler görülmüştür. Bu faktörde 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından ortaya çıkardığı olumsuz eğitsel sonuçların değerlendirilmesine yönelik 6 madde yer almaktadır. Maddelerin tümü olumsuz anlam içermektedir. Ölçeğin bu faktöründe alınabilecek en düşük puan 6, en yüksek puan ise

30'dur. Puanların artması öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından olumsuz eğitsel sonuçlar doğurduğu görüşüne katıldıkları, azalması ise bu görüşe katılmadıkları şeklinde yorumlanabilir. Ölçeğin bu alt boyutunda yer alan maddeler ise şöyledir:

M12: 5. sınıflardaki öğrencilerin ilgilerini canlı tutmakta zorlanıyorum.

M11: 5. sınıf öğrencileriyle iyi iletişim kuramıyorum.

M13: 5.sınıf öğrencileriyle ders işlerken sınıf yönetimi konusunda kendimi yetersiz hissediyorum.

M5: 5. sınıfların yaş düzeyine uygun yöntem ve teknikleri kullanma konusunda kendimi yetersiz hissediyorum.

M2: 5. sınıf öğrencilerinin seviyesine göre ders anlatmakta zorlanıyorum.

M10: 5. sınıf öğrencilerine bekledikleri ilgiyi gösteremiyorum.

3. Faktör: Öğrenciler Açısından Sonuçlar

4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınması ile birlikte yaşanan değişimlerden etkilenenlerden biri de elbette ki öğrencilerdir. Bu faktörde 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı eğitsel sonuçların değerlendirilmesine yönelik 7 madde yer almaktadır. Bu maddelerin 4 tanesi olumlu (M- 9/13/20/7) 3 tanesi ise (M- 2/7/22) olumsuz anlam içermektedir. Olumsuz maddeler tersten puanlanmıştır. Ölçeğin bu faktöründen alınabilecek en düşük puan 7, en yüksek puan ise 35'tir. Puanların artması 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf öğrencilerinin ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından olumlu eğitsel sonuçlar doğurduğu görüşüne katıldıkları, azalması ise bu görüşe katılmadıkları anlamına gelmektedir. Ölçeğin bu alt boyutunda yer alan maddeler ise şöyledir:

M4: 5. sınıf öğrencilerinin ilkökul kademesinde kalmaları sosyal gelişimlerini daha olumlu etkileyecektir.

M7: 5. sınıf öğrencilerinin ilkökul kademesinde kalmaları akademik gelişimlerini daha olumlu etkileyecektir.

M1: 5. sınıfların eski haliyle ilkökul kademesinde kalmasını daha doğru buluyorum.

M17: 5. sınıf öğrencileri 6,7 ve 8. sınıflar ile aynı okulda öğrenim görmeye hazır değiller.

M16: Her derste farklı bir öğretmenle karşılaşan 5. sınıf öğrencileri öğretmenlere nasıl davranacakları konusunda zorlanıyorlar.

M14: 5. sınıf öğrencileri, zihinsel özellikleri açısından ortaokul kademesi için hazırdır.

M3: 5. sınıf öğrencileri, fiziksel özellikleri açısından ortaokul kademesi için hazırdır.

4. Faktör: Öğretim Programı Açısından Sonuçlar

4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınması ile birlikte yaşanan değişimlerden etkilenenlerden bir diğeri öğretim programlarıdır. Bu faktörde 4+4+4 uygulamasının, ortaokul kapsamına alınan 5. sınıflarda yürütülen öğretim programlarının uygunluğu açısından ortaya çıkardığı eğitsel sonuçların değerlendirilmesine yönelik 5 madde yer almaktadır. Bu maddelerin tamamı olumlu anlam içermektedir. Ölçeğin bu faktöründe alınabilecek en düşük puan 5, en yüksek puan ise 25'tir. Puanların artması öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile birlikte ortaokul kapsamına alınan 5. sınıflarda uygulanan öğretim programlarının uygun olduğu görüşüne katıldıkları, azalması ise katılmadıkları anlamına gelmektedir. Ölçeğin bu alt boyutunda yer alan maddeler ise şöyledir:

M28: 5. sınıf öğretim programlarındaki etkinlikler 5. sınıfların düzeyine uygundur.

M26: 5. sınıf öğretim programının içeriği öğrenci seviyesine uygundur.

M27: 5. sınıflarda ders kitaplarını yeterli buluyorum.

M29: 5. sınıflarda kullandığım ölçme değerlendirme araçları öğrenciler için uygundur.

M25: 5. sınıf öğretim programındaki kazanımlar öğrenci seviyesine uygundur.

5. Faktör: Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar

Ölçeğin 2. alt faktöründe belirtildiği gibi 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınması ile birlikte bu değişimden öğretmenler de etkilenmiştir. Bu faktörde 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından ortaya çıkardığı olumlu eğitsel sonuçların değerlendirilmesine yönelik 4 madde yer almaktadır. Bu maddelerin tamamı olumlu anlam içermektedir. Ölçeğin bu faktöründe alınabilecek en düşük puan 4, en yüksek puan ise 16'dır. Puanların artması öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından olumlu eğitsel sonuçlar doğurduğu görüşüne katıldıkları, azalması ise bu görüşe katılmadıkları şeklinde yorumlanabilir. Ölçeğin bu alt boyutunda yer alan maddeler ise şöyledir:

M8: 5. sınıflarda dersi zevkli işliyorum.

M9: 5. sınıfların diğer sınıf düzeylerine göre derse aktif katılımı benim de motivasyonumu artırıyor.

M15:5. sınıf öğrencileriyle kolaylıkla iletişim kurabiliyorum.

M6:5. sınıflarda dersleri oyunlaştırarak işlemek için kendimi yeterli görüyorum.

Buna göre, 1. faktör “Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar”; 2. faktör “Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar”; 3. faktör “Öğrenciler Açısından Sonuçlar”; 4. faktör “Öğretim Programı Açısından Sonuçlar”, 5. faktör “Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar” olarak adlandırılmış ve bu faktörlerin açıkladıkları varyans oranı sırasıyla %15,231; %13,212; % 12,971; %10,438 ve %8,716 olarak bulunmuştur. Son olarak faktörlerin açıkladığı toplam varyans % 60,567 olmuştur.

Ölçeğin bütün olarak güvenilirlik analizi Cronbach Alpha iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı kullanılarak hesaplanmış ve Cronbach Alpha iç tutarlılık güvenilirlik kat sayısı 0,905 olarak bulunmuştur. Ölçeğin bütün olarak güvenilirlik analizinin yanı sıra, ölçekte bulunan beş alt boyutun her birinin de güvenilirliği için Cronbach Alpha iç tutarlılık güvenilirlik kat sayısı ayrı ayrı hesaplanmıştır. Ölçeğin alt boyutlarının güvenilirlik kat sayıları şöyle belirlenmiştir: “Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar” 0,891; “Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar” 0,876; “Öğrenciler Açısından Sonuçlar” 0,864; “Öğretim Programı Açısından Sonuçlar” 0,823 ve “Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar” 0,747. “Güvenirlik katsayısı 0.60 ve üstünde olan ölçekler oldukça güvenilir, 0.80 ve üstünde olan ölçekler ise yüksek düzeyde güvenilir ölçekler olarak kabul edilmektedir” (Özdamar, 1999: 522). Bu sonuçlar, ölçeğin tümünün yanı sıra, her bir alt boyutunun da oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir.

Tablo 14
4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeğinin Boyutları, Boyutlardan Alınabilecek En Düşük ve En Yüksek Puanlar ve Puanların Yorumlanması

Boyut	Boyuttan alınabilecek		Boyuttan alınan puanlar arttıkça
	En düşük puan	En yüksek puan	
Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar	7	35	Öğretmenlerin, seçmeli dersler açısından yaşanan eğitsel sonuçları olumsuz bulduğu
Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar	6	30	Öğretmenlerin, öğretmenler açısından yaşanan eğitsel sonuçları olumsuz bulduğu
Öğrenciler Açısından Sonuçlar	7	35	Öğretmenlerin, öğrenciler açısından yaşanan eğitsel sonuçları olumlu bulduğu
Öğretim Programı Açısından Sonuçlar	5	25	Öğretmenlerin öğretim programlarına yönelik görüşlerinin olumlu olduğu
Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar	4	16	Öğretmenlerin, öğretmenler açısından yaşanan eğitsel sonuçları olumlu bulduğu

“4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” nin Doğrulayıcı Faktör Analizine (DFA) İlişkin Bulgular

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda ortaya çıkan beş faktörlü yapıyı test etmek için Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) yapılmıştır. Bu amaçla uygulamada ulaşılan 637 öğretmenden elde edilen verilerin çarpıklık- basıklık değerleri kontrol edilmiştir. Bu verilerin sınır değerleri olan Çarpıklık<2 ve Basıklık<7 içerisinde oldukları görülmüştür (Şencan, 2005). Modelin veriye uyumu için iyileşme yapabilmek amacıyla düzeltme endeksleri kontrol edilmiştir (Şimşek, 2007). DFA düzeltme endeksleri incelendiğinde, ölçeğin ‘Öğrenciler Açısından Sonuçlar’ faktöründe 9. ve 13. maddeler, ‘Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar’ faktöründe 29. ve 30. maddeler ile ‘Programa Yönelik Sonuçlar’ faktörünün 43. ve 45. maddeleri hatalarının ilişkili olduğu ve ilişkinin modele

eklenmesinin önerildiği görülmüş ve bu nedenle bu madde çiftlerinin hataları arasında ilişki kurularak modele eklenme işlemi gerçekleştirilmiştir. Tüm düzeltmeler yapıldıktan sonra model tekrar test edilmiştir. Sonradan yapılan DFA sonucunda beş boyutlu yapıya ilişkin uyum iyiliği indeksleri şöyle bulunmuştur:

Ki-Kare (χ^2) = 868,46; Sd=364 ($\chi^2/sd=2.385$),

Uyum İyiliği İndeksi (Goodness of Fit Index, GFI) = 0.91,

Düzeltilmiş Uyum İyiliği İndeksi (Adjusted Goodness of Fit Index, AGFI) = 0.90,

Normlaştırılmamış Uyum İndeksi (Non-Normed Fit Index, NNFI) = 0.98,

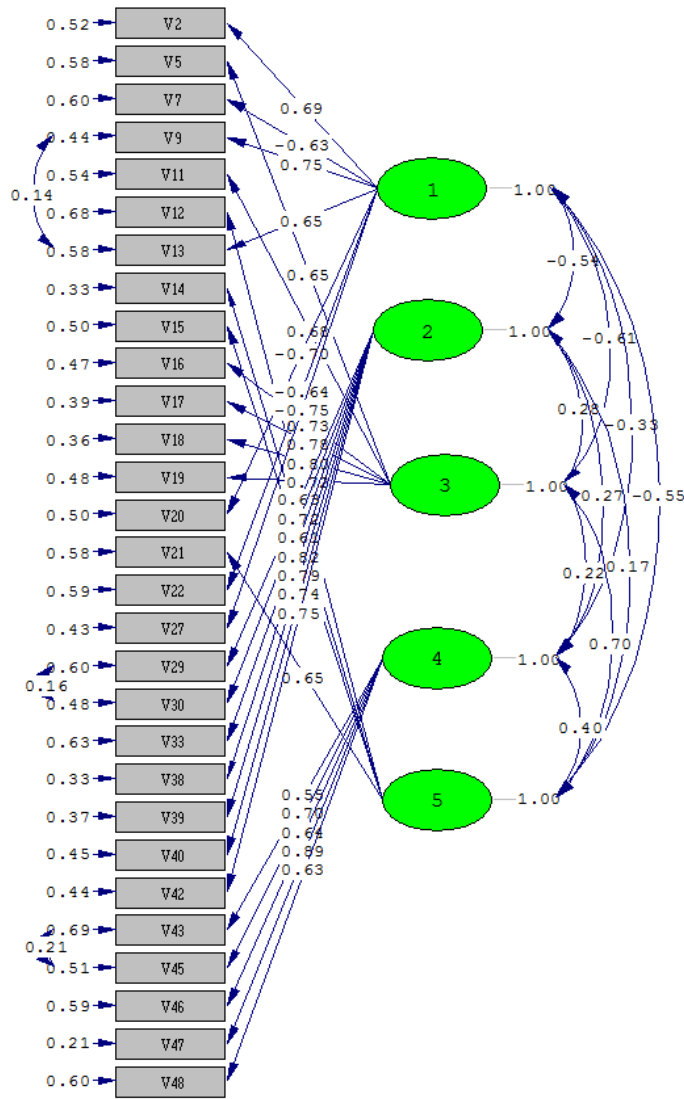
Karşılaştırmalı Uyum İndeksi (Comparative Fit Index, CFI) = 0.98,

Yaklaşık Hataların Ortalama Karekökü (Root Mean Square Error of Approximation, RMSEA) = 0.047,

Artık Ortalamaların Karekökü (Root Mean Square Residuals, RMR) = 0.078,

Standardize Edilmiş Artık Ortalamaların Karekökü (Standardized RMR) = 0.046

Genel kabul gören ölçütlere bakıldığında “ χ^2/sd ” oranının 2 veya 2’den az olması modelin mükemmel olduğunu, 2 ile 5 arasında olması ise model-veri uyumunun kabul edilebilir düzeyde olduğunu göstermektedir (Şimşek, 2007). GFI, AGFI, NNFI ve CFI değerlerinin ise .90 ya da üzerinde olması kabul edilebilir, .95 ya da daha yüksek olması modelin mükemmel uyuma sahip olduğunu gösterir (Çokluk ve diğerleri, 2010; Şimşek, 2007). RMSEA, RMR ve SRMR göstergelerinde ise, .05 ve altındaki değerler model-veri uyumunun mükemmel olduğunu, .08’e kadar ise kabul edilebilir olduğunu gösterir (Çokluk ve diğerleri, 2010; Şimşek, 2007).

Chi-Square=882.58, df=364, P-value=0.00000, RMSEA=0.047

Şekil 10: Modele (4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri) İlişkin Standardize Edilmiş Çözümleme Değerlerinin Diyagram Gösterimi

Yapılan DFA analizi sonucunda ölçeğin 5 boyutlu faktör yapısı için elde edilen uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir ya da mükemmel sınırlar içerisinde olduğu görülmüştür. Elde edilen bu verilere göre ölçme modelinin beş faktörlü yapısının doğrulandığı şeklinde yorum yapılabilir.

3.4. Verilerin Toplanması

3.4.1. Nitel Verilerin Toplanması

Nitel veriler toplanırken, toplam 44 ortaokul beşinci sınıf Türkçe (N=10), Matematik (N=12), Fen Bilimleri (N=8), Sosyal Bilgiler (N=6) ve İngilizce (N=8) öğretmeni ile yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşmeler 2014–2015 eğitim öğretim yılının güz yarısında yüz yüze gerçekleştirilmiştir.

Yüz yüze görüşme için öğretmenlerle önceden irtibata geçilmiş ve öğretmenlerin uygun olduğu bir saatte görüşme için randevu alınmış ve bizzat okullara gidilmiştir. Görüşme soruları bu katılımcılara sıra ile sorulmuş, öğretmenler görüşlerini belirtmeleri için cesaretlendirilmiş ve diledikleri kadar zaman verilmiştir. Görüşme formunda yer alan sorulara öğretmenlerin verdikleri cevaplar öğretmenlerden izin alınarak not alma yöntemi ve ses kaydı alma yöntemi kullanılarak kaydedilmiştir.

Görüşmeler sırasında sorular öğretmenler için yeterince açık değilse araştırmacı soruları alt sorulara bölerek sormuştur. Her cevabın sonunda öğretmenlerin cevaplarını özetlemiş, onlardan bu özeti doğruluğu hakkında onay aldıktan sonra bir sonraki soruya geçmiştir.

Araştırmaya ilişkin veriler 2014-2015 eğitim öğretim yılının güz yarısında araştırmaya katılan öğretmenlerin uygun gördüğü zamanda toplanmıştır. Görüşme sırasında öğretmenlerin soruları cevaplarırken araştırmacıdan etkilenmemesine çalışılmış ve görüşme süresi ortalama 30-45 dakika sürmüştür. Son olarak ortaya çıkan görüşme metinleri detaylı bir analize tabii tutulmuş ve öğretmen görüşleri arasındaki ortak noktalar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

3.4.2. Nicel Verilerin Toplanması

Nicel veriler 2015-2016 eğitim öğretim yılının güz yarısında toplanmıştır. Veriler toplanırken öncelikle okullar belirlenmiş ve bizzat araştırmacı tarafından okullara gidilerek ölçekler gönüllü öğretmenlere dağıtılmıştır. Öğretmenlerle tek tek iletişim kurulmaya çalışılmış ve çalışma hakkında bilgi verilmiştir. Öğretmenlerin derste olduğu durumlarda, ya da ters devre (sabahçı-öğleci) olup ulaşılamayan öğretmenlerin olduğu durumlarda, okuldaki Rehber öğretmenlerden veya idarecilerden

yardım istenerek o öğretmenlere ulaşılmaya çalışılmıştır. Rehber öğretmenlerden veya idarecilerden araştırmaya katılacak Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenlerinin sayısı sorulmuş ve o okulda görev yapan öğretmen sayısı kadar ölçek okullara bırakılmıştır. Ölçek emanet edilen öğretmenlerin telefonları alınmış ve daha sonra iletişim kurularak anketler toplanmaya başlanmıştır. Okullara dağıtılan ve toplanan ölçek sayıları aşağıdaki tablolarda listelenmiştir.

Tablo 15
Yeşilyurt İlçesinde Örnekleme Alınan Okullar ve Ölçek Sayıları

Yeşilyurt İlçesi	Okul adları	Dağıtılan Ölçek sayısı	Geri Dönen Ölçek Sayısı
Devlet Ortaokulu	Abdulkadir Eriş Ortaokulu	36	30
	Alpaslan Ortaokulu	13	12
	Barguzu Ortaokulu	10	8
	Cahide Nebioğlu Ortaokulu	12	10
	Emine Nezihe Parlak Ortaokulu	15	12
	Feyzullah Ortaokulu	27	21
	Gazi Ortaokulu	5	5
	Gündüzbey Ortaokulu	10	8
	İbn-i Sina Ortaokulu	12	10
	Kemal Özalper Ortaokulu	40	30
	Mehmet Emin Bitlis Ortaokulu	15	12
	Mahmut Şahin Balarısı Ortaokulu	12	10
	Mehmet Topsakal Ortaokulu	28	25
	Necatibey Ortaokulu	13	12
	Sadiye Ünsalan Ortaokulu	10	9
	Yakıncıkent İMKB Ortaokulu	10	7
	Nihat Tecdelioğlu Ortaokulu	33	33
	Sümer Ortaokulu	10	7
	Şeker Ortaokulu	20	12
	Toki Ortaokulu	25	19
Özel Ortaokul	Çınar Koleji	19	7
	İbrahim Yücel Okulları	14	7
	Olimpiyat Koleji	10	6
	Rahime Batu Okulları	16	14
İmam Hatip Ortaokulu	Somuncubaba İmam Hatip Ortaokulu	15	7
	Yeşilyurt İmam Hatip Ortaokulu	10	5
	Toki İmam Hatip Ortaokulu	15	8
Toplam		455	348

Tablo 16
Battalgazi İlçesinde Örneklem Alınan Okullar ve Ölçek Sayıları

Battalgazi İlçesi	Okul adları	Dağıtılan Ölçek sayısı	Geri Dönen Ölçek Sayısı
Devlet Ortaokulu	91.000 Dev Öğrenci Ortaokulu	25	19
	Akıncı Ortaokulu	30	23
	Atatürk Ortaokulu	50	42
	Hayrettin Sönmezay Ortaokulu	25	22
	Hasan Varol Ortaokulu	4	4
	Hayriye Başdemir Ortaokulu	9	7
	Hidayet Ortaokulu	30	15
	İnönü Ortaokulu	40	25
	Kazım Karabekir Ortaokulu	20	12
	Mustafa Kemal Ortaokulu	32	26
	Melekbaba Ortaokulu	14	13
	Tevfik Memnune Gültekin Ortaokulu	15	10
	Türk Telekom Ortaokulu	16	16
	Vakıfbank Ortaokulu	15	13
Özel Ortaokul	TED Koleji	15	10
	Turgut Özal Okulları	15	4
	Doğa Koleji	40	12
İmam Hatip Ortaokulu	Öğretmenler İmam Hatip Ortaokulu	17	10
	Polis Amca İmam Hatip Ortaokulu	21	16
Toplam		433	297

Tüm örnekleme alınan okullara dağıtılan ve geri dönüş yapılan ölçek sayısı ise Tablo 17’ de gösterilmiştir:

Tablo 17
Örneklem Alınan Okullara Dağıtılan ve Geri Dönen Ölçek Sayıları

Okul türü	Dağıtılan Ölçek Sayısı	Geri Dönen Ölçek Sayısı
Devlet Ortaokulu	681	539
Özel Ortaokul	129	60
İmam Hatip Ortaokulu	78	46
<i>Toplam</i>	888	645

Toplam 46 okula 888 adet ölçek dağıtılmış, ancak çeşitli nedenlerle (öğretmenin unutmaması, doldurmaması, kaybetmesi, 5. sınıflarla ilgili deneyimi olmaması vs. gibi) hepsinden dönüş alınamamıştır. Geri dönen ölçek sayısı 645’dir. Ölçeklerde eksik doldurulan ya da sürekli aynı katılım düzeyinin işaretlendiği ölçekler elenmiş (N=8) ve analizde kullanılacak ölçek sayısı N=637 olarak belirlenmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

3.5.1 Nitel Verilerin Analizi

Araştırmada nitel yöntemlerle toplanan veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Betimsel analizde, görüşülen bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtmak amacıyla doğrudan alıntılara yer verilir. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguları düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir, daha sonra yapılan bu betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkileri irdelenir ve bir takım sonuçlara ulaşılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Araştırma verileri birbirleriyle ilişkilendirilerek belirli temalar altında okuyucunun anlayacağı biçimde düzenlenmiştir. Kodlanmış veriyi temalara taşıma süreci taşınmamış veri kalmayınca kadar sürmüştür.

Daha sonra toplanan verilere anlam kazandırmak, bulgular arasındaki ilişkileri açıklamak ve sonuç çıkarmak için araştırmada görüşme yapılan öğretmenlerden alınan veriler belirlenen temalara göre özetlenmiştir.

Nitel verilerin geçerlik ve güvenilirliğini sağlamada bazı hususlara dikkat edilmiştir:

Geçerlik; bilimsel bilgilerin doğruluğu ile ilgilidir. Araştırmacının araştırdığı bilimsel olguyu, hangi bilimsel gözlemlerle ve ölçme araçlarıyla yaptığının olabildiğince açık bir şekilde incelemesi ve raporlaştırması anlamına gelir (LeCompte ve Goetz, 1982; Merriam, 2009). Bu çalışmada da araştırma sonuçları tarafsız olarak raporlaştırılmış ve elde edilen sonuçlara ilişkin katılımcı teyidi alınarak araştırmanın iç geçerliliği (inandırıcılık) artırılmaya çalışılmıştır.

Nitel araştırmalarda karşılaştırılabilirlik ve dönüştürülebilirlik kavramları dış geçerlikle ilişkili olarak kullanılır. Bu nedenle nitel bir araştırmada veriler, kategoriler, analizler, kalıplar kısacası aşamaların her biri ne kadar iyi tanımlanırsa ve diğer

araştırmacıların sonuçları anlaması ve başka ortamlarda benzer çalışmalarını yapmaları o kadar kolay olur (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu aşamada araştırmanın alt problemlerine bağlı olarak ortaya çıkan sonuçlar açık ve net bir şekilde ifade edilip kategorilendirilmiş ve okuyucuların araştırma sonuçlarını en kolay ve doğru bir şekilde anlayabilmesine özen gösterilmiştir.

İç geçerlik (inandırıcılık) araştırma sonuçlarının gerçekle ne kadar örtüştüğüne odaklanır (Merriam, 2009). Dış geçerlik (aktarılabirlik) ise elde edilen sonuçların başka ortamlara genellenebilme durumudur (Miles ve Huberman, 1994).

İnandırıcılıktır; geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması için kullanılan strateji inandırıcılıktır. Nitel araştırmaların dayandığı paradigmada gerçeklik karmaşıktır ve “tek doğru” ya dayalı anlayış yerini özne merkezli, çoğulcu bir anlayışa terk etmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Merriam (2009)’a göre gerçeklik, asla tam olarak elde edilemez, ancak elde edilen verilerin inandırıcılığı sağlanabilir.

Veri çeşitlemesi, kuramsal çerçevenin veri toplama sürecine ışık tutması, elde edilen verilerin kuramsal çerçeve ile uyumlu olup olmadığının tartışılması, uzman incelemesi ve katılımcı teyidinin yapılması alan yazında inandırıcılığın sağlanması için kullanılması önerilen yöntemlerden bazılarıdır (Lincoln ve Guba, 1985; Miles ve Huberman, 1994; Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Araştırmacının değerlendirilen olguyla ilgili farklı algıları, deneyimleri ve bakış açılarını ortaya çıkarmak için bu farklılıkları törpüleyerek ortak bir sonuca ulaşmak yerine, bu farklılıkları bütün zenginliği ile sergileyebilmelidir. Bunun için veri çeşitlemesi, farklı veri kaynaklarının, farklı özelliklere sahip katılımcıların sürece dâhil edilmesi önemlidir. (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu araştırmada veri çeşitlemesi yapılabilmesi için farklı branşlarda ve farklı okul türlerinde görev yapan öğretmenlerin 4+4+4 uygulamasının eğitsel sonuçlarına ilişkin görüşleri alınarak olabildiğince veri zenginliği yaratılmaya çalışılmıştır.

Araştırma konusu hakkında genel bilgiye sahip ve nitel araştırma yöntemleri konusunda bilgili uzman ya da uzmanların hem araştırma sürecini hem elde edilen bulguları hem de çıkarımları incelemesi, araştırmanın inandırıcılığını arttırabilir

(Yıldırım ve Şimşek, 2006). Araştırmacı, hem tez danışmanı, hem tez izleme komitesinde yer alan uzman hocalar hem de sürece katkı sunan uzman akademisyenlerle süreç boyunca iletişim halinde olup, görüş ve önerileri dikkate alarak araştırma sürecini yürütmeye özen göstermiştir.

Katılımcı teyidi, elde edilen verilerin inandırıcılığı arttırmada kullanılan yöntemlerden biridir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Veri kaybının olmaması açısından ses kayıt cihazı kullanılmasını istemeyen öğretmenler (N=19) ile yapılan görüşme dışındaki bütün görüşmeler (N=25) kaydedilmiş ve not alınmış bire bir yazıya geçirildikten sonra görüşme metinleri katılımcılara gösterilerek teyit etmeleri istenmiştir. Bazı katılımcıların yaptıkları düzeltmelerden sonra verilerin analizi aşamasına geçilmiştir.

Aktarılabirlik; geçerlik ve güvenilirliğin sağlanması için kullanılan bir diğer strateji aktarılabirliktir. Nicel araştırmalarda, bulguların diğer ortamlara nasıl aktarılabileceğine odaklanan dış geçerlik kavramı yerine, nitel araştırmalarda aktarılabirlik kavramı kullanılmaktadır. Nicel araştırmada evrene genelleme yapılması beklenirken, nitel araştırmada elde edilen sonuçların benzer ortamlara aktarılabirlik değerinin ortaya konması beklenir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Nitel araştırmacı, bulguların hangi ortamlara aktarılabileceği konusunda bilgi sahibi değildir. Ancak, aktarılabirliği olanaklı kılacak yeterli betimlemeleri yapması gerekir (Lincoln ve Guba, 1985). Ayrıntılı betimleme ve maksimum çeşitlilikteki amaçlı örneklem aktarılabirliğinin sağlanması için dikkate alınması gereken iki önemli stratejidir (LeCompte ve Goetz, 1982; Merriam, 2009). Bu araştırmada aktarılabirliğin sağlanabilmesi için katılımcılar amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme ve ölçüt örnekleme ile seçilmiş ve katılımcıların araştırmaya ilişkin ifadeleri ayrıntılı bir şekilde betimlenmeye çalışılmıştır.

Güvenirlik; Nitel araştırmalardaki güvenilirlik tanımı nicel araştırmalardan biraz daha farklıdır. “Nitel araştırmalarda araştırmacılar davranıştaki tutarlılığa bakmak yerine daha çok yaptıkları gözlemin doğruluğuna bakarlar. Bu nedenle güvenilirlik çalışılan ortamda meydana gelen her şeyi veri olarak kaydetmektir. Nitel bir çalışmada detaylı alan kayıtlarının alınması, araştırma ekibi tarafından doğru ve kapsamlı bilgi sağlanması ” (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008: 210) doğruluk için önemlidir. Bu çalışmada da

öğretmen görüşleri hem not alma, hem de ses kaydı yapma yöntemleriyle detaylı olarak kaydedilmiştir.

Güvenirlik araştırma sonuçlarının tekrar edilebilirliğine odaklanırken (Merriam, 2009), iç güvenilirlik (tutarlılık) başka araştırmacıların aynı veriyi kullanarak aynı sonuçlara ulaşip ulaşmayacağına odaklanmaktadır. Dış güvenilirlik ise araştırmanın başkaları tarafından benzer ortamlarda tekrar edilebilirliği ile ilgilidir, nitel araştırmalarda buna karşılık teyit edilebilirlik terimi kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Nitel araştırmada güvenilirliği arttırmada en kullanışlı yöntem üye kontrolüdür. Üye kontrolünde araştırmacılar notlarını katılımcılara gösterirler, katılımcılar da kayıtların doğruluğunu kontrol ederler (Büyüköztürk ve diğerleri, 2008). Bu çalışmada da görüşme sonrası tutulan notlar katılımcılara okutulmuş ve eklemek istedikleri, açıklık getirdikleri veya çıkarmak istedikleri ifadeler düzenlenerek kayıtlara son şekli verilmiştir. Ayrıca araştırma verileri araştırmacı ve Eğitim Programları ve Öğretim alanında bir uzman tarafından ayrı ayrı kodlandıktan sonra ortaya çıkan kod ve tema listesi karşılaştırılarak ortak bir kod ve tema listesi oluşturulmuştur. Ardından belirlenen listeye uygun olarak bütün veriler her iki araştırmacı tarafından birlikte tekrar kodlanmıştır. Analizler ayrıca araştırılan konu hakkında deneyim ve bilgi sahibi olan üçüncü bir meslektaşın tutarlılık incelemesine tabi tutulmuş ve oluşturulan temaların içeriğe uygunluğu teyit ettirilmiştir. Böylece araştırmanın iç güvenilirliği arttırılmaya çalışılmıştır.

Araştırmacının rolü; Nitel araştırmalarda araştırmacının rolü, nicel araştırmalardan farklıdır. Nicel araştırmalarda araştırmacının, nihai kararlar alabilmesi için olabildiğince tarafsız olması gerekmektedir. Ancak nitel araştırmalarda, araştırmacının tam nesnellüğünün sağlanmasının mümkün olmadığı varsayılır, bu nedenle araştırmacı veri toplama sürecinin doğal bir parçasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Tam olarak tarafsızlığın sağlanması mümkün olmadığından, araştırmanın dış güvenilirliğinin sağlanmasında araştırmacının kendi konumunu açık bir şekilde betimlemesi önemlidir (LeCompte ve Goetz, 1982).

Araştırmacı, dokuz yıllık mesleki deneyime sahip İlköğretim Matematik Öğretmenidir. Ayrıca 4+4+4 uygulamasıyla birlikte dört yıl 5. Sınıf öğrencilerinin Matematik derslerini yürütmüştür. Dolayısıyla araştırmacı, bu uygulama ile ilgili genel bir fikre sahiptir ve öğretmenlerin bakış açıları ve yaşadıkları sorunların bazılarının farkında olarak araştırmaya başlamıştır. Ayrıca araştırmacının bu süreci kendi yaşadığı durumlar sonucunda yakından takip etmesinin yanı sıra daha önce bu konuda yazdığı Matematik öğretmenlerinin 4+4+4 uygulaması ile ilgili görüşlerine yer veren makale (İzci ve Göktaş, 2013) bu araştırma probleminin hissedilmesinde de öncü olmuştur. Bu durum araştırmacının bazı yapıları ve problemleri daha kolay ortaya çıkarıp yorumlayabilmesini sağlamıştır. Ayrıca hem nicel hem de nitel veri toplama süreçlerinde araştırmaya katılan öğretmenlerle meslektaş olmanın avantajları olmuştur. Ancak araştırma sonuçları yansız ve tarafsız bir şekilde kaydedilmiş öğretmenlerle yapılan görüşmelerde tamamen katılımcı görüşlerine odaklanılmış ve yönlendirme yapılmamıştır.

3.5.2 Nicel Verilerin Analizi

Araştırmanın bağımlı değişkenlerinin puanlarının bağımsız değişkenlerinin alt birimlerine ait dağılımının normal olup olmadığı incelenmiştir. Normal dağılımı belirleme yöntemlerinden biri olan basıklık ve çarpıklık katsayılarına bakılmasına karar verilmiştir. Çarpıklık (Skewness) değerlerinin .568 ile .658 arasında değiştiği, Basıklık (Kurtosis) değerlerinin ise .965 ile .248 arasında değiştiği görülmüştür. Buna göre normallik varsayımı için değişkenlerin çarpıklık değerinin +1 ile -1 arasında olması gerektiğinden hareketle (Büyüköztürk, 2010) verilerin normal dağıldığı görülmüş ve analizler yapılırken parametrik istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Bu amaçla araştırmanın alt problemleri doğrultusunda betimleyici analizler (ortalama ve standart sapma) ve parametrik analizlerden olan t-testi, tek faktörlü ANOVA analizleri kullanılmıştır.

Bağımsız değişkenler için ortalamalar arasındaki farkların karşılaştırılmasından önce puanların dağılımına ilişkin grup varyansların eşitliği Levene Testi (Levene's Test for Equality of Variances) ile test edilmiştir. Öğretmenlerin daha önce sınıf öğretmenliği yapma değişkeninde iki grup değişken olduğundan grup varyanslarının eşit

dağıldığı durumlarda t-testinin varyansların eşit olduğunun varsayıldığı (equal variances assumed) durumlar için hesaplanan t değeri kullanılmış, varyansların eşit olmadığı durumlarda ise t-testinin varyansların eşit olduğunun varsayılmadığı (equal variances not assumed) durumlar için hesaplanan t değeri kullanılmıştır. Öğretmenlerin branşı, mesleki kıdemi, görev yaptığı okul türü ve mezun oldukları fakülte değişkenleri için grup varyanslarının eşit dağıldığı durumlarda tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA) testinden elde edilen F değeri kullanılmıştır. Üç ve daha fazla gruplu değişkenlerin ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farkların olması halinde farkın hangi gruplar arasında olduğunu bulmak için post-hoc testleri kullanılmıştır. Gruplar arasında mümkün olan bütün doğrusal kombinasyonların karşılaştırması için en esnek ve karşılaştırılacak grup sayılarının çok olması durumunda α hata payını kontrol altında tutabilen (conservative) bir post hoc türü olarak ele alınan Scheffe metodu geliştirilmiş olup (Scheffe, 1953; Scheffe, 1959, Akt. Kayri, 2009) bu amaçla öncelikle yine grup varyansları incelenmiş ve grup varyanslarının eşit olduğu görüldüğünden bu durumda tek yönlü ANOVA testinin ardından Scheffe testi kullanılmıştır (Büyüköztürk, 2010).

Ortalama puanların karşılaştırılmasında anlamlılık düzeyinin sorgulanmasında ayrıca etki büyüklüğü (effect size) de hesaplanmıştır. Bir ANOVA testinde değişkenler arasındaki ilişkinin gücünün hesaplanmasında sıklıkla eta-kare (η^2) değeri kullanılır (Büyüköztürk, 2010). Eta-kare (η^2) değeri bağımsız değişkenin ya da faktörün bağımlı değişkendeki toplam varyansın ne kadarını açıkladığını (Büyüköztürk, 2010: 44) gösterir. 0.00 ile 1.00 arasında değişen Eta-kare (η^2) değeri, .01 için “küçük”, .06 için “orta” ve .14 için “geniş” etki büyüklüğü olarak yorumlanır (Büyüköztürk, 2010). Tek yönlü varyans analizi (One- Way ANOVA) için eta- kare (η^2) korelasyon katsayısının hesaplanmasında kullanılan formül şöyledir:

$$\text{Tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA): } \eta^2 = \frac{\text{Kareler Toplamı}_{\text{Gruplar arası}}}{\text{Kareler Toplamı}_{\text{Toplam}}}$$

Nicel verilerin analizinde SPSS 20 istatistik program yazılımı kullanılmış ve anlamlılık düzeyi $p < .05$ olarak alınmıştır.

Araştırmada ğretmenlerin “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” neden ve bu ölçeklerin alt boyutlarından aldıkları en düşük ve en yüksek puanlar, aritmetik ortalamalar ve standart sapma puanları hesaplanmıştır. Bunun için Tekin (1996)’in “Aralık genişliği= Dizi Genişliği/Yapılacak grup sayısı” formülü kullanılmıştır. Ölçeğin her bir maddesi ve alt boyutları için hesaplanan puan aralıkları ve katılım düzeyi Tablo 18 deki gibidir:

Tablo 18

Öğretmenlerin “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” nden aldıkları puanların yorumlanması amacıyla kullanılan puan aralıkları

Madde Bazında

Puan	Katılma Düzeyi	Aralıklar
1	Kesinlikle katılmıyorum	1.00-1.79
2	Katılmıyorum	1.80-2.59
3	Kararsızım	2.60-3.39
4	Katılıyorum	3.40-4.19
5	Kesinlikle katılıyorum	4.20-5.00

Alt Ölçek Bazında

Boyutlar	Min.- Max.	Her boyut için puan aralıkları				
		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1.Boyut	7-35	7-12.6	12.7-18.2	18.3-23.8	23.9-29.4	29.5-35
2.Boyut	6-30	6-10.8	10.9-15.5	15.6-20.4	20.5-25.2	25.3-30
3.Boyut	7-35	7-12.6	12.7-18.2	18.3-23.8	23.9-29.4	29.5-35
4.Boyut	5-25	5-9	9.1-13	13.1-17	17.1-21	21.1-25
5.Boyut	4-20	4-7.2	7.3-10.5	10.6-13.7	13.8-17	17.1-20
Toplam	29-145	29-52.2	52.3-75.4	75,5-98,6	98,7-121.8	121,9-145

Tablo 18’de görüldüğü gibi her madde 1-5 aralığında her boyut ise toplam puan alınarak boyut bazında her boyuta düşen madde sayısı ile ilişkili olarak hesaplanmış ve yorumlanmıştır.

BÖLÜM 4

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın nitel ve nicel problemlerinden hareketle öncelikle nitel verilere ait bulgular yorumlanmış ardından nicel verilere ait bulguların yorumlarına yer verilmiştir.

4.1. NİTEL VERİLERE İLİŞKİN BULGULAR ve YORUMLAR

4.1.1. 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına İlişkin Öğretmenlerin Görüşleri

Bu bölümde nitel araştırma sorularından ilki olan “Araştırmanın nitel bölümüne katılan öğretmenler 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfların ortaokul kapsamına alınmasını nasıl değerlendirmektedir?” sorusuna ilişkin bulgular analiz edilip yorumlanmıştır.

Bu araştırma sorusuna öğretmenlerin verdikleri yanıtlar:

1. Öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğretmenler Açısından Ortaya Çıkardığı Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşleri
 - Öğretmenler açısından olumlu görüşler
 - Öğretmenler açısından olumsuz görüşler
 2. Öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşleri
 - Öğrenciler açısından olumlu görüşler
 - Öğrenciler açısından olumsuz görüşler
 3. Öğretmenlerin Yürütmekte Oldukları Dersin Öğretim Programına İlişkin Görüşleri ve
 4. Öğretmenlerin Yürütmekte Oldukları Seçmeli Derslere İlişkin Görüşleri
- başlıkları altında analiz edilip yorumlanmıştır.

4.1.2. Öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğretmenler Açısından Ortaya Çıkardığı Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından ortaya çıkardığı *olumlu ve olumsuz* görüşlerine ilişkin veriler Tablo 19’ da sunulmuştur. Daha sonra her bir alt temada yer alan ifadeler ayrıntılı olarak betimlenmeye çalışılmıştır. Bulgular yorumlanırken alt temaların daha anlaşılır olması için öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları da tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 19
Öğretmenler Açısından Ortaya Çıkan Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşler

<i>Görüşme soruları</i>		
5. sınıfların ortaokul kapsamına alınmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?		
Olumlu Görüşler (Öğretmenler açısından)	n	Katılımcılar
Öğretmenlik Alan Bilgisi farkı	14	M6ö, M7d, M10i, M11d, M12d, T3d, F2d, F3d, F4i, F7d, F8d, S6ö, İ2d, İ7ö
Zevkli ders işleme	11	M3d, M7d, M8d, M11d, T4i, T9d, F3d, S2d, S6ö, İ7ö, İ8i
Olumlu sınıf iklimi	8	M3d, M7d, M8d, M10i, M11d, F3d, S2d, İ6d
Olumsuz Görüşler (Öğretmenler açısından)	n	Katılımcılar
Öğrencilerin çocuksu davranışları	27	M1d, M2d, M3d, M5d, M6ö, M7d, M8d, M9d, M10i, M12d, T1d, T3d, T7d, T9d, F1ö, F3d, F5i, F7d, S2d, S5d, İ1d, İ2d, İ3d, İ4d, İ6d, İ7ö, İ8i
Öğrencilerin hazırbulunuşluğu	18	M1d, M2d, M3d, M5d, M8d, M9d, M10i, M12d, T1d, T2d, T5d, T10ö, F2d, F3d, F5i, F4i, F6d, F7d
Öğrenciyi tanıma	16	M2d, M5d, M7d, M8d, M9d, T1d, T2d, T4i, T5d, T7d, T8d, F2d, F4i, F5i, F7d, S4d
Öğrencilerin duygusal ihtiyaçları	15	M1d, M2d, M3d, M8d, M9d, M12d, T3d, T5d, F1ö, F3d, F4i, F5i, S5d, İ1d, İ5d
İletişim problemleri	14	M2d, M6ö, M8d, M12d, T2d, T3d, T10ö, F1ö, F7d, S5d, İ4d, İ6d, İ7ö, İ8i
Zaman problemi	12	M7d, M8d, M9d, T2d, T4i, T5d, T8d, F1ö, F4i, F5i, İ4d, İ7ö
Öğretim yöntemleri	7	M1d, M2d, M4d, M5d, M9d, T7d, F8d

4.1.2.1. Öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğretmenler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumlu Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşleri

Bu başlık altında öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından ortaya çıkardığı olumlu eğitsel sonuçlara ilişkin görüşlerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Öğretmenlik Alan Bilgisi Farkı

Öğretmenlerin en fazla olumlu görüş bildirdikleri tema “*Öğretmenlik Alan Bilgisi farkı*” dır. Bu tema ile branş öğretmenleri, öğretmenlik alan bilgilerinin sınıf öğretmenlerinden daha iyi olduğunu, dolayısıyla kendi branşları ile ilgili bilgileri öğrencilere daha iyi anlatabileceklerini belirtmişlerdir. 4+4+4 uygulaması ile branş öğretmenlerinin 5. sınıflara ders vermesini bu anlamda faydalı bulduklarını, ilk dört yıla göre 5. sınıfta branşlaşmanın önemli olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; özellikle Matematik ve Fen Bilimleri öğretmenleri bu konuda en fazla görüş bildirmiştir. Öğretmenler sınıf öğretmenlerinin alan bilgisinin bazı derslerde yeterli olmayabileceğini bu derslere o dersin uzmanlarının girmesinin daha faydalı olabileceğini belirtmişlerdir. Özellikle Fen Bilimleri öğretmenleri en fazla görüş bildirmesi bu öğretmenlerin, sınıf öğretmenlerine göre alanlarında kendilerini daha yetkin hissetmelerinin bir sonucu olabilir. Öğretmenler ifadelerinde ilkokul ve ortaokulun birleşik, yani İlköğretim olduğu dönemlerde de sınıf öğretmenlerinin bazı konuları nasıl anlatmaları gerektiği ile ilgili bilgi sıkıntısı yaşadıklarını ve bazı konularda Fen Bilgisi öğretmenlerine danıştıkları, onlardan yardım aldıklarını belirtmişlerdir. Ancak 5. sınıfların ortaokul olması ile beraber ilköğretim okullarının binaları da ilkokul ve ortaokul olmak üzere ayrılmıştır. Dolayısıyla görüş bildiren öğretmenler; sınıf öğretmenlerinin ve branş öğretmenlerinin iletişim halinde olmadığını, bu durumda konulara yeterince hakim olan branş öğretmenlerinin dersi yürütmesinin daha verimli olacağını dile getirmişlerdir. Öte yandan Fen Bilimleri öğretmenleri laboratuvar kullanımında da sınıf öğretmenlerine oranla daha verimli olabileceklerini düşünmektedirler. Matematik öğretmenleri de yine alan bilgilerinin sınıf öğretmenlerinden daha iyi olduğunu dolayısıyla bu dersi kendilerinin yürütmesinin

daha olumlu olacağını düşündüklerini ifade etmişlerdir. Matematik öğretmenleri örneğin 4 işlem becerilerini geliştirmede branş öğretmenin önemli olduğunu, 5. sınıfların ortaokul olmasıyla kendilerinin bunun gibi birçok beceriye daha nitelikli bir şekilde öğrencilere kazandırabileceklerini ifade etmişlerdir. İngilizce öğretmenleri önceki yıllarda da 5. sınıfların dersine girdikleri için bu konuda görüş bildiren, İngilizce öğretmen sayısının azlığı buna yorumlanabilir. Çünkü bu uygulamadan önce de İngilizce öğretmenleri ilkokul 4. ve 5. sınıfların derslerini yürütüyorlardı. Ancak yine de İngilizce öğretmenleri 5. sınıfta İngilizce Öğretim programlarının ilkokula göre zorlaştığını bu nedenle branş öğretmenlerinin bu dersi yürütmesini olumlu bulduklarını ifade etmişlerdir. Öte yandan bu konuda en az görüş bildiren öğretmenler Türkçe ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri olmuştur. Bu öğretmenlerin az görüş belirtmesinde kendilerinin alan bilgilerinin sınıf öğretmenlerinden daha iyi olduğunu düşünen az sayıda öğretmen olması veya 5. sınıf öğretim programındaki konulara sınıf öğretmenlerinin de hakim olduklarını düşünmeleri etkili olabilir.

Bu temada görüş bildiren tüm öğretmenler kendi branşlarında, 5. sınıflarda ders vermek için gereken lisans bilgisine sınıf öğretmenlerinden daha çok hakim olduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin daha nitelikli bir eğitim alması için branş öğretmenlerinin derse girmesini faydalı bulduklarını belirtmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 20
Öğretmenler Açısından Olumlu Eğitsel Sonuçlar: Öğretmenlik Alan Bilgisi Farkı

<i>Öğretmenlik Alan Bilgisi Farkı</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	1	-	-	1
Matematik (N=12)	3	1	1	5
Fen Bil. (N=8)	4	1	-	5
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	1	1
İngilizce (N=8)	1	-	1	2
Toplam (N=44)	9	2	3	14

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 5'i Matematik ve 5'i Fen Bilimleri öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe, Sosyal Bilgiler ve İngilizce (n=1) öğretmenleri

izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 9’u devlet ortaokulunda, 2’si imam hatip ortaokulunda, 3’ ü ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Aslında 4. sınıftan itibaren alan öğretmenin o derse girmesi gerektiğini düşünüyorum. Alan öğretmenleri bazı konularda sınıf öğretmeninden daha faydalı olabilir.”[M6ö]

“ Bizlerin 5. sınıftan hatta 4. sınıftan itibaren branş derslerine girmemiz daha iyi olur, çünkü daha temelden çocukları yetiştirebiliriz. İşlem becerisi gibi temel matematik kavramlarını biz öğresek daha faydalı olur. ”[M11d]

“İlk dört yılda sınıf öğretmeni gerekli bilgileri veriyor zaten, 5. sınıfta alan öğretmeni daha iyi bilgileri sunabilir diye düşünüyorum.”[T3d]

“Kendi branşımdaki bilgileri bir sınıf öğretmeninden daha iyi sunduğuma inanıyorum... Sınıf öğretmenleri önceden de zaten bazı konularda bize danışırdı. Hem böylece öğrencileri daha temelden 6,7 ve 8. sınıfa hazırlamış oluyorum.”[F4i]

“Örneğin deney yapılacaksa Fen öğretmeni laboratuvarı daha iyi kullanır öğrencilere daha faydalı olabilir.”[F2d]

“ Branşlaşmak adına kendi alanımdaki bir bilgiyi sınıf öğretmenlerinde daha iyi veriyorum, bu anlamda bu uygulama iyi oldu.”[S6ö]

“Diğer 4 yıla göre 5. sınıfta konular biraz daha ağırlaşıyor, bu nedenle her zaman alan bilgisini bir branş öğretmeni daha iyi verir.” [İ2d]

Zevkli Ders İşleme

Öğretmenlerin olumlu görüş bildirdikleri diğer bir durum “*Zevkli ders işleme*” dir. Bu tema ile öğretmenler 5. sınıflarda diğer kademelere (6., 7. ve 8. sınıf) kıyasla daha zevkli ders işlediklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bazı öğretmenler diğer kademelere (6., 7. ve 8. sınıflar) göre daha zevkli ders işlediklerini ifade etmişlerdir. Bu temada en

fazla görüş bildiren Matematik ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri, en az ise Fen Bilimleri öğretmenleri olmuştur. Öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin derse daha ilgili olmalarının, dersi daha iyi dinlemelerinin bunda etkili olduğunu ifade etmişlerdir. Matematik öğretmenlerinin bu konuda daha fazla görüş ortaya koymaları genellikle öğrencilerin çeşitli nedenlerle (konuyu anlayamama, sınav stresi, matematik kaygısı gibi) yıllar ilerledikçe matematik dersine olan tutumlarının olumsuzlaşması olabilir. Dolayısıyla Matematik öğretmenleri öğrencilerdeki bu farkı daha fazla gözlemlemiş olabilirler. Bu durum derse giren öğretmenin niteliği ile de ilgilidir. Çünkü İ8i öğretmenin de belirttiği gibi çocukla çocuk olabilen, onların ihtiyaçlarına cevap verebilen öğretmenlerle elbet ders işlemek daha zevkli olacaktır. Bu durum aynı zamanda öğrencilerle ilgilidir. Çünkü daha ilgili ve motivasyonlu ders dinleyen öğrencilerle ders işlemek öğretmenlere de daha zevkli bir ortam yaratır. Bunların yanı sıra bu durum öğrencilerin akademik başarılarıyla da ilişkilendirilmiştir. Başarılı öğrenciler yapıları gereği daha fazla derse katılan, sorular soran, yanıt arayan öğrencilerdir. Dolayısıyla öğrencilerin başarı durumu da bunda etkilidir. Genel olarak bakıldığında ilk kez 5. sınıflarda ders yürüten öğretmenler 5. sınıfların isteği ve azmiyle daha zevkli ders işlediklerini belirtmişler, diğer kademelere göre 5. sınıflardaki bu farkı dile getirmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 21
Öğretmenler Açısından Olumlu Eğitsel Sonuçlar: Zevkli Ders İşleme

<i>Zevkli Ders İşleme</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	1	1	-	2
Matematik (N=12)	4	-	-	4
Fen Bil. (N=8)	1	-	-	1
Sosyal Bil. (N=6)	1	-	1	2
İngilizce (N=8)	-	1	1	2
Toplam (N=44)	7	2	2	11

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 4'ü Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe, Sosyal Bilgiler ve İngilizce (n=2) ve Fen Bilimleri (n=1) öğretmenleri

izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 7'si devlet ortaokulunda, 2'si imam hatip ortaokulunda, 2'si ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“5. sınıflar diğer kademelere göre derse karşı daha istekli davranıyor, hatta ödev istiyor bu da beni diğer sınıflara göre daha mutlu ediyor.”[M3d]

“5. sınıflarda daha verimli ders işlediğimi düşünüyorum, daha zevkli oluyor.”[T4i]

“Örneğin 8. sınıflardan daha iyi ders işliyorum. Çünkü daha güzel dinliyorlar.”[F3d]

“5. sınıflarla daha eğlenceli ders oluyor, güzel dinliyorlar. Tabii tüm 5. sınıflar için bunu söyleyemem ... akademik başarısı iyi olan sınıflarda daha zevkli ders işleniyor.” [S2d]

“5. sınıflarda çocukla çocuk oluyorum, onlarla daha zevkli ders işliyorum.” [İ8i]

Olumlu Sınıf İklimi

Son olarak öğretmenlerin olumlu görüş bildirdikleri diğer bir durum “*Olumlu sınıf iklimi*” dir. Sınıf iklimi, sınıfın içinde oluşan insanlar arası iletişim, etkileşim ve ilişkiler dokusudur (Başaran, 1996). Olumlu sınıf iklimi ise bireylerin ortak bir amaç için bir araya geldikleri, sosyal karşılıklı bağlılığın bulunduğu bir öğrenme ortamıdır. Sosyal karşılıklı bağlılık; başarı için çaba gösterilen, olumlu ilişkilerin olduğu ve psikolojik uyum ve sosyal yetkinliğin olduğu bir ortam olarak ifade edilebilir (D. W. Johnson ve Johnson, 1989, Akt. Çengel, 2013). Bu temada öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin öğrenmeye istekli oluşunu, daha motivasyonlu olduğunu diğer kademelere göre 5. sınıflarda daha zevkli ders işlediklerini ve bu durumun bir sonucu olarak da 5. sınıflarda üst kademelere göre daha olumlu bir sınıf ikliminin var olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bir önceki temayla da (*zevkli ders işleme*) ilişkili olarak öğrencilerin daha istekli ve hevesli oluşunun yarattığı olumlu atmosfer öğretmenler tarafından dile getirilmiştir. Öğretmenler 5. sınıf öğrencileriyle daha iyi bir uyum yakaladıklarını, ders içindeki çabalarının sınıfta olumlu bir öğrenme ortamı oluşturduğunu dile getirmişlerdir. Yine bu temada en fazla Matematik öğretmenleri görüş belirtmiştir. Diğer branşlara bakıldığında Türkçe öğretmenlerinin kademeye göre sınıf ikliminde bir farklılık gözlemedikleri, diğer branş öğretmenlerininse sadece birer tanesi bu konuda görüş belirtmiştir. Bu durumda kademeye göre en fazla farklılığın Matematik branşında gözlemlendiği yorumu yapılabilir. Bu da yine Matematik dersinin doğası gereği kademe ilerledikçe zor olarak görülmesi ve öğrencilerin bu derse motivasyonunun azalması ile ilişkilendirilebilir. Dolayısıyla Matematik öğretmenleri kendi derslerinde kademeler arası bu farkı daha rahat gözleyebilirler.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 22
Öğretmenler Açısından Olumlu Eğitsel Sonuçlar: Olumlu Sınıf İklimi

<i>Olumlu Sınıf İklimi</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	-	-	-	-
Matematik (N=12)	3	1	1	5
Fen Bil.(N=8)	1	-	-	1
Sosyal Bil.(N=6)	1	-	-	1
İngilizce(N=8)	1	-	-	1
Toplam(N=44)	6	1	1	8

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin n=5'i Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Türkçe öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemiştir. Ayrıca öğretmenlerin 7'si devlet ortaokulunda, 1'i imam hatip ortaokulunda, 1'i ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“5. sınıflar öğrenmeye daha istekli bu beni de mutlu ediyor, daha eğlenceli ders işleniyor.”[M3d]

“5. sınıflar öğrenmeye daha hevesli, onlar daha motivasyonlu olunca bu da beni çok mutlu ediyor.” [M8d]

“5. sınıfları derse karşı daha motivevi, daha ilgili buluyorum.”[F3d]

“Çocuklar daha küçük olunca derse karşı daha motivasyonlu ve rahat oluyolar. Örneğin 7. sınıflara göre daha istekliler. Ödev yapmak istiyorlar. Bu da daha güzel bir ortam oluşturuyor.” [S2d]

“Çocuklar çok azimli istekli güzel bir ortam var aslında...”[İ6d]

4.1.2.2. Öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğretmenler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumsuz Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşleri

Bu başlık altında öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından ortaya çıkardığı olumsuz eğitsel sonuçlara ilişkin görüşlerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Öğrencilerin Çocuksu Davranışları

Öğretmenlerin en fazla olumsuz görüş bildirdikleri durum “*Öğrencilerin çocuksu davranışları*” dır. Bu temada görüş bildiren öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin örneğin sık sık tuvalet izni istemesi, hep beraber konuşması, sürekli ayakta olmak istemesi, söz isterken öğretmen masasına kadar gitmesi, yazı yazarken çok yavaş olması... gibi özelliklerini çocuksu olarak nitelendirmişlerdir. Öğretmenler bu durumun kendilerini yorduğunu, öğrencileri sürekli uyarmak zorunda bıraktığını, ders işlerken zaman kaybı yarattığını dile getirmişlerdir. Öğretmenlerin bazıları bu durumu zamanla kabullendiğini ve alıştığını dile getirmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; en fazla İngilizce ardından Matematik öğretmenleri bu temada görüş bildirmiştir. İngilizce öğretmenleri’ nin görüşü oldukça önemlidir. Çünkü daha önce de 5. sınıflarda ders verdikleri halde Matematik

öğretmenleri ile birlikte bu temada en çok görüş bildiren branş İngilizcedir. Bu durum, 5. sınıfların ilkokuldan ortaokula geçişte davranışlarının değiştiği, ayrıca [İ4d] öğretmenin de belirttiği gibi 5. sınıflar ortaokul olunca öğretmenlerin de öğrencilere bakış açısının değiştiği, onlardan daha olgun hareketler görmek istedikleri şeklinde yorumlanabilir. Öğretmenler öğrencilerin ilkokuldayken branş öğretmenini daha az yordugunu, ancak ortaokul olunca öğrencilerin daha fazla yordugunu ifade etmişlerdir. Bu durum daha önce bir ebevyin gibi hissettikleri sınıf öğretmenlerinden ayrılan 5. sınıf öğrencilerin yaşadığı boşlukla ilgili olabilir. Fen Bilimleri ile Türkçe öğretmenleri de Matematik ve İngilizce öğretmenlerinden sonra bu konuda en fazla görüş bildiren branşlardır. En az görüş ise Sosyal Bilgiler öğretmenlerine aittir. Öğretmenler öğrencileri çocuksu bulduklarını, onları sürekli uyarmak zorunda kaldıklarını ve bu durumdan olumsuz etkilendiklerini ifade etmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 23
Öğretmenler Açısından Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Öğrencilerin Çocuksu Davranışları

<i>Öğrencilerin Çocuksu Davranışları</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	4	-	-	4
Matematik (N=12)	8	-	2	10
Fen Bil. (N=8)	2	1	1	4
Sosyal Bil. (N=6)	2	-	-	2
İngilizce (N=8)	5	1	1	7
Toplam (N=44)	21	2	4	27

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 10 tanesi Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla İngilizce (n=5), Türkçe ve Fen Bilimleri (n=4) ve Sosyal Bilgiler (n=2) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 21'i devlet ortaokulunda, 1'i imam hatip ortaokulunda, 3'ü ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“5. sınıflarda çocukların davranışları sıkıntı olabiliyor, mesela geçen bir öğrencim ödevini unuttuğu için ağlıyordu. Fazla çocuksu davranışlarla uğraşıyoruz.”[M3d]

“Çocuksu davranışları beni zorluyor, hep bir ağızdan konuşuyorlar, hep izin istiyorlar, daha çok ilgi bekliyorlar, biz de onu çok gösteremiyoruz sıkıntı oluyor.”[M9d]

“Çocuklarda ilkokul havası devam ediyor, üzerlerinde bir çocuksuluk var... onları sürekli uyarmak zorunda kalıyorum.” [T3d]

“Davranışları hala çocuk, gereksiz olarak hep aynı şeyi soruyorlar, hep ayaktalar, sürekli ödevlere bakmamı istiyorlar. Zamanımız bunlarla geçiyor.”[F1ö]

“5 ler sanki anasınıfı gibi geldi, çok küsüyorlar, bir şey sormak için hep masama geliyorlar, önceleri daha çok zorlanıyordum şimdi biraz alıştım.”[S5d]

“ Eskiden ilkokul oldukları için daha sabırlı yaklaşıyordum ama şimdi beklentim arttı ve bu beni yoruyor.”[İ3d]

“Eskisine göre şimdi sınıf yönetimi zor oluyor. Eskiden sınıf öğretmeninden dolayı daha düzenli bir sınıf ortamı vardı, sınıf öğretmeni otoriteydi. Şimdi yeni öğretmenine alışana kadar zaman geçiyor, davranışları yoruyor.” [İ4d]

Öğrencilerin Hazırbulunuşluğu

Öğretmenlerin olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum ise “*Öğrencilerin hazırbulunuşluğu*” dur. Bu temada öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluklarının ortaokul olmak için yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenler öğrencilerin düzeyine göre ders anlatmakta zorlandıklarını belirtmişlerdir. Örneğin bazı konularda öğretmenler konuların kendilerine alışkın olmadık derecede basit geldiğini ve bunu öğrencinin düzeyinde nasıl vereceklerini bilemediklerini ifade etmişlerdir. Öte yandan yine bazı konularda öğrencilerin zorlandığını, geçmiş bilgilerinde eksiklikler olduğunu, öğretmenlerin anlatırken sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bu temada öğretmenler öğrencilerin hazırbulunuşluklarını yeterli

görmediklerini, aynı zamanda kendilerinin de 5. sınıfların bilgi düzeyine göre ders anlatmakta zorlandıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Fen Bilimleri ardından Matematik öğretmeni görüş bildirdiği görülmüştür. Fen Bilimleri ile Matematik gibi sayısal derslerde öğretmenlerin özellikle 5. sınıf konularını diğer kademelere göre basit bulması nedeniyle öğrencilerin seviyelerine inerek anlatmakta en fazla zorlanan branş oldukları yorumu yapılabilir. Bunu Türkçe öğretmenleri izlemektedir. Türkçe öğretmenleri de anlattıkları konuları öğrencilerin algılamasında sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. İngilizce ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri bu konuda bir görüş bildirmemişlerdir. İngilizce öğretmenleri daha önceki yıllarda 5. sınıfların derslerini yürüttükleri için öğrencilerin seviyeleri hakkında bilgi sahibi olduklarından bu konuda görüş ifade etmemiş olabilirler.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 24
Öğretmenler Açısından Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Öğrencinin Hazırbulunuşluğu

<i>Öğrencinin Hazırbulunuşluğu</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	3	-	1	4
Matematik (N=12)	7	1	-	8
Fen Bil.(N=8)	4	-	2	6
Sosyal Bil.(N=6)	-	-	-	-
İngilizce(N=8)	-	-	-	-
Toplam(N=44)	14	1	3	18

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 8'i Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Fen Bilimleri (n=6) ve Türkçe (n=4) öğretmenleri izlemektedir. İngilizce ve Sosyal Bilgiler (n=0) öğretmenleri bu konuda bir görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 14'ü devlet ortaokulunda, 1'i imam hatip ortaokulunda, 3'ü ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“ Çocukların seviyesine inmekte zorlandım. Daha önce de lise öğretmenliği yaptığım için benim için iyice zor oldu.” [M5d]

“ 5’ lerin seviyesine inmekte zorlandım, konuları onların anlayacağı basitlikte anlatamadım, onlar da benim anlatışımdan anlamadılar ve zorlandılar bence.” [M12d]

“ Hazırbulunuşlukları yeterli değil, ortaokul olmaya hazır değiller. Algılamaları sıkıntılı, ben de seviyelerine inemiyorum onlar da beni anlamıyor.”[T2d]

“Özellikle ilk yıllar seviyelerine inmekte sorun yaşadım. Şimdi daha alıştım diyebilirim.”[T5d]

“Seviyelerine inmekte zorlanıyoruz. Çocuklar bizden sıkılıyor, sıkıcı gelebiliyoruz onlara.” [F6d]

“Konular çok alt seviye bence, onlara uygun belki ama ben sıkılıyorum, seviyelerine inmekte zorlanıyorum.” [F4i]

Öğrenciyi Tanıma

Öğretmenlerin olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum ise “*Öğrenciyi tanıma*”dır. Bu temada öğretmenler 5. sınıf öğrencilerini daha önce ilkokuldayken sınıf öğretmenlerinin daha iyi tanıdığını ve onların düzeyine göre ders anlattığını ancak şimdi ilk kez 5. sınıfların dersine giren branş öğretmenlerinin öğrencilerin hazırbulunuşluğunu bilmemesini olumsuz bulduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenler ilköğretim okullarında, okul binaları ilkokul ortaokul birlikteyken, sınıf öğretmenlerinden yardım aldıklarını öğrencinin durumunu sorduklarını, öğrencileri daha yakından tanımaya çalıştıklarını ve bunun faydalı olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin bir davranış bocalaması yaşadığını, onları daha iyi tanıyan sınıf öğretmenleriyle ders işleselerdi öğrenci açısından daha iyi olacağını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Türkçe ardından Fen Bilimleri öğretmeni ile Matematik öğretmenleri görüş bildirmiştir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri en az görüşü ifade ederken İngilizce öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemiştir. Öğretmenler sınıf öğretmenlerinin öğrenciyi daha iyi tanıdığını bunun öğrenciler için daha olumlu olduğunu belirtirken kendilerinin öğrencileri yeterince

tanıyamamasının ve 5. sınıftaki öğrencilerin hazırbulunuşluğu hakkında bilgi sahibi olmamanın zorluklarını dile getirmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 25
Öğretmenler Açısından Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Öğrenciyi Tanıma

<i>Öğrenciyi Tanıma</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	5	1	-	6
Matematik (N=12)	5	-	-	5
Fen Bil. (N=8)	2	2	-	4
Sosyal Bil. (N=6)	1	-	-	1
İngilizce (N=8)	-	-	-	-
Toplam (N=44)	13	3	-	16

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 6'sı Türkçe öğretmenidir. Bunu sırasıyla Matematik (n=5), Fen Bilimleri (n=4) ve Sosyal Bilgiler (n=1) öğretmenleri izlemektedir. İngilizce (n=0) öğretmenleri bu konuda bir görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 13'ü devlet ortaokulunda, n=3'ü imam hatip ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Sınıf öğretmeni yıllardır o öğrenciyi tanıyor. 5. sınıfta neyi bilmesi gerektiğini benden daha iyi bilir ve benden daha iyi seviyelerine inip ders anlatırdı.” [M2d]

“Eskiden binalarımız iç içeyken (ilköğretim okulları kastediliyor) sınıf öğretmenleriyle görüşüp onlara soruyorduk öğrenciler ne biliyorlar ne bilmiyorlar diye, ama şimdi o da yok. Neyi, ne kadar bildiklerini bilmiyorum, bu beni zorluyor.” [M7d]

“Sınıf öğretmeni çocukları daha iyi tanıdığı için ders anlatırken ona uygun planlamayı daha iyi yapabiliirdi diye düşünüyorum... İlk yıllar binalarımız ayrı değildi, sınıf öğretmeninden çocuklar hakkında bilgi alıyordum bu işime yarıyordu.” [T1d]

“ Çocuğu iyi tanımak önemli, bence sınıf öğretmeni benden daha iyi tanıdığı için daha faydalı olurdu.” [T5d]

“ Fen Bilimleri alanında da yeterli olan bir sınıf öğretmeni çocuğu daha iyi tanıdığı için benden daha iyi olurdu.”[F7d]

“Çocuklar ortaokula geçince bir davranış bocalaması oluyor. Ders yönünde de bocalıyorlar. Öğrenciyi tanımıyoruz, sınıf öğretmeni olsa daha iyi olurdu.”[S4d]

Öğrencilerin duygusal ihtiyaçları

Öğretmenlerin olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum ise “*Öğrencilerin duygusal ihtiyaçları*” dır. Bu temada görüş bildiren öğretmenler öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarını karşılayamadıklarını, onlara bekledikleri ilgi ve sevgiyi sınıf öğretmenleri kadar gösteremediklerini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin anne, baba gibi gördüğü sınıf öğretmeninden ayrılıp ortaokula geçince duygusal açıdan hassa olduklarını, diğer kademelere göre fazla ilgi beklediklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenler bu durumun motivasyonlarını düşürdüğünü, dersi rahat anlatamadıklarını, sabır gerektirdiğini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; Matematik ve Fen Bilimleri öğretmenlerinin yarısı bu konuda görüş bildirmiştir. Bunu İngilizce, Türkçe ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri izlemektedir. Özellikle sayısal branş öğretmenlerinin bu konuda fazla görüş bildirmesinin nedeni sözel derslere göre öğrencilerin sayısal derslerde daha az iletişime geçmeleri dolayısıyla öğretmenleriyle aralarındaki duygusal bağın sözel derslere giren öğretmenlere göre daha az gelişmiş olması olarak yorumlanabilir. Bunun yanında İngilizce öğretmenleri de Matematik ve Fen Bilimleri öğretmenlerinden sonra bu konuda en fazla görüşü dile getirmişlerdir. Önceki yıllarda da 5. sınıfların derslerine giren bu öğretmenler, bu durumu sınıf öğretmenlerinden ayrılan öğrencilerin ortaokul olunca daha çok ilgiye aç oldukları şeklinde yorumlamış ve bu konuda zorlandıklarını ifade etmişlerdir. 5. sınıflar ortaokul olmadan önce de 5. sınıfların derslerine giren İngilizce öğretmenlerinin bu farkı gözlemlemeleri oldukça önemlidir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 26
Öğretmenler Açısından Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Öğrencilerin Duygusal İhtiyaçları

<i>Öğrencilerin Duygusal İhtiyaçları</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	2	-	-	2
Matematik (N=12)	6	-	-	6
Fen Bil. (N=8)	1	2	1	4
Sosyal Bil. (N=6)	1	-	-	1
İngilizce (N=8)	2	-	-	2
Toplam (N=44)	12	2	1	15

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 6'sı Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Fen Bilimleri (n=4), Türkçe ve İngilizce (n=2) ve Sosyal Bilgiler (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 12'si devlet ortaokulunda, 2'si imam hatip ortaokulunda, 1'i ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Çocuklar birden fazla öğretmenle karşılaşılıyor ve bocalıyor. Sınıf öğretmeni onlara anne baba sevgisi veriyordu, benim dersimde o ilgiyi görmeyince put gibi duruyor. Çocuk olgunlaşmadan geliyor, ortaokul olunca bir ürkeklik bir korkaklık oluyor. Zevkli ders işleyemiyorum.”[M2d]

“5. sınıflarda dersini anlat ve çık olmuyor daha duygusallar. Sınıf öğretmenine alıştıkları için aynı ilgiyi bizden de bekliyorlar, biz de bocalıyoruz.”[M3d]

“Çocuklarda ilkokul havası devam ediyor, çok duygusallar, onlara büyümeyi mi öğretiyim ders mi işleyeyim? Bu da benim motivasyonumu düşürüyor.”[T3d]

“ Yaşları küçük olduğu için diğer sınıflara göre daha duygusallar. Anne şefkati gösteremiyoruz. Daha iyi diyalog kurmak gerekiyor.” [F4i]

“ 4 yıl sınıf öğretmenine çok bağlılar. Ortaokul olunca anne babasından ayrılmış gibi oluyorlar, aynı ilgiyi benden de bekliyorlar... Eskiden onları ilkokul olarak gördüğüm için daha sabırlıydım, ama şimdi beklentim arttı.”[İld]

İletişim Problemleri

Öğretmenlerin olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum ise “*İletişim problemleri*” dir. Bu temada öğretmenler öğrencilerle yaşadıkları bir takım zorluklardan ve onlarla iletişim kuramadıklarından bahsetmişlerdir. Bu tema ile aslında, diğer temalarda bahsedilen olumsuz durumların bir karması ve sonucu olarak öğretmen öğrenci ilişkisinde yaşanan problemler dile getirilmiştir. Örneğin öğrencilerin çok soru sorması, öğretmenin uyarılarını dikkate almaması, ortaokul olmaya alışamadıkları, öğretmenlerin de bu ve benzeri nedenlerle ders anlatmakta ve öğrencilerle iletişim kurmakta zorlandıkları dile getirilmiştir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; en fazla görüş bildiren öğretmenler İngilizce öğretmenleridir. Bunu Matematik, Türkçe, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri izlemektedir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde genel olarak öğretmenler öğrenciler tarafından anlaşılmadıklarını düşünmekte ve onlara her konuda uyarıda bulunmanın kendilerini olumsuz etkilediğini ifade etmektedirler. İngilizce öğretmenlerinin en fazla görüş bildirmesi önemlidir. İngilizce öğretmenleri bu durumu çocukların ortaokul olmasına yorumlamış, (Ör: “ 4 yıl sınıf öğretmenine çok bağlılar. Ortaokul olunca anne babasından ayrılmış gibi oluyorlar, aynı ilgiyi benden de bekliyorlar... Eskiden onları ilkokul olarak gördüğüm için daha sabırlıydım, ama şimdi beklentim arttı.”[İld]) öğrencilerdeki ve öğretmenlerdeki davranış değişiminin nedeni olarak öğrencilerin yeterli olgunluğa erişememesi olarak yorumlamışlardır. Burada yine İngilizce dersinin doğası gereği öğrencilerin özellikle İngilizce dersinde anlama becerilerinin zayıf olmasının da etkili olduğu söylenebilir. Bu tema için öğrencilerle en fazla iletişim problemini İngilizce öğretmenlerinin yaşadığı yorumu yapılabilir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 27
Öğretmenler Açısından Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: İletişim Problemleri

<i>İletişim Problemleri</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu (N=33)	İmam Hatip Ortaokulu (N=6)	Özel Ortaokul (N=5)	Toplam (N=44)
Branşlar				
Türkçe (N=10)	2	-	1	3
Matematik (N=12)	3	-	1	4
Fen Bil. (N=8)	1	-	1	2
Sosyal Bil. (N=6)	1	-	-	1
İngilizce (N=8)	2	1	1	4
Toplam (N=44)	9	1	4	14

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 4'ü Matematik ve İngilizce öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe (n=3), Fen Bilimleri (n=2) ve Sosyal Bilgiler (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 9'u devlet ortaokulunda, 4'ü özel ortaokuldan 1'i ise imam hatip ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“ Hala ilkokul gibiler, çok uyarıda bulunuyorum, hiç laftan anlamıyorlar. Dersin çoğu uyarıyla geçiyor.”[M6ö]

“ 5. sınıf yaş olarak diğer kademeler göre çok farklı, çok şikayet oluyor, bizi sınıf öğretmeni gibi göremeyince okul fobisi oluşuyor, iletişim kuramıyorum bazen, kendimiz yetersiz hissediyorum.” [M8d]

“5. sınıfları hem fiziken hem psikolojik olarak ilkokulda olmalılar çünkü algı problemleri olduğunu düşünüyorum, anlamıyorlar, onlarla iletişim kuramıyorum beni yoruyorlar, şımarıklar.”[T10ö]

“Çocuklar sürekli benim söylememi bekliyor, not alamıyor. Sürekli gereksiz sorular soruyorlar, iletişim kurmakta, ders anlatmakta zorlanıyorum.”[F1ö]

“Çocuklar ortaokul olma olgunluğuna erişememiş. Türkçe anlatsam bile sıkıntı yaşıyorum anlamıyorlar. İngilizce değil Türkçe bile bazen iletişim kuramıyorum.”[İ8i]

Zaman Problemi

Öğretmenlerin olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum ise “*Zaman problemi*” dir. 4+4+4 uygulamasıyla ortaokullarda günlük ders saati arttırılmış fakat buna rağmen öğretmenler 5. sınıf öğrencilerine gereken zamanı ayıramadıklarını, onlarla yeterince ilgilenemediklerini ifade etmişlerdir. 5. sınıfların ders dışında da ilgiye ihtiyaç duyduklarını ifade eden öğretmenler, zaman problemini konuları yetiştirmek veya daha fazla soru çözenin yanında öğrencileri daha iyi tanımak, 5. sınıftaki öğrencilerin beklediği ilgiyi onlara gösterebilmek adına dile getirmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; en fazla görüş bildiren öğretmenler Türkçe öğretmenleridir. Öğretmenlerin öğretim programları ile ilgili görüşleri incelendiğinde de Türkçe öğretmenlerinin kazanımları fazla bulduğu, içerikle ilgili sıkıntılar yaşadıkları görülmüştür. Bunu Fen Bilimleri, Matematik ve İngilizce öğretmenleri izlemektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri ise bu konuda görüş bildirmemiştir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde genel olarak öğretmenler öğrencilerin kendilerinden daha fazla ilgi beklediğini ancak onlara yeterince zaman ayıramadıklarını düşünmektedir. Öğretmenlerin bu görüşleri (Yürütmekte Olduğunuz veya Önceki Yıllarda Yürüttüğünüz Seçmeli Derslere İlişkin Görüşleriniz nelerdir?) öğretmenlerin seçmeli derslere bağlı olarak belirttiği görüşlerden “Ders saatleri” temasına verilen yanıtlarıyla da örtüşmektedir. Orada da Sosyal Bilgiler öğretmenleri en az görüş bildirirken diğer branşlar benzer oranda görüş belirtmişlerdir. Öğretmenler öğrencilere yeterli zaman ayıramadığını ifade ederken ders saatlerinin artmasını da olumsuz bulmaktadırlar. Bu durum ders saatlerinin artması ile öğretmenlerin öğrencilerine daha fazla zaman ayıramadığını aksine çoğu öğretmenin öğrencileriyle yeterince ilgilenemediğini düşündüğünü göstermektedir. Bu durum 5. sınıflarda öğrencilerin beklediği ilginin diğer kademelere göre daha fazla olmasıyla da ilişkili olabilir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 28
Öğretmenler Açısından Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Zaman Problemi

<i>Zaman Problemi</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	3	1	-	4
Matematik (N=12)	3	-	-	3
Fen Bil. (N=8)	-	2	1	3
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	-	-
İngilizce (N=8)	1	-	1	2
Toplam (N=44)	7	3	2	12

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 4'ü Türkçe öğretmenidir. Bunu sırasıyla Matematik ve Fen Bilimleri (n=3), İngilizce (n=2) öğretmenleri izlemektedir. Sosyal Bilimler öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 7'si devlet ortaokulunda, 3'ü imam hatip ortaokulunda, 2'i ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Çocuklara bekledikleri ilgiyi gösteremediğimi düşünüyorum. Onları tanımak için yeterli zaman ayırmak gerekiyor, çünkü onlar bunu bekliyor aslında ama bizim sınıf öğretmenleri gibi sadece bir sınıfımız yok ki, onlara istedikleri zamanı ayıramadığımı düşünüyorum.” [M8d]

“Eski sistemde sınıf öğretmeni onlara daha çok zaman ayırıyordu, çocuklar da ödev verildiği zaman vs. daha çok önemsiyordu. Şimdi biz onlara sınıf öğretmenleri kadar zaman ayıramadığımız için her şeyi göstermelik yapıyorlar, önemsemiyorlar.” [T4i]

“Öğrencilere bir ödev verdiğimde iki saat boyunca ödev bakacağımı sanıyorlar, her biri ayrı bir soru soruyor. Hâlbuki o kadar zamanımız yok ki.” [F1ö]

“İngilizce dersinde üniteler azalmış ama konular baya yoğun, zaman az geliyor. Öğrencilerle yeterince ilgilenemiyorum.” [İ4d]

Öğretim Yöntemleri

Öğretmenlerin olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum ise “Öğretim yöntemleri” dir. Bu temada öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin hazırbulunuşluğuna uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanamadıklarını, konuları öğrencilere anlatırken nasıl bir yol izlemeleri konusunda zorlandıklarını dile getirmişlerdir. 5. sınıf öğrencilerinin daha çok oyun türü etkinliklerle öğrenebileceğini ancak kendilerini bu konuda yeterli görmediklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu konuda en fazla görüş belirten Matematik öğretmenleridir. Ardından Fen Bilimleri ve Türkçe öğretmenleri gelmektedir. Bu temadaki oranlar “*Öğrencinin hazırbulunuşluğu*” temasıyla paralellik göstermektedir. Orada da en yüksek yüzdeler Fen Bilimleri, Matematik ve ardından Türkçe öğretmenlerine aittir. Bulgular birbirini destekler nitelikte olup, öğretmenlerin genel olarak görüşü öğrencilere uygun yöntemlerle ders anlatamadıkları bu nedenle onların seviyesine inmekte zorluk yaşadıklarıdır. Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri kendilerini yöntem teknik konusunda yetersiz görmedikleri yorumu yapılabilir. Yine benzer şekilde “*Öğrencinin hazırbulunuşluğu*” temasında da bu öğretmenler görüş bildirmemiştir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 29
Öğretmenler Açısından Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Öğretim Yöntemleri

<i>Öğretim Yöntemleri</i>				
Okul türü Branşlar	Devlet Ortaokulu (N=33)	İmam Hatip Ortaokulu (N=6)	Özel Ortaokul (N=5)	Toplam (N=44)
Türkçe (N=10)	1	-	-	1
Matematik (N=12)	5	-	-	5
Fen Bil. (N=8)	1	-	-	1
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	-	-
İngilizce (N=8)	-	-	-	-
Toplam (N=44)	7	-	-	7

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 5'i Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe ve Fen Bilimleri (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin tamamı (n=7) devlet ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Bana çok basit geliyor, denklem vs. kullanamıyorum. Çarpım tablosunu bile bilmeyenler var. Nasıl anlatacağımı şaşırıyorum. Onların seviyesine göre anlatamamak beni de yoruyor.” [M1d]

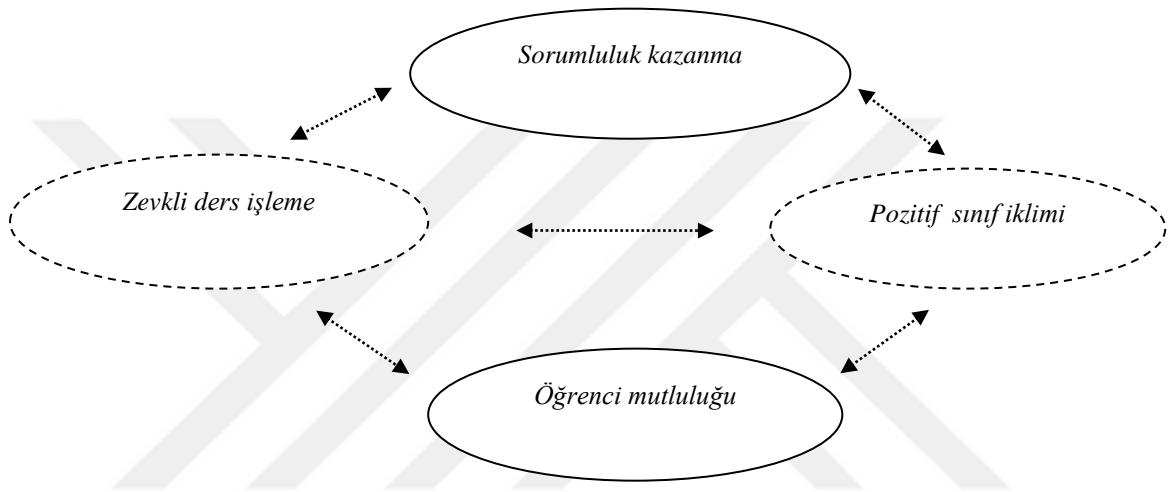
“Çok masumlar onları seviyorum ama konuları anlamada zorlanıyorlar. Onlar oyun istiyor aslında ama ben onlara uygun oyunlar bilmiyorum ki, ben ciddi bir şekilde dersimi işlemek istiyorum.”[M9d]

“Etkinlikleri nasıl uygulayacağımı bilmiyorum. Bizim okul şartlarına uygun olmayan etkinlikler var.” [T7d]

“Çocuklar daha çok oyun türü etkinlikler deneyler istiyor, ama ben yapamıyorum, Çocukla çocuk oldum, onların davranışlarını alıştım ama keşke daha çok yöntem bilseydim.” [F8d]

Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından (kesik çizgi ile belirtilen) ve öğrenciler açısından (düz çizgi ile belirtilen) ortaya çıkardığı *olumlu* eğitsel sonuçlardaki alt temaların da birbiriyle ilişkili olduğu görülmüştür.

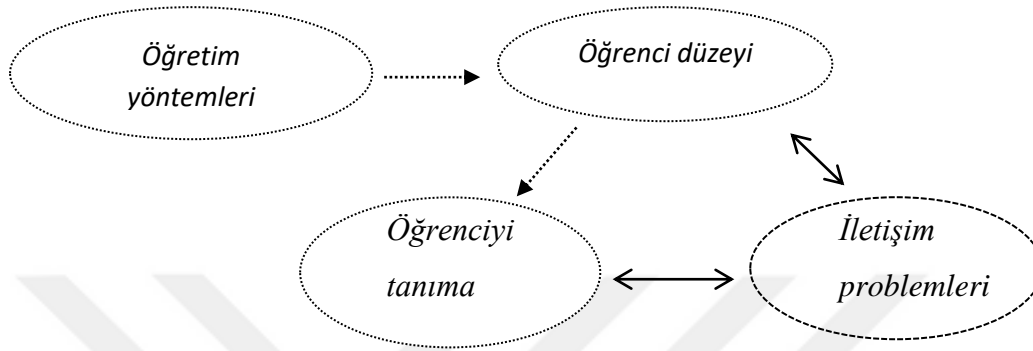
Bunlardan ilki aşağıda yer alan temalar arasındadır:

Örneğin “Çocuklar daha küçük olunca derse karşı daha motivasyonlu ve rahat oluyorlar. 7. sınıflara göre daha istekliler. Bu da daha güzel bir ortam oluşturuyor.” [S2d] ifadesinde öğretmen, öğrencilerin daha istekli olmasının sınıfta daha güzel bir atmosfer oluşturduğunu ifade etmiştir. Burada öğretmenlerin 5. sınıflarda daha zevkli ders işlemesi ve bu durumun olumlu bir sınıf atmosferi oluşumuna katkı sağladığı yorumu yapılabilir. Yine öğrencilerin daha istekli oluşunun da dersin daha zevkli işlenmesini sağladığı yorumu yapılabilir.

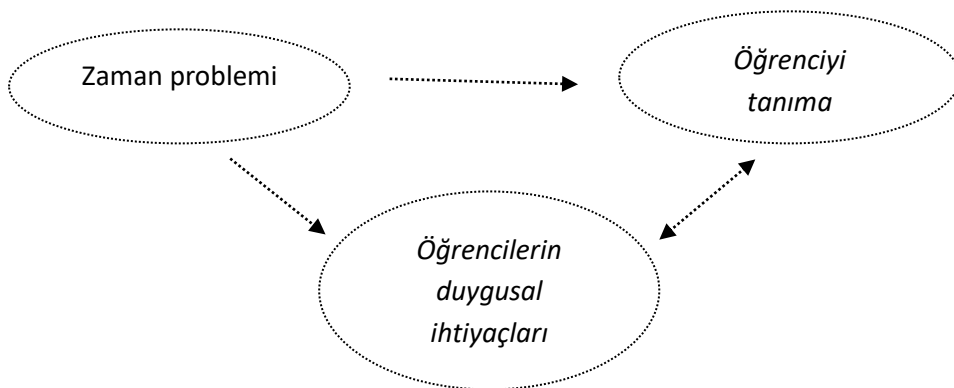
Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından ortaya çıkardığı *olumsuz* eğitsel sonuçlardaki alt temaların da birbiriyle ilişkili olduğu görülmüştür.

Bunlardan ilki aşağıda yer alan temalar arasındadır:

Örneğin “ Çocuklar daha çok oyun türü etkinlikler deneyler istiyor, ama ben yapamıyorum, Çocukla çocuk oldum, onların davranışlarını alıştım ama keşke daha çok yöntem bilseydim.” [F8d] ifadesinde öğrencilerin seviyesine onların beklentisine uygun yöntem ve teknikleri bilmemekten yakınmıştır. Burada öğretmenlerin, öğrenci seviyesine inememelerinin bir yönünü, uygun yöntem ve teknik bilme konusundaki eksiklerine bağladıkları yorumu yapılabilir.

Diğer bir ilişki ise şöyledir:

Örneğin; “ Çocuklara bekledikleri ilgiyi gösteremediğimi düşünüyorum. Onları tanımak için yeterli zaman ayırmak gerekiyor, çünkü onlar bunu bekliyor aslında ama bizim sınıf öğretmenleri gibi sadece bir sınıfımız yok ki, onlara istedikleri zamanı ayıramadığımı düşünüyorum... Çocuklar bizi sınıf öğretmeni gibi görmek istiyor ama

biz onların duygusal yönlerine ağırlık veremiyoruz.” [M8d] şeklinde belirtilen bu ifadede de görüldüğü gibi bu ilişki ise şöyle yorumlanabilir, öğretmenin “*Öğrencilere yeterli zaman ayıramama*” sı, “*Öğrenciyi iyi tanıyamama*” ya ve “*Öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarını karşılayamama*” ya neden olmaktadır. Ayrıca çift yönlü ok ile gösterilen temalarda da görüldüğü gibi öğrencinin duygusal ihtiyaçlarını karşılayamayan öğretmen öğrenciyi iyi tanıyamıyor ya da tersi düşünüldüğünde öğrenciyi tanımayan öğretmen de öğrencinin duygusal ihtiyaçlarını karşılayamıyor şeklinde yorumlanabilir.

4+4+4 uygulaması ile 5. Sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından ortaya çıkardığı olumlu ve olumsuz durumlardan en fazla görüş belirten öğretmenlerin Türkçe, Matematik ve Fen Bilimleri öğretmenleri olduğu görülmektedir. Hem olumlu hem olumsuz temalarda en fazla Matematik ve Fen Bilimleri öğretmenlerinin görüş belirtmesi hakkında; 5. Sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından en fazla etkilediği branşların Matematik ve Fen Bilimleri olduğu yorumu yapılabilir. Öte yandan olumsuz görüşlere ilişkin temaların çoğunda en az görüş bildiren Sosyal Bilgiler öğretmenleri iken olumlu görüş belirten iki temanın en fazla görüş belirtenini yine Sosyal Bilgiler öğretmenleridir. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin bu uygulamayı diğer branşlara göre öğretmenler açısından daha az olumsuz buldukları yorumu yapılabilir. Türkçe ve İngilizce öğretmenlerine bakıldığında ise olumsuz temaların bazılarında en fazla görüşe sahip oldukları, “*Öğrencilerin çocuksu davranışları*” ve “*İletişim problemleri*” temalarında en fazla İngilizce öğretmenlerinin görüş belirttiği sonucuna ulaşılmıştır. İngilizce öğretmenlerinin de 4+4+4 uygulaması ile 5. Sınıfın ortaokul kapsamına alınmasını öğretmenler açısından olumsuz buldukları yorumu yapılabilir.

Genel olarak bakıldığında Türkçe, Matematik ve Fen Bilimleri öğretmenleri 4+4+4 uygulaması ile 5. Sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı olumlu görüşleri ifade ederken, İngilizce öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemiştir. Olumlu görüşler ifade eden öğretmenlerin yüzdeleri ise en az %7 ile en fazla %18 şeklindedir. Oranlara bakıldığında olumlu görüşlerin de az sayıda öğretmen tarafından dile getirildiği görülmektedir. İngilizce öğretmenleri 5. sınıfları ilkokulda da gözlemleyen tek branş olduğu için İngilizce öğretmenlerinin görüşleri dikkate değer ve

manidardır. İngilizce öğretmenlerinin görüşleri önceki temaların analizinde tek tek ayrıntılı olarak betimlenmiştir.

Olumsuz görüşler incelendiğinde ise en fazla olumsuz görüşün Matematik öğretmenleri tarafından dile getirildiği görülmektedir. Yine bir önceki alt problemde öğretmenler açısından en az olumsuz görüş dile getiren Sosyal bilgiler öğretmenleri öğrenciler açısından olumsuz görüşleri yüksek oranda dile getirmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin olumsuz maddelerdeki görüşlerinin oranlarına bakıldığında çok sayıda öğretmenin olumsuz görüş dile getirdiği görülmektedir. Olumsuz görüşlerin yüzdelerine bakıldığında en az %20 iken en fazla %59 dur. Ayrıca olumsuz görüşlere katılım 6 maddenin 4'ünde %50 ve üzeridir. Olumlu ve olumsuz görüşlerin oranları kıyaslandığında öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı sonuçları daha fazla olumsuz olarak dile getirdikleri şeklinde açıklanabilir.

4.1.3. Öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşleri

Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı *olumlu ve olumsuz* görüşlerine ilişkin veriler Tablo 30'da sunulmuştur. Daha sonra her bir alt temada yer alan ifadeler ayrıntılı olarak betimlenmeye çalışılmıştır. Bulgular yorumlanırken alt temaların daha anlaşılır olması için öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları da tablolar halinde sunulmuştur.

Tablo 30
Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkan Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşler

<i>Görüşme soruları</i>		
5. sınıfların ortaokul kapsamına alınmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?		
Olumlu Görüşler (Öğrenciler açısından)	n	Katılımcılar
Öğrenci mutluluğu	8	M7d, M8d, M11d, M12d, T3d, T8d, F3d, F8d
Uyum sorunları	5	M12d, T7d, T10ö, F6d, S6ö
Sorumluluk kazanma	3	M11d, F6d, S6ö
Olumsuz Görüşler (Öğrenciler açısından)	n	Katılımcılar
Branş öğretmenine alışamama	26	M1d, M2d, M3d, M5d, M6ö, M7d, M8d, M12d, T2d, T3d, T4i, T5d, T8d, F1ö, F2d, F3d, F4i, F5i, F7d, S1i, S4d, S5d, S6ö, İ1d, İ4d, İ5d
Duygusal boşluk	25	M1d, M2d, M3d, M6ö, M8d, M9d, M10i, M11d, T2d, T3d, T4i, T5d, T8d, F1ö, F2d, F5i, F7d, S1i, S4d, S5d, İ1d, İ2d, İ4d, İ6d, İ7ö
Bilişsel hazırbulunuşluk	25	M1d, M2d, M4d, M5d, M6ö, M8d, M9d, M10i, M11d, M12d, T1d, T2d, T4i, T10ö, F5i, S1i, S2d, S4d, S5d, S6ö, İ2d, İ4d, İ5d, İ6d, İ7ö
Fiziksel hazırbulunuşluk	22	M1d, M3d, M4d, M6ö, M7d, M8d, M9d, M12d, T1d, T2d, T4i, T8d, T10ö, F2d, F5i, F7d, F8d, S1i, S4d, İ2d, İ3d, İ6d
Sorumluluklarını yerine getirememe	10	M2d, M6ö, M7d, T2d, T4i, F6d, F7d, S4d, İ2d, İ3d
Dikkat eksikliği	9	M4d, M5d, M6ö, M9d, T4i, T8d, T10ö, S2d, İ7ö

4.1.3.1. Öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumlu Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşleri

Bu başlık altında öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı olumlu eğitsel sonuçlara ilişkin görüşlerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Öğrencilerin Mutluluğu

Öğretmenlerin en fazla olumlu görüş bildirdikleri durum “*Öğrencilerin mutluluğu*” dır. Bu temada öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin farklı öğretmenlerle ders işlemekten zevk aldıklarını, daha mutlu olduklarını gözlemlediklerini ifade etmişlerdir. 5. sınıflar ilkökul iken de farklı branş öğretmenlerinin (Müzik, Görsel Sanatlar gibi) derslerine istekle katıldıklarını 4+4+4 uygulaması ile de artık temel branşlara da farklı öğretmenler girmesinin öğrencileri mutlu ettiğini gözlediklerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu konuda en fazla görüş belirten Matematik öğretmenleridir. Ardından Fen Bilimleri ve Türkçe öğretmenleri gelmektedir. Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri ise görüş bildirmemişlerdir. Öğretmenler diğer kademelere göre 5. sınıfların derslerde daha aktif olduklarını, ödev istediklerini, motivasyonlarının yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Matematik öğretmenlerinin bu enerjiyi diğer branşlara göre daha fazla gözlemlediği, İngilizce öğretmenlerinin bu temada yorumda bulunmaması ise daha önceden de 5. sınıflarda ders yürüttükleri için o derste belirgin bir fark gözlemledikleri şeklinde yorumlanabilir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 31
Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumlu Eğitsel Sonuçlar: Öğrencilerin Mutluluğu

<i>Öğrencilerin Mutluluğu</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	2	-	-	2
Matematik (N=12)	4	-	-	4
Fen Bil. (N=8)	2	-	-	2
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	-	-
İngilizce (N=8)	-	-	-	-
Toplam (N=44)	8	-	-	8

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 4’ü Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Fen Bilimleri ve Türkçe (n=2) öğretmenleri izlemektedir. Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemiştir. Ayrıca görüş bildiren öğretmenlerin tamamı (n=8) devlet ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“ Öğrencilerin farklı öğretmenleri görmesi daha iyi daha mutlu oluyorlar. Bu biraz da benimle alakalı belki, çocukları çok seviyorum. Öğretmen de kendini sevdirmeli.” [M11d]

“ Birebir ilgileniyorum, ödev kontrolü yapıyorum. Çocuklar çok mutlu oluyorlar. Defterlerine imza, yıldız vs. atmam çocukları çok mutlu ediyor.”[M12d]

“ Ben eskiden 20 yıl sınıf öğretmenliği yaptım. Çocuklar farklı öğretmen görmekten mutlu. Eskiden de resim, müzik gibi derslerde farklı öğretmenler gelince çocuklar daha mutlu oluyorlardı zaten.”[T8d]

“ Diğer kademelere göre derse karşı daha ilgililer, daha mutlular.” [F3d]

Uyum Sorunları

Öğretmenlerin olumlu görüş bildirdikleri diğer bir durum “*Uyum sorunları*” dır. Bu temada görüş bildiren öğretmenler daha önce 6. sınıfların ortaokula alışmaları için bir uyum süreci geçirdiklerini, 4+4+4 uygulaması ile artık 5. sınıftan itibaren ortaokul olan öğrencilerin, bir yıl erken ortaokul oldukları için bu uyum sorunları 6. sınıfta yaşamamalarını 4+4+4 uygulamasının olumlu bir yönü olarak görmüşlerdir.

Öğretmenler bu durumu, örneğin ‘Sınıf öğretmeninden ayrılan ilkokul öğrencilerinin yeni öğretmenlere alışma süreci, ya da tuvalete gitme, sürekli ayakta gezinme gibi ilkokula özgü davranışları bir yıl erken atlatılabilir.’ şeklinde ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; sırasıyla en fazla Türkçe, Sosyal Bilgiler, Fen Bilimleri ve Matematik öğretmenleri görüş bildirmiş, İngilizce öğretmenleri ise görüş bildirmemiştir. Öğretmenler, 5. sınıfların ilkokul ile ortaokul arasında geçiş için bir köprü görevi görebileceğini ifade etmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 32
Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumlu Eğitsel Sonuçlar: Uyum Sorunları

<i>Uyum Sorunları</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	1	-	1	2
Matematik (N=12)	1	-	-	1
Fen Bil. (N=8)	1	-	-	1
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	1	1
İngilizce (N=8)	-	-	-	-
Toplam (N=44)	4	-	2	5

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 3'ü Türkçe öğretmenidir. Bunu sırasıyla Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler (n=1) öğretmenleri izlemektedir. İngilizce öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemiştir. Ayrıca öğretmenlerin 4'ü devlet ortaokulunda, 2'si ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Daha önce 6. sınıflarda yaşadığımız bazı sorunları daha erken halletmiş oluyoruz bu iyi oldu. Birden çok branşa farklı öğretmen girmesine alışamıyorlardı. Gerçi 6. sınıflar 5'lerden daha kolay adapte olabiliyorlardı ama yine 6 da artık daha rahat olurlar.”[M12d]

“Eskiden 6. sınıflarda şikâyet ettiğimiz şeyler şimdi 5. sınıflarda var. Tuvalet vs. için sürekli izin istiyorlar. Böyle iyi oldu, bu sıkıntıları bir yıl önceden atlatmış olacağız.”[T7d]

“5. sınıfların ortaokul olması 6. sınıfta yaşayacağı bocalamayı bir yıl önce atlatabilmesi açısından olumlu. 5. sınıf bu anlamda bir geçiş olabilir.”[F6d]

“5. sınıflar ortaokul olmalı ama geçiş sınıfı olmalı diye düşünüyorum. 5. sınıfta daha çok sorumluluklarını öğrenirler ... 6. sınıfta biz daha rahat oluruz.”[S6ö]

Sorumluluk Kazanma

Son olarak öğretmenlerin öğrenciler açısından olumlu görüş bildirdikleri diğer bir durum “*Sorumluluk kazanma*”dır. Bu temada öğretmenler 4+4+4 uygulaması ile ortaokul olan, birden fazla öğretmenden ders alan 5. sınıf öğrencilerinin ilkokuldayken tek bir veya birkaç öğretmenin sözüne bağlı olduğunu ve onların verdiği görev ve sorumlulukları taşıdığını, ortaokul olmakla beraber her branşa giren farklı öğretmenlerin verdiği değişik görev ve sorumlulukları yerine getirmek zorunda olduğunu ifade etmişlerdir. Farklı öğretmenler ve onların verdiği farklı görevler olacağından öğretmenler, öğrencilerin daha fazla sorumluluk almaya başladıklarını düşünmektedirler.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu konuda en fazla görüş belirten Sosyal Bilgiler, Fen Bilimleri ve ardından Matematik öğretmenleridir. Türkçe ve İngilizce öğretmenleri ise görüş bildirmemişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 33
Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumlu Eğitsel Sonuçlar: Sorumluluk Kazanma

<i>Sorumluluk kazanma</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	-	-	-	-
Matematik (N=12)	1	-	-	1
Fen Bil.(N=8)	1	-	-	1
Sosyal Bil.(N=6)	-	-	1	1
İngilizce(N=8)	-	-	-	-
Toplam(N=44)	2	-	1	3

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 1’er tanesi Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler öğretmenleridir. Türkçe ve İngilizce öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemiştir. Ayrıca öğretmenlerin 3’ü devlet ortaokulunda, 1’i ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Çocuklar çok hevesli, diğer kademelere göre ödev sorumluluklarının daha çok üzerine düşüyorlar. Biz de bunu desteklersek ileride daha sorumlu olurlar.”[M11d]

“Bence her derse farklı öğretmen girdiği için her öğretmen farklı bir ödev istiyor vs. öğrenci de her derste nasıl davranması gerektiği ile ilgili daha erken sorumluluk duygusu kazanıyor.”[F6d]

“5. sınıflar ortaokul olmalı ama geçiş sınıfı olmalı diye düşünüyorum. 5. sınıfta daha çok sorumluluklarını öğrenirler, bir yıl erkenden ortaokul olmaya alışırılar.”[S6ö]

4.1.3.2. Öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumsuz Eğitsel Sonuçlara İlişkin Görüşleri

Bu başlık altında öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı olumsuz eğitsel sonuçlara ilişkin görüşlerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Branş Öğretmenine Alışamama

Öğretmenlerin en fazla olumsuz görüş bildirdikleri durum “*Branş Öğretmenine alışamama*” dır. Bu temada öğretmenler 4+4+4 uygulamasıyla ilkokuldan ayrılan ve ortaokul olan 5. sınıf öğrencilerinin sınıf öğretmenlerinden ayrıldıkları için yeni öğretmenlere alışmada sıkıntı yaşadıklarını, çocuksu davrandıklarını, branş öğretmenlerinden de sınıf öğretmenlerinden görmeye alışkın oldukları ilgi ve sevgiyi görmek istedikleri ancak branş öğretmenlerinin bu konuda sınıf öğretmenlerinin yerini tutmadığını ifade etmişlerdir. Öğrencilerin ilkokulda kalmasının daha iyi olacağını, branş öğretmenlerin tek bir sınıfı olmadığı için ders yüklerinin fazla olduğunu ve daha fazla öğrenciyle ilgilenmek zorunda oldukları ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu konuda en fazla Fen Bilimleri, Matematik, Sosyal Bilgiler ardından Türkçe ve İngilizce öğretmenleri görüş bildirmişlerdir. İngilizce öğretmenleri geçmiş yıllarda da 5. sınıfların dersine giriyorlardı fakat bu sistemde öğrenci başarısının düştüğünü ifade etmiştir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 34
Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Branş Öğretmenine Alışamama

<i>Branş Öğretmenine Alışamama</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	4	1	-	5
Matematik (N=12)	7	-	1	8
Fen Bil.(N=8)	3	2	1	6
Sosyal Bil.(N=6)	2	1	1	4
İngilizce(N=8)	3	-	-	3
Toplam(N=44)	19	4	3	26

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 8 tanesi Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Fen Bilimleri (n=6), Türkçe (n=5), Sosyal Bilgiler (n=4) ve İngilizce (n=3) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 19'u devlet ortaokulunda, 4'ü imam hatip ortaokulunda, 3'ü ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“5. sınıflarda biraz daha duygusallık oluyor. Sınıf öğretmenine alıştıkları için bizden de aynısını bekliyorlar. Biz de bocalıyoruz.”[M3d]

“5. sınıflar sınıf öğretmeni ile devam etseydi daha iyi olurdu. Hala çok çocukça davranıyorlar, bizim söylediğimiz davranışlara alışamadılar.”[M6ö]

“Çocuklar sanki bebek gibi büyümemişler. Onlara sınıf öğretmeni gibi davranamıyoruz, öğrencimiz çok olduğu için zaman ayıramıyoruz. Onlar da branş öğretmenlerinden korkuyorlar.”[T2d]

“Çocuklar tek bir öğretmenle daha iyi olur. Her öğretmene uyum sağlamada sorun yaşıyorlar. İlkokul öğretmenin anne baba sevgisini bizden alamıyorlar.”[T5d]

“5. sınıflar keşke ilkokulda kalsaydı. Benim neredeyse 200 öğrencim var, onlarla yeterince ilgilenmiyorum, sınıf öğretmenleriyle daha çok sevgi paylaşımı oluyor bence.” [F5i]

“Öğretmen çok olunca çocuk alışmıyor. Her öğretmen farklı kural koyuyor, çocuk bocalıyor.”[S5d]

“Aynı öğretmen aynı sınıfta daha iyiydi yani ilkokuldaki gibi. Ortaokul olunca uyum sorunları daha çok oldu... Çocukların eskisine göre başarıları düştü, alışamadılar.”[İ5d]

Duygusal Boşluk

Öğretmenlerin olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum ise “Duygusal boşluk” tur. Bu temada öğretmenler 4+4+4 uygulaması ile ortaokul olan 5. sınıfların duygusal açıdan hassas olduklarını, sınıf öğretmenlerinden ayrı olmaya alışamadıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler öğrencilerin yaşadığı duygusal bocalamayı, 6. sınıfta ya da 5. sınıflar ilkokulken daha az gözlediklerini ifade etmişlerdir. Öğretmenler, 5. sınıf öğrencilerinin diğer kademelere göre daha çok ilgi beklentileri, eskiden ilkokul olan 5. sınıflara göre daha çekingen olmaları, branş öğretmenlerin daha disiplinli olması ve bu durumun öğrencileri endişelendirmesi, ortaokul olunca velilerin öğrenciler üzerinde not baskısı kurması nedeniyle duygusal açıdan boşluk yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu konuda en fazla Matematik, İngilizce ardından Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenleri görüş bildirmişlerdir. İngilizce öğretileri geçmiş yıllarda da 5. sınıfların dersine giriyorlardı fakat bu uygulamayla öğrencilerin duygusal bir boşluk yaşadığını ifade etmişlerdir. Yine daha önce sınıf öğretmenliği de yapan öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin ortaokul olunca duygusal açıdan bir boşluk yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 35
Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Duygusal Boşluk

<i>Duygusal Boşluk</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	4	1	-	5
Matematik (N=12)	6	1	1	8
Fen Bil.(N=8)	2	1	1	4
Sosyal Bil.(N=6)	2	1	-	3
İngilizce(N=8)	4	-	1	5
Toplam(N=44)	18	4	3	25

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 8'i Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe ve İngilizce (n=5), Fen Bilimleri (n=4) ve Sosyal Bilgiler (n=3) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 18'i devlet ortaokulunda, 4'ü imam hatip ortaokulunda, 3'ü ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“5. sınıflarda biraz daha duygusallık oluyor. ...Çocukların duygusal yönleri ağır basıyor. Sevgi ihtiyaçları oluyor.” [M3d]

“Çocuksu davranışları çok, daha çok ilgi bekliyorlar. Biz de onu çok gösteremiyoruz.” [M9d]

“Çocuklar daha ana kuzusu, bocalıyorlar... İlkokulda kalsalar daha iyi olurdu, duygusal açıdan bu bocalamayı yaşamazlardı, 6. sınıfta bunu çok az görüyorduk ama 5'ler adapte olamıyorlar.”[T3d]

“Daha önce sınıf öğretmenliği de yaptım. Çocukları ilkokulda ayırmadığında daha başarılı oluyor. Birden ortaokul olunca özgüvenleri düştü, çekingen oldular, daha duygusallar gibi geliyor.” [F2d]

“Sınıf öğretmenliğinden branşa geçtim. Gözlemlediğim kadarıyla çocuklar eskisine göre davranış bocalaması yaşıyor. Öğretmenler de çocuk olduklarını unutup ona göre davranmıyor, hepsi ayrı ayrı disipline etmeye çalışıyor. Çocuklar daha kaygılı oluyor. Bu çocuklarda duygusal açıdan bir eksiklik yaratıyor.” [S4d]

“ Çocuklar ilkokul kalsalardı bu kadar yarışır gibi not kaygısı gütmezdi. Şimdi ortaokul olunca velilerden de kaynaklı çocuklar hem oyun istiyor hem de not derdine düşüyor. Bu onların davranışlarına, duygularına da yansıyor.”[İ7ö]

Bilişsel Hazırbulunuşluk

Öğretmenlerin olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum ise “*Bilişsel hazırbulunuşluk*” tur. Bu temada öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin bilişsel hazırbulunuşluğunun ortaokul için yeterli olmadığını, ders anlatırken eksik bilgiler nedeniyle zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Bu durumun diğer kademelerde daha az gözlemlendiğini, 5. sınıflarda bir sıkıntı oluşturduğunu ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu konuda en fazla Matematik ve Sosyal Bilgiler ardından İngilizce, Türkçe, Fen Bilimleri öğretmenleri görüş bildirmişlerdir. Matematik öğretmenleri soyut işlem gerektiren problemler için ya da dört işlem becerilerinde eksiklikler olduğunu, İngilizce öğretmenleri ise eskisine göre konuların ağırlaştığını, öğrencilerin bilişsel hazırbulunuşluğunun yeterli olmadığını ifade etmiştir. Sosyal Bilgiler ve Türkçe öğretmenleri ise okuma ve anlama konusundaki eksiklikleri nedeniyle zorlandıklarını belirtmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 36
Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Bilişsel Hazırbulunuşluk

<i>Bilişsel Hazırbulunuşluk</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	2	1	1	4
Matematik (N=12)	8	1	1	10
Fen Bil. (N=8)	-	1	-	1
Sosyal Bil. (N=6)	3	1	1	5
İngilizce (N=8)	4	-	1	5
Toplam (N=44)	17	4	4	25

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 10'u Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Sosyal Bilgiler ve İngilizce (n=5), Türkçe (n=4) ve Fen Bilimleri (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 17'si devlet ortaokulunda, 4'ü imam hatip ortaokulunda, 4'ü özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Bilgi olarak çok eksik geliyorlar. Soyut işlemleri yapamıyorlar. Problemlerde zorlanıyorlar. diğer kademelerde de bu durumla karşılaşılıyor tabii ama 5'lerde daha belirgin oldu.”[M4d]

“Çocuktan belli beklentilerim var. Onları kazanmış olması gerekiyor. Bazı bilgi eksiklikleri benim de ders anlatmamı engelliyor. Örneğin daha bölmeyi yapamayan öğrenciler var ya da çarpım tablosunu bilmeyenler...Bu her kademedede oluyor tabii ama 5. sınıflarda zaten yaptığımız dört işlem, onda da çok eksiklikleri çıkıyor” [M12d]

“Diğer kademelerde ders işleyince onlar daha hazırlar. 5. sınıflar anlattığım konuları anlamıyorlar. Daha önceki bilgileri eksik.” [T1d]

“Çocukların kelime dağarcıkları gelişmemiş. Anlattıklarımı anlamıyorlar.” [S2d]

“Okumaları, anlamaları sıkıntılı. Her şeyi iki kez okutmak zorunda kalıyorum.” [S5d]

“Ortaokula göre bilgi seviyeleri çok düşük. Dersi iyi anlayamıyorlar.” [S6ö]

“Programları zihinsel gelişimlerine uygun değil. Konular ağırlaştı, çocuklar anlamıyor.”[İ5d]

“İlkokuldayken de İngilizce vardı şimdi de var. Bizim açımızdan bir şey değişmedi. Ama çocukların bilgi olarak hazırbulunuşluğu eskiden daha iyiydi.”[İ6d]

Fiziksel Hazırbulunuşluk

Öğretmenlerin olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum ise “*Fiziksel hazırbulunuşluk*” tur. Bu temada öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin fiziksel hazırbulunuşluğunun ortaokul için yeterli olmadığını, ders esnasında seri bir şekilde not alamadığını, kaslarının gelişmediğini, yemek yemek ihtiyaçlarını zamanında gideremediğini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu konuda en fazla Matematik ardından Fen Bilimleri, Türkçe, İngilizce, Sosyal Bilgiler öğretmenleri görüş bildirmişlerdir. Öğretmenler öğrencilerin yazı yazarken zorlandığını, yorulduğunu, kaslarının gelişmediğini ifade etmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 37
Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Fiziksel Hazırbulunuşluk

<i>Fiziksel Hazırbulunuşluk</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	3	1	1	5
Matematik (N=12)	7	-	1	8
Fen Bil. (N=8)	3	1	-	4
Sosyal Bil. (N=6)	1	1	-	2
İngilizce (N=8)	3	-	-	3
Toplam (N=44)	17	3	2	22

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 8’i Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe (n=5), Fen Bilimleri (n=4) , İngilizce (n=3) ve Sosyal Bilgiler (n=2) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 17’si devlet ortaokulunda, 3’ü imam hatip ortaokulunda, 2’si ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Biz seri yazdırıyoruz. Çocuklar yetiştiremiyor, yanlış geçiriyor. Kasları gelişmemiş.”[M9d]

“Çocuklar bebek gibi, büyümemişler, yemeği bile zamanında yiyemiyor. Ama artık ortaokullar, yetişkin olmak zorundalar.” [T2d]

“Çocukların kasları gelişmemiş, not alamıyor. El yazısı yazarken hala zorlanıyor.”[F8d]

“İçerik çok yoğun not alamıyorlar, yetiştiremiyorlar, çabuk yoruluyorlar.” [İ3d]

Sorumluluklarını Yerine Getirememe

Öğretmenlerin olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum ise “*Sorumluluklarını yerine getirememe*” dir. Bu temada öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin daha çok oyun oynamak istediklerini, ödevlerini zamanında yapmadıklarını, çabuk sıkıldıklarını, bahane bulduklarını ifade etmişlerdir. Bu durumda öğretmen takibinin de önemli olduğunu vurgulamışlardır. 5. sınıfların ilkokul olduğu zamanlarda daha sorumluluk sahibi ve başarılı olduklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu konuda en fazla Matematik, Fen Bilimleri, İngilizce ardından Türkçe ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri görüş bildirmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 38
Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Sorumluluklarını Yerine Getirememe

<i>Sorumluluklarını Yerine Getirememe</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	1	1	-	2
Matematik (N=12)	2	-	1	3
Fen Bil.(N=8)	2	-	-	2
Sosyal Bil.(N=6)	1	-	-	1
İngilizce(N=8)	2	-	-	2
Toplam(N=44)	8	1	1	10

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 3'ü Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe, Fen Bilimleri ve İngilizce (n=2) ve Sosyal Bilgiler (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 8'i devlet ortaokulunda, 1'i imam hatip ortaokulunda, 1'i ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Çocuklar daha olgunlaşmamış, ödev veriyoruz ödevini yapmamış, oyun oynuyor.”[M2d]

“Çocuklar ilk zamanlar sorumlu davranıyor ama takip etmeyince giderek azalıyor. Kendi sorumluluklarının farkında değil.”[T2d]

“Ödevlerini hiç yapmıyorlar, hep bir bahane buluyorlar.”[F6d]

“Eskiden ilkokul öğretmenliği yaptığım zamanlarda çocuklar daha sorumluluk sahibiydi, ödevlerini yapıyorlardı. Şimdi bocalıyorlar, başarıları da düştü.”[S4d]

“Ödev verdiğimde sıkılıyorlar hemen. İlgililer ama konular da ağır, o yüzden zorlanıyorlar.”[İ3d]

Dikkat Eksikliği

Öğretmenlerin olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum ise “*Dikkat eksikliği*” dir. Bu temada öğretmenler, öğrencilerin ders esnasında çok çabuk dikkatlerinin dağıldığını, kalem açmak, tuvalete gitmek vb. ihtiyaçlarının çok sık olduğunu, öğretim programının öğrencilere ağır geldiğini ayrıca ders saatlerinin fazla olması nedeniyle sıkıldıklarını ve dikkatlerinin dağıldığını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu konuda en fazla Matematik, ardından Türkçe, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri görüş bildirmişlerdir. Fen Bilimleri öğretmenleri ise yorum yapmamıştır.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 39
Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Olumsuz Eğitsel Sonuçlar: Dikkat Eksikliği

Okul türü Branşlar	<i>Dikkat Eksikliği</i>			
	Devlet Ortaokulu (N=33)	İmam Hatip Ortaokulu (N=6)	Özel Ortaokul (N=5)	Toplam (N=44)
Türkçe (N=10)	1	1	1	3
Matematik (N=12)	3	-	1	4
Fen Bil. (N=8)	-	-	-	-
Sosyal Bil. (N=6)	1	-	-	1
İngilizce (N=8)	-	-	1	1
Toplam (N=44)	5	1	3	9

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 4'ü Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe (n=3), Sosyal Bilgiler ve İngilizce (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Fen Bilimleri öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 5'i devlet ortaokulunda, 1'i imam hatip ortaokulunda, 3'ü ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

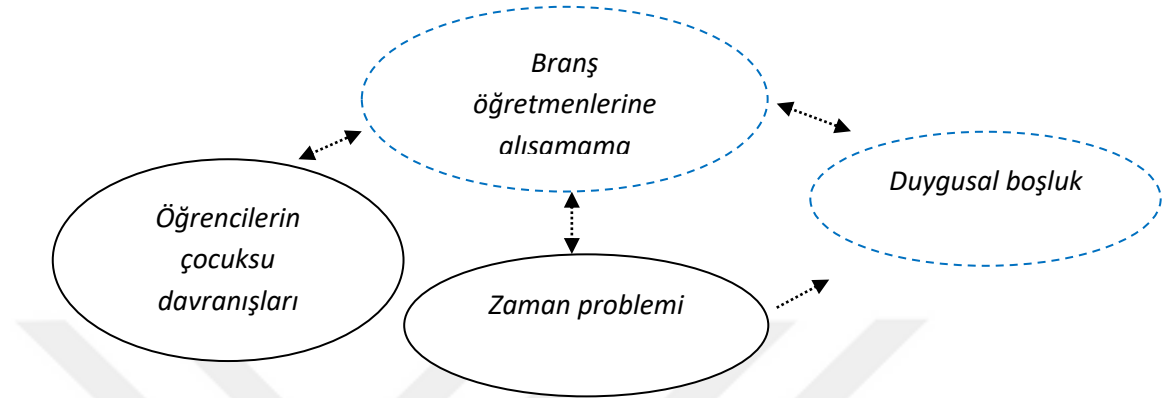
“Çok çabuk dikkatleri dağılıyor. Bir lavabo için izin istiyor, bir kalemini açmak için...”[M4d]

“O yaş grubu için ders saati çok fazla dikkatleri dağılıyor, günde 7 saat olunca özellikle son saatleri dinlemiyorlar.”[T4i]

“Derste çok çabuk dikkatleri dağılabiliyor.”[S2d]

“Program 5. sınıflara ağır geliyor, dikkatleri dağılıyor, sıkılıyorlar.”[İ7ö]

Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı *olumsuz* eğitsel sonuçlardaki alt temaların da (kesik çizgi ile belirtilen) birbiriyle ve öğretmenler açısından ortaya çıkan *olumsuz* eğitsel sonuçlardaki alt temalarla (düz çizgi ile belirtilen) ilişkili olduğu görülmüştür.

Örneğin “5. sınıflarda biraz daha duygusallık oluyor. Sınıf öğretmenine alıştıkları için bizden de aynısını bekliyorlar. Biz de bocalıyoruz.”[M3d]ifadesinde ya da “Sınıf öğretmenliğinden branşa geçtim. Gözlemlediğim kadarıyla çocuklar eskisine göre davranış bocalaması yaşıyor. Öğretmenler de çocuk olduklarını unutup ona göre davranmıyor, hepsi ayrı ayrı disipline etmeye çalışıyor. Bu çocuklarda duygusal açıdan bir eksiklik yaratıyor.” [S4d] ifadesinde de yer aldığı gibi “*Öğrencilerin branş öğretmenlerine alınamaması*” hem 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı *olumsuz* eğitsel sonuçlarla hem de öğretmenler açısından ortaya çıkan *olumsuz* eğitsel sonuçlarla karşılıklı ilişkilidir. “*Öğrencilerin çocuksu davranışları*” öğretmenler için olumsuz bir durum iken aynı zamanda öğrenciler de eski sınıf öğretmenleri gibi görmüyor öğretmeni ve o da “*Öğrencilerin branş öğretmenlerine alınamaması*” sorununu doğuruyor. Yine öğretmenlerin “*Öğrencilere yeterli zaman ayıramama*” sı “*Öğrencilerin yaşadıkları duygusal boşluk*” a neden olurken bu da yine öğrencilerin öğretmenlerine alınamama sorunuyla ilişki içinde oluyor, şeklinde yorumlanabilir.

4.1.4. Öğretmenlerin Yürütmekte Oldukları Dersin Öğretim Programına İlişkin Görüşleri

Bu bölümde öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının kazanım, içerik, öğrenme- öğretim süreci ve ölçme- değerlendirme boyutlarına ilişkin görüşlerine yönelik bulgular analiz edilip yorumlanmıştır.

Tablo 40
Öğretmenlerin Yürütmekte Oldukları Dersin Öğretim Programına İlişkin Görüşleri

<i>Görüşme soruları</i>		
Yürütmekte Olduğunuz Dersin Öğretim Programına İlişkin Görüşleriniz nelerdir?		
Kazanımlara İlişkin	n	Katılımcılar
Öğrenci seviyesine uygun olmayışı	21	M2d, M5d, M6ö, M7d, T1d, T2d, T3d, T4i, T6d, T7d, F2d, F3d, F8d, S4d, S5d, İ2d, İ3d, İ4d, İ5d, İ6d, İ7ö
Öğrenci seviyesine uygun oluşu	16	M1d, M3d, M4d, M8d, M9d, M10i, M12d, T5d, T9d, T10ö, F1ö, F4i, F5i, F7d, S2d, İ1d
Kazanımların fazlalığı	10	T1d, S5d, S6ö, İ1d, İ2d, İ3d, İ4d, İ5d, İ6d, İ7ö
Kazanımların yeterliliği	9	M1d, M3d, M4d, M8d, M10i, M12d, T10ö, F7d, S2d
İçeriğe İlişkin	n	Katılımcılar
Öğrenci seviyesine uygun olamayışı	22	M5d, M6ö, M7d, T1d, T2d, T3d, T4i, T6d, T7d, F2d, F3d, F7d, F8d, S4d, S5d, S6ö, İ2d, İ3d, İ4d, İ5d, İ6d, İ7ö
Öğrenci seviyesine uygun oluşu	18	M1d, M2d, M3d, M4d, M9d, M10i, M11d, M12d, T5d, T8d, T9d, T10ö, F1ö, F4i, F5i, S2d, S3d, İ1d
Etkinliklerin yeterliliği	18	M4d, M6ö, M7d, M11d, T1d, T3d, T4i, T6d, T7d, T9d, F2d, F7d, F8d, S4d, İ4d, İ5d, İ6d, İ7ö
Öğrenme- Öğretim Sürecine İlişkin	n	Katılımcılar
Ders saatinin uygunluğu	19	M1d, M3d, M4d, M8d, M9d, M10i, M11d, T1d, T2d, T8d, T9d, F1ö, F2d, F3d, F4i, F5i, F8d, S2d, S3d
Ders saatinin uygun olmayışı	17	M5d, M6ö, M7d, T3d, T5d, T6d, T7d, T10ö, F6d, S4d, S6ö, İ1d, İ2d, İ3d, İ4d, İ5d, İ6d
Oyun etkinlikleri	16	M4d, M6ö, M7d, M8d, M11d, T1d, T7d, F6d, F7d, F8d, S4d, İ3d, İ4d, İ5d, İ7ö, İ8i
Öğretim yöntem ve teknikleri	12	M2d, M4d, M5d, M8d, M9d, M10i, T1d, T3d, F5i, F6d, F8d, İ4d
Öğretim materyalleri	6	M2d, İ1d, İ3d, İ4d, İ5d, İ6d
Ölçme- Değerlendirmeye İlişkin	n	Katılımcılar
Ölçme-değerlendirme araçlarının yetersizliği	20	M5d, M6ö, M8d, M11d, M12d, T1d, T8d, T9d, F1ö, F2d, F3d, F4i, F8d, S4d, İ1d, İ2d, İ3d, İ5d, İ7ö, İ8i

Ölçme-değerlendirme araçlarının yeterliliği	17	M1d, M2d, M3d, M7d, M9d, M10i, T2d, T3d, T4i, T5d, T6d, T7d, T10ö, F5i, S2d, S3d, İ4d
Öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun olmayışı	13	M6ö, M8d, M11d, T1d, T8d, F1ö, F6d, F7d, İ2d, İ3d, İ5d, İ6d, İ7ö

4.1.4.1. Öğretmenlerin Yürütmekte Oldukları Dersin Öğretim Programının Kazanımlarına İlişkin Görüşleri

Bu başlık altında öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınması ile birlikte öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının *kazanımlarına* ilişkin görüşlerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Öğrenci Seviyesine Uygun Olmayışı

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının kazanımlarına ilişkin en fazla görüş bildirdikleri durum “Öğrenci seviyesine uygun olmayışı ” dır. Bu temada öğretmenler 5. sınıf öğretim programlarının kazanımlarının öğrenci seviyesine uygun olmadığını, bazılarının öğrenci seviyesinin altında bazılarının üstünde kaldığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin bazı kazanımları anlamakta güçlük çektiğini bazılarındaaysa çok kolay geldiğini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu konuda en fazla İngilizce, ardından Türkçe, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve Matematik öğretmenleri görüş bildirmişlerdir. İngilizce, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri kazanımların öğrenci seviyesinin üzerinde olduğunu belirtirken, Türkçe ve Matematik öğretmenleri kazanımların öğrenci seviyesinin altında olduğunu, bir kazanıma gereğinden fazla ders saati ayrıldığını belirtmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 41

Kazanımlara İlişkin Görüşler: Öğrenci Seviyesine Uygun Olmayışı

<i>Öğrenci Seviyesine Uygun Olmayışı</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	5	1	-	6
Matematik (N=12)	3	-	1	4
Fen Bil. (N=8)	3	-	-	3
Sosyal Bil. (N=6)	2	-	-	2
İngilizce (N=8)	5	-	1	6
Toplam (N=44)	18	1	2	21

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 6'sar tanesi Türkçe ve İngilizce öğretmenidir. Bunu sırasıyla Matematik (n=4), Fen Bilimleri (n=3) ve Sosyal Bilgiler (n=2) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 18'i devlet ortaokulunda, 1'i imam hatip ortaokulunda, 2'si özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Kazanımlar öğrenci seviyesine uygun değil kimi çok basit nasıl öğreteceğimi şaşırtıyorum. Örneğin bazı kazanımlara gereğinden fazla zaman ayırmış. Çocuklar sıkılıyor.” [M5d]

“Kazanımlar öğrenci seviyesine göre hafif kalıyor. Yani hiç dilbilgisi kazanımı yok. Aslında çocuk gayet rahat alabilir.” [T2d]

“Kazanımlar öğrenci seviyesinin biraz üzerinde, daha basit olabilirdi.” [F8d]

“Kazanımlar öğrenci seviyesinin üzerinde zor geliyor.” [S4d]

“Kazanımlar öğrencilere uygun değil, kimine zor gelen kimine kolay geliyor bir ortaklık kuramıyorum.” [İ6d]

Öğrenci Seviyesine Uygun Oluşu

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının kazanımlarına ilişkin görüş bildirdikleri diğer bir durum ise “Öğrenci seviyesine uygun oluşu” dur. Bu temada görüş bildiren öğretmenler kazanımları kolay bulsalar da olsa öğrencilerin seviyesine uygun olduğunu, öğrencilerin kavramakta zorluk çekmediklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu konuda en fazla, Matematik ardından Fen Bilimleri, Türkçe, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri görüş bildirmişlerdir. Türkçe öğretmeni kazanımlar da dilbilgisi olamadığını ancak bunun olumsuz bir durum yaratmadığını öğrencilerin okuma anlama becerilerine ağırlık verildiğini, İngilizce öğretmeni gramer ağırlık kazanımların mevcut olduğunu, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler öğretmenleri ise kazanımları kolay fakat öğrenci seviyesine uygun bulduklarını ifade etmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 42
Kazanımlara İlişkin Görüşler: Öğrenci Seviyesine Uygun Oluşu

<i>Öğrenci Seviyesine Uygun Oluşu</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	2	-	1	3
Matematik (N=12)	6	1	-	7
Fen Bil.(N=8)	1	2	1	4
Sosyal Bil.(N=6)	1	-	-	1
İngilizce(N=8)	1	-	-	1
Toplam(N=44)	11	3	2	16

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 7’si Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Fen Bilimleri (n=4) , Türkçe (n=3), İngilizce ve Sosyal Bilgiler (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 11’i devlet ortaokulunda, 3’ü imam hatip ortaokulunda, 2’si ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Kazanımlar onların seviyesine göre, kolay zaten öğrenciler anlıyorlar, sıkıntı yok.” [M1d]

“Kazanımlar öğrencilerin seviyesinde, dilbilgisi yok ama iyi olmuş, çocuk başka alanlarda da (okuma, yazma, konuşma, dinleme gibi) gelişir.”[T9d]

“Bana göre çok kolay olsa da kazanımlar öğrenci seviyesine uygun bence.”[F4i]

“Kazanımlar çok yüzeysel ama çocuklara uygun.” [S2d]

“Kazanımlar gramer ağırlıklı ama onlara uygun.”[İ1d]

Kazanımların Fazlalığı

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının kazanımlarına ilişkin görüş bildirdikleri diğer bir durum ise “*Kazanımların fazlalığı*” dır. Görüş bildiren öğretmenler 5. sınıf öğretim programında yer alan kazanımların fazla olduğunu ders saatinin kazanımları yetiştirmede yetersiz kaldığını ifade etmişlerdir. Bu temada en fazla görüş bildiren İngilizce öğretmenleridir. Ardından Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri görüş bildirmişlerdir. Matematik ve Fen Bilimleri öğretmenleri ise görüş bildirmemişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 43
Kazanımlara İlişkin Görüşler: Kazanımların Fazlalığı

<i>Kazanımların Fazlalığı</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	1	-	-	1
Matematik (N=12)	-	-	-	-
Fen Bil. (N=8)	-	-	-	-
Sosyal Bil. (N=6)	1	-	1	2
İngilizce (N=8)	6	-	1	7
Toplam (N=44)	8	-	2	10

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 7'si İngilizce öğretmenidir. Bunu sırasıyla Sosyal Bilgiler (n=2) ve Türkçe (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Fen Bilimleri ve Matematik öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 8'i devlet ortaokulunda, 2'si ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Kazanımları iyi vermek istiyorum, ama çok fazla geliyor.”[T1d]

“Ders saatine göre kazanım çok .”[S6ö]

“Kazanım çok ama süre az, çocukların seviyesi de aynı olmayınca fazla geliyor.”[İ5d]

Kazanımların Yeterliliği

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının kazanımlarına ilişkin görüş bildirdikleri diğer bir durum ise “*Kazanımların yeterliliği*” dir. Bu temada görüş bildiren öğretmenler öğretim programlarının içeriğine uygun ve yeterli sayıda kazanıma sahip olduğunu belirtmişlerdir. Bazı öğretmenler kazanımların sayıca az olduğunu düşünse de 5. sınıf öğrencilerine uygun olduğunu düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu konuda en fazla, Matematik ardından Sosyal Bilgiler ve Fen Bilimleri öğretmenleridir. Türkçe, İngilizce öğretmenleri görüş bildirmemişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 44
Kazanımlara İlişkin Görüşler: Kazanımların Yeterliliği

<i>Kazanımların Yeterliliği</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	-	-	-	-
Matematik (N=12)	5	1	-	6
Fen Bil.(N=8)	1	-	-	1
Sosyal Bil.(N=6)	1	-	-	1
İngilizce(N=8)	-	-	-	-
Toplam(N=44)	7	1	-	8

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 3'ü Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe, Fen Bilimleri ve İngilizce (n=2) ve Sosyal Bilgiler (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 8'i devlet ortaokulunda, 1'i imam hatip ortaokulunda, 1'i ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

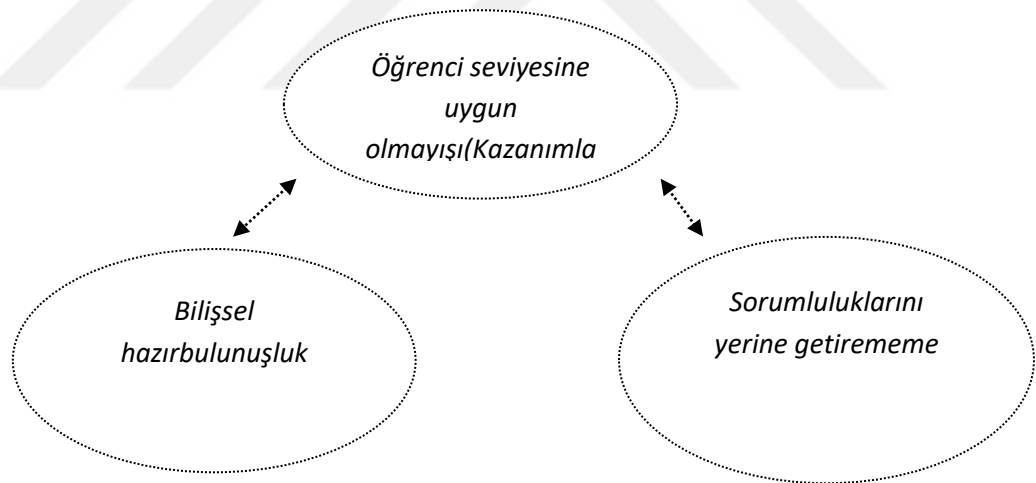
“Kazanımlar yeterli, biz daha çok şey vermek istesek de bu kadar onlara göre iyi.”[M3d]

“Kazanımlar sayıca yeterli, fazla olmaması iyi olmuş.”[T10ö]

“Kazanım sayısında sıkıntı yok, konulara göre iyi.”[F7d]

“Yeterli sayıda kazanım vermemiz, çok anlatmamıza gerek yok bu iyi.”[S2d]

Temalar arası ilişkili ise şöyledir;

Öğretmenlerin, yürütmekte oldukları dersin öğretim programına ilişkin görüşleri ile 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı olumsuz eğitsel sonuçlara ilişkin görüşleri arasında ilişki olduğu görülmüştür. Örneğin “Kazanım çok ama süre az, çocukların seviyesi de aynı olmayınca fazla geliyor...Programları zihinsel gelişimlerine uygun değil. Konular ağırlaştı, çocuklar anlamıyor.”[İ5d] ya da “Ödev verdiğimde sıkılıyorlar hemen. İlgililer ama konular da ağır, o yüzden zorlanıyorlar.”[İ3d] gibi ifadelerden de anlaşılacağı üzere Kazanımların “*Öğrenci seviyesine uygun olmayışı*” ve bu durum “*Bilişsel*

hazırbulunuşluk” ile “*Sorumluluklarını yerine getirememe*” la karşılıklı bir etkileşim içindedir. Öğretmenler kazanımların öğrencilerin bilişsel seviyelerine uygun olmadığını ayrıca bu durumun öğrencilerin sorumluluklarını yerine getirmelerinde zorlanmalarına neden olduğunu gösterdiği şekilde yorumlanabilir.

4.1.4.2. Öğretmenlerin Yürütmekte Oldukları Dersin Öğretim Programının İçeriğine İlişkin Görüşleri

Bu başlık altında öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınması ile birlikte öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının *içeriğine* ilişkin görüşlerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Öğrenci Seviyesine Uygun Olmaması

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının içeriğine ilişkin en fazla görüş bildirdikleri durum “*Öğrenci seviyesine uygun olmaması*” dir. Bu temada görüş bildiren öğretmenler içeriğin genel olarak öğrenci seviyesinin altında ya da üzerinde olduğunu ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu konuda en fazla, İngilizce ve Türkçe ardından Sosyal Bilgiler ve Fen Bilimleri öğretmenleri ve son olarak Matematik öğretmenleri görüş bildirmişlerdir. Türkçe öğretmenleri 5. sınıfta hiç dilbilgisi konularına yer verilmeyişini eleştirmiştir, İngilizce ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri ise içeriğin 5. sınıf seviyesine göre çok yoğun olduğunu ifade etmişlerdir. Matematik ve Fen Bilimleri öğretmenleri ise içeriği çok basit ve yüzeysel olarak nitelendirmiş, ek bilgiler verme ihtiyacı duyduklarından bahsetmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 45
İçeriğe İlişkin Görüşler: Öğrenci Seviyesine Uygun Olmaması

<i>Öğrenci Seviyesine Uygun Olmaması</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	5	1	-	6
Matematik (N=12)	2	-	1	3
Fen Bil. (N=8)	4	-	-	4
Sosyal Bil. (N=6)	2	-	1	3
İngilizce (N=8)	5	-	1	6
Toplam (N=44)	18	1	3	22

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 6'sar tanesi Türkçe ve İngilizce öğretmenidir. Bunu sırasıyla Fen Bilimleri (n=4), Sosyal Bilgiler ve Matematik (n=3) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 18'i devlet ortaokulunda, 1'i imam hatip ortaokulunda, 3'ü özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“İçerik çok basit ve yüzeysel.”[M7d]

“Dilbilgisi içeriği 5. sınıfta hiç yok ama 6. sınıf hep dilbilgisi. 5. sınıfta da biraz olabilirdi.”[T3d]

“İçerik çok boş ve çok hafif. Ben bazı konularda ek bilgiler veriyorum.”[F2d]

“İçerik çok ağır, ders süresi de az, yetişmiyor.”[S4d]

“İçerik eskisine göre ağırlaşmış. Ünite sayısı azalmış ama içerik çok yoğun, hep bir yetiştirme kaygısı yaşıyorum.”[İ5d]

Öğrenci Seviyesine Uygun Oluşu

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının içeriğine ilişkin görüş bildirdikleri diğer bir durum ise “*Öğrenci seviyesine uygun oluşu*” dur. Bu temada görüş bildiren öğretmenler içeriği öğrenci seviyesine uygun olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu konuda en fazla Matematik ardından Türkçe, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler öğretmenleri ve son olarak İngilizce öğretmenleri görüş bildirmişlerdir. Bu görüşler bir önceki “Öğrenci seviyesine uygun olmayışı” temasını destekler niteliktedir. Örneğin Matematik öğretmenleri önceki temada en az görüş ifade ederken burada en fazla görüş bildiren branştır. Matematik öğretmenleri içeriğin ağır olmamasının öğrencilere iyi geldiğini, yine bu temada görüş bildiren Türkçe ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri de içeriğin yüzeysel olarak algılanmaması gerektiğini öğrencilere uygun olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 46
İçeriğe İlişkin Görüşler: Öğrenci Seviyesine Uygun Oluşu

<i>Öğrenci Seviyesine Uygun Oluşu</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	3	-	1	4
Matematik (N=12)	7	1	-	8
Fen Bil. (N=8)	-	2	1	3
Sosyal Bil. (N=6)	2	-	-	2
İngilizce (N=8)	1	-	-	1
Toplam (N=44)	13	3	2	18

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 8'i Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe (n=4), Fen Bilimleri (n=3), Sosyal Bilgiler (n=2) ve İngilizce (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 13'ü devlet ortaokulunda, 3'ü imam hatip ortaokulunda, 2'si ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“İçerik onların seviyesine uygun. Ağır değil, zaten böyle olmalı. Çocuklar ilkokuldan sonra birden ürkmemeli.”[M4d]

“Dilbilgisi yok ama o yaş grubunda öyle olmalı, onlara uygun.”[T8d]

“Kitabın içeriği anlayacakları düzeyde ben yeterli buluyorum.”[F1ö]

“İçerik biraz yüzeysel gibi gelebilir ama çocuklara uygun. Bize göre yüzeysel ama çocukların seviyesine göre iyi.” [S2d]

“İçerik seviyelerine uygun, ağır değil.”[İ1d]

Etkinliklerin Yeterliliği

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının içeriğine ilişkin görüş bildirdikleri diğer bir durum ise “*Etkinliklerin yeterliliği*” dir. Bu temada görüş bildiren öğretmenler 5. sınıf öğrencilerine yönelik etkinliklerin yeterince mevcut olmadığını, ders kitaplarının bu anlamda yetersiz geldiğini, 5. sınıf öğrencilerinin daha çok oyun türü etkinliklere ihtiyacı olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu konuda en fazla Türkçe ardından İngilizce, Fen Bilimleri, Matematik ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri görüş bildirmişlerdir. Türkçe öğretmenleri içeriğin az olduğunu, dilbilgisinin 5. sınıflarda yer almadığı için konuların az olduğunu bunu için bol bol etkinliğe ihtiyaç duyduklarını belirtirken, İngilizce öğretmenleri konuların öğrencilere ağır geldiğini dersi daha eğlenceli ve işlevsel hale getirebilecek etkinliklere ihtiyaçları olduğunu ifade etmişlerdir. Genel olarak çocukların oyun çağında olduğunu onların oyun türü etkinliklere ihtiyacı olduğunu belirtmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 47
İçeriğe İlişkin Görüşler: Etkinliklerin Yeterliliği

<i>Etkinliklerin Yeterliliği</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	5	1	-	6
Matematik (N=12)	3	-	1	4
Fen Bil. (N=8)	3	-	-	3
Sosyal Bil. (N=6)	1	-	-	1
İngilizce (N=8)	3	-	1	4
Toplam (N=44)	15	1	2	18

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 6'sı Türkçe öğretmenidir. Bunu sırasıyla, Matematik ve İngilizce (n=4), Fen Bilimleri (n=3) ve Sosyal Bilgiler (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 15'i devlet ortaokulunda, 1'i imam hatip ortaokulunda, 2'si ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Devlet kitabı çok basit seviyenin altında ben extra etkinlikler uyguluyorum.”[M6ö]

“ Ders saati çok, konu az. Dilbilgisi de yok. Bizim işimiz onlara faydalı zaman geçirtmek. Oyun türü etkinlikler olsa iyi olurdu.”[T7d]

“Etkinlik bol olsaydı daha iyi olurdu. Deney gibi ama günlük hayata yönelik etkinlikler olmalıydı.”[F7d]

“Çocuklar oyun çağında halen, onlara uygun etkinlikler olmalıydı.”[S4d]

“Çocukların daha aktif olacağı, basit konuları bile eğlenceli öğretebileceğim etkinlikler olmalıydı. Çünkü bu yıl konular ağır çocuklar zorlanıyor.”[İ7ö]

4.1.4.3. Öğretmenlerin Yürütmekte Oldukları Dersin Öğretim Programının Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşleri

Bu başlık altında öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınması ile birlikte öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının öğrenme- öğretme sürecine ilişkin görüşlerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Ders Saatinin Uygunluğu

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının öğrenme- öğretme sürecine ilişkin en fazla görüş bildirdikleri durum “*Ders saatinin uygunluğu*” dur. Bu temada öğretmenler 4+4+4 uygulamasıyla branş bazında haftalık ders saatlerinin artmasının, örneğin Matematik dersi için 4 saatten 5 saate çıkarılması, olumlu bulduklarını ya da ders saati değişmeyen Türkçe, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin de ders saatini uygun bulduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde İngilizce öğretmenleri ders saatlerinin uygun olduğu ile ilgili olumlu bir görüş bildirmemişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 48

Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşler: Ders Saatinin Uygunluğu

<i>Ders Saatinin Uygunluğu</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	4	-	-	4
Matematik (N=12)	6	1	-	7
Fen Bil. (N=8)	3	2	1	6
Sosyal Bil. (N=6)	2	-	-	2
İngilizce (N=8)	-	-	-	-
Toplam (N=44)	15	3	1	19

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 7'si Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Fen Bilimleri (n=6), Türkçe (n=4) ve Sosyal Bilgiler (n=2) öğretmenleri izlemektedir. İngilizce öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 15'i devlet ortaokulunda, 3'ü imam hatip ortaokulunda, 1'i ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Haftalık ders saatinin 5 saat olması iyi oldu.”[M3d]

“Ders saati arttı 6 saat oldu, daha rahat oldu.”[T9d]

“Fen Bilimleri 4 saat yeterli, konular da hafif zaten sıkıntı olmuyor.”[F2d]

“Ders saati önce de 3 saatti, değişmedi, yeterli geliyor.”[S2d]

Ders Saatinin Uygun Olmayışı

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının öğrenme-öğretme sürecine ilişkin en fazla görüş bildirdikleri diğer bir durum “*Ders saatinin uygun olmayışı*” dır. Bu temada görüş bildiren öğretmenler bir önceki “*Ders saatinin uygunluğu*” temasının aksine haftalık ders saatlerinin uygun olmadığını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu konuda en fazla İngilizce ardından Türkçe, Sosyal Bilgiler, Matematik ve Fen Bilimleri öğretmenleri görüş bildirmişlerdir. İngilizce ders saati 4+4+4 uygulamasından önce haftalık 4 saat iken yeni uygulamayla 3 saate düşürülmüştür. İngilizce öğretmenleri eskiye göre hem konuların artırılıp hem de ders saatinin azaltılmasını olumsuz olarak gördüklerini ifade etmişlerdir. Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri deney yapmak, konuları yetiştirmek gibi nedenlerle ders saatinin az olduğunu belirtirken, Türkçe ve Matematik öğretmenleri ise konulara göre ders saatinin fazla olduğunu dile getirmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 49

Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşler: Ders Saatinin Uygun Olmayışı

<i>Ders Saatinin Uygun Olmayışı</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	4	1	-	5
Matematik (N=12)	2	-	1	3
Fen Bil. (N=8)	1	-	-	1
Sosyal Bil. (N=6)	1	-	1	2
İngilizce (N=8)	6	-	-	6
Toplam (N=44)	14	1	2	17

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 6’sı İngilizce öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe (n=5), Matematik (n=3), Sosyal Bilgiler (n=2) ve Fen Bilimleri (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 14’ü devlet ortaokulunda, 1’i imam hatip ortaokulunda, 2’si ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Ders saatinin artması iyi olmadı. Çocuklar çok sıkılıyorlar.”[M5d]

“Haftada 6 saat Türkçe dersi çok fazla, zaten konular oldukça yüzeysel, zamanı nasıl değerlendireceğimi bilemiyorum.”[T7d]

“4 saat Fen dersi var ama 1 saat de labaratuvar dersi olsa daha iyi olurdu.” [F6d]

“3 saat Sosyal bilgiler dersi var ama kitap yeterli değil o nedenle biz extra etütler yapıyoruz yoksa yetiştiremeyiz.” [S6ö]

“Haftalık ders saati az geliyor, çünkü çok konu var yetişmiyor. Önceden hem konu az hem ders saati daha fazlaydı ve daha iyiydi.”[İ4d]

Oyun Etkinlikleri

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının öğrenme-öğretme sürecine ilişkin en fazla görüş bildirdikleri diğer bir durum “*Oyun etkinlikleri*” dir. Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin ortak görüşü öğrencilerin oyun çağında olması ve öğretim programlarında onlara uygun etkinliklerin yer alması gerektiği yönündedir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla İngilizce öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Matematik, Fen Bilimleri, Türkçe ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri gelmektedir. Öğretim programlarının içerik ve ders saati yönünden de sıkıntı yaşayan İngilizce öğretmenleri oyun türü etkinliklerle öğrencilerin daha eğlenceli bir şekilde öğrenebileceğini, Matematik öğretmenleri ise basit olan konuların daha iyi bir şekilde öğrenileceğini ifade etmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 50
Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşler: Oyun Etkinlikleri

<i>Oyun Etkinlikleri</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branslar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	2	-	-	2
Matematik (N=12)	4	-	1	5
Fen Bil. (N=8)	3	-	-	3
Sosyal Bil. (N=6)	1	-	-	1
İngilizce (N=8)	3	1	1	5
Toplam (N=44)	13	1	2	16

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 5'i Matematik ve İngilizce öğretmenidir. Bunu sırasıyla Fen Bilimleri (n=3), Türkçe (n=2) ve Sosyal Bilgiler (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 13'ü devlet ortaokulunda, 1'i imam hatip ortaokulunda, 2'si ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Kitaplar çok boş, biraz daha oyun ağırlıklı etkinlik olsa, alıştırmalar olsa iyi olur. Çocuklar eğlenerek öğrenir.”[M11d]

“Ders saati çok, konu az. Oyun türü etkinlikler olsa iyi olurdu.”[T7d]

“Çocuklar oyun çağında halen, onlara uygun etkinlikler olmalıydı.”[S4d]

“Çocukların daha aktif olacağı, basit konuları bile eğlenceli öğretebileceğim etkinlikler olmalıydı.”[İ7ö]

“Kitaplar yetersiz, etkinlikler az onların yaşına göre eğlenceli oyunlar olmalı.”[İ8i]

Öğretim Yöntem ve Teknikleri

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının öğrenme-öğretme sürecine ilişkin görüş bildirdikleri diğer bir durum “Öğretim yöntem ve teknikleri” dir. Bu temada öğretmenler 5. sınıf öğrencilerine ve onların öğretim programlarının içeriğine uygun yöntem ve teknikler konusunda bilgi eksikleri

yaşadıklarını, kendilerine bu anlamda yardımcı olacak materyallere, kişilere ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Fen Bilimleri öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Matematik Türkçe ve İngilizce öğretmenleri gelmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri ise görüş bildirmemiştir. Bu durum bu konuda Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kendilerini yeterli gördüğü veya hali hazırda kullandıkları yöntem teknikleri yeterli buldukları şeklinde yorumlanabilir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 51
Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşler: Öğretim Yöntem ve Teknikleri

<i>Öğretim Yöntem ve Teknikleri</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	2	-	-	2
Matematik (N=12)	5	1	-	6
Fen Bil. (N=8)	2	1	-	3
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	-	-
İngilizce (N=8)	1	-	-	1
Toplam (N=44)	10	2	-	12

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 6'sı Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Fen Bilimleri (n=3), Türkçe (n=2) ve İngilizce (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Sosyal Bilgiler (n=0) öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemiştir. Ayrıca öğretmenlerin 10'u devlet ortaokulunda, 2'si imam hatip ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Her öğretmenin disiplini farklı, ben onların seviyesine göre ders anlatamıyorum, düz anlatıp çıkıyorum, onlar da benden korkuyorlar put gibi duruyorlar. Onlara diğer kademelerden farklı yöntemler gerekiyor.”[M2d]

“Bizim ders saati çok fazla bir de üstüne seçmeli de oluyor. Ben drama vs. kullanarak zamanı dolu dolu geçirmeye çalışıyorum fakat başka yöntemler de gerekir. Bunu Milli Eğitimin de değerlendirmesi, bize yol göstermesi lazım.”[T1d]

“ Program bize çok basit geliyor, çocuklara nasıl anlatacağımı şaşırıyorum, onlara uygun yöntemlerle anlatmak lazım.”[F5i]

“ Çocuklar oyun istiyor, ama hiç ona uygun şarkı tekerleme vs. yok. Ben de zorlanıyorum nasıl anlatsam diye.”[İ4d]

Öğretim Materyalleri

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının öğrenme-öğretme sürecine ilişkin görüş bildirdikleri diğer bir durum “*Öğretim materyalleri*” dir. Bu temada görüş bildiren öğretmenler 5. sınıflara uygun materyallerin olamamasının yarattığı olumsuz durumu ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla İngilizce öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Matematik öğretmenleri gelmektedir. Sosyal Bilgiler, Fen Bilimleri ve Türkçe öğretmenleri görüş belirtmemiştir. İngilizce öğretmenleri dinleme odası ya da İngilizce materyallerin olduğu bir sınıf olası gerektiğini belirtmiş, 5. sınıfların ya bir geçiş sınıfı olması ya da ilkokul kalması halinin uygun olacağını belirtmiştir. Matematik öğretmenleri de materyal eksikliğinin, ders kitaplarının nitelik olarak yetersizliğinin olumsuz etkilediğini ifade etmiştir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 52
Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Görüşler: Öğretim Materyalleri

<i>Öğretim Materyalleri</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	-	-	-	-
Matematik (N=12)	1	-	-	1
Fen Bil. (N=8)	-	-	-	-
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	-	-
İngilizce (N=8)	5	-	-	5
Toplam (N=44)	6	-	-	6

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 5'i İngilizce ve 1'i Matematik öğretmenidir. Türkçe, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 6'sı da devlet ortaokulunda görev yapmaktadır.

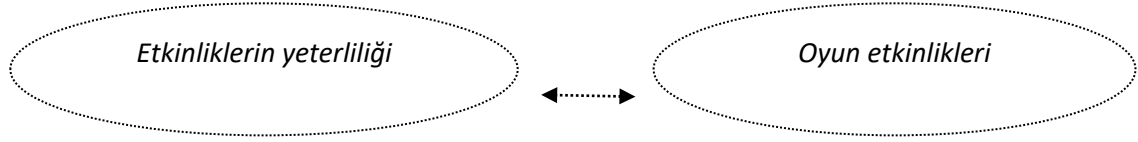
Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Kitaplar yeterli değil, kaynak yok, araç gereç yok. Ben anlatırken zorlanıyorum, bir daha 5. sınıf almak istemem. 5' lerde diğer kademelere göre daha somut materyaller olmalı.” [M2d]

“Seneye 5' ler İngilizce hazırlık olsa iyi olur ama onlara uygun materyaller dinleme odaları vs. hazırlanırsa. Onların ihtiyacı olan araç gereçler alınmadıkça dil öğrenmeleri çok zor.” [İ4d]

“Çocuklar ilkokulda kalmalı ve kendi sınıflarıyla devam etmeli ancak projeksiyon, dinleme araçları olmalı. İmkânlar arttırılmalı.” [İ5d]

Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretim programı açısından ortaya çıkardığı *öğrenme- öğretme sürecine* yönelik eğitsel sonuçlardaki alt temanın da birbiriyle ilişkili olduğu görülmüştür.

Örneğin öğretmenlerden bazıları “Kitaplar yetersiz, etkinlikler az onların yaşına göre eğlenceli oyunlar olmalı.” [İ8i] ve “ Ders saati çok, konu az. Oyun türü etkinlikler olsa iyi olurdu.” [T7d] gibi ifadelerinde etkinliklerin az olduğundan ve daha çok oyun türü etkinliklere ihtiyaç olduğundan bahsetmişlerdir.

4.1.4.4. Öğretmenlerin Yürütmekte Oldukları Dersin Öğretim Programının Ölçme- Değerlendirme Boyutuna İlişkin Görüşleri

Bu başlık altında öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınması ile birlikte öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının ölçme- değerlendirme boyutuna ilişkin görüşlerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Ölçme-Değerlendirme Araçlarının Yetersizliği

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının ölçme- değerlendirme boyutuna ilişkin en fazla görüş bildirdikleri durum “*Ölçme- değerlendirme araçlarının yetersizliği*” dir. Bu temada görüş bildiren öğretmenler 5. sınıflarda yaptıkları ölçme değerlendirmenin 5. sınıflara yeterli olmadığını ifade etmişlerdir. Öğretmenler 5. sınıfların ilkokuldayken sınıf öğretmenleri tarafından çok yönlü değerlendirildiğini, sadece yazılı değil, davranışları, ders içindeki ve geçmiş yıllardaki birikimi dikkate alınarak karnesine not verildiği, ancak 5. sınıfların ortaokul olmasıyla sadece yazılıya bakarak not vermenin öğrenci başarısını düşürdüğünü belirtmişlerdir. Velilerin ve öğrencilerin bu durumu kabullenmekte zorlandığını ve öğretmen üzerinde baskı oluşturduklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla İngilizce öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Fen Bilimleri, Matematik, Türkçe ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri gelmektedir. Özellikle İngilizce öğretmenleri gerek ders saati gerekse içerikte meydana gelen değişmelerin 5. sınıfları olumsuz etkilediğini ve bunun öğrencinin notlarına da yansıdığını belirtmişlerdir. Ayrıca İngilizce de konuşma, yazma gibi becerilerin önemli olduğuna ancak yazılılarda bunları ölçmediklerine değinmişlerdir. Yine diğer öğretmenler 5. sınıfların ilkokulda iken sınıf öğretmenleri tarafından daha bütüncül bir yaklaşımla değerlendirildiğini ve daha iyi notlar aldıklarını ancak branş öğretmenlerinin sadece yazılıya baktıklarını ve bu durumun öğrenci başarısını düşürdüğünü ifade etmişlerdir. Bundan dolayı veli ve öğrencilerin duruma alışamadıklarını belirtmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 53
Ölçme- Değerlendirme Boyutuna İlişkin Görüşler: Ölçme-Değerlendirme Araçlarının Yetersizliği

<i>Ölçme-Değerlendirme Araçlarının Yetersizliği</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	3	-	-	3
Matematik (N=12)	4	-	1	5
Fen Bil. (N=8)	3	1	1	5
Sosyal Bil. (N=6)	1	-	-	1
İngilizce (N=8)	4	1	1	6
Toplam (N=44)	15	2	3	20

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 6'sı İngilizce öğretmenidir. Bunu sırasıyla Matematik ve Fen Bilimleri (n=5), Türkçe (n=3) ve Sosyal Bilgiler (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 15'i devlet ortaokulunda, 2'si imam hatip ortaokulunda, 3'ü ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Yazılıdan aldıkları puanlara bakıyoruz. Bu kez veli geliyor benim çocuğum seviyesinin altında not almış diye hesap soruyor. Sadece yazılı yapmak yeterli değil belki ama biz de ona göre not veriyoruz.” [M6ö]

“Ben sınıf öğretmenliği de yapmış biri olarak ilkokulda çocukları bir bütün olarak değerlendiriyordum. Davranışlarına, okuma yazmasına bakarak not veriyordum. Şimdi ise yazılı yapıyorum ona göre not veriyorum...Veli de geliyor benim çocuğumun seviyesi niye aniden düştü, aslında çocuk aynı biz düşürüyoruz.” [T8d]

“5. sınıflarda özellikle 1. dönem sıkıntılı oluyor. İlkokul öğretmeni biraz notları şişiriyor. Biz sadece yazılıya bakarak karar verdiğimiz için seviye birden düşüyor. Çocukta da özgüven zedeleniyor, veli de telaşa kapılıyor. Çocuğu tanıyıp ona göre değerlendirme yapmak gerekiyor. Sadece yazılı yeterli değil.” [F2d]

“Çocuklar daha oyun çağında, sadece yazılıya bakıp not vermek doğru değil. Onlara diğer kademelerden farklı yaklaşmak gerekiyor. Örneğin ben yıldız veriyorum. Yıldızlara da not vereceğim diyorum daha çok hoşlarına gidiyor.” [S4d]

“Değerlendirme yaparken çocuğu tanımak önemli, sadece yazılıya bakmamak gerekiyor. Farklı şeyler de kullanmak lazım, dersteki davranışları bile önemli. Ayrıca bizim derste tek yazılı değil dinleme, anlama, konuşma da önemli. Ama sınavlarda hiç bunlara ağırlık veremiyoruz.” [İ8i]

“İlkokuldayken hem 5. sınıfların ders saati fazlaydı hem içerik ağır değildi ve çocuklar eğlenerek ders dinledikleri için daha başarılıydılar.... Şimdi çocuklar daha da korkuyor, özgüvenleri düştü. Bu notlarına da yansıyor. Aslında tek başına yeterli değil ama biz de yazılıya göre not veriyoruz sonuçta. Belki iyi bir öğrenci ama yazılıdan 40 alınca karneye de o geçiyor.” [İ3d]

Ölçme-Değerlendirme Araçlarının Yeterliliği

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının ölçme-değerlendirme boyutuna ilişkin görüş bildirdikleri diğer bir durum “*Ölçme-değerlendirme araçlarının yeterliliği*” dir. Bu temada görüş bildiren öğretmenler 5. sınıflarda yaptıkları ölçme değerlendirme yeterli olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenler 5. sınıflarda yaptıkları yazılıların öğrencileri değerlendirmek için yeterli ve uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Bunun yanında proje ödevleri ve alıştırmaların da faydalı olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Türkçe öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Matematik, Sosyal Bilgiler, Fen Bilimleri ve İngilizce öğretmenleri gelmektedir. Öğretmenler soruların güçlük seviyesini öğrencilere göre sorduklarını ve yazılıların öğrencileri değerlendirmede yeterli olduğunu ifade etmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 54
Ölçme- Değerlendirme Boyutuna İlişkin Görüşler: Ölçme-Değerlendirme Araçlarının Yeterliliği

<i>Ölçme-Değerlendirme Araçlarının Yeterliliği</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	5	1	1	7
Matematik (N=12)	5	1	-	6
Fen Bil. (N=8)	1	1	-	2
Sosyal Bil. (N=6)	2	-	-	2
İngilizce (N=8)	1	-	-	1
Toplam (N=44)	14	3	1	18

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 7'si Türkçe öğretmenidir. Bunu sırasıyla Matematik (n=6), Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler (n=2) ve İngilizce (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 14'ü devlet ortaokulunda, 3'ü imam hatip ortaokulunda, 1'i ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Yazılı yaparak değerlendirme yapıyorum bu yeterli oluyor.” [M9d]

“ Not kaygısı olmasa keşke ama mecburen yazılı yapıyoruz, fazlasına gerek yok bence.” [T5d]

“Program zaten basit ben de ona göre sorularımı soruyorum yazılı yapıyorum. Sıkıntı yaşamıyorum.”[F5i]

“Çalışma kitabını kullanıyorum, alıştırmalar yaptırıyorum. Yazılı da yeterli oluyor.”[S3d]

“Yazılı yapıyorum ama tüm soru tiplerinden soruyorum, proje görevleri de veriyorum. Bu yeterli oluyor.”[İ4d]

Öğrencilerin Gelişimsel Özelliklerine Uygun Olmaması

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları dersin öğretim programının ölçme-değerlendirme boyutuna ilişkin görüş bildirdikleri diğer bir durum “*Öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun olmaması*” dir. Bu temada görüş bildiren öğretmenler 5.

sınıflarda yaptıkları ölçme değerlendirme uygun olmadığını ifade etmişlerdir. 5. sınıf öğrencilerinin oyun çağında olduğunu oyun türü etkinliklerle ve ona uygun değerlendirme yöntemlerine ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin sadece yazılıdan aldıkları notlara bakmak yerine gelişimsel özelliklerine, yaşlarına uygun süreç değerlendirme yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla İngilizce öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Fen Bilimleri, Matematik ve Türkçe öğretmenleri gelmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri görüş bildirmemiştir. Örneğin İngilizce öğretmenleri çocukların oyunla öğrendiği bir şarkı etkilinde başarılı olduğunu ama yazılıda bunu yapamadığını ifade etmiştir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 55

Ölçme-Değerlendirme Boyutuna İlişkin Görüşler: Öğrencilerin Gelişimsel Özelliklerine Uygun Olmayışı

Okul türü	Öğrencilerin Gelişimsel Özelliklerine Uygun Olmayışı			
	Devlet Ortaokulu (N=33)	İmam Hatip Ortaokulu (N=6)	Özel Ortaokul (N=5)	Toplam (N=44)
Branşlar				
Türkçe (N=10)	2	-	-	2
Matematik (N=12)	2	-	1	3
Fen Bil. (N=8)	2	-	1	3
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	-	-
İngilizce (N=8)	4	-	1	5
Toplam (N=44)	10	-	3	13

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 5'i İngilizce öğretmenidir. Bunu sırasıyla Matematik ve Fen Bilimleri (n=3) ve Türkçe (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 10'u devlet ortaokulunda, 3'ü ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Başka bir yolla onları daha iyi tanıyan öğretmenlerle değerlendirme yapılmalı. Yani hazırbulunuşluklarını çok iyi bilmiyoruz değerlendirmemizin de onlara göre

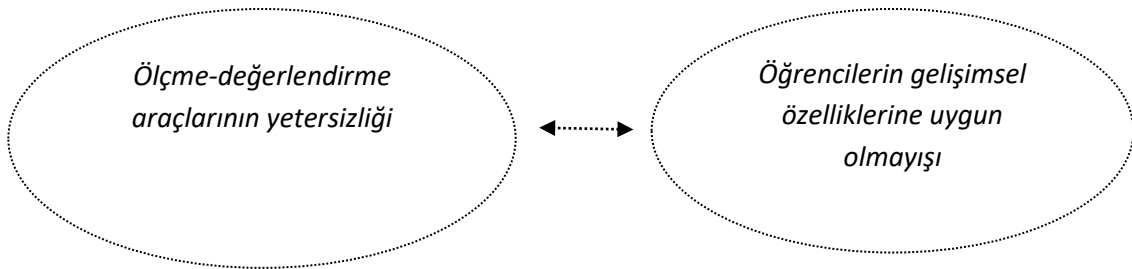
olmadığını düşünüyorum. Sürece dayalı bir değerlendirme yapılmalı ve oyun döneminde olan bu çocuklara uygun olmalı, sadece yazılı uygun değil.”[M8d]

“Sadece yazılı yapıp ona göre not vermek çocuğun doğasına uygun değil. Okumasına, anlamasına, yazmasına bakıp bir bütün olarak görmek lazım.”[T8d]

“ Yazılı ve proje görevleri veriyoruz ama mesela deneyler yapmak lazım onlara uygun oyunlaştırmak lazım ama maalesef bunları yapamıyoruz. Yazılı yapmak da biraz klasik bir yol oluyor.”[F7d]

“Dil öğretiminde her beceri için ayrı öğretmen girmeli ve ona göre de değerlendirme yapılmalı. Tabii bir de 5. sınıflar oyunla, şarkıyla öğrenmek istiyor. Bazı çocuklar çok güzel şarkı oluşturuyor ama yazılıdan düşük alıyor. Çocuğa uygun bir değerlendirme olmalı.” [İ3d]

Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretim programı açısından ortaya çıkardığı *ölçme değerlendirme sürecine* yönelik eğitsel sonuçlardaki alt temanın da birbiriyle ilişkili olduğu görülmüştür.

Örneğin; “Sadece yazılı yapıp ona göre not vermek çocuğun doğasına uygun değil. Okumasına, anlamasına, yazmasına bakıp bir bütün olarak görmek lazım... Ama biz maalesef daha sınırlı bir değerlendirme yapıyoruz.” [T8d] ifadesinde o yaş grubundaki çocukların için onların gelişimsel özelliklerine uygun bir değerlendirmenin daha uygun olacağını ancak kullanılan ölçme değerlendirme araçlarının yeterli olmadığını söylemiştir. Dolayısıyla öğrencilerin gelişimlerine uygun yeterli ölçme değerlendirme araçlarının olmadığının öğretmenler tarafından dile getirildiği söylenebilir.

4.1.5.Öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıflarda Yürütmekte Oldukları Seçmeli Derslere İlişkin Görüşleri

Bu bölümde öğretmenlerin yürütmekte oldukları veya 4+4+4 uygulamasıyla birlikte önceki yıllarda yürüttükleri seçmeli derslere ilişkin görüşlerine yönelik bulgular analiz edilip yorumlanmıştır.

Tablo 56
Seçmeli Derslere İlişkin Görüşler

<i>Görüşme soruları</i>		
Yürütmekte Olduğunuz veya Önceki Yıllarda Yürüttüğünüz Seçmeli Derslere İlişkin Görüşleriniz nelerdir?		
Olumlu Görüşler	n	Katılımcılar
Faydalı	11	M6ö, M9d, T5d, T8d, T9d, T10ö, F1ö, F3d, F8d, S6ö, İ4d
Uygulama imkânı	11	M3d, M6ö, M9d, M10i, T1d, T5d, T8d, F1ö, F3d, F8d, İ4d
Motivasyon	5	M6ö, T9d, T10ö, F1ö, S6ö
Not verme	2	M5d, T3d
Olumsuz Görüşler	n	Katılımcılar
Ders saatleri	27	M1d, M3d, M4d, M5d, M7d, M8d, M9d, M10i, M11d, T1d, T2d, T3d, T4i, T5d, T6d, T7d, T8d, T9d, F2d, F6d, F7d, F8d, S6ö, İ1d, İ2d, İ5d, İ6d
İlgi ve yetenek	24	M1d, M2d, M5d, M7d, M8d, M9d, M11d, M12d, T1d, T2d, T4i, T6d, F2d, F4i, F6d, F7d, S1i, S2d, İ1d, İ2d, İ3d, İ4d, İ5d, İ6d
Not verme	18	M1d, M4d, M7d, M8d, M10i, M11d, M12d, T1d, T2d, T4i, T5d, T6d, T8d, F7d, F8d, İ1d, İ3d, İ4d,
Akademik başarı	16	M1d, M5d, M7d, M8d, M11d, M12d, T4i, T6d, F2d, F4i, F7d, S1i, İ2d, İ3d, İ5d, İ6d
Seçmeli Derslerin Sıkıcı Olması	12	M1d, M3d, M10i, M11d, M12d, T4i, T6d, F2d, F4i, S1i, İ2d, İ6d
Okulun altyapısı	11	M5d, T1d, T4i, T7d, F6d, İ1d, İ2d, İ3d, İ4d, İ5d, İ6d
Ders materyalleri	8	M3d, M8d, M11d, M12d, T3d, T6d, F6d, İ6d

4.1.5.1. Öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıflarda Yürütmekte Oldukları Seçmeli Derslerin Olumlu Eğitsel Sonuçlarına İlişkin Görüşleri

Bu başlık altında öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıflarda yürütmekte oldukları seçmeli derslerin *olumlu* eğitsel sonuçlarına ilişkin görüşlerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Faydalı

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları seçmeli derslere ilişkin en fazla olumlu görüş bildirdikleri durum “*Faydalı*” dır. Bu temada görüş bildiren öğretmenler 5. sınıflarda 4+4+4 uygulamasıyla yer alan seçmeli dersleri öğrencilerin enerjilerini atmalarına yardımcı olduğu için, zorunlu derslere bir destek olduğu için, teorik derslere bir uygulama imkânı yarattığı için faydalı bulduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Türkçe öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Fen Bilimleri, Matematik, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri gelmektedir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 57
Seçmeli Derslere İlişkin Olumlu Görüşler: Faydalı

Okul türü	<i>Faydalı</i>			Toplam (N=44)
	Devlet Ortaokulu (N=33)	İmam Hatip Ortaokulu (N=6)	Özel Ortaokul (N=5)	
Branşlar				
Türkçe (N=10)	3	-	1	4
Matematik (N=12)	1	-	1	2
Fen Bil. (N=8)	2	-	1	3
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	1	1
İngilizce (N=8)	1	-	-	1
Toplam (N=44)	7	-	4	11

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 4'ü Türkçe öğretmenidir. Bunu sırasıyla Fen Bilimleri (n=3), Matematik (n=2), Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri (n=1) izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 7'si devlet ortaokulunda, 4'ü ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Seçmeli dersler normal derslere destek olduğu için faydalı buluyorum.”[M9d]

“Biz de devlet okullarından programımız biraz farklı, seçmeli değil ama onun gibi 1 saat drama yapıyoruz faydalı buluyorum.”[T10ö]

“Seçmeli olarak *Bilim Uygulamaları* diye bir derse giriyorum. Orda daha çok uygulama yapabildiğim için iyi geçiyor. Çocuklar için de daha çok faydalı oluyor.”[F3d]

“Devlet okullarında seçmeli ders gibi biz de atölye dersleri oluyor. Ortam değiştirip, enerjilerini atmış oluyorlar.”[S6ö]

“İngilizce dersine paralel işliyorum. Sıkılan öğrenciler de oluyor, çok seven de. Ben yine de faydalı buluyorum.”[İ4d]

Uygulama İmkânı

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları seçmeli derslere ilişkin olumlu görüş bildirdikleri diğer durum “*Uygulama imkanı*” dır. Bu temada öğretmenler seçmeli derslerde normal derslerde zaman bulamadıkları etkinlikleri veya derse takviye olacak etkinlikleri yapma imkânı bulduklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Fen Bilimleri öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından, Matematik, Türkçe ve İngilizce öğretmenleri gelmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri görüş bildirmemiştir. Fen Bilimleri öğretmenleri özellikle seçmeli derslerde deney yapma imkanını buldukları için, Matematik öğretmenleri ise günlük yaşam problemlerini seçmeli derslerde tartışabildikleri için olumlu görüş bildirmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 58
Seçmeli Derslere İlişkin Olumlu Görüşler: Uygulama İmkânı

<i>Uygulama İmkânı</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	3	-	-	3
Matematik (N=12)	2	1	1	4
Fen Bil. (N=8)	2	-	1	3
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	-	-
İngilizce (N=8)	1	-	-	1
Toplam (N=44)	8	1	2	11

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 4'ü Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe ve Fen Bilimleri (n=3), ve İngilizce (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 8'i devlet ortaokulunda, 1'i imam hatip ortaokulunda, 2'si ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Seçmelide günlük hayatta karşılaştıkları problem örnekleri yapıyoruz. Uygulamalar, etkinlikler yapıyorum. Bu açıdan iyi bir fırsat oldu.”[M3d]

“Seçmelide Okuma Becerileri dersine giriyorum. Ders içinde kitap okumaya zaman ayıramıyordum. Böylece kitap okuma alışkanlığı kazandırmak için bize iyi bir ek zaman ve uygulama yarattı.”[T1d]

“Fen dersinin seçmelisi daha çok uygulamaya ve deneye ağırlık verdiği için iyi geçiyor.”[F3d]

“En azından yetiştiremediğimiz konularda ya da bir etkinlik yapacağımız zaman iyi oluyor.”[İ4d]

Motivasyon

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları seçmeli derslere ilişkin olumlu görüş bildirdikleri diğer bir durum “*Motivasyon*” dur. Bu temada öğretmenler seçmeli

derslerde genelde eğlenceli etkinlikler yaptıklarını ve öğrencilerin mutlu olduğunu, derse karşı motivasyonlarının arttığını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Türkçe öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından, Sosyal Bilgiler, Fen Bilimleri ve Matematik öğretmenleri gelmektedir. İngilizce öğretmenleri görüş bildirmemiştir. Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin büyük çoğunluğu Özel ortaokulda görev yapmaktadır. Özel ortaokulda görev yapan öğretmenlerin daha çok etkinlik ve uygulamaya dönük kaynaklara sahip olması bu durumda etkili olabilir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 59
Seçmeli Derslere İlişkin Olumlu Görüşler: Motivasyon

<i>Motivasyon</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	1	-	1	2
Matematik (N=12)	-	-	1	1
Fen Bil. (N=8)	-	-	1	1
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	1	1
İngilizce (N=8)	-	-	-	-
Toplam (N=44)	1	-	4	5

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 2'si Türkçe öğretmenidir. Bunu sırasıyla Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler (n=1) öğretmenleri izlemektedir. İngilizce öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 1'i devlet ortaokulunda, 4'ü ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Bizde atölye dersleri var ve çok seviyorlar, eğleniyorlar.” [M6ö]

“Seçmelide yarışma gibi etkinlikler düzenliyorum. Bu da hem benim hem de çocukların motivasyonunu artırıyor.” [T9d]

“Biz de 4 saat Fen dersi ve 1 saat Laboratuvar, uygulama atölyesine götürdüğümüz bir ders var. Orda ya deney yapıyoruz ya da 3D gözlüklerle çocuklara Fenle alakalı görseller izletiyoruz. Daha motivasyonlu ve ilgili oluyorlar derse karşı.”[F1ö]

“Seçmeli yerine çocukların enerjilerini atacakları uygulama atölyelerimiz var çocukların motivasyonu artıyor, mutlu oluyorlar.”[S6ö]

Not verme

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları seçmeli derslere ilişkin olumlu görüş bildirdikleri diğer bir durum “*Not verme*” dir. Bu temada öğretmenler daha önce notla değerlendirilmeyen seçmeli derslere not verilmesinin öğrencilerin bu dersi daha ciddiye almalarını sağladığını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada sadece bir Türkçe ve bir Matematik öğretmeni olmak üzere iki öğretmen görüş bildirmiştir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 60
Seçmeli Derslere İlişkin Olumlu Görüşler: Not Verme

Okul türü	<i>Not Verme</i>			
	Devlet Ortaokulu (N=33)	İmam Hatip Ortaokulu (N=6)	Özel Ortaokul (N=5)	Toplam (N=44)
Branşlar				
Türkçe (N=10)	1	-	-	1
Matematik (N=12)	1	-	-	1
Fen Bil. (N=8)	-	-	-	-
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	-	-
İngilizce (N=8)	-	-	-	-
Toplam (N=44)	2	-	-	2

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 1’er tanesi Türkçe ve Matematik öğretmenidir. Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 2’si de devlet ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Notla değerlendirilince çocuk daha çok ciddiye aldı, iyi oldu.”[M5d]

“Not verince çocuk ciddiye alıyor böyle daha iyi.” [T3d]

4.1.5.2. Öğretmenlerin, 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıflarda Yürütmekte Oldukları Seçmeli Derslerin Olumsuz Eğitsel Sonuçlarına İlişkin Görüşleri

Bu başlık altında öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıflarda yürütmekte oldukları seçmeli derslerin olumsuz eğitsel sonuçlarına ilişkin görüşlerine ait bulgulara yer verilmiştir.

Ders Saatleri

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları seçmeli derslere ilişkin en fazla olumsuz görüş bildirdikleri durum “*Ders Saatleri*” dir. Bu temada öğretmenler 4+4+4 uygulamasıyla birlikte 5. sınıflarda günlük 7 saat, bazı özel ortaokullarda ise günlük 8 saat ders olmasını olumsuz olarak değerlendirmiştir. Seçmeli dersler günde iki saat olarak ders saatlerine eklenmiş ve 5. sınıf öğrencileri günde 7 saat okulda kalmışlardır. Öğretmenleri bu sürenin fazla olduğunu öğrencilerin yorulduğunu ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Türkçe öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Matematik, Fen Bilimleri, İngilizce ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri gelmektedir. Öğretmenler seçmeli derslerin blok yapılmasını (40+40dk tenefüs olmadan) , günlük ders saatini arttırmasını olumsuz bulmuşlardır.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 61
Seçmeli Derslere İlişkin Olumsuz Görüşler: Ders Saatleri

<i>Ders Saatleri</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	8	1	-	9
Matematik (N=12)	8	1	-	9
Fen Bil. (N=8)	4	-	-	4
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	1	1
İngilizce (N=8)	4	-	-	4
Toplam (N=44)	24	2	1	27

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 9’ar tanesi Türkçe ve Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Fen Bilimleri ve İngilizce (n=4) ve Sosyal Bilgiler (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 24’ü devlet ortaokulunda, 2’si imam hatip ortaokulunda, 1’i ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Günlük ders saati 7 saat oldu. Bu çok fazla çocuklar da biz de çok yoruluyoruz.”[M4d]

“5. sınıflar için günde 7 saat ders görmek çok uzun, öğleden sonra çok yoruluyorlar.” [T2d]

“Seçmeli derslerle günde 7 saat oldu, bu çok sıkıntı.”[F2d]

“Bizde günde 8 saat ders var. Çocuklar çok yoruluyorlar. Atölyeler eğlenceli ama bu kez de çok ders oluyor.” [S6ö]

“Seçmeli dersleri sevmiyorum, bir de genelde son saate koyuyorlar. Günde 7 saat ders oluyor iyice yoruluyoruz.”[İ1d]

İlgi ve Yetenek

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları seçmeli derslere ilişkin en fazla olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum “*İlgi ve yetenek*” tir. Bu temada öğretmenler 4+4+4 uygulamasıyla birlikte 5. sınıflarda yürütülen seçmeli derslerin öğrencilerin ilgi ve yeteneğine göre oluşturulmadığını ifade etmişlerdir. Öğretmenler seçmeli dersleri velilerin seçtiğini ancak öğrencileri dikkate almadıklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla İngilizce öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Matematik, Fen Bilimleri, Türkçe ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri gelmektedir. Öğretmenler örneğin Matematiği veya İngilizceyi sevmeyen öğrencilerin seçmeli derslerde de bu dersleri görmek zorunda bırakıldıklarını belirtmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 62
Seçmeli Derslere İlişkin Olumsuz Görüşler: İlgi ve Yetenek

Okul türü Branşlar	<i>İlgi ve Yetenek</i>			Toplam (N=44)
	Devlet Ortaokulu (N=33)	İmam Hatip Ortaokulu (N=6)	Özel Ortaokul (N=5)	
Türkçe (N=10)	3	1	-	4
Matematik (N=12)	8	-	-	8
Fen Bil. (N=8)	3	1	-	4
Sosyal Bil. (N=6)	1	1	-	2
İngilizce (N=8)	6	-	-	6
Toplam (N=44)	21	3	-	24

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 8'i Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla İngilizce (n=6), Türkçe ve Fen Bilimleri (n=4), ve Sosyal Bilgiler (n=2) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 21'i devlet ortaokulunda, 3'ü ise imam hatip ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Seçmeli dersler öğrencilerin ilgisine göre belirlenmiyor, çocuklara fazla geliyor, hiç istemediği halde bazen günde 4 saat matematik görmek zorunda kalıyor.”[M5d]

“Türkçe dersinde seçmeliye gerek yok zaten çocuklar da seçmiyor ki veli yazıyor. Onların ilgisine göre kültürel dersler olsa daha iyi olurdu.” [T6d]

“Seçmeli de öğrenci seçmiyor ki, veli seçiyor. Çocuğun ilgisini çekmiyor. Fen de seçmeli olmasa daha iyi olur.”[F7d]

“Seçmeli kalkabilir gerek yok, çocuklar bıkmıyor, ilgilerini çekmiyor.”[S1i]

“Bazı çocuklar dile karşı hiç ilgili değil ama veli seçmiş, ben hikâyeler anlatıyorum, tiyatro oynatıyorum ilgilerini çekmeye çalışıyorum.”[İ3d]

Not Verme

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları seçmeli derslere ilişkin olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum “*Not verme*” dir. Bu temada öğretmenler daha önce notla değerlendirilmeyen seçmeli derslere not verilmesini olumsuz bulduklarını belirtmişlerdir. Öğrencilerin bu derslerde not kaygısı gütmekten eğlenerek öğrenmelerinin öğrenciler açısından daha faydalı olacağını belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Türkçe öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Matematik, İngilizce ve Fen Bilimleri öğretmenleri gelmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemiştir. Öğretmenler seçmeli derslerin normal zorunlu derslerden farklı olması gerektiğini, öğrencilerin eğlenerek ve not kaygısı duymadan bu derslere katılmaları gerektiğini vurgulamıştır.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 63
Seçmeli Derslere İlişkin Olumsuz Görüşler: Not Verme

<i>Not Verme</i>				
Okul türü	Devlet ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	5	1	-	6
Matematik (N=12)	6	1	-	7
Fen Bil. (N=8)	2	-	-	2
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	-	-
İngilizce (N=8)	3	-	-	3
Toplam (N=44)	16	2	-	18

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 7’si Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe (n=6), İngilizce (n=3) ve Fen Bilimleri (n=2) öğretmenleri izlemektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri (n=0) bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 16’sı devlet ortaokulunda, 2’si ise imam hatip ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Seçmeli dersi saçma buluyorum. Daha eğlenceli oyun gibi olmalıydı, ders gibi not olmamalıydı.”[M11d]

“Seçmeli dersin normal dersten farkı yok. Hâlbuki eğlenceli, sınavsız ve farklı bir ortamda olmalı.”[T4i]

“Seçmeli dersler normal ders gibi olmasın, spor, müzik gibi etkinlikler olsun, not kaygısı olmadan çocuk rahatlasın.” [F8d]

“Seçmelide not olmamalı çocuk eğlenmeli.”[İ3d]

Akademik Başarı

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları seçmeli derslere ilişkin olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum “*Akademik başarı*” dır. Bu temada öğretmenler seçmeli derslerin öğrencilerin akademik başarılarına katkı sunmadığını aksine öğrencilerin bu derslerde sıkıldıklarını ve yorulduklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Matematik ve İngilizce öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından, Fen Bilimleri, Türkçe ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri gelmektedir. Öğretmenler seçmeli dersleri kendi dersleriyle paralel gördükleri için örneğin 5 saat Matematik dersi alan bir öğrencinin Seçmeli Matematik Uygulamaları dersi alıp haftada 7 saat Matematik dersi almasını fazla bulduklarını belirtmişlerdir. Bunun öğrencileri sıktığını ve akademik açıdan fayda sağlamadığını belirtmişlerdir. Bu konuda görüş bildiren öğretmenlerin tamamı devlet ortaokulunda görev yapmaktadır. Bu durum özel ortaokullardaki seçmeli derslerin içerik ve niteliğiyle ilgili olabilir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 64
Seçmeli Derslere İlişkin Olumsuz Görüşler: Akademik Başarı

Okul türü Branşlar	Akademik Başarı			Toplam (N=44)
	Devlet ortaokulu (N=33)	İmam Hatip Ortaokulu (N=6)	Özel ortaokul (N=5)	
Türkçe (N=10)	1	1	-	2
Matematik (N=12)	6	-	-	6
Fen Bil. (N=8)	2	1	-	3
Sosyal Bil. (N=6)	-	1	-	1
İngilizce (N=8)	4	-	-	4
Toplam (N=44)	13	3	-	16

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 6'sı Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla İngilizce (n=4), Fen Bilimleri (n=3), Türkçe (n=2) ve Sosyal Bilgiler (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 13'ü devlet ortaokulunda, 3'ü ise imam hatip ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Çoğunluk veli baskısıyla geldiği için olmasa da olurdu. Veliler seçmeli dersi alınca matematik notlarının artacağını sanıyor ama öyle olmuyor.”[M1d]

“Türkçenin de diğer derslerin de seçmelisine gerek yok. Bu dersler çocukları daha başarılı yapmıyor, aksine sıkıyor.” [T6d]

“Seçmeli dersleri veli seçiyor, çocuk bıkmıyor artık. 4 saat fen yeterli. Seçmeli çocukları çok daha başarılı yapmıyor.” [F2d]

“Seçmeli ders kalkabilir gerek yok. Çocuklar daha başarılı olacağına dersten okuldan bıkmıyor.”[S1i]

“Seçmeli derslerde hep kendi öğrencim olsa belki daha faydalı olabilir ama böyle her sınıftan karışık gelince sıkıntı oluyor, çocuklar da ders saati arttığı için çok çabuk yoruluyorlar, verimli olmuyor.”[İ5d]

Seçmeli Derslerin Sıkıcı Olması

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları seçmeli derslere ilişkin olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum “*Seçmeli Derslerin Sıkıcı Olması*”dır. Bu temada öğretmenler seçmeli derslerde öğrencilerin sıkıldıklarını ve yorulduklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenler günlük ders saatinin de uzamasıyla öğrencilerin fazlasıyla yorulduğunu, ayrıca velilerinin isteğiyle gelen öğrencilerin dersi sıkıcı bulduklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Matematik ve öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından, Fen Bilimleri, İngilizce, Türkçe ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri gelmektedir. Öğretmenler öğrencinin ilgi ve isteği dışında, normal zorunlu derslerin devamı niteliğindeki seçmeli derslerin öğrencileri yordüğünü belirtmiştir. Bu temada görüş bildiren öğretmenlerden özel ortaokulda görev yapan yoktur. Bu durum özel ortaokullardaki seçmeli derslerin niteliği ile ilgili olabilir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 65
Seçmeli Derslere İlişkin Olumsuz Görüşler: Seçmeli Derslerin Sıkıcı Olması

<i>Seçmeli Derslerin Sıkıcı Olması</i>				
Okul türü	Devlet ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	1	1	-	2
Matematik (N=12)	4	1	-	5
Fen Bil. (N=8)	1	1	-	2
Sosyal Bil. (N=6)	-	1	-	1
İngilizce (N=8)	2	-	-	2
Toplam (N=44)	8	4	-	12

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 5'i Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe, Fen Bilimleri ve İngilizce (n=2), ve Sosyal Bilgiler (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 8'i devlet ortaokulunda, 4'ü ise imam hatip ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Seçmeliyle ders süresi uzuyor, ister istemez çocuk yorgun oluyor, sıkılıyor.”[M3d]

“Seçmeli dersler çocuğu bıktırıyor. Hep aynı dersler çocuğu sıkıyor.”[T4i]

“Oyun tarzında seçmeli dersler olsa çocuklar eğlenir, ama şimdi sıkılıyorlar.”[F4i]

“7 saat fazla, 5 saat idealdi. Seçmeli ders kalkabilir, gerek yok. Seçmeli derste çocuk bıkmıyor.” [S1i]

“Seçmeli dersler çok verimsiz. İstekli öğrenciler var ama çoğu da aile zoruyla gelmiş, onlar için sıkıcı oluyor.” [İ2d]

Okulun Altyapısı

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları seçmeli derslere ilişkin olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum “*Okulun altyapısı*” dır. Bu temada öğretmenler seçmeli derslerde okulun fiziki olarak derslik ve donanım eksikliklerinin olduğunu ifade etmişlerdir. Okulun bu eksiklerinin dersin amacına uygun işlenmesine engel olduğuna değinmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla İngilizce öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Türkçe, Fen Bilimleri ve Matematik öğretmenleri gelmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri görüş bildirmemiştir. İngilizce öğretmenleri özellikle dinleme, konuşma becerilerinin önemli olduğunu, bunun için daha donanımlı sınıflarda ders işlenmesinin uygun olacağını, özellikle seçmeli derslerde uygulama yapmak için bunların gerekli olduğunu ifade etmişlerdir. Ayrıca bazı okullarda derslik eksiklerinin de bulunduğunu seçmeli dersleri bodrum vs. gibi yerlerde işlemek zorunda kaldıklarını ifade etmişlerdir. Yine bu temada özel ortaokul öğretmenleri görüş bildirmemiştir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 66
Seçmeli Derslere İlişkin Olumsuz Görüşler: Okulun Altyapısı

Okul türü	<i>Okulun Altyapısı</i>			
	Devlet Ortaokulu (N=33)	İmam Hatip Ortaokulu (N=6)	Özel Ortaokul (N=5)	Toplam (N=44)
Branşlar				
Türkçe (N=10)	2	1	-	3
Matematik (N=12)	1	-	-	1
Fen Bil. (N=8)	1	-	-	1
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	-	-
İngilizce (N=8)	6	-	-	6
Toplam (N=44)	10	1	-	11

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 5'i İngilizce öğretmenidir. Bunu sırasıyla Matematik ve Fen Bilimleri (n=3), ve Türkçe (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 10'u devlet ortaokulunda, 3'ü ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Seçmeli derslerde bol etkinlik olmalı çocuk onlarla eğlenerek öğrenmeli, ama biz normal ders gibi geçiriyoruz. Tabi etkinlikler için de okulun yeterince donanımlı olması gerekiyor. Yeterli sayıda sınıfının, oyun alanının, müzik, resim gibi sanat atölyelerinin olması gerekli. Ama maalesef seçmeliler için sınıf bile yok.... Bazen bodrumda ders yaptığımı biliyorum.”[M5d]

“Bazen kitapta ya da başka bir yerde bulduğum bir etkinliği uygulamak istiyorum. Ama bakıyorum bizim okula uygun değil. Ne ses sistemi var ne ayrı bir salon var...Öyle olunca ben nasıl verimli bir seçmeli ders geçireyim?”[T7d]

“Okul donanımlı olmalı, tüm İngilizce dersleri için geçerli. CD yok, salon yok. Önce alt yapı iyi olacak ki çocuklar da iyi öğrenebilsin. Dinleme odaları, oyun odaları özellikle ilkokullarda ve 5. sınıflarda olmalı. Seçmeli derslerde özellikle daha çok uygulama yapmak istiyorum ama imkanlar kısıtlı.”[İ3d]

“Seçmelide uygulama, pratik yapılmalı. Bunun için de okulun fiziki imkânları artırılmalı. Oyun salonu gibi derslikler de olmalı.”[İ5d]

Ders materyalleri

Öğretmenlerin yürütmekte oldukları seçmeli derslere ilişkin olumsuz görüş bildirdikleri diğer bir durum “*Ders materyalleri*” dir. Bu temada öğretmenler seçmeli derslerde özellikle ders kitabı gibi temel ders araçlarının bulunmamasının öğrenciler ve öğretmenler açısından yarattığı olumsuzluğa değinmişlerdir. Özellikle der planının ve ders kitabının belli olmamasının öğretmenleri ne işleyeceği konusunda kararsızlığa sürüklediğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en

fazla Matematik öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Türkçe, İngilizce ve Fen Bilimleri öğretmenleri gelmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri görüş bildirmemiştir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 67
Seçmeli Derslere İlişkin Olumsuz Görüşler: Ders Materyalleri

<i>Ders Materyalleri</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	2	-	-	2
Matematik (N=12)	4	-	-	4
Fen Bil. (N=8)	1	-	-	1
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	-	-
İngilizce (N=8)	1	-	-	1
Toplam (N=44)	8	-	-	8

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 4'ü Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe (n=2) Fen Bilimleri ve İngilizce (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 8'i de devlet ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

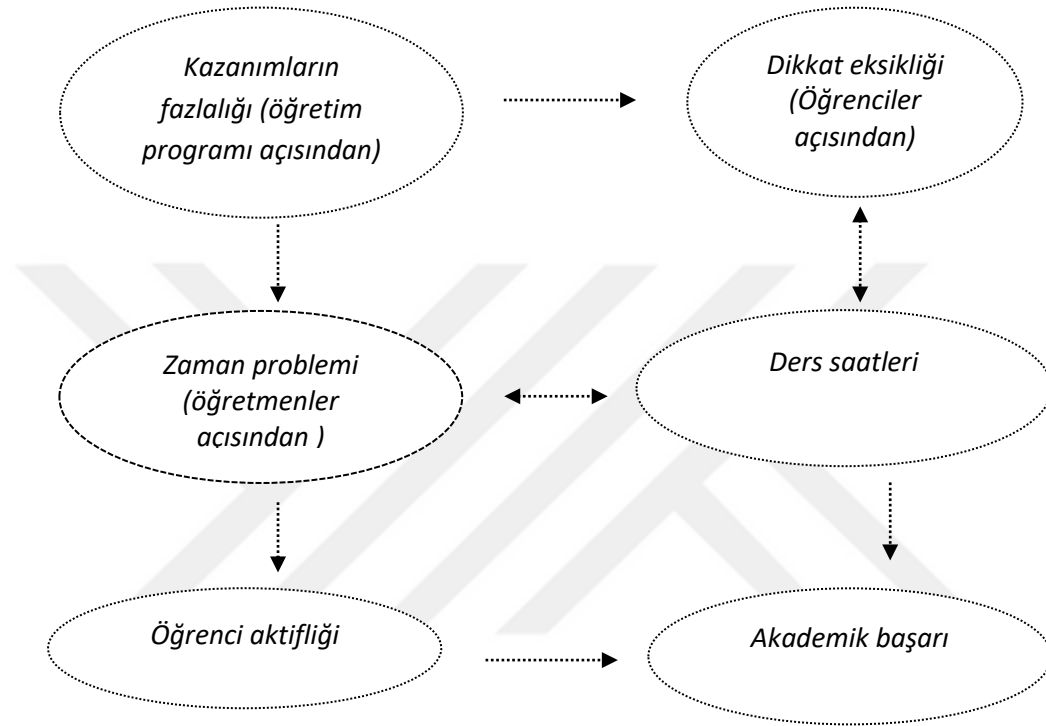
“Veliler o derste problem çöz diyor, ben etkinlik uygulamak istiyorum. Bir program ve ona bağlı bir kitap olsa bunlar yaşanmaz.” [M3d]

“Seçmeli derslerde kitap yok, dersi nasıl geçireceği öğretmenine bağlı. O derste de materyal olmalıydı.” [T3d]

“Seçmelide bir plan var ama kaynak yok materyal yok. Bu yüzden planı çok uygulayamıyorum.” [F6d]

“Program yok, kitap yok. Ne yapacağımı bilemiyorum. Seçmeli dersle zaman kaybediyoruz.” [İ6d]

Öğretmenlerin Seçmeli derslerle ilgili görüşlerinin, 4+4+4 uygulamasının öğretmenler, öğrenciler ve öğretim programı açısından ortaya çıkardığı sonuçlara ilişkin bulgularda bazı alt temalarla ilişkili olduğu görülmüştür. Bu temanın ilişki içerisinde olduğu diğer temalar şöyledir:

Örneğin “7 saat fazla, 5 saat idealdi. Seçmeli ders kalkabilir, gerek yok. Seçmeli derste çocuk bıkmıyor.” [S1i] ya da “Seçmeli dersleri veli seçiyor, çocuk bıkmıyor artık. 4 saat Fen dersi yeterli. Seçmeli çocukları çok daha başarılı yapmıyor.” [F2d] ifadelerinde de seçmeli derslerle birlikte bir günde okulda geçirilen ders saatinin artması öğrencilere sıkıcı gelmekte ayrıca bu durum öğrencilerin akademik başarılarına katkı sunmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Ayrıca örneğin “Program 5. sınıflara ağır geliyor... Kazanımlar çok fazla, öğrenciler neyi nasıl öğreneceğini kaçırınca dikkati hepten dağılıyor bir yerden anlamayınca çocuk zor toparlıyor. Özellikle son saatlerse zaten yorgun oluyor, iyice zorlanıyor.” [İ7ö] ifadesinde özellikle İngilizce öğretmenlerinin kazanımların sayıca fazla olması durumunu sıklıkla dile getirdiği gibi [İ7ö] de bu durumdan bahsetmiş ve

kazanımların çok olmasının öğrencinin dikkatini dağıttığını ayrıca artan ders saatleriyle öğrencilerin olumsuz etkilenme durumunun ilişkili olduğunu vurgulamıştır.

4.1.6.Öğretmenlerin 4+4+4 Uygulamasının 5. Sınıflarda Uygulanmasına İlişkin Önerileri

Bu bölümde nitel araştırma sorularından ikincisi olan “Öğretmenlerin 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin önerileri nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgular analiz edilip yorumlanmıştır.

Tablo 68
Öğretmenlerin Önerileri

<i>Görüşme soruları</i>		
4+4+4 eğitim sisteminin 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin önerileriniz nelerdir?		
	N	Katılımcılar
Seçmeli ders saatlerinin fazlalığı	25	M1d, M3d, M4d, M6ö, M7d, M8d, M11d, T1d, T3d, T4i, T5d, T6d, T8d, F2d, F3d, F5i, F6d, F7d, F8d, S1i, S4d, S5d, S6ö, İ1d, İ6d
Seçmeli derslerin belirlenmesi	16	M3d, M6ö, M7d, M8d, M11d, T1d, T5d, T7d, F2d, F6d, F7d, F8d, İ2d, İ3d, İ4d, İ6d
Tam gün eğitim	16	M1d, M3d, M7d, M8d, M11d, T1d, T3d, T6d, T7d, T8d, T9d, F2d, F3d, F7d, S1i, S4d
5.Sınıfların ilkökul kademesinde kalması	16	M1d, M3d, M4d, M7d, M8d, M9d, T1d, T4i, T5d, T8d, S1i, S4d, S5d, İ5d, İ6d, İ7ö
Yeni seçmeli dersler	15	M1d, M3d, M7d, M8d, M11d, T1d, T5d, T6d, T7d, F2d, F5i, F7d, F8d, İ1d, İ3d
İşbirliği	12	M3d, M6ö, M8d, M9d, T1d, T7d, T8d, F4i, F5i, F8d, S6ö, İ6d
Not vermeme	10	M1d, M7d, M8d, M9d, M11d, T4i, T6d, T8d, İ2d, İ5d
Eksiklikleri gidermek	9	M8d, T1d, T7d, F6d, İ1d, İ2d, İ3d, İ4d, İ6d
Hizmet içi eğitim	7	M9d, T4i, T6d, T8d, F6d, S3d, İ2d
Öğrencileri ortaokula hazırlamak	4	T3d, T9d, F4i, S1i,
Lisans programlarının güncellenmesi	3	M8d, T1d, T9d

Seçmeli Ders Saatlerinin Fazlalığı

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin en fazla görüş bildirdikleri öneri “*Seçmeli Ders Saatlerinin Fazlalığı*” dir. Bu temada öğretmenler 5.sınıflardaki günlük ders saatinin azaltılması gerektiğini dile

getirmişlerdir. Fazla ders saatlerinin hem öğretmen hem öğrenciler için zorluk yarattığını ve bunun yeniden düzenlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Fen Bilimleri görüş bildirmiştir. Ardından Sosyal Bilgiler, Türkçe, Matematik ve İngilizce öğretmenleri gelmektedir. İngilizce öğretmenleri 4+4+4 uygulamasından önce 4 saat olan haftalık ders saatinin 3 saate inmesinden dolayı bu konuda en az görüşe sahip olabilirler. Çünkü İngilizce öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğu kendi branşları için haftalık ders saatini yetersiz bulmaktadır.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 69
Öğretmenlerin Önerileri: Seçmeli Ders Saatlerinin Fazlalığı

<i>Seçmeli Ders Saatlerinin Fazlalığı</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	5	1	-	6
Matematik (N=12)	6	-	1	7
Fen Bil. (N=8)	5	1	-	6
Sosyal Bil. (N=6)	2	1	1	4
İngilizce (N=8)	2	-	-	2
Toplam (N=44)	20	3	2	25

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 7'si Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe ve Fen Bilimleri (n=6), Sosyal Bilgiler (n=4) ve İngilizce (n=2) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 20'si devlet ortaokulunda, 3'ü imam hatip ortaokulunda, 2'si ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Ana dersler 5 saat olabilir ama seçmeli kalkmalı. Günlük ders saati çok fazla.”[M7d]

“Günde 7 saat çok fazla, azaltılmalı. Öğrencilerde biz de çok yoruluyoruz.”[T6d]

“Günde 6 saat olmalı, 7 ve üzeri çok fazla. Yorgun kafayla zaten son dersleri anlamıyorlar.”[F2d]

“7 saat çok fazla, günde 5 saat olmalı. Hem çocuklara hem öğretmenlere eziyet oluyor.” [S1i]

“İngilizce ders saati az ama günlük ders saati çok fazla, azaltılmalı. İngilizce ders saatinin artmasını isterim ama bunun üstüne değil. Öncelikle haftalık ders saatleri yeniden düzenlenmeli.”[İ1d]

Seçmeli Derslerin Belirlenmesi

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin önerilerinden bir diğeri “*Seçmeli Derslerin belirlenmesi*” dir. Bu temada öğretmenler Seçmeli dersleri öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları dikkate alarak belirlemenin önemi üzerinde durmuşlardır. Öğretmenler öğrencinin kendi isteğiyle geldiği bir dersten daha fazla verim alacağı ve daha aktif olacağı görüşünü ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Fen Bilimleri ve İngilizce öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Matematik ve Türkçe gelmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri görüş bildirmemiştir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 70
Öğretmenlerin Önerileri: Seçmeli Derslerin Belirlenmesi

<i>Seçmeli Derslerin Belirlenmesi</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	3	-	-	3
Matematik (N=12)	4	-	1	5
Fen Bil. (N=8)	4	-	-	4
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	-	-
İngilizce (N=8)	4	-	-	4
Toplam (N=44)	15	-	1	16

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 5’i Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Fen Bilimleri ve İngilizce (n=4), ve Türkçe (n=3) öğretmenleri izlemektedir.

Sosyal Bilgiler öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 15'i devlet ortaokulunda, 1'i ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Seçmeli bazen matematiği seven çocuğu bile dersten soğutabilir. Çocuk hangi dersi istiyorsa ona gitmeli.”[M11d]

“Seçmeliyi öğrencinin kendisi seçmeli, ilgisine göre olmalı. Böylece daha ilgili olurlar.” [T5d]

“Seçmeliyi veliler seçiyor, öğrencilerin tercihleri dikkate alınmalı.”[F7d]

“Çocukların seçmeli derste uykusu geliyor. Çocuklar seçse daha iyi olur.”[İ3d]

Tam gün eğitim

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin önerilerinden bir diğeri “*Tam gün eğitim*” dir. Bu temada öğretmenler tam gün eğitime geçilmesi önerisinde bulunmuşlardır. Öğretmenler öğrencilerin sağlığı açısından tam gün eğitimin daha iyi olacağını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Türkçe öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler gelmektedir. İngilizce öğretmenleri görüş bildirmemiştir. Özel ortaokullar çoğunlukla tam gün olduğu için bu konuda görüş belirtmemişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 71
Öğretmenlerin Önerileri: Tam Gün Eğitim

<i>Tam Gün Eğitim</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	6	-	-	6
Matematik (N=12)	5	-	-	5
Fen Bil. (N=8)	3	-	-	3
Sosyal Bil. (N=6)	1	1	-	2
İngilizce (N=8)	-	-	-	-
Toplam (N=44)	15	1	-	16

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 6'sı Türkçe öğretmenidir. Bunu sırasıyla Matematik (n=5) ve Fen Bilimleri (n=3), ve Sosyal Bilgiler (n=2) öğretmenleri izlemektedir. İngilizce öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 15'i devlet ortaokulunda, 1'i ise imam hatip ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Tam gün eğitime geçilmeli, 4 saat öğleden önce 2 saat de öğleden sonra olabilir. O yaştaki çocuklar için en sağlıklısı tam gün olması.”[M7d]

“Tam gün eğitime geçilmeli, 3 veya 4 saat sabah, 2 saat de öğleden sonra olsa daha iyi olur. Ya çok erken kalkıyorlar ya çok geç eve gidiyorlar.”[T9d]

“Günde 6 saat olmalı ve tam gün olmalı. Çocuklarımızın sağlığı, kahvaltı yapması, uyku düzeni her şeyden önemli.”[F2d]

“Günde en fazla 6 saat olmalı ve tam gün olmalı. Çünkü çocuklar da biz de çok erken ya da çok geç evde olmak istemiyoruz.”[S4d]

5.Sınıfların İlkokul Kademesinde Kalması

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin önerilerinden bir diğeri “5.Sınıfların ilkokul kademesinde kalması” dır. Bu temada öğretmenler 5.sınıfların eskisi gibi ilkokul olarak devam etmesi önerisini dile getirmişlerdir. Öğretmenler gerekçe olarak yaşadıkları uyum sorunlarını, öğrencilerin sınıf öğretmenlerine ihtiyaç duymalarını, bilişsel ve psikomotor hazırbuluşluklarının ortaokul olmaya yeterli olmamasını göstermişlerdir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Matematik ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Türkçe ve İngilizce öğretmenleri gelmektedir. Fen Bilimleri öğretmenleri görüş bildirmemiştir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 72
Öğretmenlerin Önerileri: 5.Sınıfların İlkokul Kademesinde Kalması

5.Sınıfların İlkokul Kademesinde Kalması				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	3	1	-	4
Matematik (N=12)	6	-	-	6
Fen Bil. (N=8)	-	-	-	-
Sosyal Bil. (N=6)	2	1	-	3
İngilizce (N=8)	2	-	1	3
Toplam (N=44)	13	2	1	16

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 6'sı Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe (n=4), Sosyal Bilgiler ve İngilizce (n=3), ve (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Fen Bilimleri öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 13'ü devlet ortaokulunda, 2'si imam hatip ortaokulunda, 1'i ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Çocuklar ilkokulda kalmalıydı, ne onlar ne biz alışamadık. Daha büyümemişler, ortaokul olmaları mantıklı değil.”[M1d]

“Çocuklar hem bilişsel hem fiziksel olarak ortaokul olmaya hazır değiller. Sınıf öğretmenine ihtiyaç duyuyorlar. İlkokul olarak kalmaları daha iyi olur.” [T1d]

“5. sınıflar ilkokulda kalmalı. Özgüvenleri daha iyi gelişir, 1 yıl bile çok önemli.”[S1i]

“İlkokul olarak kalmaları daha iyi olur. Aynı sınıfta aynı öğretmen daha iyiydi, ortaokul olunca çocuklar uyum sorunları yaşadı ve başarıları düştü. İlkokulda daha başarılıydı.”[İ5d]

Yeni Seçmeli Dersler

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin önerilerinden bir diğeri “*Yeni seçmeli dersler*” dir. Bu temada öğretmenler 5.sınıfların seçmeli derslerinin sosyal ve kültürel aktiviteleri içeren dersler olarak düzenlemesi önerisini dile getirmişlerdir. Öğretmenler 5. sınıfların gerek yaşlarından dolayı gerekse ortaokulun ilk kademesi olmasından dolayı 5. sınıftan itibaren seçmeli derslerin çocukların yaşına, ilgisine uygun olarak düzenlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Fen Bilimleri öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Matematik ve Türkçe ve İngilizce öğretmenleri gelmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri görüş bildirmemiştir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 73
Öğretmenlerin Önerileri: Yeni Seçmeli Dersler

Okul türü Branşlar	<i>Yeni Seçmeli Dersler</i>			
	Devlet Ortaokulu (N=33)	İmam Hatip Ortaokulu (N=6)	Özel Ortaokul (N=5)	Toplam (N=44)
Türkçe (N=10)	4	-	-	4
Matematik (N=12)	5	-	-	5
Fen Bil. (N=8)	3	1	-	4
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	-	-
İngilizce (N=8)	2	-	-	2
Toplam (N=44)	14	1	-	15

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 5’i Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe ve Fen Bilimleri (n=4), ve İngilizce (n=2) öğretmenleri izlemektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 14’ü devlet ortaokulunda, 1’i ise imam hatip ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Seçmeli dersler olacaksa öğrencileri sadece akademik yönden değil sosyal ve sanatsal yönden de destekleyecek dersler olmalı. Özellikle ortaokulun başı olan 5. sınıfta bu yönde dersler konulmalı.” [M8d]

“Seçmeli dersler örneğin Tiyatro gibi sanatsal bir ders olmalı, bunun gibi düzenlenebilir. Özellikle 5. sınıfların programı buna müsait. Daha çok sanatsal faaliyetlere ağırlık verilebilir.”[T5d]

“Çocukların ders yükü çok fazla, son iki saat resim, müzik gibi sanatsal seçmeli dersler olmalı. Zaten 5. sınıflar çok küçükler daha çok çocuklar. Onların enerjilerini atacakları, eğlenecekleri dersler seçilmeli.”[F5i]

“Seçmeli ders gibi değil, alternatifli bir şeyler olmalı, drama, oyun gibi. Çocuklar eğlenip sosyalleşmeli.” [İ1d]

İşbirliği

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin önerilerinden bir diğeri “İşbirliği” dir. Bu temada öğretmenler veli, branş öğretmeni ve sınıf öğretmenin arasında işbirliği yürütmenin 5. sınıflarda yaşanan olumsuz durumların önlenmesine yardımcı olabileceğini belirtmişlerdir. Branş öğretmenin öğrencilerin velilerinden ve sınıf öğretmeninden bilgi alarak daha iyi tanıdığı bu durumun öğrenciler için daha olumlu olacağını dile getirmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Fen Bilimleri öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Matematik, Türkçe, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri gelmektedir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 74
Öğretmenlerin Önerileri: İşbirliği

Okul türü	<i>İşbirliği</i>			Toplam (N=44)
	Devlet Ortaokulu (N=33)	İmam Hatip Ortaokulu (N=6)	Özel Ortaokul (N=5)	
Branşlar				
Türkçe (N=10)	3	-	-	3
Matematik (N=12)	3	-	1	4
Fen Bil. (N=8)	1	2	-	3
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	1	1
İngilizce (N=8)	1	-	-	1
Toplam (N=44)	8	2	2	12

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 4'ü Matematik öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe ve Fen Bilimleri (n=3), Sosyal Bilgiler ve İngilizce (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 8'i devlet ortaokulunda, 2'si imam hatip ortaokulunda, 2'si ise özel ortaokulda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Veliler hep diyor ki benim çocuğum nasıl böyle düşük not alır, neden bu kadar ödev var. Veli ilkokul haline alışmış bize tepki gösteriyor. Velilerin bu konuda bilgili olması gerekiyor. Veli öğretmen işbirliği çok önemli, özellikle 5. sınıflarda bu sağlanmalı.”[M6ö]

“İlk yıl okullar ayrılamamıştı. Çocuklar hakkında sınıf öğretmenlerinden bilgi alıyordum. Veli de hem bana hem eski öğretmenine gelip danışıyordu. Okullar ayrılınca bu işbirliği kalmadı. Sınıf öğretmeni ve veli işbirliği iyi oluyordu, bu olmalı.”[T1d]

“Sınıf öğretmeni ve veli işbirliği kesinlikle olmalı. O zaman çocuğu daha iyi tanımaya çalışıyoruz. 5. sınıflar açısından çok faydalı.”[F5i]

“Daha önce devlet ortaokulunda da çalıştım. Burada veliler daha çok destek oluyor. Öyle olmalı. Veli öğretmen işbirliği çok önemli, bundan sonraki süreçte aslında tüm okullar bunun için çaba harcamalı.”[S6ö]

“Veli desteği çok önemli, ancak öyle başarı artar. Öğretmen veli işbirliği artırılmalı. Özellikle 5. sınıfların uyum sorunlarını atlamamıza yardımcı oluyor.”[İ6d]

Not Vermeme

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin önerilerinden bir diğeri “*Not vermeme*” dir. Bu temada öğretmenler seçmeli dersleri notla değerlendirmemesi önerisinde bulunmuşlardır. Çocukların not kaygısı olmadan seçmeli derslerde daha rahat bir öğrenme ortamı bulacağını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Matematik öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından, Türkçe ve İngilizce öğretmenleri gelmektedir. Sosyal

Bilgiler ve Fen Bilimleri öğretmenleri görüş bildirmemiştir. Öğretmenler 5. sınıfların yaşadığı ortaokul uyum sorunlarına bir de seçmeli dersin not kaygısının eklenmemesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 75
Öğretmenlerin Önerileri: Not Vermeme

Okul türü Branşlar	Not Vermeme			
	Devlet Ortaokulu (N=33)	İmam Hatip Ortaokulu (N=6)	Özel Ortaokul (N=5)	Toplam (N=44)
Türkçe (N=10)	2	1	-	3
Matematik (N=12)	5	-	-	5
Fen Bil. (N=8)	-	-	-	-
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	-	-
İngilizce (N=8)	2	-	-	2
Toplam (N=44)	9	1	-	10

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 5'i Matematik öğretmeni, 3'ü Türkçe (n=3) ve 2'si İngilizce (n=2) öğretmenleri izlemektedir. Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 9'u devlet ortaokulunda, 1'i ise imam hatip ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Seçmeli dersler tiyatro, resim vs. gibi olmalı ve not olmamalı. 5. sınıfta zaten birçok yenilik var çocuklar için bari seçmeli derslerde biraz rahatlasınlar.”[M7d]

“Daha önce seçmelide not yoktu. Çocuklar daha kaygısız ve rahat öğreniyorlardı. Mutlulardı. 5. sınıflar uyum sağlamakta zorlanıyor zaten bir de seçmeli dersin kaygısı ekleniyor. Yine öyle olmalı, yani not olmamalı.” [T4i]

“Not çocukları geriyor. Seçmelide not olmamalı, rahat öğrenmeli.”[İ2d]

Eksiklikleri Gidermek

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin önerilerinden bir diğeri “*eksiklikleri gidermek*” tir. Bu temada öğretmenler okullardaki (derslik sayısı, araç-gereç vs) gibi eksikliklerin giderilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. 5. sınıflara ders anlatırken konuları somutlaştırmaya yardımcı olabilecek materyallerin ve yeterli sayıda dersliklerin olması önerisinde bulunmuşlardır. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla İngilizce öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından, Türkçe, Fen Bilimleri ve Matematik öğretmenleri gelmektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri görüş bildirmemiştir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 76
Öğretmenlerin Önerileri: Eksiklikleri Gidermek

<i>Eksiklikleri Gidermek</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	2	-	-	2
Matematik (N=12)	1	-	-	1
Fen Bil. (N=8)	1	-	-	1
Sosyal Bil. (N=6)	-	-	-	-
İngilizce (N=8)	5	-	-	5
Toplam (N=44)	9	-	-	9

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 5'i İngilizce öğretmenidir. Bunu sırasıyla Türkçe (n=2) Matematik ve Fen Bilimleri (n=1) ve öğretmenleri izlemektedir. Sosyal Bilgiler öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 9'u da devlet ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Onların seviyelerine inmekte zorlanıyorum. Okul bu anlamda daha çok materyale sahip olmalı ya da 5. sınıfların anlayacağı animasyonlar izletilmeli.” [M8d]

“En temel materyalimiz ders kitabımız bile nitelikli değil. Daha iyi metinlerin olduğu, daha iyi kaynaklar, etkinlik sınıfları vs. olmalı.” [T7d]

“İyi bir laboratuvar olmalı. 5. sınıflara daha somut ders anlatacağımız materyaller olmalı.”[F6d]

“İngilizce dersliği olmalı ve bu sınıf donanımlı olmalı, orada CD vs. dinletebilmeliyiz. 5. sınıfları birden ortaokul yaptık, derslik sıkıntısı var, seçmelilerde sınıflar çok kalabalık oluyor bazen. ” [İ6d]

Hizmet İçi Eğitim

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin önerilerinden bir diğeri “*Hizmet içi eğitim*” dir. Bu temada öğretmenler 5. sınıflara nasıl yaklaşması, onların seviyesine nasıl inmesi gerektiği ile ilgili yani 5. Sınıfların hazırbulunuşluk düzeylerini öğrenmeye yönelik Hizmet içi eğitime gerek duyulduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenler hem öğretim programları hakkında hem de öğrencilerin bilişsel seviyeleri hakkında bilgi sahibi olmak istedikleri için de hizmet içi eğitim almak istediklerini belirtmiştir. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Türkçe öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından, Sosyal Bilgiler, İngilizce, Fen Bilimleri ve Matematik öğretmenleri gelmektedir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 77
Öğretmenlerin Önerileri: Hizmet İçi Eğitim

<i>Hizmet İçi Eğitim</i>				
Okul türü	Devlet ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	2	1	-	3
Matematik (N=12)	1	-	-	1
Fen Bil. (N=8)	1	-	-	1
Sosyal Bil. (N=6)	1	-	-	1
İngilizce (N=8)	1	-	-	1
Toplam (N=44)	6	1	-	7

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 3'ü Türkçe öğretmenidir. Bunu Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Ayrıca öğretmenlerin 6'sı devlet ortaokulunda, 1'i ise imam hatip ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Öğretmenlere 7-10 gün arasında hizmet içi eğitim verilmeliydi ama verilmedi, bundan sonra verilmeli. Öğretmen 5. sınıfların seviyesine inmek için bilgilendirilmeli. Diğer kademelerde bu sorunu yaşamıyordum, diğer meslektaşlarım da öyle bence, ama 5. sınıflara nasıl yaklaşmamız gerektiğini yaşayarak değil daha en başta öğrenmeliyiz. Çünkü o çocukların bize ihtiyacı var.”[M9d]

“İşin uzmanından uygulamaya dönük bizlere hizmet içi eğitim verilmeli. Çocuklar somut düşünmek istiyor biz onlara nasıl yaklaşacağımızı bilemiyoruz.”[T4i]

“5. sınıfları bir daha almak istemem, seviyelerine inmek çok zor. Öğretmene bu konuda hizmet içi eğitim olur, danışmanlık hizmeti alacağı bir kurum olur yardım edilmeli. Öğretmen kendini çaresiz hissetmemeli.” [F6d]

“Öğretmen 5. sınıflar konusunda kendini eğitmeli, yenilemeli. Gerekirse eğitimlere katılmalı. Çocuklar zaten yeni bir ortama giriyor bizim onlara yardımcı olmamız gerekirken biz de uyum sorunu yaşıyoruz.”[S3d]

“Öğretmen ne kadar hazır bu değişikliğe bunlar düşünülmeli. Öğretmenler mutlaka eğitilmeli. En azından öğretim programları hakkında bilgi verilmeli.”[İ2d]

Öğrencileri Ortaokula Hazırlamak

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin önerilerinden bir diğeri “*Öğrencileri ortaokula hazırlamak*” tır. Bu temada öğretmenler Sınıf öğretmenlerinin belli konularda (tuvalet alışkanlığı, söz isteme vs.) öğrencilerini ortaokula hazırlaması önerisinde bulunmuşlardır. Özellikle 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin öğretmenler açısından olumsuz olan bir tema öğrencilerin çocuksu davranışlarından öğretmenlerin yorulmasına yönelikti. Bu temada

da öğretmenler, öğrencilerin davranışlarının ilkokulda sınıf öğretmenleri tarafından ortaokul kurallarına göre değiştirmesi önerisini getirmişlerdir. Yani çok sık tuvalet izni istememesi, hep bir ağızdan konuşmaması, yerinden ve söz alarak konuşması gibi davranışların ilkokulda halledilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Türkçe öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri gelmektedir. İngilizce ve Matematik öğretmenleri görüş bildirmemiştir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 78
Öğretmenlerin Önerileri: Öğrencileri Ortaokula Hazırlamak

<i>Öğrencileri Ortaokula Hazırlamak</i>				
Okul türü	Devlet Ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel Ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	2	-	-	2
Matematik (N=12)	-	-	-	-
Fen Bilimleri (N=8)	-	1	-	1
Sosyal Bil. (N=6)	-	1	-	1
İngilizce (N=8)	-	-	-	-
Toplam	2	2	-	4

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 2'si Türkçe öğretmenidir. Bunu Fen Bilimleri Sosyal ve Bilgiler (n=1) öğretmenleri izlemektedir. Matematik ve İngilizce öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 2'si devlet ortaokulunda, 2'si ise imam hatip ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Ders mi anlatayım onlara büyümeyi mi öğreteyim... 4. sınıfta sınıf öğretmenlerinin öğrencileri hazırlaması lazım. Özellikle sınıfta belli kuralları öğretmeleri gerekiyor.”[T3d]

“4. sınıfta öğretmen öğrencileri ortaokul olmaya hazırlamalı, biz de daha rahat ederiz. Daha az ayağa kalkmalı, arkadaşlarının sözünü kesmemeli vs.” [F4i]

“5. sınıftan önce ön hazırlık olmalı, 4. sınıf öğretmeni öğrencileri davranış açısından ortaokula hazırlamalı.”[S1i]

Lisans Programlarının Güncellenmesi

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin önerilerinden bir diğeri “*Lisans programlarının güncellenmesi*” dir. Bu temada öğretmenler Lisans programlarında öğretmen adaylarına 5. sınıfların programının, öğrencilerin bilişsel yapısının anlatılması gerektiğini, ayrıca lisans programlarının Milli Eğitimin getirdiği yeniliklere göre güncellenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; bu temada en fazla Türkçe öğretmenleri görüş bildirmiştir. Ardından Matematik öğretmenleri gelmektedir. İngilizce, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri görüş bildirmemiştir.

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin branşlarına ve görev yaptıkları okul türüne göre dağılımları ise şöyledir:

Tablo 79
Öğretmenlerin Önerileri: Lisans Programlarının Güncellenmesi

<i>Lisans Programlarının Güncellenmesi</i>				
Okul türü	Devlet ortaokulu	İmam Hatip Ortaokulu	Özel ortaokul	Toplam
Branşlar	(N=33)	(N=6)	(N=5)	(N=44)
Türkçe (N=10)	2	-	-	2
Matematik (N=12)	1	-	-	1
Fen Bilimleri (N=8)	-	-	-	-
Sosyal Bilgiler (N=6)	-	-	-	-
İngilizce (N=8)	-	-	-	-
Toplam (N=44)	3	-	-	3

Bu temada görüş bildiren öğretmenlerin 2’i Türkçe ve 1’i Matematik öğretmenidir. Fen Bilimleri, İngilizce ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri bu konuda görüş bildirmemişlerdir. Ayrıca öğretmenlerin 3’ü de devlet ortaokulunda görev yapmaktadır.

Öğretmenlerin görüşlerinden bazı örnek ifadeler aşağıda sunulmuştur:

“Eğer bu sistem devam edecekse lisans programları da acilen güncellenmeli. Yeni öğretmenler bizim gibi zorluk yaşamamalı. Çünkü ben 5. sınıflara ders anlatırken gerçekten zorlanıyorum.” [M8d]

“Yapılandırmacı anlayış diyoruz madem üniversite de öğretmenler ona göre yetiştirilmeli özellikle 5. sınıflara nasıl etkinlikler olur neler yapılmalı gibi bunlara uygun öğretmen yetişmeli.” [T1d]

“Üniversitede 5. sınıfların programlarına göre öğretmen adaylarına dersler verilmeli. Özellikle oyunla öğretim mutlaka programlarda yer almalı.” [T9d]

4.2. NİCEL VERİLERE İLİŞKİN BULGULAR ve YORUMLAR

4.2.1. Araştırmanın Nicel Bölümüne Katılan Öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıf Düzeyinin Ortaokul Kapsamına Alınmasına İlişkin Görüşlerinin Düzeyi

Öğretmenlerin ‘4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği’nden aldıkları puanların dağılımı Tablo 80’de verilmiştir.

Tablo 80

Öğretmenlerin ‘4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği’nden Boyut ve Madde Bazında Aldıkları Puanlara İlişkin Betimsel İstatistikler (N=637)

Boyut	Maddeler	Min. -Max.	\bar{x}	Düzye	SS
Seçmeli Derslere Yönelik Sonuçlar	M21	1-5	3,72	Katılıyorum	1,30
	M22	1-5	3,45	Katılıyorum	1,30
	M24	1-5	3,45	Katılıyorum	1,34
	M23	1-5	3,27	Kararsızım	1,37
	M19	1-5	3,55	Katılıyorum	1,42
	M18	1-5	3,75	Katılıyorum	1,35
	M20	1-5	3,56	Katılıyorum	1,23
	Toplam	7-35	24,78	Katılıyorum	7,17
Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar	M12	1-5	2,39	Katılmıyorum	1,23
	M11	1-5	2,17	Katılmıyorum	1,20
	M13	1-5	2,05	Katılmıyorum	1,15
	M5	1-5	2,16	Katılmıyorum	1,19
	M2	1-5	2,21	Katılmıyorum	1,36
	M10	1-5	2,36	Katılmıyorum	1,26
	Toplam	6-30	13,37	Katılmıyorum	5,72
Öğrenciler Açısından Sonuçlar	M4	1-5	2,64	Kararsızım	1,51
	M7	1-5	2,64	Kararsızım	1,47
	M1	1-5	2,68	Kararsızım	1,61
	M17	1-5	2,97	Kararsızım	1,45
	M16	1-5	2,6	Kararsızım	1,41
	M14	1-5	2,95	Kararsızım	1,43
	M3	1-5	2,75	Kararsızım	1,39
	Toplam	7-35	19,31	Kararsızım	7,70
Öğretim Programı Açısından Sonuçlar	M28	1-5	3,13	Kararsızım	1,22
	M26	1-5	3,22	Kararsızım	1,25
	M27	1-5	2,65	Kararsızım	1,32
	M29	1-5	3,50	Katılıyorum	1,13
	M25	1-5	3,26	Kararsızım	1,24
	Toplam	5-25	15,78	Kararsızım	4,71
Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar	M8	1-5	3,54	Katılıyorum	1,23
	M9	1-5	3,61	Katılıyorum	1,25
	M15	1-5	3,73	Katılıyorum	1,18
	M6	1-5	3,57	Katılıyorum	1,18
	Toplam	4-16	14,47	Katılıyorum	3,73

Tablo 80 incelendiğinde öğretmenlerin *Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar* boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalaması (\bar{x} toplam= 24.7) *Katılıyorum* düzeyindedir. Yani bu boyuttaki maddelerin içeriği düşünüldüğünde öğretmenlerin seçmeli derslere yönelik görüşlerinin olumsuz olduğu yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerin *Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar* boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalaması (\bar{x} toplam= 13.3) *Katılmıyorum* düzeyindedir. Yani bu boyuttaki maddelerin içeriği düşünüldüğünde öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından olumsuz olduğu sonucuna katılmadıkları yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerin *Öğrenciler Açısından Sonuçlar* boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalaması (\bar{x} toplam= 19.3) *Kararsızım* düzeyindedir. Yani bu boyuttaki maddelerin içeriği düşünüldüğünde öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından sonuçları hakkında kararsız kaldıkları yorumu yapılabilir.

Öğretmenlerin *Öğretim Programı Açısından Sonuçlar* boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalaması (\bar{x} toplam= 15.7) *Kararsızım* düzeyindedir. Yani bu boyuttaki maddelerin içeriği düşünüldüğünde öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul kapsamına alınmasının öğretim programı açısından sonuçları hakkında ne olumlu ne de olumsuz olduğu yorumu yapılabilir. Öğretmenler yalnızca 48. maddeye “5. sınıflarda kullandığım ölçme değerlendirme araçları öğrenciler için uygundur.” (\bar{x} M48=3.5) katılıyorum şeklinde görüş bildirmiş, programın içerik, öğrenme öğretme durumları, kazanımlarının uygunluğu ile ilgili diğer maddelerinde kararsız kalmışlardır.

Öğretmenlerin *Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar* boyutuna ilişkin görüşlerinin ortalaması (\bar{x} toplam= 14.4) *Katılıyorum* düzeyindedir. Yani bu boyuttaki maddelerin içeriği düşünüldüğünde öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından olumlu olduğu sonucuna katıldıkları yorumu yapılabilir.

Özetle öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul kapsamına alınmasını öğretmenler açısından olumlu olarak değerlendirdikleri, seçmeli dersler

açısından yaşanan sonuçları olumsuz olarak değerlendirdikleri, öğrenciler ve öğretim programları konusunda yaşanan sonuçlarda ise kararsız kaldıkları yorumu yapılabilir.

4.2.2. Araştırmanın Nicel Bölümüne Katılan Öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıf Düzeyinin Ortaokul Kapsamına Alınmasına İlişkin Görüşlerinin Analizi

Burada öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasına yönelik görüşlerinin çeşitli bağımsız değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmiş ve elde edilen bulgular ortaya konulmuştur.

4.2.2.1. Öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıf Düzeyinin Ortaokul Kapsamına Alınmasına İlişkin Görüşlerinin Branşlarına Göre Analizi

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşlerinin branşlarına göre analizi Tablo 81’de sunulmuştur.

Tablo 81

Öğretmenlerin Görüşlerinin Branşlarına Göre Değerlendirilmesine Yönelik ANOVA (F) Testi Sonuçları

Ölçeğin boyutları	Branşlar	N	\bar{x}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p	Fark (Scheffe)	η^2
Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar	Türkçe	156	24,7	7,6	Gruplararası	254,7	4	63,6	1,24	,29		
	Matematik	149	23,8	7,2	Gruplariçi	32441,6	632	51,3				
	Fen Bilimleri	118	25,2	7,2	Toplam	32696,3	636					
	Sosyal Bilgiler	93	24,4	7,0								
	İngilizce	121	25,7	6,3								
	Toplam	637	24,7	7,1								
Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar	Türkçe	156	13,1	5,8	Gruplararası	56,006	4	14,0	,42	,79		
	Matematik	149	13,6	5,7	Gruplariçi	20808,5	632	32,9				
	Fen Bilimleri	118	13,1	5,7	Toplam	20864,5	636					
	Sosyal Bilgiler	93	13,9	5,8								
	İngilizce	121	13,0	5,3								
	Toplam	637	13,3	5,7								
Öğrenciler Açısından Sonuçlar	Türkçe(1)	156	19,5	8,0	Gruplararası	594,8	4	148,7	2,5	,039	1>5	.01
	Matematik(2)	149	20,0	8,0	Gruplariçi	37115,6	632	58,7			2>5	
	Fen Bil.(3)	118	19,8	7,3	Toplam	37710,4	636				3>5	
	Sosyal Bilg.(4)	93	19,6	7,9							4>5	
	İngilizce(5)	121	17,3	6,5								
	Toplam	637	19,3	7,7								
Öğretim Programı Açısından Sonuçlar	Türkçe(1)	156	15,5	4,7	Gruplararası	306,2	4	76,5	3,4	,008	2>1	.02
	Matematik(2)	149	16,8	4,4	Gruplariçi	13833,6	632	21,8			2>4	
	Fen Bil.(3)	118	15,8	4,6	Toplam	14139,8	636				2>5	
	Sosyal Bilg.(4)	93	15,6	5,0								
	İngilizce(5)	121	14,7	4,5								
	Toplam	637	15,7	4,7								
Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar	Türkçe	156	14,3	3,9	Gruplararası	27,6	4	6,9	,4	,739		
	Matematik	149	14,3	3,8	Gruplariçi	8821,1	632	13,9				
	Fen Bilimleri	118	14,5	3,7	Toplam	8848,7	636					
	Sosyal Bilgiler	93	14,2	3,8								
	İngilizce	121	14,8	3,2								
	Toplam	637	14,4	3,7								

* $p < .05$

Tablo 81'deki bulgular incelendiğinde “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” nin *Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar*, *Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar*, *Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar* boyutlarında öğretmenlerin görüşlerinin *branşlarına göre* anlamlı olarak farklılaşmadığı görülmüştür. Yani öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşleri “Seçmeli Dersler” ve “Öğretmenler Açısından Sonuçlar” ına ilişkin görüşleri branşlarına göre farklılaşmamaktadır. Ortalamalara bakıldığında öğretmenlerin *Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar* boyutuna katıldıkları (\bar{x} toplam=24.7) yani boyuttaki maddeler göz önüne alındığında Seçmeli derslere ilişkin sonuçları olumsuz buldukları, *Öğretmenler Açısından Olumlu/Olumsuz Sonuçlar* boyutları beraber değerlendirildiğinde *Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar* a (\bar{x} toplam=13.3) Katılmadıkları, *Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar* boyutuna ise (\bar{x} toplam=14.4) Katıldıkları görülmüştür. Yani araştırmaya katılan öğretmenler genel olarak 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasının *Öğretmenler Açısından Sonuçlarını* olumlu olarak değerlendirdikleri yorumu yapılabilir.

Öğrenciler Açısından Sonuçlar boyutunda ise öğretmenlerin görüşlerinin branşlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Bu boyutta görüşler arasındaki farklılıkların hepsi İngilizce öğretmenleriyle diğer branş öğretmenleri arasında görülmektedir. İngilizce öğretmenlerinin bu boyutta yer alan maddelere ilişkin görüşlerinin ortalaması (\bar{x} =17,3) Katılmıyorum düzeyinde, diğer branşların tümü ise (\bar{x} =19,5-20,0) Kararsızım düzeyindedir. Bu durum İngilizce öğretmenlerinin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşlerinin olumlu olmadığı ya da daha az olumlu olduğu bunun yanında diğer tüm branşlar bu konuyla ilgili kararsız kaldıkları şeklinde yorumlanabilir. Branş değişkeninin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasının öğrencilere ilişkin sonuçları açısından öğretmenlerinin görüşlerinin üzerinde ne düzeyde etkili olduğunu belirlemek üzere hesaplanan η^2 değerinden (.01) hareketle, öğretmenlerin bu boyuttan aldıkları puanlara ait gözlenen varyansın yaklaşık olarak % 1'inin branş değişkenine bağlı olduğu belirlenmiştir. Etki büyüklüğüne ilişkin değer göz önünde bulundurulduğunda, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasının öğrencilere ilişkin sonuçları açısından branş değişkeninin “küçük” etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir. Bu durum önceki yıllarda da 5. sınıflar ilkökul

düzeyinde iken de onlara ders veren İngilizce öğretmenlerinin o yaş grubunu daha iyi tanıdığı ve dolayısıyla daha net bir görüş ortaya koyduklarını göstermektedir. İngilizce öğretmenlerin bu uygulamanın öğrenciler açısından olumlu sonuçlarına katılmadıkları şeklinde görüş bildirmeleri önemlidir. Diğer taraftan diğer branştaki öğretmenlerin bu uygulamayla birlikte ilk kez 5. sınıf yaş düzeyindeki öğrencilerin derslerini yürütüyor olmaları henüz uygulamaya tam adapte olmadıkları, öğrenciler açısından sonuçları hakkında da kararsızlık yaşadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Öğretim Programı Açısından Sonuçlar boyutunda da öğretmenlerin görüşlerinin branşlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Bu boyutta görüşler arasındaki farklılıkların hepsi Matematik öğretmenleriyle Türkçe, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri arasında görülmektedir. Matematik öğretmenlerinin bu boyutta yer alan maddelere ilişkin görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=16,8$) Kararsızım düzeyinde, diğer branşların ortalaması da ($\bar{x}=14,7-15,6$) Kararsızım düzeyindedir. Branş değişkeninin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasının öğretim programına ilişkin sonuçlarının öğretmenlerinin görüşlerinin üzerinde ne düzeyde etkili olduğunu belirlemek üzere hesaplanan η^2 değerinden (.02) hareketle, öğretmenlerin bu boyuttan aldıkları puanlara ait gözlenen varyansın yaklaşık olarak % 2'inin branş değişkenine bağlı olduğu belirlenmiştir. Etki büyüklüğüne ilişkin değer göz önünde bulundurulduğunda, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasının öğretim programına ilişkin sonuçları açısından branş değişkeninin “küçük” etki büyüklüğüne sahip olduğu görülmüştür. Bu boyutta küçük etki büyüklüğünden hareketle Matematik öğretmenlerinin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasının ‘Öğretim Programı Açısından Sonuçlarına’ ilişkin görüşlerinin diğer Türkçe, Sosyal Bilgiler ve İngilizce branşlarındaki öğretmenlerle arasındaki farkın anlamlı olmadığı, öğretmenlerin görüşlerinin benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir.

4.2.2.2. Öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıf Düzeyinin Ortaokul Kapsamına Alınmasına İlişkin Görüşlerinin Kıdemlerine Göre Analizi

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşlerinin Kıdemlerine göre analizi Tablo 82’de sunulmuştur:

Tablo 82

Öğretmenlerin Görüşlerinin Kıdemlerine Göre Değerlendirilmesine Yönelik ANOVA (F) Testi Sonuçları

Ölçeğin boyutları	Kıdemler	N	\bar{X}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p
Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar	0-5 yıl	57	23,2	6,6	Gruplarasası	420,1	4	105,02	2,05	,085
	6-10 yıl	167	24,0	7,0	Gruplarıçi	32276,2	632	51,07		
	11-15 yıl	195	25,1	7,0	Toplam	32696,3	636			
	16-20 yıl	117	26,0	7,2						
	21 yıl ve üzeri	101	24,6	7,6						
	Toplam	637	24,7	7,1						
Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar	0-5 yıl	57	13,1	5,3	Gruplarasası	71,3	4	17,834	,54	,705
	6-10 yıl	167	13,0	5,9	Gruplarıçi	20793,2	632	32,901		
	11-15 yıl	195	13,4	5,6	Toplam	20864,5	636			
	16-20 yıl	117	13,9	5,9						
	21 yıl ve üzeri	101	13,1	5,5						
	Toplam	637	13,3	5,7						
Öğrenciler Açısından Sonuçlar	0-5 yıl	57	19,4	7,6	Gruplarasası	109,3	4	27,334	,45	,766
	6-10 yıl	167	18,7	7,8	Gruplarıçi	37601,1	632	59,495		
	11-15 yıl	195	19,5	7,8	Toplam	37710,4	636			
	16-20 yıl	117	19,1	7,7						
	21 yıl ve üzeri	101	19,9	7,2						
	Toplam	637	19,3	7,7						
Öğretim Programı Açısından Sonuçlar	0-5 yıl	57	15,0	4,9	Gruplarasası	114,6	4	28,663	1,29	,272
	6-10 yıl	167	16,1	4,6	Gruplarıçi	14025,1	632	22,192		
	11-15 yıl	195	15,5	4,2	Toplam	14139,8	636			
	16-20 yıl	117	16,3	5,1						
	21 yıl ve üzeri	101	15,3	5,1						
	Toplam	637	15,7	4,7						
Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar	0-5 yıl	57	14,2	4,5	Gruplarasası	26,3	4	6,584	,47	,757
	6-10 yıl	167	14,7	3,6	Gruplarıçi	8822,4	632	13,960		
	11-15 yıl	195	14,5	3,5	Toplam	8848,7	636			
	16-20 yıl	117	14,3	3,5						
	21 yıl ve üzeri	101	14,1	4,0						
	Toplam	637	14,4	3,7						

* p<.05

Tablo 82'deki bulgular incelendiğinde “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği”nin tüm boyutlarında öğretmenlerin görüşleri kıdemlerine göre anlamlı bir farklılaşma göstermemiştir. Yani öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşleri kıdemlerine göre değişmemektedir. Bu araştırmanın odağı olan 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınması durumu tüm öğretmenler için yenidir. Dolayısıyla mesleki kıdemi çok olan öğretmenlerle daha genç mesleki kıdemi az olan öğretmenler arasında herhangi farklılaşma yaşanmamasının uygulamanın yeniliğinden kaynaklandığı yorumu yapılabilir.

4.2.2.3. Öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıf Düzeyinin Ortaokul Kapsamına Alınmasına İlişkin Görüşlerinin Daha Önce Sınıf (ilkokul) Öğretmenliği Yapıp Yapamama Durumlarına Göre Analizi

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşlerinin daha önce sınıf (ilkokul) öğretmenliği yapıp yapamama durumlarına göre analizi Tablo 83'de sunulmuştur:

Tablo 83
Öğretmenlerin Görüşlerinin Daha Önce Sınıf (ilkokul) Öğretmenliği Yapıp Yapamama Durumlarına Göre Değerlendirilmesine Yönelik t Testi Sonuçları

Ölçeğin Boyutları	Sınıf (ilkokul) öğretmenliği yapma durumu	N	\bar{x}	S	t	sd	p
Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar	Evet	94	24,14	8,4	-.82	115,5	,409
	Hayır	541	24,91	6,92			
Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar	Evet	94	12,63	5,7	-1,32	633	,186
	Hayır	541	13,48	5,72			
Öğrenciler Açısından Sonuçlar	Evet	94	20,01	8,03	,96	633	,336
	Hayır	541	19,18	7,65			
Öğretim Programı Açısından Sonuçlar	Evet	94	15,40	5,33	-.83	633	,402
	Hayır	541	15,84	4,60			
Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar	Evet	94	15,08	3,84	1,73	633	,083
	Hayır	541	14,36	3,70			

* $p < .05$

Tablo 83'deki bulgular incelendiğinde "4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği"nin tüm boyutlarında öğretmenlerin görüşleri daha önce sınıf (ilkokul) öğretmenliği yapıp yapamama durumlarına göre anlamlı bir farklılaşma göstermemiştir. Yani öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşleri daha önce sınıf (ilkokul) öğretmenliği yapıp yapamama durumlarına göre değişmemektedir. Bu durumun nitel araştırma bulgularından hareketle alan değişikliği yaparak gelen öğretmenler için değerlendirildiğinde bu öğretmenlerin birçoğunun sınıf öğretmenliği deneyimlerini ile şu anki deneyimleri arasında bir fark görmedikleri şeklinde yorumlanabilir.

4.2.2.4. Öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıf Düzeyinin Ortaokul Kapsamına Alınmasına İlişkin Görüşlerinin Okul Türüne Göre Analizi

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşlerinin okul türüne göre analizi Tablo 84' de sunulmuştur.

Tablo 84

Öğretmenlerin Görüşlerinin Okul Türüne Göre Değerlendirilmesine Yönelik ANOVA (F) Testi Sonuçları

225

Ölçeğin boyutları	Okul türü	N	\bar{x}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p	Fark (Scheffe)	η^2
Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar	Devlet ortaokulu	535	24,9	7,3	Gruplararası	262,9	2	131,4	2,57	,077		
	İmam hatip ort.	44	25,0	6,3	Gruplariçi	32433,4	634	51,1				
	Özel ortaokul	58	22,7	5,8	Toplam	32696,3	636					
	Toplam	637	24,7	7,1								
Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar	Devlet ortaokulu	535	13,3	5,7	Gruplararası	15,1	2	7,5	,231	,794		
	İmam hatip ort.	44	13,9	4,8	Gruplariçi	20849,3	634	32,8				
	Özel ortaokul	58	13,3	6,1	Toplam	20864,5	636					
	Toplam	637	13,3	5,7								
Öğrenciler Açısından Sonuçlar	Devlet ortaokulu (1)	535	19,6	7,7	Gruplararası	511,4	2	255,7	4,35	,013	1>3	.01
	İmam hatip ort.(2)	44	17,8	7,6	Gruplariçi	37198,9	634	58,6				
	Özel ortaokul(3)	58	16,8	7,2	Toplam	37710,4	636					
	Toplam	637	19,3	7,7								
Öğretim Programı Açısından Sonuçlar	Devlet ortaokulu	535	15,9	4,6	Gruplararası	126,262	2	63,131	2,856	,058		
	İmam hatip ort.	44	15,3	4,5	Gruplariçi	14013,5	634	22,103				
	Özel ortaokul	58	14,4	4,9	Toplam	14139,8	636					
	Toplam	637	15,7	4,7								
Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar	Devlet ortaokulu	535	14,5	3,6	Gruplararası	36,737	2	18,368	1,322	,267		
	İmam hatip ort.	44	13,6	3,8	Gruplariçi	8812,0	634	13,899				
	Özel ortaokul	58	14,2	3,9	Toplam	8848,7	636					
	Toplam	637	14,4	3,7								

* p<.05

Tablo 84'deki bulgular incelendiğinde “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği”nin *Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar, Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar, Öğretim Programı Açısından Sonuçlar ve Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar* boyutlarında öğretmenlerin görüşlerinin okul türüne göre anlamlı bir farklılaşmadığı görülmüştür. Yani öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşleri görev yaptıkları okul türüne göre adı geçen boyutlarda farklılaşmamaktadır.

Öğrenciler Açısından Sonuçlar boyutunda ise öğretmenlerin görüşlerinin okul türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Bu boyutta görüşler arasındaki farklılık devlet ortaokulunda görev yapan öğretmenler ile özel ortaokulda görev yapan öğretmenler arasında görülmektedir. Devlet ortaokulunda görev yapan öğretmenlerin bu boyutta yer alan maddelere ilişkin görüşlerinin ortalaması ($\bar{x} = 19,6$) Kararsızım düzeyinde, özel ortaokulda görev yapan öğretmenler ise ($\bar{x} = 16,8$) Katılmıyorum düzeyindedir. Bu durum ortalamalar açısından yorumlandığında Devlet ortaokulunda görev yapan öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin ölçeğin *Öğrenciler Açısından Sonuçlar* boyutuna ilişkin görüşlerinin özel ortaokulda görev yapan öğretmenlere göre daha olumlu olduğu şeklinde yorumlanabilir. Görev yapılan okul türü değişkeninin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasının öğrencilere ilişkin sonuçları açısından öğretmenlerinin görüşlerinin üzerinde ne düzeyde etkili olduğunu belirlemek üzere hesaplanan η^2 değerinden (.01) hareketle, öğretmenlerin bu boyuttan aldıkları puanlara ait gözlenen varyansın yaklaşık olarak % 1'inin görev yapılan okul türü değişkenine bağlı olduğu belirlenmiştir. Etki büyüklüğüne ilişkin değer göz önünde bulundurulduğunda, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasının öğrencilere ilişkin sonuçları açısından görev yapılan okul türü değişkeninin “küçük” etki büyüklüğüne sahip olduğu söylenebilir. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda özel ortaokulda görev yapan öğretmenler ile devlet ortaokulunda görev yapan öğretmenlerin görüşlerinin benzer olduğu şeklinde yorumlanabilir.

4.2.2.5. Öğretmenlerin 4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıf Düzeyinin Ortaokul Kapsamına Alınmasına İlişkin Görüşlerinin Mezun Oldukları Fakülte Türüne Göre Analizi

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşlerinin mezun oldukları fakülte türüne göre analizi Tablo 85’de sunulmuştur:

Tablo 85

Öğretmenlerin Görüşlerinin Mezun Oldukları Fakülte Türüne Göre Değerlendirilmesine Yönelik ANOVA (F) Testi Sonuçları

Mezun olunan fakülte		N	\bar{x}	S	Varyansın Kaynağı	Kareler Top.	Sd	Kareler Ort.	F	p
Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar	Eğitim Fak.	431	24,4	7,1	Gruplarasası	143,539	3	47,846	,93	,426
	Fen Edeb. Fak.	158	25,3	7,2	Gruplariçi	32552,851	633	51,426		
	Eğitim Enst.	37	25,5	6,8	Toplam	32696,389	636			
	Diğer	11	26,1	7,9						
	Toplam	637	24,7	7,1						
Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar	Eğitim Fak.	431	13,2	5,7	Gruplarasası	118,056	3	39,352	1,20	,309
	Fen Edeb. Fak.	158	13,3	5,7	Gruplariçi	20746,509	633	32,775		
	Eğitim Enst.	37	14,9	5,8	Toplam	20864,565	636			
	Diğer	11	11,8	4,5						
	Toplam	637	13,3	5,7						
Öğrenciler Açısından Sonuçlar	Eğitim Fak.	431	19,6	7,9	Gruplarasası	163,312	3	54,437	,91	,432
	Fen Edeb. Fak.	158	18,7	7,3	Gruplariçi	37547,143	633	59,316		
	Eğitim Enst.	37	17,8	6,5	Toplam	37710,455	636			
	Diğer	11	19,7	6,9						
	Toplam	637	19,3	7,7						
Öğretim Programı Açısından Sonuçlar	Eğitim Fak.	431	16,0	4,5	Gruplarasası	139,857	3	46,619	2,10	,098
	Fen Edeb. Fak.	158	15,4	4,9	Gruplariçi	13999,955	633	22,117		
	Eğitim Enst.	37	14,2	5,4	Toplam	14139,812	636			
	Diğer	11	15,5	4,0						
	Toplam	637	15,7	4,7						
Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar	Eğitim Fak.	431	14,6	3,7	Gruplarasası	107,509	3	35,836	2,59	,052
	Fen Edeb. Fak.	158	14,4	3,6	Gruplariçi	8741,260	633	13,809		
	Eğitim Enst.	37	12,8	3,9	Toplam	8848,769	636			
	Diğer	11	14,9	2,5						
	Toplam	637	14,4	3,7						

* p<.05

Tablo 85'deki bulgular incelendiğinde "4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği"nin tüm boyutlarında öğretmenlerin görüşleri mezun oldukları fakülte türüne göre anlamlı bir farklılaşma göstermemiştir. Yani öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşleri mezun oldukları fakülte türüne göre değişmemektedir. Bu durum bu uygulama ile ilgili geçmişte veya şimdi mezun olunan fakülte türlerinde, ister Eğitim Fakültesi ister Fen Edebiyat Fakültesi mezunu olsun, 5. sınıflara özgü bir lisans eğitimi farkı olmadığından mezun oldukları fakülte türü arasında anlamlı bir farklılık yaratmamıştır şeklinde yorumlanabilir.

BÖLÜM 5

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Tartışma

Araştırmanın bu bölümünde nitel ve nicel verilerden elde edilen bulgular ilgili literatüre dayalı olarak tartışılmıştır.

4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından olumlu eğitsel sonuçlarında, diğer kademelere göre daha zevkli ders işleme ve öğrencilerin öğrenmeye istekli oluşunun yarattığı pozitif sınıf iklimi, branş öğretmenin alan bilgisinin sınıf öğretmeninden daha iyi olması olarak tanımlanan “Öğretmenlik Alan Bilgisi farkı” araştırmanın nitel bulgularında öne çıkmıştır. Nicel boyutta ise ölçeğin “Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar” boyutundaki maddelere öğretmenlerin katıldığı sonucuna varılmıştır. Ölçeğin bu boyutunda “M8: 5. sınıflarda dersi zevkli işliyorum.”, “M9:5.sınıfların diğer sınıf düzeylerine göre derse aktif katılımı benim de motivasyonumu artırıyor.”, “M15: 5. sınıf öğrencileriyle kolaylıkla iletişim kurabiliyorum.”, “M6: 5. sınıflarda dersleri oyunlaştırarak işlemek için kendimi yeterli görüyorum.” maddeleri yer almıştır.

Sınıf iklimi, motivasyon, iletişim ve öğretmen yeterliliği kavramları 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından ortaya çıkardığı olumlu eğitsel sonuçlarda öne çıkmaktadır. Sınıf iklimi, sınıf içi davranışları ve öğrenmeleri belirleyen temel bir etken olabilmektedir. Sınıf iklimi ile öğrencilerin bilişsel ve duyuşsal öğrenme çıktıları arasında pozitif bir ilişki olduğu yapılan araştırmalarda görülmüştür. Olumlu ve olumsuz sınıf iklimine sahip sınıflarda, öğretmenler ve öğrenciler arasındaki ilişkilerde de farklılıklar olmuştur. Olumlu sınıf iklimine sahip sınıfta daha çeşitli olumlu davranışlar ve bu davranışların gözlenme sıklığının daha çok olduğu görülürken, olumsuz sınıf iklimine sahip sınıfta ise bireyler birbiri ile ya rekabete dayalı bir iletişim içinde ya da birbirlerine karşı duyarsız olmaktadırlar (Çengel, 2013). Çalışma bulguları da bu görüşü desteklemiştir. Öğretmenler 5. sınıflardaki olumlu sınıf ikliminin öğrencilerin derste motivasyonunu arttırdığını, öğretmenlerin daha zevkli ders işlemesine neden olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmada yine öğretmenler açısından olumlu görülen bir eğitsel sonuç branş öğretmenlerinin ‘Öğretmenlik Alan Bilgileri’nin sınıf öğretmenlerinden daha iyi olacağı görüşüdür. Benzer şekilde değişik branşlar bazında yapılan araştırmalar öğretmenlerin 5. sınıf derslerini branş öğretmeni tarafından verilmesini olumlu buldukları sonucuna ulaşmıştır (Epçaçan, 2014; Kaya ve diğerleri, 2015; Zayimoğlu Öztürk, 2015). Çalışmalar 5. sınıflara branş öğretmenlerinin girmesinin öğrencilerin ilgili uzman kişilerden eğitim almaları nedeniyle daha faydalı olacağı belirtilmektedir (Cerit, Akgün, Yıldız ve Soysal, 2014; Baykan, Çiftçi ve Arıkan, 2013; Kaya ve diğerleri, 2015; Kuzu ve Eroğlu,2012).

Araştırmanın nitel bulgularında 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından eğitsel sonuçları hakkında öğretmenlerin daha çok olumsuz görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmanın nicel bulgularında ise “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği”nin alt boyutlarından “Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar” boyutuna öğretmenlerin katılmadıkları, yani 4+4+4 uygulamasının öğretmenler açısından eğitsel sonuçlarını olumsuz bulmadıkları görülmüştür.

Öğretmenlerin araştırmanın nitel boyutunda en fazla görüş bildirdikleri ve öne çıkan olumsuz bulgular; öğrencilerin çocuksu davranışları, öğretmenlerin öğrencilerin hazırbulunuşluklarını yeterli görmemeleri, aynı zamanda kendilerinin de 5. sınıfların bilgi düzeyine göre ders anlatmakta zorlandıkları, ilk kez 5. sınıfların dersine giren branş öğretmenlerinin öğrencilerin hazırbulunuşluğunu bilmemesi ve öğrencilerin hazırbulunuşluğuna uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanamadıkları, konuları öğrencilere anlatırken nasıl bir yol izlemeleri konusunda zorlandıkları, öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarını karşılayamadıkları, onlara bekledikleri ilgi ve sevgiyi sınıf öğretmenleri kadar gösteremedikleri, öğrencilerle yaşadıkları bir takım zorlukların, iletişim problemleri ortaya çıkardığı, konuları yetiştirmek veya daha fazla soru çözümlerinin yanında öğrencileri daha iyi tanımak ve 5. sınıftaki öğrencilerin beklediği ilgiyi onlara gösterebilmek için zamana ihtiyaç duydukları olmuştur.

Nicel bulgularda ise ölçeğin “Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar” boyutuna öğretmenlerin katılmadıkları, yani 4+4+4 uygulamasının öğretmenler

açısından eğitsel sonuçlarını olumsuz bulmadıkları görülmüştür. Bu boyutta yer alan “M2: 5. sınıf öğrencilerinin seviyesine göre ders anlatmakta zorlanıyorum.”, “M5: 5. sınıfların yaş düzeyine uygun yöntem ve teknikleri kullanma konusunda kendimi yetersiz hissediyorum.”, “M10: 5. sınıf öğrencilerine bekledikleri ilgiyi gösteremiyorum.”, “M11: 5. sınıf öğrencileriyle iyi iletişim kuramıyorum.” gibi araştırmanın nitel bölümünde de öğretmenlerin olumsuz bulduğu maddelere, nicel boyutta öğretmenler “Katılmıyorum” düzeyinde cevap vermiştir. Buradan araştırmanın öğretmenler açısından olumsuz eğitsel sonuçlarının bu araştırmada genellenmediği görülmüştür.

Öztürk (2015)’ün de sosyal bilgiler öğretmenleri üzerinde yaptığı araştırmasında da, nitel ve nicel bulgularda farklılıklar görülmüştür. Katılımcıların nicel verilerin analiz sonucunda 5. sınıf öğrencilerinin seviyelerine inmekte zorluk yaşamadıklarını belirtirken nitel analizde elde edilen bulgularda 5. sınıf öğrencilerinin kavramları anlamalarına ilişkin seviye sorunu yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğrenci seviyesine inmekte sorun yaşamadıkları ancak 5. sınıf öğrencilerinin soyut kavramları anlama düzeylerine ilişkin sorunları olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buradaki bulgular da benzerdir. Bu araştırmada da nitel boyutta Sosyal bilgiler öğretmenleri “Öğrenci düzeyi” temasında görüş belirtmemiştir. Yani Sosyal bilgiler öğretmenleri öğrenci seviyesine inmede sorun yaşamazken “Öğrencilerin bilişsel hazırbulunuşluğu” temasında matematik öğretmenleriyle birlikte en fazla olumsuz görüş bildiren branş olmuştur.

Aybek ve Aslan (2015a) da ortaokul öğretmenlerinin (Fen Bilimleri, Matematik, Sosyal Bilgiler, İngilizce, Türkçe ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi) 4+4+4 Kesintili Zorunlu eğitim sistemine yönelik yaşadıkları sorunları incelediği nitel araştırmada “Öğrenci” teması altında, öğretmenlerin çoğunun öğrencilerin seviyelerine inmekte sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. 5. sınıf öğrencileri somut işlemler döneminde olduğundan ve ortaokul öğretmenlerinin soyut işlemler dönemine yönelik pedagojik eğitim aldıklarından ders anlatırlarken bu öğrencilerin seviyelerine inmekte güçlük çektiklerini ve bu nedenle de öğretmenlerin böyle bir sorunla karşılaştığını ifade etmişlerdir. Bu bulgu da araştırmanın bulgularıyla örtüşmektedir.

Olumsuz görüşler, olumlulara kıyasla bu ve benzer araştırmalarda daha çok ön plana çıkmıştır (Aybek ve Aslan, 2015a; Düşmez ve Bulut, 2015; Kaya ve diğerleri, 2015; Tangülü ve Çıdacı, 2014). Çapar (2015), 12 yıllık eğitim kapsamında 5. ve 9. sınıf öğretmen ve öğrencilerine yönelik yaptığı çalışmada öğretmenlerin kendilerini derslerin işlenişi hususunda, “orta düzeyde başarılı” ya da “başarısız” olarak değerlendirdiği sonucuna ulaşmıştır. Demir, Doğan ve Pınar (2013) da katılımcıların tamamı bu yaş grubunun gelişim özelliklerini bilmediklerinden dolayı 5.sınıflarda halen disiplin sorunları yaşadıklarını ifade ettiklerini belirtmiştir. Öğretmenlerin eğitim-öğretim sürecinde öğrencilerin seviyelerine inme konusunda sürekli sorunlar yaşadıklarını ve bu sorunu kendi çabaları ile bu sorunu kısmen aşabildiklerini, bir katılımcının ise sınıf öğretmenliğinden geldiği için sorun yaşamadığını belirtmiştir. Benzer şekilde Demir (2013) araştırmasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıf derslerine girdiklerinde öğrencilerin seviyelerine inme ve 5.sınıf müfredatını anlama konusunda sorunlar yaşadıklarını belirtmiştir. Bu bulgular araştırmanın nitel bulgularıyla örtüşmektedir.

Düşmez ve Bulut (2015)’ un okul yöneticileri ile yaptığı çalışmada da 4+4+4 (12 yıllık) zorunlu eğitim sisteminin eğitim psikolojisi ve eğitimin işlevi açısından genel olarak olumsuz olduğu ayrıca öğretmen ve çocukların hazırbulunuşluklarının olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Külekçi (2013) ise sınıf öğretmenlerinin 5. sınıfların ortaokula geçmesi ile birleştirilmiş sınıflarda en büyük yardımcılarını kaybettiklerini dile getirmişlerdir. Buradan öğretmenin görevlerinin bir kat daha arttığını ve 4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sisteminin birleştirilmiş sınıflarda az da olsa olumlu katkısı olduğu ama çoğunlukla birleştirilmiş sınıfları olumsuz yönde etkilediği sonucuna varılmıştır.

Araştırma sonucunda 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı eğitsel sonuçlara bakıldığında nitel boyutta öğretmenlerin, olumlu ancak daha çok olumsuz görüş bildirdikleri ortaya çıkmıştır. Nicel boyutta ise öğretmenlerin kullanılan ölçeğin “Öğrenciler Açısından Sonuçlar” alt boyutundan aldıkları puanların ortalamasının “Kararsızım” düzeyinde olduğu görülmüştür.

Nicel boyutta öğretmenlerin yaşadığı kararsızlık benzer araştırmalarda da görülen sistemin yeni olmasından kaynaklı bazı öğretmenlerin olumlu veya olumsuz olarak bir yargıya varmanın güç olduğunu belirtmesi olabilir (Kaya ve diğerleri, 2015). Memişoğlu ve İhsanoğlu da (2013) araştırmalarında bu noktaya dikkat çekerek yeni sistemi değerlendirebilmek için zamana ihtiyaç olduğunu, uygulama sonuçlarının beklenmesi gerektiğine dikkat çekmişlerdir.

Nitel boyutta olumlu eğitsel sonuçlara bakıldığında öğretmenlerin en fazla görüş bildirdikleri ve öne çıkan durum 5. sınıf öğrencilerinin farklı öğretmenlerle ders işlemekten zevk aldıkları ve daha mutlu oldukları sonucu olmuştur. Bunun yanında 4+4+4 uygulaması ile artık 5. sınıftan itibaren ortaokul olan öğrencilerin, bir yıl erken ortaokul oldukları için bu uyum sorunları 6. sınıfta yaşamadıkları, öğretmenler ve onların verdiği farklı görevler olacağından, öğrencilerin daha fazla sorumluluk almaya başlayacakları sonucuna ulaşılmıştır.

Bu bulguları destekler nitelikte benzer araştırmalar mevcuttur. 5. ve 9. sınıflara yönelik araştırmada da öğrenciler kendi ağızlarından yasal düzenlemeyle ilgili olarak, dersleri daha iyi anladıklarını, derslerin ilgi ve ihtiyaçlarını karşıladığını belirterek bu konudaki memnuniyetlerini ortaya koymuştur (Çapar, 2015).

5.sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarının araştırıldığı çalışmaya yönelik sonuçlar incelendiğinde, tutumlarını ifade eden maddelere katılım oranlarının yüksek olduğu görülmektedir. Öğrencilerin genel olarak sosyal bilgiler dersi konularını ilgi çekici buldukları, sosyal bilgiler dersinde kendilerine güvendikleri ve ders ödevlerini zevkle yaptıklarını ifade ettikleri tespit edilmiştir (Kılınç ve Dere, 2015). Ayrıca araştırmaya katılan 5.sınıf öğrencileri, sosyal bilgiler dersinin sınıf öğretmeni yerine branş öğretmeni tarafından verilmesini tercih ettiklerini ifade etmiştir. Demir, Doğan ve Pınar (2013) tarafından yapılan çalışmada da benzer sonuçlara ulaşılmıştır.

Birinci sınıf öğretmenlerinin 4+4+4 eğitim sistemi uygulamasına yönelik görüşlerinin alındığı araştırmada öğretmenler ilkökul öğretmenleri ile branş

öğretmenlerinin ayrılmış olmasını olumlu buldukları sonucuna ulaşılmıştır (Akbaşlı ve Üredi, 2014).

Yine Matematik Öğretmenlerine yönelik yapılan araştırma sonuçlarında da benzer olarak ders saatinin artmasının yeni sistemin çok olumlu bir yönü olarak gördüklerini ifade etmiş ve bazı öğretmenler bu durumun öğrencilerin ilgi ve motivasyonunu arttırdığını belirtmişlerdir (İzci ve Göktaş, 2014).

Bunun yanında 4+4+4 uygulamasının öğrenciler açısından olumlu olarak ortaya çıkardığı sonuçlar başka araştırmalarda binaların ilkokul ve ortaokul olarak ayrılmış olması, öğrenciler açısından öğrencilerin aynı yaş grupları içerisinde kendilerini daha güvende hissetmeleri olarak belirtilmiştir (Doğan, Uğurlu ve Demir, 2014; Epçaçan, 2014; Kaya ve diğerleri, 2015; Kılıç, 2014; Memişoğlu ve İhsanoğlu, 2013). Öğretmenlerin yeni eğitim sistemi ile birlikte zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasını da öğrenciler açısından olumlu olarak değerlendirdikleri görülmüştür (Memişoğlu ve İsmetoğlu, 2013).

Bu araştırma bulgularında yer alan erken sorumluk alma teması farklı araştırmalarda erken hayata erken atılma başlığında incelenmiş Düşmez ve Bulut (2015) Giresun ilinde yaptıkları çalışmada eğitim yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda öğrencilerin “hayata erken atılması” maddesine katılımcıların eşit oranda olumlu ve olumsuz bir yön olarak ifade ettikleri, Örs, Erdoğan ve Kipici (2013) yine eğitim yöneticilerinin görüşünü aldığı çalışmada Iğdır ilinde ve Epçaçan (2014)’ın Siirt ilinde benzer biçimde öğretmenler üzerinde yapılan bir araştırmada bu sonuca zıt olarak ‘hayata erken atılma’ nın olumlu olarak görüldüğü sonuçlarına ulaşılmıştır.

4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı olumsuz eğitsel sonuçlara bakıldığında araştırmanın nitel boyutunda öğretmenlerin en fazla görüş bildirdikleri ve öne çıkan bulgu “Branş öğretmenine alışamama” olmuştur. Bunun yanında yine öğretmenlerin öğrenciler açısından olumsuz buldukları durumlar “Duygusal boşluk”, “Bilişsel hazırbulunuşluk”, “Fiziksel hazırbulunuşluk”, “Sorumluluklarını yerine getirememe” ve “Dikkat eksikliği” temalarıdır olmuştur.

Araştırmanın nitel boyutunda olumsuz görüşler incelendiğinde en fazla olumsuz görüşün matematik öğretmenleri tarafından dile getirildiği, öğretmenler açısından en az olumsuz görüş dile getiren sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğrenciler açısından olumsuz görüşleri yüksek oranda dile getirdiği görülmüştür. İngilizce öğretmenleri ise öğrenciler açısından olumlu görüş bildirmezken olumsuz görüşlerde en fazla görüş dile getiren branş olmuştur. Araştırmanın nicel bölümünde de nitel bulgular, branşlar bazında genellenmiştir denilebilir. Öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşlerinin branşlarına göre analizinde ölçeğin “Öğrenciler Açısından Sonuçlar” boyutunda görüşler arasındaki farklılıkların hepsi İngilizce öğretmenleriyle diğer branş öğretmenleri (Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler öğretmenleri) arasında görülmüştür. İngilizce öğretmenlerinin bu boyutta yer alan maddelere ilişkin görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=17,3$) “Katılmıyorum” düzeyinde, diğer branşların tümü ise ($\bar{x}=19,5-20,0$) “Kararsızım” düzeyinde olduğu görülmüştür. Türkçe, matematik, fen bilimleri ve sosyal bilimler öğretmenleri ise daha önce de değinildiği üzere bu boyutta kararsız kalmışlardır.

Araştırma bulgularına benzer sonuçlar elde edilen çalışmalar mevcuttur. Çapar (2015) 5. sınıf öğrencileri arasında sınıf öğretmenlerini özlediklerini belirten ve değişimden psikolojik olarak olumsuz etkilenen öğrenciler olduğunu belirtmiştir. Aybek ve Aslan (2015a) ise ortaokul öğretmenlerinin çoğunun (%82,93), 4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sistemi ile ilgili olumsuz görüş belirttiğini, olumsuz görüş belirten öğretmenlerin çoğunun yeni eğitim sisteminin öğrencilerin gelişim özelliklerini dikkate almamasını olumsuz olarak değerlendirdiğini belirtmiştir. Aybek ve Aslan (2015b)’ın sınıf öğretmenleriyle yaptığı araştırmada da öğretmenler tarafından, öğrencilerin hazırbulunuşluklarının yeterli olmaması olumsuz bir görüş olarak belirtilmiştir.

Öğrencilerin öğrenmeye hazır olma durumlarını ifade eden hazırbulunuşluk kavramı, öğrenme kavramları içerisinde yer alan önemli kavramlardan birisidir (Senemoğlu, 2015). Gerek eğitim sisteminin gerekse öğrenme-öğretme sürecinin önemli girdilerindedir (Harman ve Çelikler, 2012). Örs, Erdoğan ve Kipici (2013) tarafından yapılan araştırmada da, eğitim yöneticileri okula başlama yaşının 5 yaşına düşürülmesinin öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olmadığını belirtmişlerdir. Bahtiyar Karadeniz (2012)’de 4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sisteminin öğrencilerin

gelişim özelliklerini dikkate almadan uygulanmaya başlanması öğretmenler tarafından olumsuz bir görüş olarak belirtilmiştir. Akbaşı ve Üredi (2014)'de çalışmasında öğretmenlerin, 60-66 aylık çocukların hazırbulunuşluk düzeylerinin birbirlerinden farklı olması ve sınıf disiplini sağlayamama gibi problemler yaşadıkları belirtmiş, birinci sınıf öğretmenlerinin büyük bir çoğunluğunun 4+4+4 eğitim sistemi uygulamasının ne tür olumlu yönleri olduğuna ilişkin olarak ise “Olumlu hiç bir yönü yoktur” ifadesini kullandıklarını ifade etmiştir. Hazırbulunuşluk kavramı 4+4+4 uygulamasıyla yalnızca 1. sınıfları etkilememiştir. Normalde ilkokul olan 5. sınıf öğrencileri de birçok yönden bu uygulamayla ilkleri yaşamıştır. Yeni okul, yeni öğretmenler, yeni arkadaşlar bu yeniliklerin bir kısmıdır. Bunun yanında 2012 eğitim öğretim yılında 60- 66 aylık olarak okula başlayan 1. sınıf öğrencileri 2016- 2017 yılında 5. sınıf olmuşlardır. Bu eğitim öğretim yılına ait 5. sınıfların incelendiği yayımlanmış bir araştırma bulunmamasına rağmen 5. sınıflarda ders yürüten ve öğretmen olan araştırmacının da gözlemlerinden 5. sınıfların önceki yıllara göre daha küçük ve hazırbulunuşluğunun yeterliliği bakımından tartışmaya açık bir kademe oldukları söylenebilir.

Kaya ve arkadaşlarının (2015) Sosyal Bilgiler öğretmenlerine yönelik yürüttükleri araştırma bulguları da bu araştırmayı destekler niteliktedir. Araştırmalarında 5. sınıfların okutulması noktasında sınıf öğretmenlerinin öğrencilerin gelişimsel özelliklerini daha iyi bildiklerini, sınıf öğretmenlerinin öğrencilere daha ilgili ve sıcak davrandıklarını, onların seviyesine daha iyi inebildiklerini, onlarla daha iyi iletişim kurabildiklerini ifade ederken Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin ise alan bilgilerini ön plana çıkardıklarını, 5. sınıf düzeyi ile ilk kez karşılaşmaları sebebiyle birtakım sorunlar yaşansa da alana daha fazla hakim olduklarını ve bu durumun öğrencilerin akademik gelişimine katkı sağladığını ifade etmektedirler.

Yine Sosyal Bilgiler öğretmenlerine yönelik olarak yürütülen benzer bir araştırmada, ortaokula 5. sınıfta başlayan öğrencilerin uyum sorunu yaşamaları ve öğrencilerin bilişsel duyuşsal gelişim açısından hazır bulunuşluklarının yeterli olmamasından dolayı kaotik durumla karşılaştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Öğrencilerin fiziki ortamlarının değişmesi, arkadaşlarından ayrılmaları ve sınıf öğretmenlerinden ayrılarak branş öğretmenine adapte olamamalarından okul içerisinde kaotik olayların

yaşanmasına neden oldukları belirlenmiştir. Bu sonuçlar öğretmenleri de karmaşık durumlarla karşı karşıya getirmiş, öğretmenlerin gelecek hakkında sıkıntı yaşamalarına neden olduğu tespit edilmiştir (Karadeniz ve Ulusoy, 2015). Öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerinin yetersiz olması, okul binalarının ayrılmamış olmasının yarattığı durum başka araştırmalarda da desteklenmiştir (Epçaçan, 2014; Öztürk, 2015). Bu sonuçlar da araştırmamızdaki öğretmenlerin yaşadıkları iletişim problemleri, öğrencilerin yaşadığı duygusal boşluk, öğretmenlik alan bilgisi gibi temalarla örtüşmektedir.

4+4+4 uygulamasıyla birlikte 5. sınıflarla ilgili ulaşılan en kapsamlı araştırmalardan biri Eğitim Reformu Girişimi tarafından yapılan “Temel Eğitimin Kademelendirilmesinin İzlenmesi” başlıklı rapor olmuştur (ERG, 2014). Raporla ortaokulların yeniden açılması ile 4. sınıftan 5. sınıfa geçen öğrencilerin okul ortamlarında önemli değişiklikler olduğunu ortaya koymaktadır. Bu süreç içinde öğrencilerin okuldaki arkadaşları ve öğretmenleri belirli ölçülerde farklılaşmıştır ve “4+4+4” düzenlemesi sosyal ortamın değişimi açısından birçok öğrenciyi etkilediği belirtilmiştir. Raporla bu değişimin, öğrenciler tarafından genel olarak olumlu biçimde algılanmadığı, daha fazla öğrencinin okullarda akran zorbalığı ile karşılaştığı ve yine daha fazla öğrencinin okulu bırakmayı düşündüğünü dile getirmektedir. Ayrıca öğretmenlerdeki değişikliklerle birlikte, öğrenciler derslerdeki değişimden de olumlu biçimde etkilenmediklerini belirtmektedir. Bazı öğrenciler, derslerin onlara daha zor geldiğini, bu nedenle notlarının düştüğünü ve okulu daha az sevdiğini, bu kadar fazla dersi ve öğretmeni kaldıramadıklarını, ders kitaplarını birbirine karıştırdıklarını belirtmektedirler. 4+4+4 düzenlemesi ile ortaokula giden 5. sınıf öğrencileri birdenbire branş öğretmenleri ve farklı bir ortamla karşılaşmaları nedeniyle başarıları düşmüş, disiplin olayları artmış ve uyum problemleri yaşanmıştır. Nitekim, 5. sınıf öğrencilerinin Matematik, Fen, Türkçe ve İngilizce notlarının dağılımı, 2012-13 eğitim öğretim yılında 2011-12 eğitim-öğretim yılına kıyasla daha düşüktür ve bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu sonuç da araştırmamızdaki branş öğretmenine alışamama, duygusal boşluk temalarıyla örtüşmektedir. Ayrıca ERG’ nin akademik başarılarla ilişkin sonucu ödev ve sorumluluklarını yerine getirememe temasıyla da ilişkili düşünülebilir.

Benzer sonuçlar Kaştan ve Kaştan (2016)'ın yönetici görüşlerini aldıkları durum çalışmasında şöyle ifade edilmiştir: 4.sınıftan 5.sınıfa geçen öğrenciler ve velileri başka bir okula gitmenin nedenini anlamak istememişlerdir. Diğer yandan 5.sınıf öğrencileri ortaokulda derslerde oldukça zorlanmışlar ve bir uyum süreci ve zorluğu yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

ERG (2014) öğrencilerin okul memnuniyetinin olumlu öğrenci-öğretmen ilişkileri ile bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır. Bizim araştırmamızda da öğretmenlerin öğrencilere yeterli zaman ayıramadığı sınıf öğretmenleri gibi bir iletişim kuramadıkları sonucu ortaya çıkmıştır. Öğretmen- öğrenci ilişkileri “duygusal boşluk”, “iletişim problemleri”, “zaman ayıramama” temalarında da öne çıkmaktadır. Tüm kademelerde olduğu gibi öğretmenin öğrenci ile duygudaşlık kuramaması da önemli bir problemdir. Bu noktada öğretmenin öğrenciyi doğru anlaması için onu iyi tanınması gerekmektedir. Öğretmenin, öğrencilerin biyolojik gelişimi, farklı ilgileri, ihtiyaçları, yetenekleri, davranışları, başarısı, sağlığı, ekonomik ve sosyal çevresi gibi hakkındaki birçok bilgiyi mutlaka incelenmesi ve bilmesi çok önemlidir. Öğretmen-öğrenci iletişimi eğitim-öğretimin temelini oluşturmaktadır ve olumlu iletişim ortamı başarıyı artıran önemli bir etkenken olumsuz iletişim ortamlarının ise eğitim-öğretimin kalitesini düşürdüğü bilinmektedir (Başar, 2001).

Yine bu araştırmada öğretmenler öğrencilere yeterli zamanı ayıramadıklarını ifade etmişlerdir. Önemli eğitim sorunlarından biri de öğretmenlerin öğrenci ile ders dışında ilgilenmemeleri onlara zaman ayıramamalarıdır. Bu durum çeşitli sıkıntıları da beraberinde getirmektedir. Bu anlamda öğretmenlerin daha çok özveri yapmaları gerekmektedir (Sarıbaş ve Babadağ, 2015). 5. sınıf öğrencilerinin yaşadıkları yenilikleri anlayıp, onların çocuk olduklarını unutmadan onlara yaklaşmak gerekmektedir. Sınıf öğretmeninden ayrılan her bir öğrencinin branş öğretmenlerine karşı kurmak istediği duygusal yakınlık önemli ve anlamlıdır. Öğretmenlerin sadece akademik başarıları arttırmak değil öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarına da cevap verecek kapasitede olmaları beklenmektedir.

Çocuğun sadece fiziksel ihtiyacını karşılayarak, çocuk gelişimi açısından hiçbir problem yaşamaz diyemeyiz. Psiko-sosyal ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir.

Sevilen çocuk, çevresi tarafından ilgi gören çocuk sosyalleşme yolunda ilerleyebilir ve sevmeyi öğrenmektedir. Çevresinde yeterince oyun alanı olan, uyarıcıları olan çocuk etrafını daha çabuk kavramaktadır. Hem fiziksel hem de sosyal olarak gelişim hayatın devamında çok önemlidir. Çocukların ihtiyaçlarının bilinmesinin, çocukları tanıma açısından önemi büyüktür (MEGEP, 2006). Bu nedenle 5. sınıf öğretmenlerinin de bu konuda daha çok bilgi sahibi olmaları gerekmektedir.

Ergün (2012), çalışmasında özellikle neden ilk dört yılın seçildiğinin net olarak açıklanıp kabul ettirilmesi gerektiğini belirtmiştir. İlkokulun 4 yıla inmesi ile acaba temel zorunlu eğitim dört yıla mı indirildi kaygıları söz konusu olmuştur. Öğretmen yetiştirmeden ders programlarının hazırlanmasına kadar 5. sınıf kesme noktası kabul edildiğini, 8 yıllık zorunlu eğitim dolayısıyla ilkokul beşinci sınıftaki bazı önemli konular altıncı sınıfa kaydırıldığını ifade etmiştir. 10 yaşın çocuklarını bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal vs. açılarından bir yeni dönemin başlangıcı ise bunu gelişim psikolojisi uzmanları ve psikoloji alanındaki mesleki kuruluşlar tarafından desteklenmesi gerektiği, eğer ilk dört yılda verilen bilgi ve beceriler program açısından yeterli bir temel sayılıyorsa, bunun program geliştirme alanındaki bilim adamları ve dernekler tarafından desteklenmesi gerektiği vurgulanmıştır (Ergün, 2012).

Araştırmanın nitel bulgularına bakıldığında, öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasıyla birlikte 5. sınıflarda yürütmekte oldukları dersin öğretim programının kazanım, içerik, öğrenme- öğretim süreci ve ölçme-değerlendirme boyutlarına ilişkin görüşlerine yönelik sonuçlarında branşlar bazında farklılıklar görülmüştür.

Eğitim-öğretim hizmetini gerçekleştiren ve bunu en iyi şekilde yapmaya çalışan öğretmenler, uyguladıkları programı en iyi inceleyen ve değerlendiren kişilerin başında gelmektedirler. Bu nedenle programın incelenmesi, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi aşamalarında öğretmenlere büyük sorumluluklar düşmektedir. Bir programın uygulanmasındaki eksiklik ve problemler öğretmenlerin görüşleri dikkate alınarak giderilirse programın uygulamadaki etkililiği artacaktır. Çünkü öğretmen, programı tüm yönleriyle ele alan, programın avantaj ve dezavantajlarını en iyi bilen

kişidir (Bekdemir, Okur ve Kasar, 2011). Bu anlamda öğretmenlerin programlara yönelik görüşleri oldukça önemlidir.

Genel olarak bakıldığında Türkçe öğretmenleri öğretim programda kazanımlarını ve haftalık ders saatini uygun bulmamakla beraber, ölçme değerlendirme yöntemlerini uygun bulmakta, içerikte ise daha çok olumsuz olmakla beraber olumlu görüşlerin de yakın olduğu görülmüştür.

Matematik öğretmenleri programın tüm boyutlarında genel olarak olumlu görüş bildirmekte ancak öğrenme- öğretim sürecinde oyun türü etkinliklerin az olduğunu ifade etmektedirler.

Fen bilimleri öğretmenleri ise genel olarak programın kazanımlarını uygun bulmakta, haftalık ders saatinin artmasını olumlu olarak değerlendirmekte ancak içeriğe ilişkin öğretmenlerin yarısı olumsuz düşünmekte, kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme değerlendirme araçlarını yetersiz bulmaktadır.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin çoğunluğu ise kazanımların öğrenci seviyesine uygun olmadığını ve fazla olduğunu, içeriğin yeterli olmadığını belirtirken öğrenme- öğretim süreci ve ölçme değerlendirme ile ilgili genelde olumlu düşünmektedirler.

İngilizce öğretmenlerinin ise büyük çoğunluğu kazanımları sayıca fazla ve öğrenci seviyesine uygun bulmamakta, aynı şekilde içeriği uygun bulmamakta ve yeterli etkinliklerin olmadığını düşünmektedirler. Haftalık ders saatinin uygun olmadığını dile getiren İngilizce öğretmenleri kullanılan ölçme değerlendirme yöntemlerini de öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun görmemektedir.

Araştırmanın nicel bulgularında ise öğretmenler kullanılan ölçeğin “Öğretim Programı Açısından Sonuçlar” boyutlarında kararsız kaldıkları sonucuna varılmıştır. Branşlarına göre ise “Öğretim Programı Açısından Sonuçlar” boyutunda bulunan anlamlı farklılıkların hepsi Matematik öğretmenleriyle Türkçe, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri arasında görülmüştür. Ancak hesaplanan küçük etki büyüklüğünden ($Eta\ kare=0.02$) hareketle bu farkın uygulamada anlamlı olmadığı, öğretmenlerin “Öğretim Programı Açısından Sonuçlar” boyutundaki görüşlerinin benzer olduğu söylenebilir.

Branş bazında ilgili literatür incelendiğinde öğretim programlarına yönelik görüşlere yer verilen az sayıda çalışmanın büyük çoğunluğunun Sosyal Bilgiler öğretmenleriyle yürütüldüğü görülmüştür. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, 5. sınıf Sosyal Bilgiler öğretim programının yoğun ve öğrencilerin seviyesinin üzerinde olduğu çalışmalar bulunmaktadır (Demir, 2014; Demir, Doğan ve Pınar 2013; Epçaçan, 2014; Karadeniz ve Ulusoy, 2015; Kaya ve diğerleri, 2015; Öztürk, 2015). Sosyal bilgiler eğitiminde ise öğretmenlerin, programda eksiklikler olması, ders saatinin az olmasından dolayı programın yetiştirilememesi (Karadeniz ve Ulusoy, 2015), 5. sınıf öğrencilerinin henüz soyut işlemler dönemine geçmemiş olması nedeniyle konuları somutlaştırma zorlandıkları, daha fazla araç-gereç ve materyale ihtiyaç duyduklarını (Kaya ve diğerleri, 2015), ayrıca öğretmenler 4+4+4 sistemini tanıtmak için hazırlanan materyallerde Sosyal Bilgiler programının uygulanmasına yönelik bilgilerin kısmen yer aldığı, 4+4+4 sisteminin Sosyal Bilgiler derslerini etkilediği görüşlerini ifade etmişler ve tüm bunların sistemin ihtiyaç analizi ve uygulayıcı görüşü alınmadan hayata geçirilen bir sistem olmasından kaynaklandığı, bunun yanında Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin sorunlarını çözmek için herhangi bir destek mekanizmasının olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Öztürk, 2015). Yine Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşüne göre 5.sınıf öğrencilerinin ortaokula uyumu noktasında bir takım sorunlar yaşadıkları tespit edilmiştir (Demir, 2014).

Çapar (2015) Matematik, Türkçe, Sosyal Bilgiler, İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenleri ile yürüttüğü çalışmasında araştırmaya katılan öğretmenlerin %60'ı hazırlanan öğretim programlarını olumsuz bulduğunu, öğretim programlarının yeterli görmediklerini ve bu durumdan kaynaklı rahatsızlıklarını dile getirmektedirler. Başkaya (2016) Matematik öğretmenleriyle yürüttüğü çalışmada matematik dersinde genel olarak sistem ve ders kitapları alt boyutu zayıf düzeyde çıkarken kazanım ve içerik ile matematik uygulamaları dersi alt boyutları orta düzeyde çıkmıştır.

Aybek ve Aslan, (2015a) 5. sınıf ve 9. sınıf kademelerinde derslere giren öğretmenlere (151 öğretmen) yönelik yaptığı araştırmada, öğretim programı teması altında öğretmenlerin en çok olumsuz görüş bildirdikleri durumun kazanımların öğrenci seviyesine uygun olmaması olduğunu belirtmişlerdir. Özellikle beşinci sınıflarda eğitim

veren öğretmenlerin bu sınıfa ait öğretim programlarının kazanımlarının öğrenci seviyelerine uygun olmadıklarını belirtmiş, sorunla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir.

Benzer sorunların 1. sınıf öğretmenleri ve öğrenci velilerinin görüşlerinin alındığı bir çalışmada da dile getirildiği görülmüştür. Eğitim kurumlarının fiziksel alt yapı yetersizlikleri, programın hazırlıksız olduğu, öğrenci gelişim özelliklerine uygun olmadığı, öğretmenleri zorlayıcı olduğu yönünde eleştiriler getirilmiştir (Başaran, 2016; Kandemir ve diğerleri, 2013).

Araştırmanın nitel bulgularında, “Ölçme-değerlendirme araçlarının yetersizliği” temasında öğrencilerin ortaokula geçişte başarılarının düştüğünü, branş öğretmenleriyle sınıf öğretmenlerinin farklı ölçme değerlendirme yapmasının öğrencileri olumsuz etkilediği görüşü dile getirilmiştir. Bu bulguları destekleyen Doğanay ve Bal (2010)’ın sınıf öğretmenlerinin “İlköğretim Beşinci Sınıf Matematik Öğretiminde Öğrenci Başarısının Ölçülmesi” isimli çalışmasında öğretmenlerle yapılan görüşmelerin satır araları dikkatli irdelendiğinde öğretmenlerin puanlama aşamasında biraz yanlı davrandıkları, sınıfın veya öğrencinin durumuna göre sınavların puanlanmasında değişimler yaptıkları görülmektedir. Bu durum sınıf öğretmenlerinin öğrenciyi sınavda aldığı puandan daha başarılı görmesinden veya öğrencinin sınav sorularını yapacağını düşünüyor olmasından kaynaklanabilir denilmiştir. Bunun sonucunda branş ve sınıf öğretmenlerinin ölçme değerlendirmede kullandığı farklı stratejiler de öğrenci başarısını etkilediği görülmektedir. Tangülü ve Çıdacı (2014)’de çalışmasında ölçme değerlendirme boyutunda “İlkokulda yüksek not alanlar bizim notlarımıza beğenmiyor.” şeklinde öğretmenlerin açıklamasına yer vermiştir. Yine aynı araştırmanın sonucunda “Not istekleri sürekli devam ediyor. Sürekli ödüllendirme ve yıldız alma beklentileri var.” şeklindeki bulgular da bu araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Öğretmenlerin değerlendirme yaklaşımları süreç temelli değildir. Dolayısıyla bu yaklaşımlar 5. sınıf öğrencileri için uygun olmamaktadır. Öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının daha çok geleneksel ölçme değerlendirme yöntemlerinde kendilerini yeterli gördükleri alternatif ölçme değerlendirme yöntemlerini çok kullanmadıkları çeşitli araştırmalarda görülmüştür (İzci, Göktaş ve Şad, 2014). Bizim araştırma bulguları da göstermiştir ki 5. sınıf öğrencileri ve velileri de ortaokula geçişte akademik başarı anlamında da bir bocalama içerisine girmektedir. Nitel bulgularda öğretmenlerin, ilkokulda çok başarılı

olan öğrencilerin 5. sınıf olduğunda bir düşünüş yaşadıkları yönündeki tespitleri önemlidir.

Öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasıyla birlikte 5. sınıflarda yürütmekte oldukları seçmeli derslere yönelik görüşleri incelendiğinde olumlu bulunan tarafların en fazla “Faydalı”, “Uygulama imkânı” olmak üzere “Motivasyon”, “Not verme” temalarında olduğu görülmüştür. Öğretmenler 4+4+4 uygulamasıyla yer alan seçmeli dersleri öğrenciler için faydalı buldukları ve seçmeli derslerde, normal derslerde zaman bulamadıkları etkinlikleri yapma imkânı bulduklarını, yine öğrencilerin seçmeli dersler sayesinde motivasyonlarının arttığını, bu derslere not verilmesinin de öğrencilerin dersi ciddiye alması açısından olumlu buldukları görülmüştür.

Bunun yanında birçok olumsuz bulgu da yer almaktadır. Öğretmenlerin en fazla olumsuz görüş bildirdikleri üç tema sırasıyla “Ders saatleri”, “İlgi ve yetenek” ve “Not verme” dir. Bunun yanında “Akademik başarı”, “Sıkıcı olması”, “Okulun altyapısı” ve “Ders materyalleri” diğer olumsuz görüş bildirilen temalar olmuştur. Bu temalarda öğretmenlerin artan ders saatlerini, seçmeli derslerin öğrencilerin ilgi ve yeteneğine göre seçilmediğini ve seçmeli derslerin notla değerlendirilmesini olumsuz bulduklarını, seçmeli derslerin öğrencinin akademik başarısına katkı sunmadığını, öğrencilerin kendi tercihleriyle seçmedikleri için sıkıldıklarını, okulun altyapısının seçmeli derslerdeki derslik sayısını ve materyal ihtiyacını karşılayamadığı yönünde olumsuz görüşler bildirmişlerdir.

Araştırmanın nicel boyutunda ise kullanılan ölçeğin “Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar” alt boyutunda öğretmenlerin seçmeli dersleri olumsuz bulduğu görülmüştür. Bu boyutta araştırmanın nitel bulgularının genellendiği söylenebilir.

Bakanlık Türkiye’de ilk sekiz yılda okutulan toplam ders saatinin batılı ülkelerin birçoğundan çok daha düşük düzeyde olması nedeniyle seçmeli derslere gerek duyulduğunu ifade ederken (MEB, 2012a) haftalık ders saatlerinin artırılması ile ilgili olarak Bakan Dinçer, Türkiye’de 8 yıl içerisinde alınan toplam ders saatinin çok düşük seviyede olduğunu, ders sayılarının artırılmasının küresel düzeyde rekabet için bir sorumluluk olduğunu dile getirmiştir (“Ömer Dinçer’den”, 2012). Bakanlık yaptığı

açıklamada Türkiye genelinde en çok tercih edilen dersin Matematik Uygulamaları, Yabancı Dil, Kuran-ı Kerim, Hazreti Muhammed'in Hayatı ile spor ve fiziki etkinlikler olduğunu, Türkiye genelinde tüm öğrencilerin yaklaşık beşte ikisinin (495 bin) Matematik Uygulamaları dersini, öğrencilerin yaklaşık üçte birinin (413 bin) yabancı dil dersini, öğrencilerin yaklaşık üçte birinin ise (402 bin) Kuran-ı Kerim dersini, öğrencilerin yaklaşık beşte birinin (256 bin) Hazreti Muhammed'in Hayatı dersini seçtiğini belirtmiştir (Özer, 2012).

Kazu ve Eroğlu (2012) çalışmasında öğretim elemanlarının 12 yıllık zorunlu eğitim sisteminin avantajlarına ilişkin düşünceleri incelendiğinde; öğretim süresinin uzaması, branş öğretmenlerinin derse girmesi, seçmeli ders sayısının artmasını olumlu buldukları görülmüştür. Yine Akpınar ve arkadaşlarının (2012) yaptığı çalışmada yeni sistemdeki seçmeli ders imkanları ile esnek eğitim anlayışının programların sosyal temelini sağlamlaştırdığı ifade edilmiştir.

Seçmeli dersler yenilenen öğretim programlarının önemli adımlarındandır. Yaşanan değişimler belirli sorunların çözümüne dönük olurken aynı zamanda yeni bir takım sorunlara da kaynaklık etmektedir (Yeşil ve Şahan, 2015). Seçmeli derslerden kaynaklanan olumsuz durumlar da, araştırma bulgularına paralel olarak çeşitli çalışmalarda dile getirilmiştir. Seçmeli derslerinde gelmesiyle beraber özellikle ikili eğitim yapan okullarda okula çok daha erken gelinmesi ve okuldan çok daha geç çıkılması, velilerin seçmeli dersleri talep ettikleri, öğretmenlerin seçmeli derslerde sıkıntılar yaşadıkları, seçmeli dersler nedeniyle ders programlarında yapılan değişikliklerin öğretmenleri mağdur ettiği, seçmeli dersler için uygun fiziki ortamın olmadığını bu durumun öğrencileri olumsuz etkilediği, seçmeli derslerin ilgi ve ihtiyacı karşılamada yetersiz kaldığı belirtilmiştir (Doğan ve diğerleri, 2014; Düşmez ve Bulut, 2015; Eğitim-Bir-Sen 2013; ERG 2014; Memişoğlu ve İsmetoğlu, 2013). Ayrıca bu derslerde yürütülen çalışmaların, özellikle Matematik Uygulamaları ve İngilizce seçmeli derslerinde, ilgili zorunlu dersin tekrarının yapılması ve test çözülmesi şeklinde yürütüldüğü belirtilmiştir (ERG, 2014). Çalışmamızda da öğretmenlerin seçmeli dersleri tekrar amaçlı gördükleri, seçmeli derslerin programına ve kitabına ulaşamadıklarını ve bu durum sıkıntı yarattığını ifade ettikleri görülmüştür.

Öğretmenlerin seçmeli derslerle ilgili, öğrencilerin enerjilerini atabilecekleri dersler olması gerektiği önerileri de bulgular arsında yer almıştır. Beden Eğitimi ve Spor derslerinin düzenlenmesi bu açıdan önemli olabilir. Ancak Yürek (2017) yeni sistemde ilkokulda Beden Eğitimi ve Spor Uygulamalarına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşlerini aldığı çalışmasında, Beden Eğitimi ve Spor derslerinde içerik ve uygulama olarak bir değişikliğe gidilmediği, 4+4+4 eğitim sisteminde ilkokul 1., 2., 3., 4. sınıflarda Beden Eğitimi ve Spor derslerinin çocuğun gelişimindeki temel ihtiyaçlarından biri olduğu sonucuna varmıştır.

Araştırmanın nitel bölümüne katılan öğretmenlerin 4+4+4 Uygulamasının 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin önerilerine bakıldığında en çok dile getirilen bulgunun “Ders saatleri” teması olduğu görülmüştür. Ders saatlerinin artması buna bağlı olarak öğrencilerin daha fazla okulda kalması, ikili eğitim veren kurumlarda çok erken saatlerde okula girilmesi ve çok geç saatlerde okuldan çıkılması sonucunu doğurmuştur. Ders saatlerinin artması tam gün öğretim veren pek çok okulun, ikili öğretim vermeye başlamasına da yol açmıştır. Bazı okulların sabah 6.00’da başlayıp, akşam 19.30’da kapandığı görülmektedir. Okul saatlerindeki bu değişikliklerle beraber daha fazla sabahçı öğrenci kahvaltı yapamadığını ve daha fazla öğlenci öğrenci öğle yemeği yiyemediğini bildirmektedir (ERG, 2014).

Öğrenmeye harcanan zaman öğrenme miktarının temel belirleyicilerinden biridir. Berliner (1990) bu durumu matematiksel olarak şu şekilde formüle etmektedir. Öğrenme Miktarı= Öğrenmeye Harcanan Zaman/Öğrenme İçin İhtiyaç Duyulan Zaman. Formülden, öğrenme miktarının öğrenmeye ihtiyaç duyulan zaman ile öğrenme için harcanan zamana göre artmakta ya da azalmakta olduğu görülmektedir. Buradan hareketle öğrenme miktarının artırılmasında zamanın önemli bir değişken olduğu söylenebilir. Gökçe (2012) çalışmasında okulda geçirilen zaman ve dönemler konusunda ülkeler arasında ortak bir standart bulunmadığını ayrıca okul gününü uzatma uygulaması ile program amaçlarının gerçekleşme düzeyi arasındaki ilişkiyi ele alan araştırmalara bakıldığında ortak bir görüş olmadığını belirtmiştir. Öğretmen ve öğrencilerin çok fazla ders yükü baskısı altında bulunduğunu, hem veliler hem de öğretmenlerin, öğrencilerin daha fazla dinlenme zamanına ihtiyaçları olduğu belirtilmiştir. Araştırmalar ve bu araştırmaya katılanlar, okulda geçirilen zamanın

arttırılmasından çok uygulanan zamanın daha etkili olarak kullanılmasından yanadırlar. Bu bulgular da araştırma bulgularını desteklemektedir.

Resmi Gazete' de yayımlanan karara göre; gün ışığından daha fazla yararlanmak amacıyla 26 Mart 2016 tarihinden itibaren bütün yurttaki saatlerin bir saat ileri alınması şeklinde başlayan yaz saati uygulamasının yıl boyu sürdürülmesi kararlaştırılmıştır. Ayrıca, güneş ışığından daha fazla yararlanmak amacıyla tüm yurttaki saatlerin yeniden düzenlenmesi hakkındaki 2016/8589 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda yer alan "30 Ekim 2016 Pazar günü saat 04.00'ten itibaren bir saat geri alınması" ibaresi de yürürlükten kaldırılmıştır (CNN Türk, 2016). Kış saati uygulamasının kaldırılmasıyla yeni uygulamada, saatlerin 1 saat geri alınmaması da öğrencilerin karanlıkta okula girip çıkmalarına neden olmuştur. Bu durum çocukların güvenliği, uyku sorunu, kahvaltı yapmama gibi birçok durumu da beraberinde getirmiştir. İkili eğitim yapılan okullarda erken gelip akşam geç saatte çıkmaları öğrenciler için olduğu kadar veliler için de problem yaratmıştır (Akbaşı ve Üredi, 2014). Uyku ihtiyacı, dinlenme ihtiyacı yetişkinlerde daha fazla çocuklar için önemlidir. Çünkü bu ihtiyaçları karşılanmayan çocuk huzursuz, mutsuz olur (MEGEP, 2006).

ERG (2014) araştırmasında, 2012-13 eğitim-öğretim yılında sabahçı ve özellikle öğlenci olan öğrencilerin akademik başarıları, tam gün öğretim alan öğrencilere kıyasla yaşanan dönüşümden daha fazla etkilendiğini göstermiştir. Örneğin, 5. sınıfların İngilizce notu, 2011-2012 eğitim-öğretim yılında öğretim türüne göre farklılaşmazken, 2012-2013 eğitim-öğretim yılında tam gün öğretim veren okullarda eğitim alan öğrencilerin İngilizce notu ikili öğretim veren okullardaki öğrencilere kıyasla daha yüksektir ve bu farklılık istatistiksel olarak anlamlıdır. Bu durum tam gün, ders saatlerinin düzenlenmesi gibi birçok konunun yeniden irdelenmesi gerektiğini göstermektedir.

Araştırma bulgularında 4+4+4 uygulamasıyla ortaokullara eklenen seçmeli derslerin öğrencilerin enerjilerini doğru yönlendirebilecek kültür, sanat ve spor ağırlıklı yeni seçmeli dersler olması gerektiği yönünde öneriler getirilmektedir. Araştırmalarda 4+4+4 zorunlu eğitimin sisteminin, bireylerin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerinin gerektirdiği yönlendirmeyi mümkün kılacak şekilde düzenlenmediği, seçmeli derslerin ilgi ve

ihtiyacı karşılamada yetersiz kalacağı düşünülmektedir (Düşmez ve Bulut, 2015). Seçmeli derslerin içerik ve nitelik bakımından gözden geçirilmeye ihtiyacı vardır. Önceki bulgularda öğretmenlerin daha çok seçmeli dersleri ana derslerin tekrarı olarak gördükleri, ayrıca daha çok veli görüşleriyle seçilmesinin öğrenci ilgi ve ihtiyaçlarına odaklanılmadan seçilmesine neden olduğu bilinmektedir. Bu derslerin hem seçim aşamasının hem de sürecinin incelenmesi, yeni düzenlemeler yapılması gerekmektedir.

5. sınıflarda öğretmen ve öğrenci açısından yaşanan olumsuzlukların önüne geçilmesi için branş öğretmeni, veli ve sınıf öğretmeni işbirliğinin sağlanması da araştırma bulgularında öneri olarak dile getirilmiştir. Problemler işbirliği ile daha kolay ve daha istedik sonuçlarla çözülebilir. Örneğin 1. sınıflar üzerinde yapılan çalışmada sistemin olumsuz özellikleri konusunda veliler ve öğretmenler çoğu zaman ortak paydada buluşmuşlardır (Kandemir ve diğerleri, 2013). Ortak olan problemlerin çözümü ortaklaşa çözülmeli ve veli öğretmen işbirliğinin yanında öğretmenler arası işbirliği de önemli görülmektedir. Öğretmenler, öğretmen- veli- okul işbirliğini sağlamanın, programı uygulamada daha etkili bir hale getirebileceği de ifade edilmektedir (İzci ve Göktaş, 2014). Öğretmenler velilerin bilgisizliği ve ilgisizliği ile ilgili sorunlar yaşadıklarını bu ve benzer araştırma bulgularında yer almıştır (Aybek ve Aslan, 2015a). Öğretmen veli işbirliği tüm kademelerde önemle üzerinde durulan bir konudur. Ancak 4+4+4 uygulamasıyla 5. sınıflarda sınıf öğretmeni ve branş öğretmeni işbirliği de araştırma bulgularında göze çarpmaktadır. Öğretmenlerin çocukları daha iyi tanması açısından onların ilkökul öğretmenleriyle de diyalog halinde olmaları önerilmiştir. Bu konuda okul yöneticilerine de sorumluluklar düşmektedir. Okullarının başarıyı yakalaması, sağlıklı bir iletişim kurulması için okul içinde sağlıklı ve etkili bir iletişim ağı kurulmasını sağlamalı, bu iletişim ağını kurmak ve geliştirmek için yöneticinin de kendi iletişim becerilerini sorgulaması ve kendini geliştirmesi gereklidir (Katmer, 2013). Okul yöneticilerinin yeni yöntem ve teknikleri algılayıp uygulayabilecek şekilde yetiştirilmeleri, öğretmenleri yeni şartlara hazırlamanın, yetiştirmenin ve geliştirmenin sorumluluğunu taşımalıdır (Can, 2002).

Sınıf öğretmenlerinin 5. sınıfları okutan Sosyal Bilgiler öğretmenlerine yönelik önerilerinin yer aldığı bir diğer araştırma sonucunda Sınıf öğretmenleri, “5. sınıfları okutan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin öğrencilere daha fazla ilgi ve sevgi

göstermelerini, onların psikolojisini anlamaya çalışmalarını, onları ortaokul öğrencileriyle bir tutmamalarını, konuları mümkün olduğu kadar somutlaştırarak anlatmalarını ve sık sık dönütler vermelerini” belirtmişlerdir (Kaya ve diğerleri, 2015). Sınıf öğretmenlerinin önerileri ile Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 5. sınıflarda yaşadıkları sorunların paralel olması dikkat çekicidir. Dolayısıyla bu da aradaki işbirliğinin ne kadar önemli olduğunun kanıtı niteliğindedir.

Bunun yanında hemen hemen tüm çalışmalarda ortaya çıkan sonuç fiziksel imkanların yetersizliğidir. Eğitime gereken önemi veren toplumlarda eğitimin önemli bir konuma sahip olduğu ve eğitimle toplumsal değişme arasında güçlü bir ilişkinin varlığını bildiği için, bütçelerinden eğitime ayrılan pay, diğer sektörlere göre oldukça yüksek miktarlara ulaşmaktadır (Dinçer, 2003). 2013-2015’te MEB’in yatırım bütçesinin 2012 fiyatları ile 2013, 2014 ve 2015’te toplam 6,7 milyar TL yükseldiği görülmüştür ancak sadece ek derslikler için gerekli kaynak 19,9 milyar TL olarak hesaplanmaktadır. OECD, Türkiye’de erken çocukluk eğitimi için ayrılan kamu kaynaklarının OECD ortalamasının sadece % 5’i düzeyinde olduğunu ifade etmiştir (ERG, 2013).

Ortaokul olan 5. sınıfların derslik ve materyal ihtiyaçlarının giderilmesi de bu araştırmada olduğu gibi birçok araştırma sonucunda dile getirilen bir durumdur. 4+4+4 kesintili zorunlu eğitimin ülkemizin sosyo-ekonomik hazır oluş düzeyi açısından yeterli olmadığı, bölgeler arası sosyo ekonomik farklılıklar ve materyal bakımından yetersizliklerin sorun oluşturacağı belirtilmiştir (Düşmez ve Bulut, 2015). 4+4+4 sistemi ile ilköğretim okulları ilkokul ve ortaokul olarak ayrılmış ancak birçok okulda ayrı bir bina bulunmadığından iki ayrı okul aynı binada eğitim-öğretime devam etmiştir. Ayrıca birçok okulda kütüphane, spor salonu, laboratuvar gibi alanlar bulunmamasının yanında okullarda yeterli sayıda araç-gerecin bulunmaması da bir diğer sorundur (Aybek ve Aslan, 2015a; Sarıbaş ve Babadağ, 2015; Öztürk,2015; Şahin, 2012).

Bu yetersizlikler daha kaliteli bir eğitim verilmesinin de önüne geçmektedir (Sarıbaş ve Babadağ, 2015). Özellikle Matematik öğretmenleri yeterli araç gereç olmaması nedeniyle konuları kavratmakta zorlandıklarını ve bunu bir sorun olarak gördüklerini belirtmişlerdir (Aybek ve Aslan, 2015a; İzci ve Göktaş, 2014). Yılmaz da

(2016) çalışmasında erken yaşta başlanan ilkokulda matematik öğretiminde öğrenme zorluklarının yaşandığı ve fiziksel şartların sisteme hazır olmadığı sonuçlarına varılmıştır.

5. sınıflarda derse giren veya girecek olan öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi önerisi de sıklıkla dile getirilen bulgulardandır. Çünkü öğretmenlere sürekli öğrenme ve mesleki gelişim olanakları sağlanmadıkça eğitimde yenileşme veya etkililikten söz edilemeyeceği açıktır. Mesleki alandaki gelişim sürekli olarak öğretmeni geliştirmeye ve öğretme ve öğrenme alanında sürekli yenilenen bilgileri yakalamasına yardımcı olunmalıdır (Özer, Tüysüz, Bozkurt ve Özdemir, 2013). Öğretmenler tüm kademelerde, öğrencilerin gereksinimlerini anlayabilmek için gelişimin tüm yüzlerini bilmeye ihtiyaç duyarlar (Erdoğan ve diğerleri, 2015). Özellikle 5. sınıflarda bu durum daha da anlam kazanmaktadır.

Türkiye’de öğretmenlerin mesleki gelişimi 1960 yılından bu yana merkezi olarak yönetilmekte ve 1982’den beri Milli Eğitim Bakanlığı’nın (MEB) Hizmet içi Eğitim Daire Başkanlığı tarafından yürütülmektedir. Okul içindeki yetiştirme etkinlikleri ise yılda iki kez düzenlenen ve ilkokul ile ortaokul öğretmenlerinin katılımının zorunlu olduğu seminerlerle yapılmaktadır (Özer ve diğerleri, 2013). Hizmet içi eğitimler öğretmenlerin mesleklerinde kendilerini geliştirme imkanı buldukları, hem meslekteki yeni bilgilerin aktarılması hem de öğretmenler arasında iletişim oluşturulması açısından faydalı etkinliklerdir. Böylelikle öğretmenler mesleklerindeki yeni gelişmelerden haberdar olmakta, kendilerini yenilemekte, meslektaşları ile görüş alışverişinde bulunabilmekte ve kendilerini geliştirip daha donanımlı olmaktadır. Öğretmen yetiştirilmesine, hizmet içi eğitim etkinliklerine önem verilmesinin yanı sıra ulusal, uluslararası konferanslara ve akademik programlara katılımları ile lisansüstü derecelere özendirme gibi yaklaşımlarla öğretmenlerin kendilerini geliştirmelerine zemin hazırlanmalı, öğretmenler teşvik edilmelidir (Saribaş ve Babadağ, 2015).

5. sınıf öğrencilerinin öğretmenleri ile ilişkileri okul memnuniyetleri ile önemli ölçüde ilişkilidir. Bu nedenle, branş öğretmenleri için, bu yaş grubundaki öğrencilerin gereksinimlerini karşılamalarına yardımcı olacak mekanizmalarının geliştirilmesi ve

yaşama geçirilmesi gerekmektedir (ERG, 2014). Öğretmenler de bu anlamda eğitime ihtiyaç duyduklarını ifade etmişlerdir (İzci ve Göktaş, 2014; Öztürk, 2015).

Anadolu Eğitim Sendikası'nın yapmış olduğu araştırmada öğretmenlerin % 3'ü verilen hizmet içi eğitimi yeterli bulmuş ancak % 60'ı yetersiz olarak nitelendirmiştir. Kalan %37 ise böyle bir eğitim almadığını belirtmiştir. Ayrıca seminer süresini yeterli olmadığı; seminer içeriklerinin iyi planlanmadığı; seminer verenlerin dahi konuya hâkim olmadıkları; seminerlerin telekonferans şeklinde verildiği için seminer verenlerle etkileşime giremedikleri; seminer için toplandıkları salonlardaki ses sistemi gibi araç ve gereçlerin yetersiz olduğu dile getirilmiştir (Doğan, Demir ve Pınar, 2014). Yine 4+4+4 eğitim sistemi ve birinci sınıf programına ilişkin hiçbir hizmet içi eğitim düzenlenmediği (Akbaşlı ve Üredi, 2014), bilgi vermek amacıyla hazırlanan eğitimin zamanlamasının kendilerine uymadığını öğretmenler için hazırlanan bilgilendirme eğitiminin amacına ulaşmadığı (Peker Ünal, 2013) çeşitli araştırmalar tarafından dile getirilmiştir. Bu ve benzer araştırma sonuçları sistemin uygulamaya konulmadan yeterli bilgilendirme yapılmadığını, öğretmenlerin süreç boyunca eğitime ihtiyaç duyduklarını göstermektedir.

5. sınıflarda derse giren branş öğretmenlerine yönelik “Lisans programlarının güncellenmesi” de araştırma bulgularında yer alan bir diğer öneridir. Öğretmenlik mesleği; bilişsel alan yeterlilikleri gerektirmesinin yanı sıra duyuşsal alan yeterlilikleri de gerektiren bir meslektir. Öğretmen adaylarının meslekle ilgili değer ve tutum kazanmaları da gereklidir. Çünkü yapılan araştırmalar öğrencinin, öğretmenin tutum ve davranışlarından etkilendiğini göstermektedir (Girgin, Özyılmaz Akamca, Ellez ve Oğuz, 2010). Bu araştırmada öne çıkan bulgularda öğrencilerin sınıf öğretmenlerini özlemesi, duygusal iletişime ihtiyaç duymaları önemlidir. Öğretmenler bu açıdan da öğrencilerine yeter durumda olmalıdır.

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi de düzenlemeyle ilgili olarak önerilen yeni sistemin öğretmen yetiştirme koşullarına uygun olmadığını belirtmiş, mevcut öğretmen yetiştirme sistemi içinde okul öncesi dönem, 1-5. sınıflar, 6-8. sınıflar, 9-12. sınıfların öğretmenlerinin farklı bölümlerde ve farklı pedagojik ilkelerle yetiştirildiğini, öğretmenlerin aldıkları eğitimin, hedeflenen yaş grubundan farklı bir

grubun eğitimini üstlenmek zorunda kalacaklarını, 5. sınıflara giren branş öğretmenleri gibi, hem de ilk dört sınıfın öğretmeninin hem okul öncesi hem sınıf öğretmeni olarak görev yapmasının sakıncalı olduğunu ifade etmişlerdir (Kartal, 2013). Bu durumu, branş öğretmenlerinin, soyut işlemler dönemindeki öğrencilere öğrenim vermek üzere pedagojik eğitim aldıklarından, somut işlemler dönemindeki beşinci sınıf öğrencilerine eğitim vermekte güçlüklerle karşılaştığını ifade eden Aybek ve Aslan (2015a)'ın araştırması da desteklemiştir. Keklik (2013) de çalışmasının sonucunda mevcut lisans programına göre Türkçe öğretmeni yetiştirilmeye devam eden üniversitelerin lisans derslerinin, alanları açısından yetersiz olduğu, bazı derslerin ise uygun olmadığı belirlenmiş ve buna bağlı olarak yeni dersler ve içerikler önerilmiştir. Türkçe öğretmeni olacak kişilere verilmesi gereken bilgilerin daha çok uygulamaya dönük olması, lisans derslerinin içeriği ve kredisi Türkçe Eğitimi Bölümünün hedeflerine hizmet etmesi ilkesine göre yeniden gözden geçirilmesi gerektiğini önermiştir.

Araştırmanın nicel kısmının 2. alt problemi şöyledir: “Araştırmanın nicel bölümüne katılan öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşleri, branşlarına, kıdemlerine, daha önce sınıf (ilkokul) öğretmenliği yapıp yapamama durumlarına, görev yaptıkları okul türüne ve mezun oldukları fakülte türüne göre farklılaşmakta mıdır?”. Okul Türüne Göre öğretmenlerin görüşlerinin “Öğrenciler Açısından Sonuçlar” boyutunda anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür. Bu boyutta görüşler arasındaki farklılık devlet ortaokulunda görev yapan öğretmenler ile özel ortaokulda görev yapan öğretmenler arasında görülmüştür. Devlet ortaokulunda görev yapan öğretmenlerin bu boyutta yer alan maddelere ilişkin görüşlerinin ortalaması ($\bar{x}=19,6$) Kararsızım düzeyinde, özel ortaokulda görev yapan öğretmenler ise ($\bar{x}=16,8$) Katılmıyorum düzeyinde olduğu görülmüştür. Araştırmada okul türü bağımsız değişkenleri devlet, özel ve imam hatip ortaokulları şeklindedir. 4+4+4 uygulamasıyla ilkokul 4. sınıftan sonra mesleki yönlendirmenin ve açık öğretimin yolu açılmıştır. Ancak ortaokullarda bulunan mesleki okul yoktur, yalnızca imam hatip ortaokulları tekrar açılmıştır (ERG, 2012a). Bazı araştırmalarda mesleki yönlendirmenin erken yaşlarda yapılabilmesi için sadece imam-hatip okullarının orta kısımlarının değil, diğer meslek okullarının da orta kısımlarının açılması gerektiği belirtilmiştir (Ercan, 2016). Bu durum birçok tartışmayı beraberinde

getirmiştir. 9-10 yaşındaki çocukların mesleki yönlendirmesinin uygun olmadığını, kendi yeteneklerinin farkına varacak yaşta olmadıklarını bu yönlendirmelerin erken yaşta olmasının sakıncalı olacağını belirtmiştir (Gün ve Atanur Başkan, 2014; Güven, 2012; Örmeci, 2012). Ayrıca liselerde de imam hatip liseleri dışında mesleki liselerin sayısının ve kapasitesinin arttırılmamasından ötürü öğrencilerin seçim şansının sınırlandırıldığı konusuna da değinilmiştir (Topdemir, 2014).

Bir ülkenin gelişmesinde ve kalkınmasında mesleki eğitimin önemi açıktır. Ancak Ayhan (2004), yaptığı araştırma sonucunda zorunlu eğitimin arttırılmasından sonra mesleki eğitim merkezlerine gelen öğrencilerde nitelik bakımından ve sosyal yönleri bakımından bir gelişme olduğu sonucuna varmıştır. Dolayısıyla zorunlu eğitimin süresi mesleki eğitimin gelişmesi için de önemlidir.

‘Kıdemlerine’ göre ve ‘Daha Önce Sınıf (ilkokul) Öğretmenliği Yapıp Yapamama Durumlarına Göre’ öğretmenlerin görüşleri“4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” nin tüm boyutlarında anlamlı bir farklılaşma göstermemiştir. Zayımoğlu Öztürk (2015) de araştırmasında Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin 4+4+4 sistemine ilişkin görüşleri arasında mesleki kıdemleri açısından ve branş değişikliği yapma durumu açısından anlamlı bir farklılık bulunamadığını belirtmiştir. Şahin ve Akbaba (2014) ise çalışmasında yönetici görüşlerinin mesleki kıdeme göre değiştiğini bulmuştur. Üstün ve diğerleri de (2014) çalışmasında yönetici ve öğretmenlerin 4+4+4 eğitim sistemine yönelik tutumlarında cinsiyete, yaşa ve kıdeme göre farklılıklar olduğu, kadınların ve mesleki kıdemi az yönetici ve öğretmenlerin tereddütlerinin olduğu ve geleceğe yönelik olumlu beklentiye sahip olmadıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Bu çalışmada alan değişikliği bir farklılaşma yaratmamıştır. Ancak öğretmenler açısından sıkıntıları olduğu farklı çalışmalarda dile getirilmiştir. Sınıf öğretmeni yapan öğretmenlerin başka branşlara geçmelerinin eğitim kalitesini düşürdüğü, branş değiştiren öğretmenlerin geçtikleri branşlara uyum sağlama konusunda sorunlar yaşadıkları, kendilerini yetersiz hissettikleri, öğrencilerin de bu durumdan olumsuz etkilendikleri, branş değiştiren öğretmenlerin pişmanlık duydukları görülmüştür (Çepni, Cerrah ve Bacanak, 2002; Doğan ve diğerleri, 2014), öğrencilerin

ilgisizliği, sorumluluğun artması (Özer ve diğerleri, 2013) gibi bir takım sıkıntılar yaşadıkları görölmüştür.

SONUÇLAR ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada ulaşılan araştırmanın nitel ve nicel bulgularından elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara ve ilgili literatüre dayalı olarak yapılan öneriler yer almaktadır.

5.2. Sonuçlar

5.2.1. Araştırmanın Nitel Boyutuna İlişkin Sonuçlar

5.2.1.1. Araştırmanın Nitel Boyutunun 1. Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın nitel bölümünün ilk alt problemi olan “Araştırmanın nitel bölümüne katılan öğretmenler 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfların ortaokul kapsamına alınmasını nasıl değerlendirmektedir?” sorusuna ilişkin bulgulara yönelik sonuçlar alt başlıklar halinde sıralanmıştır:

4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğretmenler Açısından Ortaya Çıkardığı Eğitsel Sonuçlar

Bu başlık altında öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından ortaya çıkardığı olumlu ve olumsuz araştırma sonuçları yer almaktadır.

Olumlu Sonuçlar: 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından ortaya çıkardığı *olumlu* eğitsel sonuçlara bakıldığında öğretmenlerin en fazla görüş bildirdikleri ve öne çıkan durum “Öğretmenlik Alan Bilgisi farkı” olmuştur. Bu temada öğretmenler eski uygulamada 5. sınıflar ilkokuldayken temel derslerin de sınıf öğretmeni tarafından verildiğini ancak bu uygulama ile alan bilgisine daha çok hakim olan branş öğretmenlerinin dersi yürütmesini olumlu bulduklarını ifade etmişlerdir. Öte yandan branşlar bazında bakıldığında olumlu görüş bildiren öğretmenlerin çoğunluğunu Fen Bilimleri ve Matematik öğretmenlerin oluşturduğu görülmüştür. “Zevkli ders işleme” ve “Olumlu sınıf iklimi” de öğretmenlerin bu uygulamanın olumlu buldukları yanlarından. Öğretmenler diğer kademelere göre 5. sınıflarda daha zevkli ders işlediklerini ve 5. sınıflarda olumlu bir sınıf ikliminin oluştuğunu ifade etmişlerdir.

Olumsuz Sonuçlar: 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğretmenler açısından ortaya çıkardığı *olumsuz* eğitsel sonuçlara bakıldığında öğretmenlerin en fazla görüş bildirdikleri ve öne çıkan durum “Öğrencilerin çocuksu davranışları” olmuştur. Araştırmaya katılan branş öğretmenleri 5. sınıf öğrencilerinin örneğin sık sık tuvalet izni istemesi, hep beraber konuşması, sürekli ayakta olmak istemesi, söz isterken öğretmen masasına kadar gitmesi, yazı yazarken çok yavaş olması... gibi özelliklerini çocuksu olarak nitelendirmişlerdir. Öğretmenler bu durumun kendilerini yorduğunu, öğrencileri sürekli uyarmak zorunda bıraktığını, ders işlerken zaman kaybı yarattığını dile getirmişlerdir. Diğer olumsuz temalar ise şöyledir: “Öğrencilerin hazırbulunuşluğu”, burada öğretmenler öğrencilerin hazırbulunuşluklarını yeterli görmediklerini, aynı zamanda kendilerinin de 5. sınıfların bilgi düzeyine göre ders anlatmakta zorlandıklarını, “Öğrenciyi tanıma” temasında öğretmenler, 5. sınıf öğrencilerini daha önce ilkokuldayken sınıf öğretmenlerinin daha iyi tanıdığını ve onların düzeyine göre ders anlattığını ancak şimdi ilk kez 5. sınıfların dersine giren branş öğretmenlerinin öğrencilerin hazırbulunuşluğunu bilmemesini olumsuz bulduklarını, “Öğrencilerin duygusal ihtiyaçları” temasında öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarını karşılayamadıklarını, onlara bekledikleri ilgi ve sevgiyi sınıf öğretmenleri kadar gösteremediklerini, “İletişim problemleri” temasında öğrencilerle yaşadıkları bir takım zorlukların, iletişim problemleri ortaya çıkardığını , “Zaman problemi” temasında öğretmenler konuları yetiştirmek veya daha fazla soru çözmenin yanında öğrencileri daha iyi tanımak ve 5. sınıftaki öğrencilerin beklediği ilgiyi onlara gösterebilmek için zamana ihtiyaç duyduklarını ve “Öğretim yöntemleri” temasında ise öğretmenlerin öğrencilerin hazırbulunuşluğuna uygun öğretim yöntem ve teknikleri kullanamadıklarını, konuları öğrencilere anlatırken nasıl bir yol izlemeleri konusunda zorlandıkları sonucuna ulaşılmıştır.

4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Eğitsel Sonuçlar

Bu başlık altında öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı olumlu ve olumsuz araştırma sonuçları yer almaktadır.

Olumlu Sonuçlar: 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı *olumlu* eğitsel sonuçlara bakıldığında öğretmenlerin en fazla görüş bildirdikleri ve öne çıkan durum “Öğrenci mutluluğu” olmuştur. Öğretmenler 5. sınıf öğrencilerinin farklı öğretmenlerle ders işlemekten zevk aldıklarını, daha mutlu oldukları sonucuna ulaşılmıştır. “Uyum sorunları” temasında öğretmenler daha önce 6. sınıfların ortaokula alışmaları için bir uyum süreci geçirdiklerini, 4+4+4 uygulaması ile artık 5. sınıftan itibaren ortaokul olan öğrencilerin, bir yıl erken ortaokul oldukları için bu uyum sorunları 6. sınıfta yaşamadıkları, “Sorumluluk kazanma” temasında ise farklı öğretmenler ve onların verdiği farklı görevler olacağından, öğrencilerin daha fazla sorumluluk almaya başlayacakları sonucuna ulaşılmıştır.

Olumsuz Sonuçlar: 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının öğrenciler açısından ortaya çıkardığı olumsuz eğitsel sonuçlara bakıldığında öğretmenlerin en fazla görüş bildirdikleri ve öne çıkan durum “Branş öğretmenine alışamama” olmuştur. Öğretmenler 4+4+4 uygulamasıyla ilkokuldan ayrılan ve ortaokul olan 5. sınıf öğrencilerinin sınıf öğretmenlerinden ayrılmalarıyla yeni öğretmenlere alışmada sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir. Bunun yanında yine öğretmenlerin yüksek oranda öğrenciler açısından olumsuz buldukları durumlar “Duygusal boşluk”, “bilişsel hazırbulunuşluk” ve “fiziksel hazırbulunuşluk” temalarıdır. Araştırma bulgularında, 5. sınıf öğrencilerinin ortaokul olunca ebevyen gibi gördükleri sınıf öğretmenlerinden ayrılmanın öğrencilerde duygusal bir boşluk yarattığı ayrıca öğrencilerin bilişsel ve fiziksel hazırbulunuşluğunun ortaokul olmak için yeterli olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Diğer bir öğrenciler açısından olumsuz görülen durumlar “Sorumluluklarını yerine getirememe” ve “Dikkat eksikliği” olmuştur. Burada da öğrencilerin ortaokul olmakla birlikte artan sorumluluklarını yerine getirmekte zorlandıkları, ayrıca öğretmenler, öğrencilerin ders esnasında çok çabuk dikkatlerinin dağıldığını, sıkıldıklarını ve dikkatlerini toplayamadıklarını ifade etmişlerdir.

Öğretmenlerin Yürütmekte Oldukları Dersin Öğretim Programına Yönelik Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Bu başlık altında öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasıyla birlikte 5. sınıflarda yürütmekte oldukları dersin öğretim programının kazanım, içerik, öğrenme- öğretme süreci ve ölçme- değerlendirme boyutlarına ilişkin görüşlerine yönelik sonuçlar alt başlıklar halinde sıralanmıştır:

Kazanımlara İlişkin Sonuçlar

Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasıyla birlikte 5. sınıflarda yürütmekte oldukları dersin öğretim programının kazanımlara yönelik en fazla görüş bildirdikleri tema “Öğrenci seviyesine uygun olmayışı” olmuştur. Bu temada en fazla görüş bildiren öğretmenler ise İngilizce ve Türkçe öğretmenleridir. Aynı şekilde Fen Bilimleri ve Sosyal Bilgiler öğretmenleri kazanımların öğrenci seviyesinin üzerinde olduğunu belirtirken, Türkçe ve Matematik öğretmenleri kazanımların öğrenci seviyesinin altında olduğunu belirtmişlerdir. Diğer görüş bildirilen temalar “Öğrenci seviyesine uygun oluşu”, “Kazanımların fazlalığı” ve “Kazanımların yeterliliği” olmuştur. Yine çoğunlukla Matematik öğretmenleri kazanımları öğrenci seviyesine uygun ve yeterli sayıda bulduğu ancak İngilizce öğretmenlerinin kazanımları fazla ve öğrenci seviyesine uygun bulmadığı sonucuna ulaşmıştır.

İçeriğe İlişkin Sonuçlar

Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasıyla birlikte 5. sınıflarda yürütmekte oldukları dersin öğretim programının içeriğine yönelik en fazla görüş bildirdikleri tema “Öğrenci seviyesine uygun olmayışı” olmuştur. Türkçe öğretmenleri 5. sınıfta hiç dilbilgisi konularına yer verilmeyişini, İngilizce ve Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin içeriğin 5. sınıf seviyesine göre çok yoğun bulduğu, Matematik ve Fen Bilimleri öğretmenlerinin ise içeriği çok basit ve yüzeysel buldukları sonucuna ulaşmıştır. Diğer görüş bildirilen temalar “Öğrenci seviyesine uygun oluşu” ve “Etkinliklerin yeterliliği” olmuştur. İçeriğin öğrenci seviyesini uygunluğu ile en fazla

görüş bildiren Matematik öğretmenleri olmuştur. Etkinliklerin yeterliliği ile sıkıntı yaşayan iki branş ise Türkçe ve İngilizce öğretmenleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrenme- Öğretme Sürecine İlişkin Sonuçlar

Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasıyla birlikte 5. sınıflarda yürütmekte oldukları dersin öğretim programının öğrenme-öğretme sürecine ilişkin yönelik en fazla görüş bildirdikleri temalar “Ders saatinin uygunluğu” ve “Ders saatinin uygun olmayışı” olmuştur. Matematik ve Fen Bilimleri öğretmenlerinin çoğu 4+4+4 uygulamasıyla 5. sınıflardaki kendi branşlarının haftalık ders saatlerinin uygun olduğunu belirtirken, İngilizce ve Türkçe öğretmenleri uygun olmadığını ifade etmiştir. “Oyun etkinlikleri”, “Öğretim yöntem ve teknikleri” ve “Öğretim materyalleri” görüş bildirilen diğer temalardır. Yine bu temalar incelendiğinde en fazla İngilizce öğretmenleri oyun etkinliklerinin az olduğunu ve yeterli araç gerecin olmadığını ifade ettiği bunun yanında en fazla Fen Bilimleri öğretmenlerinin öğrencilerin seviyesine uygun yöntem ve teknikleri kullanmada sıkıntı yaşadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ölçme- Değerlendirme Boyutuna İlişkin Sonuçlar

Öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasıyla birlikte 5. sınıflarda yürütmekte oldukları dersin öğretim programının ölçme-değerlendirme boyutuna ilişkin yönelik en fazla görüş bildirdikleri temalar “Ölçme-değerlendirme araçlarının yetersizliği” ve “Ölçme-değerlendirme araçlarının yeterliliği” olmuştur. Öğretmenlerden en fazla Türkçe ve Matematik öğretmenleri 5. sınıflarda kullanılan ölçme değerlendirme araçlarının yeterli olduğunu yine en fazla Fen Bilimleri ve İngilizce öğretmenleri kullandıkları ölçme değerlendirme araçlarının 5. sınıflara uygun olmadığını ifade etmişlerdir. Ölçme değerlendirme boyutunda yer alan diğer bir tema ise “Öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun olmayışı” olmuştur. Öğretmenler, öğrencilerinin sadece yazılıdan aldıkları notlara bakmak yerine gelişimsel özelliklerine, yaşlarına uygun, süreç değerlendirmesi yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin yapılan ölçme değerlendirmenin öğrencilerin gelişimsel özelliklerine uygun olmadığını düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Yine bu temada en fazla görüş bildiren öğretmenlerin İngilizce öğretmenleri olduğu görülmüştür.

Öğretmenlerin Yürütmekte Oldukları Seçmeli Derslere Yönelik Görüşlerine İlişkin Sonuçlar

Bu başlık altında öğretmenlerin, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasıyla birlikte 5. sınıflarda yürütmekte oldukları seçmeli derslere yönelik olumlu ve olumsuz görüşlerine ilişkin sonuçlar sıralanmıştır:

Olumlu Sonuçlar: 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasıyla birlikte 5. sınıflarda yürütmekte oldukları seçmeli derslere yönelik olumlu eğitsel sonuçlara bakıldığında öğretmenlerin “Faydalı”, “Uygulama imkânı”, “Motivasyon”, “Not verme” temalarında görüş bildirdiği görülmüştür. Öğretmenlerin en fazla olumlu görüş bildirdiği temalar “Faydalı”, “Uygulama imkânı” olmuştur. Öğretmenler 4+4+4 uygulamasıyla yer alan seçmeli dersleri öğrenciler için faydalı buldukları ve seçmeli derslerde, normal derslerde zaman bulamadıkları etkinlikleri veya derse takviye olacak etkinlikleri yapma imkânı buldukları ifade etmişlerdir. Yine öğrencilerin seçmeli dersler sayesinde motivasyonlarının arttığını, ayrıca seçmeli derslerde not olmasının öğrencilerin dersi ciddiye alması açısından olumlu buldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde Seçmeli derslerle ilgili en fazla Türkçe, Matematik ve Fen Bilimleri öğretmeni görüş belirtmiş, en az olumlu sonuca sahip olanların ise Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri oldukları sonucuna varılmıştır.

Olumsuz Sonuçlar: 4+4+4 Uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasıyla birlikte 5. sınıflarda yürütmekte oldukları seçmeli derslere yönelik olumsuz eğitsel sonuçlara bakıldığında öğretmenlerin en fazla olumsuz görüş bildirdikleri üç tema sırasıyla “Ders saatleri”, “İlgi ve yetenek” ve “Not verme” dir. Bu temalarda öğretmenlerin seçmeli dersler nedeniyle günlük artan ders saatlerini, seçmeli derslerin öğrencilerin ilgi ve yeteneğine göre seçilmediğini ve seçmeli derslerin notla değerlendirilmesini olumsuz bulduklarını ifade etmişlerdir. Bunun yanında “Akademik başarı”, “Sıkıcı olması”, “Okulun altyapısı” ve “Ders materyalleri” diğer olumsuz görüş bildirilen temalar olmuştur. Bu temalarda öğretmenlerin, seçmeli derslerin öğrencinin akademik başarısına katkı sunmadığı, öğrencilerin kendi tercihleriyle seçmedikleri için sıkıldıkları, okulun altyapısının seçmeli derslerdeki derslik sayısını ve materyal

ihtiyacını karşılayamadığı yönünde olumsuz görüşler bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır. Olumsuz görüşler incelendiğinde çoğunlukla Matematik, İngilizce ve Türkçe ve ardından Fen Bilimleri öğretmenlerinin görüş bildirdiği en az ise Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüş bildirdiği sonucuna ulaşılmıştır.

5.2.1.2 Araştırmanın Nitel Boyutunun 2. Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın nitel bölümünün 2. alt problemi olan “Araştırmanın nitel bölümüne katılan öğretmenlerin 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflarda uygulanmasına ilişkin önerileri nelerdir?” sorusuna ilişkin bulgulara yönelik sonuçlar şu şekilde sıralanmıştır:

Öğretmenlerin en fazla dile getirdiği öneri “Ders saatleri” olmuştur. Bu temada öğretmenler 5. sınıfların haftalık ve günlük ders saatlerinin fazla olduğunu ve ders saatlerinde yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulduğu önerisini getirmişlerdir. Bunun yanında en fazla dile getirilen üç öneri “Seçmeli Derslerin belirlenmesi”, “Tam gün eğitim” ve “Tekrar ilkokul olması” temalarında olmuştur. Öğretmenler seçmeli derslerin öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları temele alınarak belirlenmesi, okulların tam gün eğitime geçirilmesi ve 5. sınıfların tekrar ilkokul olarak kalması şeklinde önerilerde bulunmuşlardır. Diğer öneriler ise “Yeni seçmeli dersler”: Öğrencilerin enerjilerini doğru yönlendirebilecek kültür, sanat ve spor ağırlıklı yeni seçmeli derslerin öğretim programlarına eklenmesi, “İşbirliği”: 5. sınıflarda öğretmen ve öğrenci açısından yaşanan olumsuzlukların önüne geçilmesi için branş öğretmeni, veli ve sınıf öğretmeni işbirliğinin sağlanması, “Not vermeme”: Seçmeli derslerin not kaygısından uzak olarak yazılı yapılmadan geçirilmesi ve bu derslere not verilmemesi, “Eksiklikleri gidermek”: Ortaokul olan 5. sınıfların derslik ve materyal ihtiyaçlarının giderilmesi, “Hizmet içi eğitim”: 5. sınıflarda derse giren veya girecek olan öğretmenlere Hizmet içi Eğitim verilmesi, “Öğrencileri ortaokula hazırlamak”: 5. sınıfların ilkokulda iken bazı davranış ve kuralları sınıf öğretmenleri tarafından geliştirilmeye çalışılması, “Lisans programlarının güncellenmesi”: Üniversitelerin lisans programlarının 5. sınıflara yönelik düzenlemeleri de kapsayacak şekilde yeniden güncellenmesi şeklindedir.

5.2.2. Araştırmanın Nicel Boyutuna İlişkin Sonuçlar

5.2.2.1. Araştırmanın Nicel Boyutunun 1. Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın nicel bölümünün 1. alt problemi şöyledir: “Araştırmanın nicel bölümüne katılan öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşlerinin düzeyi nedir?”. Bu araştırma sorusuna ilişkin öğretmenlerin “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” nin alt boyutlarından aldıkları puanlara bakıldığında “Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar” boyutunda öğretmenlerin Seçmeli dersleri olumsuz bulduğu, “Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar” boyutuna öğretmenlerin katılmadıkları, yani 4+4+4 uygulamasının öğretmenler açısından eğitsel sonuçlarını olumsuz bulmadıkları, “Öğrenciler Açısından Sonuçlar” ve “Öğretim Programı Açısından Sonuçlar” boyutlarında kararsız kaldıkları ve “Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar” boyutuna ise katıldıkları yani 4+4+4 uygulamasının öğretmenler açısından eğitsel sonuçlarını olumlu buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmanın keşfedici desen olarak tasarlanmasının amaçlarından biri nitel bulguların genele yayılıp yayılmadığını araştırmaktır. Nitel ve nicel bulguların karşılaştırılması yapıldığında “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” nin “Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar” alt boyutu ile araştırmanın nitel boyutunda yer alan öğretmenlerin “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıflarda Yürütmekte Oldukları Seçmeli Derslere Yönelik Sonuçlar” temasında yer alan bulguların birbiriyle örtüştüğü sonucuna ulaşılmıştır. Nicel kısımda ölçeğin “Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar” alt boyutunda yer alan maddelerin tamamı olumsuzdur ve bu nitel kısımda öğretmenlerin ifade ettiği seçmeli derslere yönelik olumsuz sonuçlardaki maddelerle de paraleldir. Buradan öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşlerinin seçmeli dersler açısından olumsuz olduğu sonucuna varılmıştır.

“4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” nin “Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar” alt boyutu ile araştırmanın nitel boyutunda yer alan öğretmenlerin “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğretmenler Açısından Ortaya Çıkardığı

Eğitsel Sonuçlar (Olumsuz)” temasında yer alan bulgulara bakıldığında öğretmenlerin olumsuz sonuçlara katılmadıkları görülmüştür.

“4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” nin “Öğrenciler Açısından Sonuçlar” alt boyutu ile araştırmanın nitel boyutunda yer alan öğretmenlerin “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğrenciler Açısından Ortaya Çıkardığı Eğitsel Sonuçlar” temasında yer alan bulgulara bakıldığında öğretmenlerin öğrenciler açısından ortaya konan olumlu ve olumsuz sonuçlar ile ilgili kararsız kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

“4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” nin “Öğretim Programı Açısından Sonuçlar” alt boyutu ile araştırmanın nitel boyutunda yer alan öğretmenlerin “Öğretmenlerin Yürütmekte Oldukları Dersin Öğretim Programına Yönelik Görüşlerine İlişkin Sonuçlar” temasında yer alan bulgulara bakıldığında ölçeğin “Öğretim Programı Açısından Sonuçlar” alt boyutunda yer alan tüm maddeler olumlu anlam içermektedir. Bu boyutta öğretmenler yalnızca “M29: 5. sınıflarda kullandığım ölçme değerlendirme araçları öğrenciler için uygundur” maddesinde “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmiş diğer maddeler içinse “kararsızım” düzeyinde görüş ifade etmişlerdir. Nitel boyutta ise öğretmenler olumlu görüş bildirmekle beraber programın kazanım, içerik, öğrenme- öğretme süreci ve ölçme-değerlendirmeye ilişkin görüşlerinin branşlara göre farklılaşmaktadır. Ancak bununla beraber olumsuz görüşlerinin ağırlıkta olduğu görülmüştür. Ancak araştırmanın nicel kısmında öğretmenlerin yürüttükleri dersin öğretim programı ile ilgili “kararsızım” düzeyinde görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

“4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” nin “Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar” alt boyutu ile araştırmanın nitel boyutunda yer alan öğretmenlerin “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasının Öğretmenler Açısından Ortaya Çıkardığı Eğitsel Sonuçlar (Olumlu)” temasında yer alan bulgulara bakıldığında öğretmenlerin “Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar” alt boyutunda yer alan maddelere “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

5.2.2.2. Araştırmanın Nicel Boyutunun 2. Alt Problemine İlişkin Sonuçlar

Araştırmanın nicel bölümünün 2. alt problemi şöyledir: “Araştırmanın nicel bölümüne katılan öğretmenlerin 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıf düzeyinin ortaokul kapsamına alınmasına ilişkin görüşleri, branşlarına, kıdemlerine, daha önce sınıf (ilkokul) öğretmenliği yapıp yapamama durumlarına, görev yaptıkları okul türüne ve mezun oldukları fakülte türüne göre farklılaşmakta mıdır?”. Araştırma sorusuna ilişkin sonuçlara bakıldığında şu sonuçlar elde edilmiştir:

Branşlarına göre öğretmenlerin görüşleri “Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar”, “Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar”, “Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar” boyutlarında anlamlı olarak farklılaşmamıştır. “Öğrenciler Açısından Sonuçlar” ve “Öğretim Programı Açısından Sonuçlar” boyutlarında ise öğretmenlerin görüşlerinin branşlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. “Öğrenciler Açısından Sonuçlar” boyutunda görüşler arasındaki farklılıkların hepsi İngilizce öğretmenleriyle diğer branş öğretmenleri (Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri ve Sosyal Bilimler öğretmenleri) arasında görülmektedir. İngilizce öğretmenlerinin bu boyutta yer alan maddelere ilişkin görüşlerinin ortalaması ($\bar{x} = 17,3$) Katılmıyorum düzeyinde, diğer branşların tümü ise ($\bar{x} = 19,5-20,0$) Kararsızım düzeyinde olduğu görülmüştür. “Öğretim Programı Açısından Sonuçlar” boyutunda ise görüşler arasındaki farklılıkların hepsi Matematik öğretmenleriyle Türkçe, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleri arasında görülmektedir. Matematik öğretmenlerinin bu boyutta yer alan maddelere ilişkin görüşlerinin ortalaması ($\bar{x} = 16,8$) Kararsızım, diğer branşların ortalamasının da ($\bar{x} = 14,7-15,6$) Kararsızım düzeyinde olduğu görülmüştür.

Kıdemlerine göre ve Daha Önce Sınıf (ilkokul) Öğretmenliği Yapıp Yapamama Durumlarına Göre öğretmenlerin görüşleri “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği”nin tüm boyutlarında anlamlı bir farklılaşma göstermemiştir.

Okul Türüne Göre öğretmenlerin görüşleri “Seçmeli Dersler Açısından Sonuçlar”, “Öğretmenler Açısından Olumsuz Sonuçlar”, “Öğretim Programı Açısından Sonuçlar” ve “Öğretmenler Açısından Olumlu Sonuçlar” boyutlarında anlamlı olarak

farklılaşmamıştır. “Öğrenciler Açısından Sonuçlar boyutunda” ise öğretmenlerin görüşlerinin okul türüne göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu boyutta görüşler arasındaki farklılık devlet ortaokulunda görev yapan öğretmenler ile özel ortaokulda görev yapan öğretmenler arasında görülmüştür. Devlet ortaokulunda görev yapan öğretmenlerin bu boyutta yer alan maddelere ilişkin görüşlerinin ortalaması ($\bar{x} = 19,6$) “Kararsızım” düzeyinde, özel ortaokulda görev yapan öğretmenler ise ($\bar{x} = 16,8$) “Katılmıyorum” düzeyinde olduğu görülmüştür.

Mezun Oldukları Fakülte Türüne Göre öğretmenlerin görüşleri “4+4+4 Uygulaması ile 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Yönelik Öğretmen Görüşleri Ölçeği” nin alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşma göstermemiştir.

5.3. Öneriler

1. İlgili araştırmalarda sıklıkla öne çıkan ve araştırma bulgularından da elde edilen durumlardan biri 4+4+4 uygulaması ile ilgili değişikliğin çok hızlı yapıldığı ve hazırlıksız olduğu yönündedir. İlerleyen dönemlerde ise 5. sınıfların “Hazırlık Sınıfı” olacağı yönünde bilgiler mevcuttur. Milli Eğitim Bakanlığı da bu konuda çalışmalarını olduğunu doğrulamakta ancak hazırlık sınıfı değil yabancı dil ağırlıklı bir müfredat üzerinde çalışıldığını ifade etmiştir (Milliyet, 2015). 2017- 2018 eğitim öğretim yılında da 5. Sınıflarda İngilizce ağırlıklı pilot uygulamaya başlanmıştır. Geçmişte yaşanan sıkıntıların önüne geçebilmek adına yeni yapılacak değişikliklerde, başta öğretmenler olmak üzere eğitimin tüm paydaşlarının görüşleri dikkate alınarak değişiklik yapılmalıdır. Pilot uygulamanın sonuçları iyi analiz edilip tartışıldıktan sonra uygulamaya geçilmesi daha sağlıklı sonuçlar doğuracaktır.

2. Araştırma sonuçlarında öğrencilerin branş öğretmenine alışamadığı, duygusal boşluk yaşadığı, fiziksel ve bilişsel hazırbulunuşluklarında yetersizlikler olduğu gibi bulgulardan hareketle şayet 5. sınıflarda dil ağırlıklı bir kademe söz konusu ise 5. sınıfların ilkokul olarak kalması ve diğer branş derslerinden öğretmenlerin sınıf öğretmeniyle beraber yürütülebileceği bir model üzerinde çalışılabileceği olasılıkları değerlendirilmelidir.

3. 4+4+4 eğitim uygulamasının gerekçelerinden biri de ilkokuldan sonra öğrencileri mesleki eğitime yönlendirmek, ülkemizdeki mesleki eğitim oranını AB ülkelerine yaklaştırmaktır. 5. sınıflarda imam hatip ortaokulları dışında mesleki ortaokulların neler olabileceği tüm eğitim paydaşlarınca tartışılmalıdır. Yine ilkokul 4. sınıftan sonra örgün eğitim dışında kalabilecek öğrenciler düşünöldüğünde, zorunlu eğitimin gerektirdiği temel becerileri edinene kadar bireylerin eğitim sistemi içerisinde yer almasını sağlayacak, ortaokulu kapsayan eğitim modeli için yasal düzenlemeler yapılmalıdır.

4. Araştırma bulgularında öğretmenler okul ders saatinin uzamasının öğrencilerin dikkat eksikliği yaşamasına, akademik başarılarının düşmesine neden olduğunu belirtmiştir. Yaşanan olumsuzlukların önüne geçmek adına 5. sınıflarda okula giriş çıkış

saatleri ikili eğitim veren kurumlarda tekrar düzenlenmeli, seçmeli derslere de bağlı olarak artan günlük ders saati azaltılmalıdır.

5. 2017- 2018 eğitim- öğretim yılında öğretim programları yenilenmiştir. Öğretim programlarında öğretmenlerin branşlar bazında dile getirdikleri sorunlar dikkatle incelenmeli yenilenen öğretim programlarının bu sıkıntıları gidermeye yönelik olup olmadığı yeni araştırmalarla ortaya konulmalıdır.

6. Özellikle İngilizce Öğretim Programı ve haftalık ders saati yeniden düzenlenmelidir. Yine, yenilenen İngilizce Öğretim Programının 5. sınıflardaki sıkıntıları ne ölçüde telafi ettiği yeni araştırmalarla ortaya konulmalıdır.

7. Araştırmanın gösterdiği diğer sonuçlardan biri de öğretmenlerin öğretim programını yorumlarken eksiklerinin olduğu ve iyi bir program okuryazarı olmadıklarıdır. Öğretmenlerin öğretim programını yürütürken programın kazanım, içerik, öğrenme öğretme süreci ve ölçme değerlendirme sürecindeki rollerini iyi bilmesi için gerekli hizmet içi eğitim çalışmaları yürütülmelidir.

8. Okullarda yaşanan derslik ve materyal yetersizliği gibi sorunlar çözüme kavuşturulmalı, eğitime ayrılan bütçe artırılmalıdır.

9. Öğretmenlerin 5. sınıf öğrencilerinin hem bilişsel, hem duyuşsal hazırbulunuşlukları ile ilgili bilgi eksiklikleri vardır. 5. sınıf öğrencileri ortaokul olsalar da gelişim özellikleri ve yaşları dikkate alındığında diğer sınıf düzeylerinden ayrılmaktadırlar. Öğretmenlerin bu konudaki eksiklikleri hizmet içi eğitimlerle mutlaka giderilmelidir. Öğretmenler bu eğitimlerle desteklenmeli ve 5. sınıf öğrencileri hakkında bilgi sahibi olmalıdırlar.

10. 5. sınıf öğrencilerinin yaşadığı olumsuz eğitsel sonuçların giderilmesi için 5. sınıf öğrencilerine verilecek okul rehberlik hizmetleri düzenli eğitimler şeklinde planlamalı ve aktif bir şekilde yürütmelidir. Bu sayede öğrencilerin 5. sınıfta yaşadıkları uyum

sorunları asgari düzeye indirilmelidir. 5. sınıflarda Rehberliğin ayrı bir ders saati olarak programlara eklenmesi de önerilebilir.

11. Öğretmenlerin öğrencileri daha yakından tanımalarını sağlayacak mekanizmalar geliştirilmeli, ilkokuldaki sınıf öğretmenin öğrencileriyle ilgili tuttuğu raporlar, rehberlik planları aktif bir şekilde 5. sınıf öğretmenlerine sunulmalı ve ilkokul öğretmenleriyle branş öğretmenleri arasındaki iletişim yolları açık tutulmalı ve desteklenmelidir.

12. Bunun yanında öğretmen veli işbirliğine önem verilmeli, velilere de ortaokul olan 5. sınıfların karşılaştığı olumlu ve olumsuz durumlar hakkında bilgilendirme yapılmalıdır.

13. Önümüzdeki yıllarda uygulamanın sürekli hale gelmesi durumunda, mevcut lisans programları güncellenmeli, öğretmen adaylarına verilen lisans derslerine, 5. sınıfların öğretim programlarını, gelişimsel özelliklerini, uygulanabilecek öğretim yöntem ve tekniklerini, ölçme değerlendirme yaklaşımlarını ele alan dersler eklenmelidir.

14. Seçmeli dersler, öğretmenlerin belirttikleri görüşler dikkate alınarak yeniden düzenlenmeli, haftalık ders saatini arttırması, notla değerlendirilmesi, kültür sanat içerikli derslere ağırlık verilememesi, veliler tarafından seçilmesi gibi alt boyutları tartışılmalı ve eğitimin paydaşlarının alacağı ortak kararlar doğrultusunda güncellenmelidir.

15. Uygulamanın hala yeniliğini koruması itibariyle ilgili literatürde de uygulamayı betimlemeye yönelik nitel çalışmalar ağırlıktadır. Bu konuda derlenen bilgiler nicel araştırmalarla da desteklenmeye çalışılmalı, öğrencilerin uyum sorunlarının çözümüne, öğretim programlarında yaşanan aksaklıkların belirlenmesi ve giderilmesine yönelik çalışmalara da ağırlık verilmelidir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, Y. (2013). *Okul yöneticilerinin görüşlerine göre 2012 yılında İlköğretim ve Eğitim Kanununda yapılan düzenlemenin (4+4+4) ilkokullarda uygulanışı üzerine bir değerlendirme*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ak Parti 2023 Siyasi Vizyonu- Siyaset, Toplum, Dünya. (2012). <http://www.akparti.org.tr/upload/documents/akparti2023siyasivizyonuturkce.pdf> 02.02.2015’de alınmıştır.
- Akbaşı, S. ve Üredi, L. (2014). Eğitim Sistemindeki 4+4+4 Yapılanmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri. *Journal of Teacher Education and Educators*, 3(1), 109-136.
- Akça, Ş. (2002). *Ailelerin ilköğretim kademesinde yaptıkları eğitim harcamaları(Ankara ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akkan, E. (2013). *4+4+4 Eğitim modelinin değişim yönetimi bakımından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uşak.
- Akpınar, B. ve Aydın, K. (2007). Eğitimde değişim ve öğretmenlerin değişim algıları. *Eğitim ve Bilim*, 32,(144).
- Akpınar, B., Dönder, A., Yıldırım, B. ve Karahan, O. (2012).Eğitimde 4+4+4 Sisteminin (Modelinin) Karşıt Program Bağlamında Değerlendirilmesi. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 36, 25-39.
- Aksoy, H. H. (2012). Piyasa memnuniyetinin yeni aracı: Kesintili, mesleki, dini ve okul dışında eğitim. *Eğitim, Bilim ve Toplum Dergisi*, 10 (40),9-24.
- Altıntaş, M. (2012). (8/2= 4+4+4) Sisteminin sosyo- ekonomik yönü. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 10 (39), 9-27.
- Ankara Üniversitesi (2012). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi’nin 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ ne İlişkin Görüşü. <http://www.education.ankara.edu.tr/> 10.04.2012’ de alınmıştır.

- Anıl, D. (2009). Uluslararası öğrenci başarılarını değerlendirme programında Türkiye'deki öğrencilerin fen bilimleri başarılarını etkileyen faktörler. *Eğitim ve Bilim*, 34(152): 87-100.
- Aras, Ş. (2012). 4+4+4 = Psikososyal gelişime zararlıdır. *Cumhuriyet Bilim Teknik*. <http://www.cumhuriyetarsivi.com/katalog/4199/sayfa/2012/4/20/18.xhtml> 20.08.2012'de alınmıştır.
- Arslan, M.M. ve Kılıç, Ç. (2000). Bazı Avrupa ülkelerinde ve Türkiye'de zorunlu eğitimde yönlendirme çalışmalarının değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi*. http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/milli_egitim_dergisi/148/10.htm 04.08.2015'de alınmıştır.
- Arı, R., Gençdoğan, B., Sarı, H., Başaran, I., Yılmaz, F. ve Şeker, S. (2002). *Gelişim psikolojisi ve öğrenme*. Ankara: Mikro Yayınevi.
- Aybek, B. ve Aslan, S. (2015-a). Ortaokul Öğretmenlerinin 4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sistemine yönelik yaşadıkları sorunlar (Elazığ İli Örneği). *İlköğretim Online*, 14(2), 770-786.
- Aybek, B. ve Aslan, S. (2015-b). İlkokul birinci sınıf öğretmenlerinin 4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sisteminde yaşamış oldukları sorunlara ve çözüm önerilerine yönelik görüşlerinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5(3), 327-346.
- Aydınoat, N. E. (2012) Gelişmiş ülkelerde kademeli eğitim var mı? *Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı (Tepav) Değerlendirme Notu*, 1-8.
- Aydoğan, İ. (2007). Değişimin süreci ve okul personeli. *GAU Journal of Applied and Social Sciences*, 3(5), 13-24.
- Aydın, S. (2006) . *Avrupa Birliği ülkelerinde ve Türkiye'de zorunlu eğitim*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

- Ayhan, Ş. (2004) . *Zorunlu eğitim süresinin arttırılmasının öğretmenlere göre mesleki (çıraklık) eğitim merkezlerine olan etkilerinin değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Bahar, H.İ. (2012). 4+4+4'ün gölgelediği Türk Eğitim Sistemi tartışmaları. <http://www.ankarstrateji.org/yazar/prof-dr-halil-ibrahim-bahar/-4-4-4-un-golgelediği-turk-egitim-sistemi-tartismalari/> 12.07.2014'de alınmıştır.
- Bakioğlu, A. (2013). *Karşılaştırmalı Eğitim Yönetimi, PISA' da Başarılı Ülkelerin Eğitim Sistemleri*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Bahtiyar Karadeniz, C. (2012). Öğretmenlerin 4+4+4 zorunlu eğitim sistemine ilişkin görüşleri. *Eğitim, Bilim ve Toplum*, 10 (40), 34-53.
- Başar, H. (2001). *Sınıf Yönetimi*. Ankara: PEGEM A Yayınevi.
- Başaran, B. P. (2016). *4+4+4 eğitim sisteminde yöneticilerin ve öğretmenlerin karşılaştığı sorunlar*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Başaran, İ. E. (1996). *Eğitim Psikolojisi: Eğitimin psikolojik temelleri*. Ankara: Gül yayınevi.
- Başaran, İ.E. (2004). *Yönetimde insan ilişkileri: Yönetsel davranış*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Başkaya, A. (2016). *4+4+4 eğitim sistemi ile yeniden düzenlenen Ortaokul Matematik Programı hakkında öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Mersin.
- Bekdemir, M., Okur, M. ve Kasar, N. (2011). 2005-İlköğretim matematik öğretim programının uygulanabilirliğine ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *EÜFBED - Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 4, (1),1-22.
- Berliner, D. C. (1990). *The nature of time in schools: Theoretical concepts, practitioner perceptions*. New York: Teachers Collage Press.
- Beycioğlu, K., Aslan, M. (2010). Okul gelişiminde temel dinamik olarak değişim ve yenileşme: Okul yöneticileri ve öğretmenlerin rolleri. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*.7(1), 153-173.

- Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi (28 Şubat 2012). 5.1.1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi üzerine ilgili makamlar ve kamuoyuna sunulan değerlendirme. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi.
- Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi (12 Mart 2012). 5.1.1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi hakkında Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin güncellenen görüşü. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi. http://www.fed.boun.edu.tr/form_files/son.pdf 15.03.2015'de alınmıştır.
- Bora, V. (2012). *Kız çocuklarının zorunlu eğitim sonrası ortaöğretime devam etmeme nedenleri*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Burdur.
- Boz, T. (2013). *4+4+4 yeni eğitim sisteminde birinci sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları zorluklar*, Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı, Ankara.
- Bursalıoğlu, Z. (2005). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış* (13.Basım). Ankara: Pegem A Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem A Yayınevi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K, Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel araştırma yöntemleri*.(1.basım). Ankara: Pegem Akademi.
- Can, N. (2002). Değişim sürecinde eğitim yönetimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 155–156.
- Cerit, Y., Akgün, N., Yıldız, K. ve Soysal, M. R. (2014). Yeni eğitim sisteminin (4+4+4) uygulanmasında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Bolu il örneği). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(özel sayı 1), 59-82.
- Cetkovic, J.,Knezevic, M., Vujovic, I. and Cerovic, J. (2012). Decentralization and democratization of the education system in countries in transition. *Technics Technologies Education Management*, 7(4), 1646-1653.
- Çağlar, İ. (2015). *Değişim ve değişim yönetimi/bireysel, örgütsel ve toplumsal düzeyde*. Nobel Akademik Yayıncılık.

- Çakır, E. (2010). *Avrupa Birliği'nin eğitim politikası ve tam üyelik müzakereleri çerçevesinde Türkiye'nin uyumu*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı, Kocaeli.
- Çam, F. M. (2015). *Sınıf öğretmenleri ve yöneticilerin yeni eğitim modeline (4+4+4) ilişkin görüşleri (Pendik ilçesi örneği)*.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yeditepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Çapar, M. (2015). *12 yıl zorunlu eğitim düzenlemesine dair öğretmen ve öğrenci algısı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul.
- Çelen, F., Çelik, A. ve Seferoğlu, S. S. (2011). Türk Eğitim sistemi ve PISA sonuçları. Akademik Bilişim'11 - XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri,2 - 4 Şubat 2011 İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Çelik, V. (2011). Kesintili-kesintisiz eğitim politikasının değerlendirilmesi. *Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 21, 47-50.
- Çelik, Z., Boz, N., Gümüş, S. ve Taştan, F. (2013). 4+4+4 Eğitim Reformunu İzleme Raporu. *Eğitim Bir Sen Yayını*.
- Çengel, M. (2013). *Sınıf ikliminin oluşması sürecinde örtük program: Meslek liseleri üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Aydın.
- Çepni, S., Cerrah, L. ve Bacanak, A. (2002). Sınıf öğretmenliği yapan Fen öğretmenlerinin branş öğretmenliğine dönüş nedenleri ve döndüklerinde karşılaştıkları sorunlar. V. *Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Ankara*.
- CNN Türk. (08.09.2016). Kış saati uygulaması bu sene kaldırılıyor.<https://www.cnnturk.com/turkiye/kis-saati-uygulamasi-yururluktan-kaldirildi> 20.10.2016'da alınmıştır.

- Çubukçu, N. (2010). Basın açıklaması <http://www.milliyet.com.tr/haftalik-ders-saatleri-yeniden-duzenlendi/turkiye/sondakikaarsiv/24.08.2010/1266415/default.htm>
25.05. 2014'de alınmıştır.
- Demir, M. (2014). *Yeni eğitim sisteminde (4+4+4) 5.sınıf Sosyal Bilgiler dersi ile ilgili Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin görüşleri (Balıkesir örneği)*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Balıkesir.
- Demir, S. B. (2013). Evaluation of the new education system by social studies teachers. *Educational Research and Reviews*, 8(17), 1525-1532.
- Demir, S. B., Doğan, S. ve Pınar, M.A. (2013). 4+4+4 Yeni Eğitim Sistemi'nin yansımaları: Beşinci sınıflardaki eğitim-öğretim sürecinin branş öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *Turkish Studies - International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*,8(9). 1081-1089.
- Demirtaş, Z. (2011). Gelişim dönemleri ve özellikleri açısından zorunlu eğitim. *Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 21, 25-30.
- Demirtaş, Z. ve Kahveci, G. (2010). Öğrenci algılarına göre 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi yeterlilikleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, S. 15, s. 18-29.
- Dinler, C. (2011). *İlköğretim I. kademe ile II. kademe öğrencilerinin aynı binada eğitim görmelerinin paydaşlarca değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dinçer, A. (2012). 4+4+4 üzerine bir tartışma. *Eğitim, Bilim ve Toplum*, 10 (38), 137-160.
- Dinçer, M. (2003). Eğitimin toplumsal değişme sürecindeki gücü. *Ege Eğitim Dergisi*, 1 (3), 102-112.
- Diranna, K. and Loucks, H. S. (2001). *Designing program for teacher leaders: the case of the California science implementation network*. Developing Teacher Leaders: Professional Development in Science and Mathematics; (ERIC No. ED 451 031).

- Dirlik, C. (2014). *4+4+4 eğitim sisteminde 60-66 aylık öğrencilerin okula hazırbulunuşlukta sosyal uyum düzeylerinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi- Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitülerinin Ortak Yürüttüğü Eğitim Yönetimi Ve Denetimi Ana Bilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Tezli Yüksek Lisans Programı. İstanbul.
- Doğan, C. (2005). Türkiye’de sınıf öğretmeni yetiştirme politikaları ve öğretmenlerin sorunları. *Sosyoloji Konferansları Dergisi*, 29,143-162.
- Doğan, S., Demir, S. B. ve Pınar, M.A. (2014). 4+4+4 kesintili zorunlu eğitim sisteminin sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi, *Elementary Education Online*, 13 (2), 503-517.
- Doğan, S., Uğurlu, C. T. ve Demir , A. (2014). 4+4+4 eğitim sisteminin okul paydaşlarına olumlu ve olumsuz etkilerinin yönetici görüşlerine göre incelenmesi. *Gaziantep University Journal of Social Sciences*,13(1), 115-138.
- Doğanay, A. ve Bal, A.P. (2010). İlköğretim beşinci sınıf matematik öğretiminde öğrenci başarısının ölçülmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri / Educational Sciences: Theory & Practice*,10 (1), 151-215.
- Düşmez, İ. ve Bulut, H. (2015). Eğitim yöneticileri bakış açısıyla 12 Yıllık Kesintili Zorunlu Eğitim Sistemi: Giresun örneği. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 157-176.
- Eğitim-Bir-Sen. (2012a). *4+4+4 Yeni eğitim sistemi ne getiriyor? Neler olmalı?* <http://www.egitimbirsen.org.tr>. 16.12. 2012’de alınmıştır.
- Eğitim-Bir-Sen. (2012b). *4+4+4 Eğitim reformunu izleme raporu*. http://www.ebs.org.tr/ebs_files/files/yayinlarimiz/267-egitimbirsen.org.tr-267.pdf 14.10. 2016’da alınmıştır.
- Eğitim-Sen. (2012). Eğitim-Sen’in 12 yıllık kademeli zorunlu eğitim yasa teklifine yönelik hazırlamış olduğu rapor metni, www.egitimsen.org.tr/down/rapor.pdf 27.07.2012’ de alınmıştır.
- Eğitimhane. (2015). <http://www.egitimhane.com/5-sinif-haftalik-ders-programi-d34060.html> 17.02.2016’ da alınmıştır.

- Epçaçan, C. (2014). İlkokul ve ortaokul öğretmen ve yöneticilerinin 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin görüşleri (Siirt ili örneği). *Ekev Akademi Dergisi*, 18 (58).
- Ercan, H. (2016). *İlköğretim öğretmenlerinin ve yöneticilerinin 4-4-4 eğitim sisteminin uygulama sürecine ilişkin görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Erden, M. (2001). *Öğretmenlik Mesleğine Giriş*, İstanbul: Alkım Yayınları,173-177.
- Erdoğan, İ., Mercan, S., Kılıçaslan Çelikkol, A., Poyraz, C., Ergin, T., Ergin, H., Demir, İ.,Yıldız, S.A. ve İşmen Gazioğlu İ.E. (Edt: Ergin, H. ve Armağan, S. Y.), (2015). *Gelişim psikolojisi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Erginer, A. (2004). *Türkiye’de on iki yıllık zorunlu eğitim için bir model önerisi ve uygulanabilirliği*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Erginer, A. (2007). *Avrupa birliği eğitim sistemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Ergün, M. (2012). Türkiye’de son eğitim "Reformu" (4+4+4). <http://ergunegitim.tr.gg/Yeni-makaleler.htm> 12.04.2016’ da alınmıştır.
- Epçaçan, C. (2014). İlkokul ve ortaokul öğretmen ve yöneticilerinin 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin görüşleri (Siirt İli Örneği). *Ekev Akademi Dergisi* Yıl: 18 Sayı: 58
- Erdoğan, İ.(2012). Eğitimde Değişim Yönetimi. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Erdoğan, H. (2012). Karmaşa, karmaşıklık ve eğitim ilişkisi. *Tarih, Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*,1(2), 87-136.
- Erol, N. (2011). Toplumsal değişme ve eğitim: “Temel ilişkiler, çelişkiler, tartışmalar”. *Gazi Akademik Bakış*, 9, 109-122.
- ERG (Eğitim Reformu Girişimi), (2012a). *4+4+4 düzenlemesi ile neler değişti? Yeni sisteme geçişte neler izlenmeli?*. ERG Basın Bülteni.<http://www.egitimreformugirisimi.org/444e-gecis-bilgi-ve-politika-notlari-yayimladi/> 10.02.2014’ de alınmıştır.

- ERG (2012b). *Eğitimde yeni döneme hazırlanırken Milli Eğitim Bakanlığı'nın çalışmaları.4+4+4'e Geçiş-Eylül 2012 Bilgi ve Politika Notları*. İstanbul: ERG (Eğitim Reformu Girişimi) <http://www.egitimreformugirisimi.org/444e-gecis-bilgi-ve-politika-notlari-yayimladi/> 11.02.2014' de alınmıştır.
- ERG (2012c). *4+4+4' e geçiş: Ne değişti? MEB ne kadar hazır?* <http://www.egitimreformugirisimi.org> 13.03.2015'de alınmıştır.
- ERG (2012d), *4+4<8: Bilgi notu. Kesintisiz temel eğitim nedir?* <http://www.egitimreformugirisimi.org> 13.03.2015'de alınmıştır.
- ERG, (2013). *Politika Notu: Milli Eğitim Bakanlığı Bütçesinde Öngörülen Artış, Eğitim Sisteminin Geçirdiği Dönüşüme Ve Kaliteli Eğitimin Gereklerine Ne Ölçüde Yanıt Veriyor?* http://erg.sabanciuniv.edu/sites/erg.sabanciuniv.edu/files/MEB_Butce_2013_PolitikaNotu_SON.pdf 13.06.2015'de alınmıştır.
- ERG, (2014). *Temel eğitimin kademelendirilmesi sürecinin izlenmesi.*<http://www.egitimreformugirisimi.org> 03.03.2015'de alınmıştır.
- ERG, (2015). *Eğitim izleme raporu 2014-15 özet değerlendirme.*http://www.egitimreformugirisimi.org/wpcontent/uploads/2017/03/EIR2014_OzetDegerlendirme.04.12.15.Web_.pdf13.03.2016'da alınmıştır.
- Eserpek, A. (1978). *Eğitim ve toplumsal değişme. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 10, 1-4: 12-125.*
- Eskicumalı A., (2003), *Eğitim ve toplumsal değişme: Türkiye'nin değişim sürecinde eğitimin rolü, 1923–1946, Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi, 19 (2), 16–29.*
- EUROSTAT (Eurostat Statistical Office of theEuropeanCommunities) ,(2012). *Key data on education in Europe 2012.* http://eacea.ec.europa.eu/education/Eurydice/key_data_en.php 03.07.2015'de alınmıştır.

- European Commission/EACEA/Eurydice, (2017). *Recommended Annual Instruction Time in Full-time Compulsory Education in Europe Europe – 2016/17*. Eurydice Facts and Figures. Luxembourg: Publications Office of the European Union <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/86d6a78f-5174-11e7-a5ca-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-31418561> 13.06.2017’de alınmıştır.
- European Commission/ EACEA/ Eurydice, (2016). *Compulsory Education in Europe – 2016/17*. Eurydice Facts and Figures. Luxembourg: Publications Office of the European Union. <http://www.anefore.lu/wp-content/uploads/2016/10/EURYDICE-COMPULSORY-EDUCATION.pdf> 12.03.2017’de alınmıştır.
- Fox, C. and Laster, J. F. (2002). *The mode of Professional teaching practise of fcs teacher leader and non- teacher leader*. The Paper Presented at the Annual Conference of the Association for Career and Techinal Education, LasVegas.
- Friel, S. and Brignt, G. W. (2001). *Effective Professional development for teacher leaders: lessons learned fram k-6 mathematics teacher enhancement program*. Developing Teacher Leader: Professional Development in Science and Mathematic. (ERIC No. ED451 031).
- Girgin, G., Özyılmaz Akamca, G., Ellez, A. M. ve Oğuz, E. (2010). Okul öncesi öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları, mesleki benlik saygıları ve mesleki yeterlik inançları, *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi* (28).1-15.
- Gediklioğlu, T. (2005). Avrupa Birliği sürecinde Türk Eğitim Sistemi: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 66-80.
- Gökçe, F. (2012). Öğretmen ve velilerin, öğrencilerin okulda geçirdikleri zaman, ders ve dinlenme süreleri ile tatiller ve okul dönemleri konusundaki görüşleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12 (4), 2541-2560.
- Göksoy, S. (2013). Türkiye ve Avrupa Birliği ülkelerinde zorunlu eğitim uygulamaları. *Asya Öğretim Dergisi [Asian Journal of Instruction]* 1 (1) ,30-41.
- Gökyer, N. (2014). 2012 yılında alan değişikliği yapan öğretmenlerin yeni alanlarına ve uygulamaya ilişkin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, (22) 3, 1187-1208.

- Gözütok, D., Ulubey, Ö., Akçatepe, A. G., Koçer, E. ve Rüzgar, M. E. (2014).4+4+4 yapılanması kapsamında hazırlanan uyum ve hazırlık çalışmaları kitaplarının değerlendirilmesi. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 47, (1), 327-350.
- Gülpınar, A. (2005). Beyin/Zihin temelli öğrenme ilkeleri ve eğitimde yapılandırmacı modeller. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 5 (2), 271-306.
- Gültekin, M. (1998). *Türkiye ve Avrupa Birliği'ne üye bazı ülkelerde zorunlu eğitim*. Anadolu Üniversitesi Yay. No: 1016, Açıköğretim Fak. Yay. No: 559.
- Gün, F. ve Atanur Başkan, G. (2014). New Education System in Turkey (4 +4 +4): A critical outlook. *Procedia- Social and Behavioral Science*, 131. 229 – 235.
- Gündüz, M. (2011). Zorunlu ve kesintisiz eğitimin kısa tarihi. *Eğitime Bakış Eğitim-Öğretim ve Bilim Araştırma Dergisi*, 7(21).
- Gür, B. S. ve Çelik, Z. (2009).Türkiye’de Millî Eğitim Sistemi yapısal sorunlar ve öneriler. SETA (Siyaset , Ekonomi ve Toplum Araştırmaları Vakfı). <https://www.setav.org/turkiyede-milli-egitim-sistemi-yapisal-sorunlar-ve-oneriler/>12.03.2015’de alınmıştır.
- Gür, S., B., Özoğlu, M. , Coşkun, İ. ve Görmez, M. (2012). 2012’ de Eğitim. *Seta Analiz*, 58, 3-20. <http://file.setav.org/> 19.11.2014’ de alınmıştır.
- Güven, İ.(2014). *Türk eğitim tarihi*. (4. basım).Ankara: Pegem Akademi
- Güven, İ. (2012). Eğitimde 4+4+4 ve Fatih Projesi yasa tasarısı = Reform mu? *İlköğretim-Online*, 11 (3), 556-577.
- Hacettepe Üniversitesi (2012). 05.01.1961 Tarih 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi’ ne İlişkin Görüşler.
- Harman, G. ve Çelikler, D. (2012). Eğitimde hazırbulunuşluluğun önemi üzerine bir derleme çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 1(3).
- Hofstein, A. and Even, R. (2001). *Developing chemistry and mathematics leader in Israel*. Developing teacher leader: Professional Development in Science and Mathematics. (ERIC No. ED 465595).

- ISCED, (1997). International Standard Classification of Education. http://www.unesco.org/education/information/nfsunesco/doc/isced_1997.htm
12.11.2015' de alınmıştır.
- ISCED, (2011). International Standard Classification of Education. <http://uis.unesco.org/en/topic/international-standard-classification-education-isced>
12.11.2015' de alınmıştır.
- İnal, K. (2012). AKP' nin reform mantığı ve '4+4+4'ün ideo- pedagojik eleştirel analizi. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 10 (39), 78- 92.
- İnan, G. (2011).Eylem araştırması: Eğitimde değişimin yaratılmasında öğretmenin gücü. *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* ,9 (2).
- İleri, Ü. (2009). *Türkiye'de toplumsal değişimin çalışma ilişkileri üzerindeki etkileri*. Ankara: TÜHİS Yayınları.
- İlgar, L. (2007). İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri üzerine bir araştırma. Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İzci, E. ve Göktaş, Ö. (2014). Matematik öğretmenlerinin 5. Sınıf Matematik Dersi Öğretim Programına ilişkin görüşleri. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,41.317-328.
- İzci, E., Göktaş, Ö. ve Şad, S.N. (2014). Öğretmen Adaylarının Alternatif Ölçme Değerlendirmeye İlişkin Görüşleri ve Yeterlilik Algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*,15(2). 37-57.
- Kale, N. (1997). *Felsefiyat*. Ankara: İmaj Yayıncılık.
- Kandemir, M.E, Şara, P, Akay, Y., Zemin, S.(2013).12 Yıllık zorunlu eğitime ilişkin birinci sınıf öğretmenleri ve velilerinin görüşleri. *Turkish International Journal of Special Education and Guidance & Counseling*, 2(2).
- Karasar, Niyazi. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, (18. baskı). Ankara: Nobel Yayın.

- Katmer, B. (2013). *Yeni eğitim sisteminde (4+4+4) ortaokul yönetici ve öğretmenlerinin karşılaştıkları iletişim sorunları üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi. Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.
- Karadeniz, O. ve Ulusoy, M. (2015). 4+4+4 Eğitim sistemi ile Sosyal bilgiler eğitiminde ortaya çıkan kaotik durumlar hakkında Sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 5, 1, 99-108.
- Karasar, N. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, (18. baskı). Ankara: Nobel Yayın.
- Kartal, S. (2013). Türkiye’de ilkokula başlama yaşının beş yaşa indirilmesinin eğitim politikaları açısından değerlendirilmesi. *Mülkiye Dergisi*, 37(3), 201-214.
- Kaştan, Y. ve Kaştan, Y. (2016). Türkiye’de sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim kurumundan ilkokul ve ortaokul şeklinde 4+4+4 uygulamasına geçiş sürecinde yaşanan sorunlar ve çözümlerine ilişkin yönetici görüşleri: Bir durum çalışması. *International Journal of Social and Educational Sciences*, 3(5).
- Kaya, E., Eryılmaz, Ö., Gezer, U., Ekici, M. ve Kapan, E. (2015). Öğretmenlerin on iki yıllık zorunlu eğitimin (4+4+4) Sosyal Bilgiler Dersine yansımalarına ilişkin algıları. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 5(2).
- Kayri, M. (2009). Araştırmalarda gruplar arası farkın belirlenmesine yönelik çoklu karşılaştırma (Post-Hoc) teknikleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(1), 51-64.
- Kazu, İ.Y. ve Eroğlu, M. (2012). Eğitim fakültesi öğretim elemanlarının 12 yıllık zorunlu eğitim sistemine yönelik görüşlerinin belirlenmesi (ss. 50-52). 2. *Ulusal Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi*, 27-29 Eylül 2012, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi.
- Keklik, S. (2013). Yeni eğitim sistemi (4+4+4) değişikliği kapsamında Türkçe öğretmenliği lisans programının incelenmesi ve öneriler. *International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 8/1*, p.1911-1930.
- Kol, H. D. (2010). *Beş yıllık temel eğitim yapılarının sekiz yıllık temel eğitim sistemine fiziksel adaptasyonunun değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı, Konya.
- Kılıç, D. (2014). Sınıf öğretmenlerinin 4+4+4 Eğitim Sistemi hakkındaki tutumlarının incelenmesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 18 (3): 11-21.

- Kılınç, E. ve Dere, İ. (2015). 4+4+4 Kesintili Zorunlu Eğitim Sisteminde 5.sınıf öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumları. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 11(3). 989-1003.
- Kıral, B., Kıral, E. ve Uğurlu, Z. (2012). Bazı Avrupa Birliği ülkeleri ile Türkiye zorunlu eğitim sisteminin karşılaştırılması. *EYFOR III, Eğitim Yönetimi Forumu Eğitimde Nitelik ve Yenileşme Bildiriler Kitabı*. 12- 13 Ekim. Nevşehir.
- Kurşunluoğlu, A. ve Tanrıoğlu, A. (2006). İlköğretim okulu öğretmenlerinin örgütsel değişmeye ilişkin tutumları. http://pauegitimdergi.pau.edu.tr/Makaleler/150935266_2-ilk%C3%B6%C4%9Fretim%20okulu%20%C3%B6%C4%9Fretmenlerinin%20%C3%B6rg%C3%BCtsel%20de%C4%9Fi%C5%9Fmeye.pdf 14.07.2016'da alınmıştır.
- Kurul, N. (2012). Geleceğin eğitimi ve “yeni” zorunlu eğitim modeline ilişkin çıkarımlar. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 10 (39). 42-77.
- Külekcı, E. (2013). 4+4+4 Eğitim Sistemi kapsamında birleştirilmiş sınıf uygulamasına ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi* (2)2. No. 40.
- LeCompte, M. D. and Goetz, J. P. (1982). Problems of reliability and validity in ethnographic research. *Review of Educational Research*, 52(1), 31-60.
- Legatum Prosperity Index, (2016). <http://www.prosperity.com/rankings> 11.01.2017'de alınmıştır.
- Lincoln, Y. S. and Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Beverly Hills, : CA: Sage.
- Lincove, J. A. and Painter, G. (2006). Does the age that children start kinder garden matter? *Evidence of long-term educational and social outcomes. Educational Evaluation and Policy Analysis*, 28 (2), 153- 179. <http://journals.sagepub.com/doi/abs/10.3102/01623737028002153> 12.11.2015'de alınmıştır.
- Milli Eğitim Bakanlığı [MEB] Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, (2017). Ortaokul 5. Sınıflarda Yabancı Dil Ağırlıklı Eğitim Uygulamasına dair bilgilendirme yazısı.

- MEB, (2010). 18. Milli Eğitim Şurası. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2014_10/02113646_18_sura.pdf 12.02.2015'de alınmıştır.
- MEB, (2012a). 12 yıl zorunlu eğitim sorular – cevaplar. http://www.meb.gov.tr/duyurular/duyurular2012/12yil_soru_cevaplar.pdf 17.10.2012'de alınmıştır.
- MEB, (2012b). 12 yıllık zorunlu eğitime yönelik uygulamalar konulu genelge <http://www.meb.gov.tr/haberler/2012/12YillikZorunluEgitimeYonelikGenelge.pdf> 17.10.2012'de alınmıştır.
- MEB (2012c). İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü. Öğretmenlerin İl İçi Alan Değişikliği Kılavuzu. http://ikgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_09/20090523_2012_ilici_alan_degisikli_gi_kilavuzu.pdf 17.10.2012'de alınmıştır.
- MEGEP, Meslekî Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (2006). *Eğlence Hizmetleri - Çocukların İhtiyaçlarını Karşılama*, Ankara.
- Memişoğlu, S-P. ve İsmetoğlu, M. (2013). Zorunlu eğitimde 4+4+4 uygulamasına ilişkin okul yöneticilerinin görüşleri. *Journal of Research in Education and Teaching*.2 (2).
- Merriam, S. (2009). *Qualitative research: a guide to design and implementation*. San Francisco: Jossey-Bass Publications.
- Mert, K. (1999). *Sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim uygulaması konusunda öğretmen görüşleri Niğde ili örneği*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Niğde.
- Mıhçı, H. (Mart 2012). *Neden 4+4+4?*. <https://bianet.org/bianet/egitim/137299-neden-4-4-4> 17.10.2012'de alınmıştır.
- Miles, M. B. and Huberman, A. M. (1994). *An Expanded Source book Qualitative Data Analysis* (2 ed.). United States of America: SAGE Publications.
- Milliyet, (2015). Bakan Avcı'dan "5. sınıfta yabancı dil" açıklaması, <http://www.milliyet.com.tr/bakan-avci-dan-5-sinifta-yabanci/siyaset/detay/2043898/default.htm> 17.08.2016'de alınmıştır.

- Mutluer, N. (Ocak,2013.). *Türkiye’de Alevilik: “Seçmeli Din Dersi’nde Dışlanacağı Kaygısı”*. Milliyet. <http://www.milliyet.com.tr/turkiye-de-alevilik---secmeli-din-derisi-nde-dislanacagim-kaygisi--gundem-1655403/> 09. 09. 2015’de alınmıştır.
- Müftüoğlu, Ö. (2012). Emek piyasalarının yeniden yapılanması sürecinde 4+4+4 formülü. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 10(40), 25-33.
- Nacar, N. (2015). *Ortaokul 5. sınıf matematik dersi öğretim programının öğretmen görüşlerine göre incelenmesi (Ankara ili örneği)*.Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, .Ankara.
- Orta Doğu Teknik Üniversitesi (2012). 5.1.1961 Tarih ve 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi Hakkında ODTÜ Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Görüşü. http://www.fedu.metu.edu.tr/web/documents/other/222sayiliilkogretimveEgitimKanunuHakkindaEgitimFakultesiGorusu_s4_1.pdf 19. 09. 2015’de alınmıştır
- Okçabol, R. (2012). Gericileşmenin ve piyasalaşmanın şifreleri 635, 651, 652, 653, 666, 4+4+4 ve... *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 10 (39): 28-41.
- Olson, M. N. (1999). *Grounding Our Vision and Ambitions in 21st Century Reality: Tools and Tangible Outcomes Which Exemplify OXY Teacher Leader Development and Achievement. Assessment Standards 1st. OXY Teacher Leader Career Portfolio*. Paper Presented at the Annual Meeting of the California Educational Research Association, California.
- Öntaş, T. (Tarihsiz).MEB teşkilatının yeniden yapılanmasına bakış ve 4+4+4’le gelen bazı değişiklikler.https://www.academia.edu/2390663/MEB_TE%C5%9EK%C4%B0LATI_NIN_YEN%C4%B0DEN_YAPILANMASINA_BAKI%C5%9E_ve_4_4_4_le_GELE_N_BAZI_DE%C4%9E%C4%B0%C5%9E%C4%B0KL%C4%B0KLER 11. 09. 2016’ de alınmıştır.
- Örmeci, Ö. (2012). Dünyada Zorunlu Eğitim ve 4+4+4 Eğitim Reformu. <http://ydemokrat.blogspot.com.tr/2012/03/dunyada-zorunlu-egitim-ve-444-egitim.html>10. 02. 2016’de alınmıştır.
- Örs, Ç., Erdoğan, H. ve Kipici, K. (2013). Eğitim yöneticileri bakış açısıyla 12 yıllık kesintili zorunlu eğitim sistemi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4, 131-154.

- Özden, Y. (1999). *Eğitimde dönüşüm- Eğitimde yeni değerler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özden, Y.(2000). *Eğitimde Yeni Değerler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özen, R. ve Sezgin Nartgün, Ş. (2014). Parents' opinions about the implementation of 4+4+4 education system . *Procedia – Socialand Behavioral Sciences*, 143. 816 – 821.
- Özenç, E. G., Özcan, Z. E., Güçlü, F. ve Güney E. K. (2016). 4+4+4 eğitim sisteminin beşinci sınıf öğrencilerine yansımaları: Öğretmen görüşleri. *İlköğretim Online*, 15(2), 560-580.
- Özenç, M. ve Çekirdekçi, S. (2013). İlkokul 1. Sınıfa kaydolun okul öncesi dönem çağındaki öğrencilerin (60-69 ay) yaşadıkları sorunlara ilişkin öğretmen görüşleri. *Sıtkı Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,13(2):177-192.
- Özer, B.,Tüysüz, C., Bozkurt, N. ve Özdemir, S. (2013).Branş değişikliği ile yan alanlarına geçen sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları bu değişime ilişkin görüşleri: Hatay ili örneği. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(15).
- Özer, M.A. (2008). *21. yüzyılda yönetim ve yöneticiler*. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- Özdem, G. (2007). *Türkiye’de 1980 sonrası uygulanan eğitim politikalarının iköğretim okullarında yarattığı dönüşümün değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği)*.Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özden, Y.(2010). *Eğitimde yeni değerler: Eğitimde dönüşüm*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özdemir, S. M. (2011). Toplumsal değişme ve küreselleşme bağlamında eğitim ve eğitim programları: Kavramsal bir çözümleme. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (1), 85-110.
- Özgan, H. ve Tekin, A. (2011). Öğrencilerin hazırbulunuşluluk düzeylerinin sınıf yönetimi etkisine yönelik öğretmen görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8, (15). 421-434.
- Özgür, E. (2005). *Türkiye'nin kalkınmaya yönelik eğitim politikaları ve eğitim yatırımlarının geri dönüşü*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eskişehir.

- Peker Ünal, D. (2013). Sınıf öğretmenlerinin 4+4+4 uygulamasına yönelik görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (4), 324-337.
- Resmi. Gazete. (2012). 6287 sayılı “İlköğretim ve eğitim kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun” 11 Nisan 2012 tarih ve 28261 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan. <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2012/04/20120411-8.htm> 28.02.2016’da alınmıştır.
- Rothbard, M. N. (1999). *Education: Free and compulsory*. Ludwig von Mises Institute, Auburn, Alabama.
- Sakal, M. (1998). Siyasal karar alma süreçlerinde yer alan aktörler ve rolleri, *D.E. İ.İ.B.F. Dergisi*, 13(1), 211- 230
- Salmi, J. (2005). The capacity building challenge in developing countries: Role and importance of tertiary education and research. *The World Banks Tertiary Education Thematic Group*, <http://200.6.99.248/~bru487cl/files/Salmi.pdf> 12.09.2016’ da alınmıştır.
- Santrock, J. W. (2015). *Yaşam boyu gelişim*. (Çev., Galip Yüksel). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Sarpkaya, R., Erdem, A. R. ve Yılmaz, S. (2012). Türk Eğitim Sistemindeki 4+4+4 değişikliğinin karar süreci açısından irdelenmesi. *EYFOR III, Eğitim Yönetimi Forumu Eğitimde Nitelik ve Yenileşme Bildiriler Kitabı*. 12- 13 Ekim Nevşehir.
- Sarıbaş, S. ve Babadağ, B. (2015). Temel eğitimin temel sorunları. *Anadolu Eğitim Liderliği ve Öğretim Dergisi [Anatolian Journal of Educational Leadership and Instruction]* , 3(1), 18-34.
- Senemoğlu, N. (2015). *Gelişim öğrenme ve öğretim: Kuramdan uygulamaya*. Ankara: Yargı Yayınevi.
- Sirem, Ö. (2014). *4+4+4 okul sisteminde sınıf öğretmenlerinin ilkokuma yazma öğretim sürecine yönelik görüşleri (Düzce ili örneği)*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi, Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Düzce.
- Sönmez, V. (2000). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Susar Kırmızı, F. ve Yurdakal, İ.H. (2016). Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre 4+4+4 eğitim modelinin 1. sınıf öğrencileri üzerindeki etkileri. *International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 11/3*, p. 2043-2056.
- Strom, B. (2004). Student achievement and birthday effects. *CESifo-Harvard University/PEPG Conference on "Schooling and Human Capital in the Global Economy: Revisiting the Equity-Efficiency Quandary," CESifo Conference Center, Munich, September, 3-4, 2004.*
<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.443.650&rep=rep1&type=pdf> 06.06.2016'da alınmıştır.
- Swanson, J. (2000). *What differentiates an excellent teacher from a teacher leader?* Paper Presented at the Annual Meeting of the American Educational Research Association, New Orleans.
- Şaşmaz, A. (2013), Ak Parti'nin eğitim politikası ne yönde değişiyor?, *Türkiye Politika ve Araştırma Merkezi (Analiz Türkiye), Cilt II, Sayı 2, s.39-46.* Londra: Analiz Türkiye.
<http://researchturkey.org/tr/to-which-direction-does-the-education-policy-of-ak-party-change/> 16.06.2016'da alınmıştır.
- Şaşmaz, A. (2012), "4+4+4: Bir toplama değil, çarp(ıt)ma işlemi", *Perspectives*, Sayı: 1.
<https://tr.boell.org/tr/2014/06/16/444-bir-toplama-degil-carpitma-islemi> 13.04.2017'da alınmıştır.
- Şahin, A. (2012). *Manifestations of curriculum change on organizational culture: Teachers' perceptions.* A thesis submitted to the graduate school of social Sciences of Middle East Technical University. Ankara.
- Şahin, O. H. ve Akbaba, A. (2014). Zorunlu öğretimin 4+4+4 = 12 yıl olmasıyla ilgili yönetici ve öğretmen görüşleri. *International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*.9/5.
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik.* Ankara: Seçkin Yayınları.
- Şimşek, Ö. F. (2007). *Yapısal eşitlik modellemesine giriş: Temel ilkeler ve LISREL uygulamaları.* Ankara: Ekinoks Yayıncılık.

- Şişman, M. (2000). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. (2. Baskı). Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Şirin, H. (2009). Sivil toplum örgütlerinin eğitime ilişkin karar alma süreçlerine katılımları üzerine bir araştırma, *Eğitim ve Bilim*, 34 (153), 169-182
- Tabancalı, E.,(2003). *Yönetimde çağdaş yaklaşımlar uygulamalar ve sorunlar*, Edit: Cevat Elma, Kamile Demir, Örgütsel Değişme, Ankara: Anı.
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB). (2017). Haftalık Ders Çizelgeleri <http://ttkb.meb.gov.tr/www/haftalik-ders-cizelgeleri/dosya/6/1/> 06.06.2017’de alınmıştır.
- TTKB, (2013). İlköğretim Kurumları (İlkokullar ve Ortaokullar) İngilizce Dersi Öğretim Programı.
- Tan, M. (1989). Eğitim sosyolojisinde değişik yaklaşımlar: İşlevselci paradigma ve çatışmacı paradigma. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 23 (2), 557-571.
- Tangülü, Z. ve Çıdaçı, T. (2014) Ortaokul 5. sınıf sosyal bilgiler dersine giren branş öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 15(2). 227-242.
- TBMM (Türkiye Büyük Millet Meclisi). (2012)20 Şubat 2012 tarih ve 2/358 sayılı “5.1.1961 tarihli ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifi” https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/tasari_teklif_sd.onerge_bilgileri?kanunlar_sira_no=101338
- Tezcan, M. (1994). *Toplumsal değişme ve eğitim*. Ankara: A.Ü.E.B.F Yayınları.
- Topdemir, S. (2014). *4+4+4 uygulamasının okul yöneticilerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi Diyarbakır il örneği*. Zirve Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Diyarbakır.
- Töremen, F. (2000). Kaos teorisi ve eğitim yöneticisinin rolü. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 22, 203-219.
- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (TTKB), (2016). Öğretim Programları. <http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlari/icerik/72> 23.03.2017’de alınmıştır.

- TTKB. (2014). <http://ttkb.meb.gov.tr/www/ogretim-programlarinin-guncellenmesine-yonelik-calismalar/icerik/160> 03.04.2017’de alınmıştır.
- TTKB, (2013) .“Ortaokul Matematik Dersi (5, 6, 7 ve 8. Sınıflar) Öğretim Programı” konulu 01.02.2013 tarihli karar.
- TTKB, (2012). Millî eğitim bakanlığı ortaöğretim kurumları haftalık ders çizelgelerinde yapılan değişiklikler.<http://ttkb.meb.gov.tr/www/ortaogretim-kurumlari-haftalik-ders-cizelgelerinde-yapilandegisiklikler-ve-iliskin-kurul-karari/icerik/89> 23.03.2017’de alınmıştır.
- TTKB,(2010). Haftalık Ders Çizelgeleri. <http://talimterbiye.mebnet.net/Ogretim%20Programlari/dersdaglimcizelgeleri/ana.html> 23.03.2017’de alınmıştır.
- Türk Eğitim-Sen. (2012). TBMM de sınıf öğretmenlerinin haklarını koruduk, *Türk Eğitim-Sen Aylık Haber Bülteni*, 9 (96).
- Urooj, S. and Ahmed, A. (2012). Restructuring the examination system at the higher secondary education in Pakistan: in teachers’ perception. *Inter Disciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, 4(6), 827-834.
- Ünal-Peker, D. (2013). Sınıf öğretmenlerinin 4+4+4 uygulamasına yönelik görüşleri. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (4), 324-337.
- Üstün, A., Duran, A., Altınsoy, H. B. ve Saral, D. G. (2014). Okul yöneticileri ve öğretmenlerin 4+4+4 eğitim sistemine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi – Journal of Educational Sciences Research*.4 (1).
- Whitsett, G. and Riley, J. (2003). *Defining and applying leadership: Perception of teacher leader candidates*. Presented at the Annual Meeting of the Mid-South Edeucational Research Association, Biloxi. Enstitüsü İktisat Anabilim Dalı, Eskişehir.
- Yabancı, S. (2004). *Sekiz yıllık zorunlu eğitimin sosyal sonuçları*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Yapıcı, M. (2007). İlköğretim 1. sınıfa başlayan öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi* , s. 1-8.

- Yaşaroğlu, C. (2006). *AB ülkeleri ile Türkiye'deki ilköğretim eğitim programlarındaki ders yüklerinin karşılaştırılması*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- Yeşil, R. ve Şahan, E. (2015). Öğretmen adaylarının Türk eğitim sisteminin en önemli sorun, neden ve çözüm yollarına ilişkin algıları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 16, 3.
- Yeşilorman, M. (2006). Kelebek kanadını kimden yana çırpıyor? Birleştirilmiş bilimin kıyasında kaos ve sosyal bilimler. *İstanbul Kültür Üniversitesi Yayınları*, 4(3), 77-86.
- Yıldıran, G. (2013). Eğitim sistemimizdeki değişiklikler ve belirsizlikler. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 30(2).
- Yıldırım, A ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, R. (2014). *4+4+4 eğitim sisteminin yapı ve işleyişi ile matematik öğretim sürecine etkisine yönelik öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Kütahya.
- Yılmaz, N., Taşçı, G., Fidan, M. ve Nurlu, Ö. (2014). 4+4+4 sistem değişikliğinin ilk yılında ilkokul birinci sınıflardaki durum: Sorunlar ve ihtiyaçlar (Erzincan örneği). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4 (Özel Sayı 1), 133-148.
- Yin, R. K. (2009). *Case study research design and methods* (Applied social research methods series ; v. 5)3 th. ed.Sage, Thous and Oaks.
- Yürek, Y. (2017). *4+4+4 eğitim sisteminde ilkokul 1.,2.,3.,4. sınıflarda Beden Eğitimi ve Spor Uygulamalarına ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Zayimoğlu Öztürk, F. (2015). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin 4+4+4 Eğitim Sistemine ilişkin görüşleri, *Sosyal Bilgiler Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 31-90.
- 05.01.1961 Tarih 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi' ne İlişkin Görüşler, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fakülte Kurulu, www.egitim.hacettepe.edu.tr/.../4+4+4EgtFakKurulKarar.pdf 20.08.2012'de alınmıştır.

“5.1.1961 tarih ve 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” Hakkında ODTÜ Eğitim Fakültesinin Görüşü, www.fedu.metu.edu.tr/.../... 20.08.2012’ de alınmıştır.

EKLER**EK 1: Araştırma İzin Belgesi**

T.C.
MALATYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 73521772-605-E.649591
Konu : Anket Uygulaması

19.01.2016

VALİLİK MAKAMINA

İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı Doktora Öğrencisi Özlem GÖKTAŞ' ın İlimiz Battalgazi ve Yeşilyurt İlçelerine bağlı Resmi Özel ortaokullarda "4+4+4 Eğitim Sistemi İle 5. Sınıfın Ortaokul Kapsamına Alınmasına Eğitsel Doğurguları" konulu anket çalışması yapması isteği ile ilgili İnönü Üniversitesi Rektörlüğünün 25/12/2015 tarih ve 6987 sayılı yazısı ekleri ilişikte sunulmuştur .

Konu ile ilgili Müdürlüğümüzün İl İnceleme ve Değerlendirme komisyonu tarafından yaptığı incelemede konu ile ilgili çalışma yapmasında herhangi bir sakınca görülmemiştir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde araştırma sonucunda yazılan tezin bir örneğinin basılı ve dijital ortamda İl Millî Eğitim Müdürlüğüne teslim edilmesi koşulu ile adı geçenin İlimize bağlı ortaokullarda konu ile ilgili bilimsel çalışma yapmasını olurlarınıza arz ederim.

Abdülbaki ERTUĞRUL
Millî Eğitim Şube Müdürü

OLUR
19.01.2016

Ali TATLI
Vali a.
İl Millî Eğitim Müdürü

EKLER:

- Ek: 1- Değerlendirme Formu (1 Adet)
2- Yazı ve Ekleri

EK 2: Görüşme Formu**GÖRÜŞME FORMU**

Değerli meslektaşım,

Ben Matematik öğretmeniyim ve aynı zamanda İnönü Üniversitesi Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında doktora yapmaktayım. 2012- 2013 eğitim-öğretim yılında eğitim sisteminde gerçekleştirilen bir takım değişikliklerden biri de bildiğiniz gibi 5. sınıflarda gerçekleşmiştir. Bu uygulama ile ilk defa Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler derslerinin branş öğretmenleri tarafından yürütülmeye başlanmıştır. Ayrıca gelecek yıllarda 5. sınıflarda yabancı dil ağırlıklı bir uygulamaya gidileceği gündeme gelmiştir. Ben de 4+4+4 uygulamasının 5. sınıftaki eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin incelenmesi amacıyla Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilgiler ve İngilizce öğretmenleriyle bir görüşme yapmak istiyorum. İstedığınız zaman görüşmeyi yarıda kesebilir, beğenmediğiniz sorular hakkında görüş belirtmeyebilirsiniz. Görüşleriniz sadece yapmakta olduğum bilimsel araştırma kapsamında değerlendirilecek olup kişisel bilgileriniz kesinlikle gizli tutulacaktır. Görüşme yapmayı kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

Özlem GÖKTAŞ

İnönü Üniversitesi Doktora Öğrencisi

GÖRÜŞME SORULARI

Cinsiyetiniz :

Mesleki Kıdeminiz :

Lisanstan Mezun olduğunuz Bölüm :

Görev Yaptığınız okul türü :

1. 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfların ortaokul kapsamına alınmasını nasıl değerlendiriyorsunuz?
 - a) Bu uygulamanın olumlu yönleri neler olmuştur?
 - b) Bu uygulamanın olumsuz yönleri neler olmuştur?
2. 5. sınıflarda yürütmekte olduğunuz dersin öğretim programının kazanımlarına ilişkin görüşleriniz nelerdir?
 - a) Kazanımlar öğrenci seviyesine uygunluğu hakkında ne söyleyebilirsiniz?
 - b) Kazanımlar anlaşılır bir şekilde ifade edilmiş mi? vs.
3. 5. sınıf öğretim programının içeriğine ilişkin görüşleriniz nelerdir?
 - a) İçerik öğrenci seviyesine uygunluğu hakkında ne düşünüyorsunuz?
 - b) Konuların sıralanışı, bütünlüğü hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
 - c) Etkinlikler ve örnekler hakkında ne düşünüyorsunuz? vs.
4. 5. sınıf öğretim programının öğrenme-öğretme sürecine ilişkin görüşleriniz nelerdir?
 - a) Öğrenme-öğretme sürecinde yaşadığınız olumlu ve olumsuz yönler hakkında ne söyleyebilirsiniz?
 - b) Örneğin etkinliklerle ilgili olarak ne düşünüyorsunuz?
 - c) Ders saati ilgili ne düşünüyorsunuz? vs.
5. 5. sınıflarda öğretim programının ölçme- değerlendirme sürecine ilişkin görüşleriniz nelerdir?
 - a) Ölçme değerlendirme yaparken kullandığınız ölçme araçları neler?
 - b) Kullandığınız ölçme değerlendirme araçlarının öğrenci seviyesine uygunluğu hakkında, yeterliliği hakkında görüşleriniz nelerdir? vs.
6. 5. sınıflarda yürütmekte olduğunuz veya önceki yıllarda yürüttünüz bir seçmeli dersiniz var mı?
 - a) Seçmeli dersleri nasıl değerlendiriyorsunuz, olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?
7. Deneyimlerinizden hareketle, 4+4+4 uygulaması ile 5. sınıfın ortaokul kapsamına alınmasının eğitsel sonuçlarına ilişkin önerileriniz nelerdir?

EK 3: Ölçek Formu**ÖLÇEK FORMU****Değerli Meslektaşım,**

Bu ölçek, 4+4+4 uygulamasının 5. sınıflardaki eğitsel sonuçlarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin incelenmesi amacıyla hazırlanmıştır. Çalışmanın amacına ulaşabilmesi, siz değerli öğretmenlerin ölçek sorularına vereceği cevapların tarafsız, içten ve doğru olmasına bağlıdır. Lütfen hiçbir soruyu yanıtızsız bırakmayınız. Sizden elde edilecek veriler, yalnızca bilimsel amaçlar doğrultusunda kullanılacak ve herhangi bir kişi veya kuruma verilmeyecektir. Bu nedenle her maddeyi dikkatlice okuyarak cevaplamanız büyük önem taşımaktadır.

Size verilen ölçek iki bölümden oluşmaktadır. Ölçek üzerine **isim yazmanız gerekmemektedir.** Yardım ve katkılarınız için şimdiden çok teşekkür ederim.

Özlem GÖKTAŞ
Matematik Öğretmeni
İnönü Üniversitesi Doktora Öğrencisi

I. BÖLÜM

1) Branşınız:
Türkçe () Matematik () Fen Bilimleri () Sosyal Bilgiler () İngilizce ()

2) Kıdeminiz:
0-5 yıl () 6-10 yıl () 11-15 yıl () 16- 20 yıl () 21 yıl ve üzeri ()

3) Daha önce sınıf (ilkokul) öğretmenliği yaptınız mı?
Evet () Hayır ()

4) Görev yaptığınız okul türü?
Devlet ortaokulu () İmam Hatip Ortaokulu () Özel ortaokul ()

5) Mezuniyetiniz:
Eğitim Fakültesi () Fen- Edebiyat Fakültesi () Eğitim Enstitüsü ()
Diğer (.....)

II. BÖLÜM

Aşağıda verilen ifadelere katılım düzeyinizi işaretleyiniz. Katılım düzeyinizin puan karşılığı aşağıdaki gibidir:

① Kesinlikle katılmıyorum ② Katılmıyorum ③ Kararsızım ④ Katılıyorum ⑤ Kesinlikle katılıyorum

	Katılım Düzeyiniz				
1) 5. sınıfların eski haliyle ilkokul kademesinde kalmasını daha doğru buluyorum.	①	②	③	④	⑤
2) 5. sınıf öğrencilerinin seviyesine göre ders anlatmakta zorlanıyorum.	①	②	③	④	⑤
3) 5. sınıf öğrencileri, fiziksel özellikleri açısından ortaokul kademesi için hazırdır.	①	②	③	④	⑤
4) 5. sınıf öğrencilerinin ilkokul kademesinde kalmaları sosyal gelişimlerini daha olumlu etkileyecektir.	①	②	③	④	⑤
5) 5. sınıfların yaş düzeyine uygun yöntem ve teknikleri kullanma konusunda kendimi yetersiz hissediyorum.	①	②	③	④	⑤
6) 5. sınıflarda dersleri oyunlaştırarak işlemek için kendimi yeterli görüyorum.	①	②	③	④	⑤
7) 5. sınıf öğrencilerinin ilkokul kademesinde kalmaları akademik gelişimlerini daha olumlu etkileyecektir.	①	②	③	④	⑤
8) 5. sınıflarda dersi zevkli işliyorum.	①	②	③	④	⑤
9) 5. sınıfların diğer sınıf düzeylerine göre derse aktif katılımı benim de motivasyonumu artırıyor.	①	②	③	④	⑤
10) 5. sınıf öğrencilerine bekledikleri ilgiyi gösteremiyorum.	①	②	③	④	⑤
11) 5. sınıf öğrencileriyle iyi iletişim kuramıyorum.	①	②	③	④	⑤
12) 5. sınıflardaki öğrencilerin ilgilerini canlı tutmakta zorlanıyorum.	①	②	③	④	⑤
13) 5. sınıf öğrencileriyle ders işlerken sınıf yönetimi konusunda kendimi yetersiz hissediyorum.	①	②	③	④	⑤
14) 5. sınıf öğrencileri, zihinsel özellikleri açısından ortaokul kademesi için hazırdır.	①	②	③	④	⑤
15) 5. sınıf öğrencileriyle kolaylıkla iletişim kurabiliyorum.	①	②	③	④	⑤
16) Her derste farklı bir öğretmenle karşılaşan 5. sınıf öğrencileri öğretmenlere nasıl davranacakları konusunda zorlanıyorlar.	①	②	③	④	⑤
17) 5. sınıf öğrencileri 6,7 ve 8. sınıflar ile aynı okulda öğrenim görmeye hazır değiller.	①	②	③	④	⑤
18) 5. sınıflardaki seçmeli derslerle birlikte okulda geçirilen süre gerektiğinden fazladır.	①	②	③	④	⑤
19) 5. sınıflardaki seçmeli dersler ile artan ders saatleri <u>öğretmenlerin</u> motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.	①	②	③	④	⑤
20) 5. sınıflardaki seçmeli dersler çocukların ilgi ve yeteneğini dikkate almamaktadır.	①	②	③	④	⑤
21) 5. sınıflardaki seçmeli dersler ile artan ders saatleri <u>öğrencilerin</u> motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.	①	②	③	④	⑤
22) 5. sınıflardaki seçmeli dersler öğrencilere sıkıcı geliyor.	①	②	③	④	⑤
23) 5. sınıflardaki seçmeli dersler öğrencilerin akademik başarılarına katkı sağlamıyor.	①	②	③	④	⑤
24) 5. sınıflardaki seçmeli dersler ile artan ders saatleri çocukları okuldan uzaklaştırıyor.	①	②	③	④	⑤
25) 5. sınıf öğretim programındaki kazanımlar öğrenci seviyesine uygundur.	①	②	③	④	⑤
26) 5. sınıf öğretim programının içeriği öğrenci seviyesine uygundur.	①	②	③	④	⑤
27) 5. sınıflarda ders kitaplarını yeterli buluyorum.	①	②	③	④	⑤
28) 5. sınıf öğretim programlarındaki etkinlikler 5. sınıfların düzeyine uygundur.	①	②	③	④	⑤
29) 5. sınıflarda kullandığım ölçme değerlendirme araçları öğrenciler için uygundur.	①	②	③	④	⑤

Pilot Uygulamada Yer Alan Maddeler	Katılım Düzeyiniz				
	①	②	③	④	⑤
1. Gelecek yıl tercihime bırakılırsa 5. sınıfların derslerini yürütmek istemem.	①	②	③	④	⑤
2. 5. sınıfların eski haliyle ilkokul kademesinde kalmasını daha doğru buluyorum.	①	②	③	④	⑤
3. 5. sınıf öğrencilerinin çocuksu davranışlarıyla nasıl baş edeceğimi bilemiyorum.	①	②	③	④	⑤
4. 5. sınıf öğrencilerinin sevme- sevilme gibi duygusal ihtiyaçlarını karşılayamıyorum.	①	②	③	④	⑤
5. 5. sınıf öğrencilerinin seviyesine göre ders anlatmakta zorlanıyorum.	①	②	③	④	⑤
6. 5. sınıf öğrencilerine derste nasıl davranacaklarını anlatmak motivasyonumu düşürüyor.	①	②	③	④	⑤
7. 5. sınıf öğrencileri, fiziksel özellikleri açısından ortaokul kademesi için hazırdır.	①	②	③	④	⑤
8. 5. sınıf öğrencilerine derste nasıl davranacaklarına ilişkin uyarılar çok fazla zaman kaybına neden oluyor.	①	②	③	④	⑤
9. 5. sınıf öğrencilerinin ilkokul kademesinde kalmaları sosyal gelişimlerini daha olumlu etkileyecektir.	①	②	③	④	⑤
10. 5. sınıflarda branş öğretmenlerinin kendi alanındaki bilgileri bir sınıf öğretmeninden daha iyi anlatacaklarına inanıyorum.	①	②	③	④	⑤
11. 5. sınıfların yaş düzeyine uygun yöntem ve teknikleri kullanma konusunda kendimi yetersiz hissediyorum.	①	②	③	④	⑤
12. 5. sınıflarda dersleri oyunlaştırarak işlemek için kendimi yeterli görüyorum.	①	②	③	④	⑤
13. 5. sınıf öğrencilerinin ilkokul kademesinde kalmaları akademik gelişimlerini daha olumlu etkileyecektir.	①	②	③	④	⑤
14. 5. sınıflarda dersi zevkli işliyorum.	①	②	③	④	⑤
15. 5. sınıfların diğer sınıf düzeylerine göre derse aktif katılımı benim de motivasyonumu artırıyor.	①	②	③	④	⑤
16. 5. sınıf öğrencilerine bekledikleri ilgiyi gösteremiyorum.	①	②	③	④	⑤
17. 5. sınıf öğrencileriyle iyi iletişim kuramıyorum.	①	②	③	④	⑤
18. 5. sınıflardaki öğrencilerin ilgilerini canlı tutmakta zorlanıyorum.	①	②	③	④	⑤
19. 5. sınıf öğrencileriyle ders işlerken sınıf yönetimi konusunda kendimi yetersiz hissediyorum.	①	②	③	④	⑤
20. 5. sınıf öğrencileri, zihinsel özellikleri açısından ortaokul kademesi için hazırdır.	①	②	③	④	⑤
21. 5. sınıf öğrencileriyle kolaylıkla iletişim kurabiliyorum.	①	②	③	④	⑤
22. Her derste farklı bir öğretmenle karşılaşan 5. sınıf öğrencileri öğretmenlere nasıl davranacakları konusunda zorlanıyorlar.	①	②	③	④	⑤
23. 5. sınıf öğrencileri verdiğim ödev ve sorumluluklarını yerine getirmekte zorlanıyorlar.	①	②	③	④	⑤
24. 5. sınıf öğrencileri derse odaklanmakta zorluk çekiyorlar.	①	②	③	④	⑤
25. 5. sınıfta dersleri branş öğretmenlerinin yürütmesi öğrencileri daha mutlu ediyor.	①	②	③	④	⑤
26. 5. sınıf öğrencilerinin ortaokul kademesinde olması sorumluluk duygularının daha erken gelişmesini sağlıyor.	①	②	③	④	⑤
27. 5. sınıf öğrencileri 6,7 ve 8. sınıflar ile aynı okulda öğrenim görmeye hazır değiller.	①	②	③	④	⑤
28. 28) 5. sınıflardaki seçmeli dersler öğrenciler için faydalıdır.	①	②	③	④	⑤
29. 5. sınıflardaki seçmeli derslerle birlikte okulda geçirilen süre gerektiğinden fazladır.	①	②	③	④	⑤
30. 5. sınıflardaki seçmeli dersler ile artan ders saatleri <u>öğretmenlerin</u> motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.	①	②	③	④	⑤

31. Okulumuz 5. sınıflarda seçmeli derslerin işlenmesi için yeterli altyapıya (derslik, materyal ve dökümanlar vs.) sahip değildir.	①	②	③	④	⑤
32. 5. sınıflardaki seçmeli dersler sosyal – kültürel aktiviteleri içeren dersler olmalıdır.	①	②	③	④	⑤
33. 5. sınıflardaki seçmeli dersler çocukların ilgi ve yeteneğini dikkate almamaktadır.	①	②	③	④	⑤
34. 5. sınıflardaki seçmeli dersler öğrencilerin derslere daha aktif katılımını sağlamaktadır.	①	②	③	④	⑤
35. 5. sınıflardaki seçmeli dersler öğrencilerin enerjilerini harcayacakları dersler olmalıdır.	①	②	③	④	⑤
36. 5. sınıflardaki seçmeli derslere yönelik ders kitabının olmaması nedeniyle dersleri yürütürken zorlanıyorum.	①	②	③	④	⑤
37. 5. sınıflardaki seçmeli derslerde dersi nasıl işleyeceğim konusunda kararsız kalıyorum.	①	②	③	④	⑤
38. 5. sınıflardaki seçmeli dersler ile artan ders saatleri öğrencilerin motivasyonunu olumsuz etkilemektedir.	①	②	③	④	⑤
39. 5. sınıflardaki seçmeli dersler öğrencilere sıkıcı geliyor.	①	②	③	④	⑤
40. 5. sınıflardaki seçmeli dersler öğrencilerin akademik başarılarına katkı sağlamıyor.	①	②	③	④	⑤
41. 5. sınıflardaki seçmeli derslerin not ile değerlendirilmesini olumlu buluyorum.	①	②	③	④	⑤
42. 5. sınıflardaki seçmeli dersler ile artan ders saatleri çocukları okuldan uzaklaştırıyor.	①	②	③	④	⑤
43. 5. sınıf öğretim programındaki kazanımlar öğrenci seviyesine uygundur.	①	②	③	④	⑤
44. 5. sınıf öğretim programının içeriğinde gereksiz tekrarlar vardır.	①	②	③	④	⑤
45. 5. sınıf öğretim programının içeriği öğrenci seviyesine uygundur.	①	②	③	④	⑤
46. 5. sınıflarda ders kitaplarını yeterli buluyorum.	①	②	③	④	⑤
47. 5. sınıf öğretim programlarındaki etkinlikler 5. sınıfların düzeyine uygundur.	①	②	③	④	⑤
48. 5. sınıflarda kullandığım ölçme değerlendirme araçları öğrenciler için uygundur.	①	②	③	④	⑤

